

TANEGYSÉGLEÍRÁSOK

(Betűrendben)

2017

2018

A BETEGSÉG LÉLEKTANA.....	77
BEVEZETÉS A GYERMEKVÉDELEMBE	78
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA	
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA I–II.	80
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA.....	81
BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA.....	82
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE I.	83
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE II.	84
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE I.	85
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE II.	86
BIBLIAI GÖRÖG NYELV I–III.....	87
BIBLIAI GÖRÖG NYELV IV.	89
BIBLIAI ÉS SZISZTEMATIKUS TEOLÓGIAI ANTROPOLÓGIA I–II.	90
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM I. – A fogság előtti Izrael.....	91
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM	
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM II. – Márk evangéliuma	92
BIBLIKUS TEOLÓGIA I.	93
BIBLIKUS TEOLÓGIA II.....	94
BIOETIKA I–II.	95
DEVIANCIA ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA	96
DIDAKTIKA.....	97
DOGMATIKA.....	98
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	99
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	100
DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	
DOGMATIKA H/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	
DOGMATIKA R/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE	101
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA	
DOGMATIKA H/II.: KRISZTOLÓGIA	
DOGMATIKA R/II.: KRISZTOLÓGIA.....	102
DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN.....	103
DOGMATIKA V.: KEGYELEM TAN	104
DOGMATIKA V.: KEGYELEM TAN	105
DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA, MARIOLÓGIA.....	106
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM.....	107
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM	
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM I.	108
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM II.	109
DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM I.	110
DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM II.	111
DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG.....	112
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA II.	113
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA III.	114
EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG – EGYHÁZJOG II.:	

AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS FELÉPÍTÉSE	115
EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG	117
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.	118
EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.	119
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.	120
EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV.	121
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I–II.	122
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.	123
EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM.....	125
ÉLETKORSPECIFIKUS PEDAGÓGIAI TERVEZÉS	126
ÉLETVEZETÉS ETIKÁJA.....	127
ÉLMÉNYPEDAGÓGIAI ESZKÖZÖK	128
EMBERKÉP, GYERMEKKÉP ÉS PEDAGÓGIA	129
EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS II.	130
ERKÖLCS ÉS JOG AZ ISKOLÁBAN	131
ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS	132
ERKÖLCSANTANÍTÁS SZAKMÓDSZERTAN	133
ESETELEMZŐ SZEMINÁRIUM I–IV.	134
ESZTÉTIKA ÉS ETIKA.....	135
ETIKA II. – Gazdaságetika, üzleti etika, környezetetika	136
ETIKAOKTATÁS AZ ISKOLÁBAN.....	137
ETIKATANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT – 2017. szeptember 1. előtt indult tanári mesterképzés hallgatói számára	138
ETIKATANÁRI SZAKMÓDSZERTAN I–II.	140
ETIKATANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM	141
ETIKATANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT – Oszatlan tanárképzés hallgatói számára	142
ETIKATÖRTÉNET	143
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN I.	144
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN II.	145
FEJLŐDÉSLÉLEKTAN ÉS FEJLŐDÉSI ZAVAROK.....	146
FELELŐS MARKETING ÉS KOMMUNIKÁCIÓ.....	147
FELNŐTT PSZICHOPATOLÓGIA	148
FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA – FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA.....	149
FILOZÓFIA: ETIKA – FILOZÓFIAI ETIKA	150
FILOZÓFIA: METAFIZIKA I. – FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.	151
FILOZÓFIA OLVASÓSZEMINÁRIUM	152
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.....	153
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM II	154
FILOZÓFIA: VALLÁSFILÓZÓFIA	155
FILOZÓFIATÖRTÉNET I. – Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe.....	156
FILOZÓFIATÖRTÉNET I. – Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe..	157
FILOZÓFIATÖRTÉNET II. – Bevezetés a középkori bölcsélet történetébe.....	158
FILOZÓFIATÖRTÉNET II.....	159
FILOZÓFIATÖRTÉNET III.....	160
FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.....	161
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT	162

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY	164
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A VALLÁS	165
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ	166
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM – Eucharisztia és katolikus identitás	167
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM – Eucharisztia és katolikus identitás	168
GAZDASÁGETIKA	
GAZDASÁGETIKA ÉS GLOBALIZÁCIÓ	169
GYAKORLATI PROJEKT III–IV.	170
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN	171
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM – tanárképzésben.....	172
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I. – Pasztorális tanácsadás képzésben	174
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II. – Pasztorális tanácsadás képzésben	176
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI I.	178
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI II.	179
GYERMEKVÉDELMI INTÉZMÉNYEK MŰKÖDÉSE, GAZDÁLKODÁSA	180
A HALLGATÓK PEDAGÓGIAI NÉZETEINEK FELTÁRÁSA ÉS ELEMZÉSE	181
HÉBER (KLASSZIKUS HÉBER) NYELV I–II.	182
A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA I.	183
A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA II.	
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	184
HITTANÁR – NEVELŐTANÁR CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT – 2017. szeptember 1. előtt indult tanári mesterképzés hallgatói számára	185
HITTANÁR – NEVELŐTANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT – 2017. szeptember 1. előtt indult tanári mesterképzés hallgatói számára	187
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	189
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	190
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM	191
HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT – Osztatlan tanárképzés hallgatói számára 2017. szeptember 1. előtt indult tanári mesterképzés hallgatói számára	
ETIKATANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT – Osztatlan tanárképzés hallgatói számára	192
HITTAN TANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT – 2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára	194
HOMILETIKA ELMÉLET	196
HOMILETIKA GYAKORLAT.....	197
IFJÚSÁGI SZUBKULTÚRÁK.....	198
INTEGRÁLÓ SZEMINÁRIUM	199
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT I. – Alapellátás.....	200
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT II.	202
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT III.....	203
ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM	204
ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM MÓDSZEREI.....	206
ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA, GYERMEKVÉDELEM.....	207
JOG ÉS ERKÖLCS AZ ISKOLÁBAN ÉS A CSALÁDBAN	208
KATEKETIKA I.	
KATEKETIKA (HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN ELMÉLET).....	209

KATEKETIKA II.	
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	210
KATEKETIKAI GYAKORLAT I.	211
KATEKETIKAI GYAKORLAT II.	212
KATEKETIKAI GYAKORLAT (HOSPITÁLÁS ÉS MIKROTANÍTÁS)	213
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN, 15+5 ÓRA)	214
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE – KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE I–II.	215
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN	216
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.	217
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.	218
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM	219
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM I.	220
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM II.	221
KÉPESSÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I–II.	222
KERESZTÉNY TÁRSADALMI-GAZDASÁGI LOGIKA	223
KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA	224
KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA I.	226
KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA II.	228
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS	230
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS GYAKORLAT	231
KÖZÉLET ÉS ETIKA	232
KÖZÖSSÉGI PEDAGÓGIAI GYAKORLAT	233
KÖZÖSSÉGVEZETÉS	234
KÖZPÉNZÜGYEK, ÁLLAMI GAZDÁLKODÁS	235
KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS	237
KRÍZISLÉLEKTAN	238
KRÍZISLÉLEKTAN ÉS INTERVENCIÓ	239
LATIN NYELV I.	240
LATIN NYELV II.	241
LATIN NYELV III.	242
LATIN NYELV IV.	243
LATIN NYELV V.	244
LATIN NYELV VI.	245
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	246
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	247
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	248
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	249
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG	250
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ	251
LITURGIKA I.	252
LITURGIKUS ÉNEK I–II.	253
LITURGIKUS ÉNEK I–II.	254
MORÁLTEOLÓGIA I.: ALAPVETÉS	255
MORÁLTEOLÓGIA II.: VALLÁSI ERKÖLCS	257
MORÁLTEOLÓGIA III.: BIOETIKA	

MORÁLIS: BIOETIKA	
BIOETIKA I–II.	258
MORÁLTEOLÓGIA IV.: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE	
MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ	260
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM I.	261
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	262
MŰVÉSZET ÉS ETIKA SZEMINÁRIUM	
MŰVÉSZET ÉS ETIKA	263
NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI	
NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM.....	264
NEVELÉSELMÉLET	265
NEVELÉSTÖRTÉNET.....	266
NEVELŐSZÜLŐI ELLÁTÁS	267
NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT	269
NYÁRI LELKIGYAKORLAT	270
AZ OKTATÁS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI.....	271
OKTATÁSELMÉLET	272
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. – Tóra és Bölcsességi írások.....	273
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. – Proféták és a Zsoltárok könyve	274
ÖKOLÓGIA, KÖRNYEZETVÉDELLEM.....	275
ÖKUMENIZMUS.....	276
A PAPSÁG TEOLÓGIÁJA	278
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA	279
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI I–II.	280
A PASZTORÁLIS TEOLÓGIA ALAPJAI.....	281
PATROLÓGIA I.	282
PATROLÓGIA I.	283
PATROLÓGIA II.	284
PATROLÓGIA II.	285
PEDAGÓGIAI KUTATÁSOK	
TÁRSADALOMPEDAGÓGIA	286
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA	287
PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ – Etikatanár, hittanár	288
PLÉBÁNIAI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS ÜGYVITEL	289
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT.....	290
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE	291
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.....	292
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.....	293
POLITOLÓGIA	294
PORTFÓLIÓ –	
2017. szeptember 1. előtt indult tanári mesterképzés hallgatói számára	295
PORTFÓLIÓ –	
2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára	297
PROPEDEUTIKA – Osztatlan rendszerű tanárképzésben	
anyanyelvi kritériumtárgy	299

PSZICHODRÁMA I-II.	300
PSZICHOLÓGIA A GYERMEKVÉDELEMBEN	301
PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM	302
PSZICHOPATOLÓGIA I-II.	303
REFLEKTÍV PEDAGÓGIA – Etikatanár, hittanár	
PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ – Etikatanár, Hittanár	304
RETORIKA I.	305
RETORIKA II.	
RETORIKA – Anyanyelvi kritériumtárgy osztatlan rendszerű tanárképzésben	306
RÍTUS	307
ROMOLÓGIA I-II.	308
A SEGÍTŐ BESZÉLGETÉS ALAPKÉRDÉSEI	310
SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS	312
A SEGÍTŐ KOMMUNIKÁCIÓ ALAPJAI	313
SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK	314
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.	315
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.	316
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.	317
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.	318
SZAKDOLGOZATI/ZÁRÓDOLGOZATI SZEMINÁRIUM	319
SZAKMAI IDENTITÁS TRÉNING	320
SZEMÉLYISÉG- ÉS CSALÁDPSZICHOLÓGIA	321
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT	322
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.	323
SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ÉS TANULÁSI ZAVAROK	
SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ZAVAROK	324
A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI	325
SZERZETESSÉG TEOLÓGIÁJA	326
SZEXUÁLETIKA I-II.	327
SZOCIÁLETIKA	328
SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA	
TÁRSADALOMPSZICHOLÓGIA	329
SZOCIOLÓGIA – Általános és vallásszociológia	330
A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA I.	331
TANTÁRGYPEDAGÓGIA	332
TANTÁRGYPEDAGÓGIA SZEMINÁRIUM	333
TÁRSADALOMPEDAGÓGIA	335
TEOLÓGIAI SZUPERVÍZIÓ	336
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. – Szinoptikus evangéliumok	337
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. – A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve	338
A VALLÁSI PÁRBESZÉD PEDAGÓGIÁJA	339
VALLÁSPEDAGÓGIA	340
VALLÁSPSZICHOLÓGIA	
VALLÁS ÉS EMBERI MAGATARTÁS	341
VILÁGVALLÁSOK ETIKÁJA	342

A BETEGSÉG LÉLEKTANA

PTBL/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egészségpszichológia által feltárt fontosabb eredményeket és felhívni a figyelmet ezek lelkipozíciós helyzetekben való alkalmazásaira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krónikus vagy súlyos betegséggel küzdő ember lélektani sajátosságait, a diagnózis közlésétől a hospice-segítségnyújtásig. Képes az egészség – betegség fogalmát egy bio-pszicho-szociális összefüggérendszerben szemlélni. Képes lelkipozíciós kontextusban a beteg ember erőforrása-inak feltárására, az optimális megküzdési stratégiák alkalmazásának támogatására. Elkötelezett a segítő hivatás szakmailag igényes gyakorlása iránt.

Tematika: 1. Az egészségpszichológia tárgya, alkalmazási területei. 2. Az egészség – betegség fogalom-pár. Holisztikus egészségmegközelítés. 3. A stressz fogalom meghatározása. A kiértékelés szerepe a stressz kialakulásában. 4. A diagnózisközlés pszichológiai és etikai vonzatai. 5. A betegséghez való pszichológiai alkalmazkodás. A betegség integrálása az életútba. 6. A betegséggel való megküzdés. 7. A társas támasz szerepe a betegséggel való megküzdésben. 8. A pszichoneuroimmunológia (PNI) fogalma, meghatározása. Pszichés tényezők hatása az idegrendszerre. 9. Az onkopszichológia körvonalazódása. A pszichoszociális tényezők szerepe a rákos megbetegedésekben. 10. A krónikus betegségek (kardiovaszkuláris betegségek, diabétesz, krónikus veseelégtelenség) lelki aspektusai. 11. A túlélésben szerepet játszó tényezők. Az erőforrások felkutatása. Betegség és értelemkeresés. 12. Segítségnyújtás a hozzátartozóknak.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: KULCSÁR ZSUZSANNA: *Egészségpszichológia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2002; KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 8–11. fejezet; RISKÓ ÁGNES: *A test, a lélek és a daganat. Bevezetés az onkopszichológiába*, Animula, Budapest, 1999; KÁLLAI JÁNOS – VARGA JÓZSEF – OLÁH ATTILA (szerk.): *Egészségpszichológia a gyakorlatban*, Medicina, Budapest, 2007, 14. fejezet: Krónikus betegek ellátásának egészségpszichológiája, 17. fejezet: Pszichológiai szempontok az onkológiai betegek ellátásában, 18. fejezet: Kardiovaszkuláris prevenció és rehabilitáció.

GYBGYV – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A további gyermekvédelmi tanulmányok megalapozása. A hallgatók ismerjék meg a gyermekvédelem alapfogalmait és alapelveit, a magyar gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, a mai magyar társadalomban megjelenő legfontosabb gyermekvédelmi problémákat. Legyenek tájékozottak a gyermekek és családok számára nyújtható gyermekvédelmi szolgáltatásokról és segítségnyújtási formákról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekvédelem alapfogalmait és alapelveit, a magyar gyermekvédelmi rendszer felépítését és működését, az aktuális problémákat. Képes konkrét helyzetekben a megismert alapelveket szem előtt tartó stratégia kidolgozására és a megfelelő lépések megvalósítására. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek védelme és képviselote iránt, mind civil életében, mind foglalkozása gyakorlása során.

Tematika: 1. A gyermekkor fogalma, időbeni és társadalmi meghatározottsága. 2. A gyermekvédelem fogalma. 3. A gyermekvédelem alapelvei. 4. Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség. 5. Gyermekbántalmazás családban és családon kívül. 6. A gyermekvédelem rendszere, állami, önkormányzati feladatok. 7. A gyermekvédelmi jelzőrendszer. 8. Gyermekjóléti alapellátások tartalma, formái. 9. Gyermekvédelmi szakellátások tartalma, formái. 10. Hatósági intézkedések a gyermekvédelemben. 11. Az együttműködés problémái a gyermekvédelemben. 12. A gyermekvédelmi tevékenység etikai kérdései.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BÁNYAI EMŐKE: Intenzív családmegtartó szolgáltatások, *Család, Gyermek, Ifjúság* (2004/6) 6–21, http://www.csagy.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2004_6.pdf; DOMSZKY ANDRÁS (szerk.): *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, NCSSZI, Budapest, 2004; *A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan*, Módszertani útmutató, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Budapest, 2016, http://www.kormany.hu/download/c/72/b0000/modszertani_utm_bantalmazas_megelozes_2.pdf; SZÖLLÖSI GÁBOR (szerk.): *Gyermekjóléti alapellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, NCSSZI, Budapest, 2004; HERCZOG MARIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997.

Ajánlott irodalom: *Állami gondoskodástól a mai gyermekvédelemig* (KSH 2012/május), <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/allamigondoskodas.pdf>; *Sta-*

tisztikai tükr 8 (2014/11): *Gyermekek átmeneti gondozása*, https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/gyermekek_gondozasa.pdf; *Statisztikai tükr* 10 (2016/február): *Gyermekesély – A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése, 2014*, <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/gyermekekvedelem14.pdf>; *Statisztikai tükr* 10 (2016/szeptember): *Helyzetkép a kisgyermek napközbeni ellátásairól, 2015*, <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/kisgyermnapkozbeni/kisgyermnapkozbeni15.pdf>; HERCZOG MÁRIA: *Gyermekbántalmazás* Complex Kiadó Budapest 2007.; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *A gyermek évszázada*, Osiris, Budapest, 2000; RÁCZ ANDREA: A gyermekotthoni nevelés kihívásai, a nagykorúságuk előtt álló fiatalok jövőképe, *Kapocs* 5 (2006/4) 14–31; RÁKÓ ERZSÉBET: A gyermekszegénység gyermekvédelmi aspektusai, *Fordulópont* 12 (2010/1) 5–16; SZILVÁSI LÉNA: Nézőpontok, elméletek, gyakorlatok. A magyar biztos kezdet program előzményei és megvalósulása, in Balázs István et al. (szerk.): *A gének-től a társadalomig. A koragyermekkori fejlődés szinterei*, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2011, 32–38: Miért van szükség a hazai kisgyermekellátás rendszerének újragondolására?; Uo. 57–69: A magyarországi biztos kezdet program.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA I–II.

▼

MTBHGYN, BABHGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

BABHGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

BABHGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Esti tagozaton kétféléves gyakorlat!

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a kateketikai gyakorlatba II. (BABHGY2/E) előfeltétele a Bevezetés a kateketikai gyakorlatba I. (BABHGY1/E)

A tanegység célja: A kateketika és a pedagógia alapfogalmainak, a katekézis szervezett formáinak és különböző helyszíneinek, valamint a katekéta feladatainak megismertetése a hallgató pályaválasztásának tudatosabb megalapozása érdekében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis fő feladatait, annak helyszíneit, szintjeit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait. Képes a katekézis szintjeinek megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére. Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangban valósítsa meg.

Tematika (nappali tagozat): 1. A katekézis. 2. A katekézis megnyilvánulási formái. 3. A katekézis helyszínei: plébánia. 4. A katekézis helyszínei: állami iskola. 5. A katekézis helyszínei: katolikus iskola. 6. Mit érdemes megfigyelni az óralátogatásokon? 7. A katekézis szintjei. 8. A katekézis fő feladatai. 9. A hittanóra felépítése. 10. Különböző módszerek. 11. A katekézis eszközei. 12. Motiválás és fegyelmezés. 13. Eredményesség. 14. Konzultációs lehetőség(ek).

Tematika (esti tagozat): I. félévben a nappali tagozat tematikájának 1–6. témaköre. II. félévben a nappali tagozat tematikájának 7–14. témaköre.

Követelmény: A félév során egy összehasonlító elemzés készítése a különböző helyszíneken folyó katekézisiról (esti tagozaton ez az I. félévben teljesítendő feladat). Egy mikrotanítási vázlat elkészítése (esti tagozaton ez a II. félévben teljesítendő feladat), valamint nappali tagozaton a vázlat reflexiója. A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni. Nappali tagozaton a félév végén gyakorlati jegy. Esti tagozaton a félévek végén aláírás.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BABKPGYN, BABKPGYE – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: Az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, alapszintű bevezetés a közösségek életének kísérésébe, a táborszervezésbe és vezetésbe, valamint lelkigyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezésébe. Felkészülés egy konkrét nyári ifjúsági szolgálatra. Esti tagozaton további cél az alapvető plébániai pasztorális helyzet bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház ifjúságpasztorációjának alapelveit. Képes tábor, lelkigyakorlat, rendezvények stb. szervezésére. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika (nappali tagozat): 1. Az ifjúsággal mint önálló korcsoporttal való foglalkozás története és helyzete a pasztorációban. 2. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. 3. Az ifjúsági világtalálkozó, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorokodásban. 5. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 6. Felnőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 7–8. Táborszervezés, táborvezetés.

Tematika (esti tagozat): 1–2. A népegyház modellje, működése és átalakulása. Ennek hatása a plébániai életre és az ifjúságpasztoráció jelentőségének növekedésére. 3. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorokodásban. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 5. Felnőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 6–7. Táborszervezés, táborvezetés.

Követelmény: Nappali tagozaton részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. Nappali és esti tagozaton a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia Főiskola, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszéljünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016; esti tagozaton további

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat*, k. n., h. n., 2014. (Mindegyik dokumentum belső használatra a jegyzetadatbázisban elérhető.)

Ajánlott irodalom: YOUCAT. *A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa*, Kairosz, Budapest, 2013; A TÖMEGKÖMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A fiatalok világa*, k. n., Róma, 1985; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997.

MAPDBP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A pedagógia tudományterületének, az elméleti és gyakorlati perspektívákat rendszerbe foglaló, a hallgatók pedagógiai-szakmai orientációját elősegítő, bevezető jellegű bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a neveléstudomány főbb területeit, tisztában van a pedagógiai alapfogalmakkal és a tanári tevékenység legfontosabb elemeivel, sajátosságaival. Képes megérteni az oktatás és a nevelés komplex rendszerének összefüggéseit és a tanári hivatás erkölcsi és szakmai követelményeit. Elkötelezett a keresztény nevelés és a felelősségteljes pedagógiai munka iránt.

Tematika: A pedagógia fogalma és fejlődése, a nevelés és az oktatás alapvető nézőpontjai. A pedagógia céljai, módszerei és lehetőségei. A pedagógia mint tudomány és mint gyakorlat. A pedagógia társtudományai és társadalmi-gazdasági kapcsolatrendszere. A pedagógia társadalmi-történeti kihívásai és összefüggései. A pedagógiai folyamat szabályozása, oktatáspolitikák. A családi közösség és a nevelő-oktató intézmény összefüggő tevékenységrendszere. A pedagógus és a pedagógiai kommunikáció. A keresztény pedagógia keretei és feladatai.

Követelmény: Konstruktív órai részvétel. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996; TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Az emberi jelenség*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; MIHÁLY OTTÓ: *Bevezetés a nevelés-filozófiába*, Okker Kiadó, Budapest, 1998; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2001; VANIER, JEAN: *Emberré lenni*, Vigilia, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltételei*, Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT: *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2003.

MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E, HBO1/E, RIBO1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A kurzus bemutatja az Ószövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyait, tárgyalja az ószövetségi kánonok kialakulását, a Tóra és a történeti könyvek irodalomtörténetével és teológiai gondolataival kapcsolatos legfontosabb ismereteket (szerzőség, szerkezet, szerkesztéstörténet, keletkezés helye és ideje, kortörténeti kérdések, kutatástörténet fontosabb álláspontjai).

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése irányában, és törekszik a bibliaolvasás spirituális és kritikai szempontjai között összhangot teremteni.

Tematika: 1. Általános bevezetés: a Héber Biblia / keresztény Ószövetség könyvei, felosztása, kánonja, szövegtörténete. 2. A Pentateuchus irodalmi vizsgálata és kutatástörténete. 3–5. A Tóra egyes könyveinek áttekintése: Teremtés, Kivonulás, Leviták, Számok, Második Törvénykönyv. 6–8. Az ún. Deuteronomisztikus Történeti Mű (DTM) létezésének kérdése. A DTM-et alkotó könyvek áttekintése: Második Törvénykönyv, Józsué, Bírák, Sámuel, Királyok könyvei. 9. Az első történeti munka újraírása: a Krónikák könyvei. 10. A restauráció időszaka: Ezdrás és Nehemiás. 11. A hellenisztikus kor: a Makkabeusok könyvei. 12. Diaszpóra-irodalom: Rut és könyve, Tóbiás és Eszter könyve.

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két, a tananyagra és a bibliai szövegek ismeretére vonatkozó zárthelyi dolgozat megírása. A félév végén írásbeli vizsga az előadások anyagából, a kötelező irodalomból és a vonatkozó ószövetségi könyvek tartalmának ismeretéből.

Kötelező irodalom (nappali tagozat): RÓZSA HUBA: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; valamint az Ószövetség vonatkozó könyveinek (1–5Móz, Józsué, Bír, 1–2Sám, 1–2Kir, Ezd, Neh, 1–2Krón, 1–2Makk; Tób; Jud; Eszt; Rut) szövegismerete.

Kötelező irodalom (esti tagozat): CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 2016; valamint az Ószövetség vonatkozó könyveinek (1–5Móz, Józsué, Bír, 1–2Sám, 1–2Kir, Ezd, Neh, 1–2Krón, 1–2Makk; Tób; Jud; Eszt; Rut) szövegismerete.

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E, HBO2/E, RIBO2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Az Ószövetség „Későbbi próféták” és „Többi írások” korpuszába tartozó, valamint a deuterokanonikus könyvek keletkezés- és irodalomtörténeti problematikájának és alapvető teológiai témáinak a bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése iránt, és szintézisre törekszik a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai tekintetében.

Tematika: 1. Általános bevezetés a prófétasághoz. 2–5. A nagypróféták (Iz, Jer, Ez) és a Jeremiáshoz kapcsolódó irodalom (JerLev; Siralm; Bár). 6–7. A Tizenkét próféta tekerce. 8. Dániel könyve és az apokaliptika. 9–10. A Zsoltárok könyve és az Énekek éneke. 11–12. A „Bölcsességi Pentatuchus” (Jób; Péld; Préd; Sír; Bölcs).

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat és szövegismereti tesztek. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvek szövegének ismeretére vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom (nappali tagozat): Az órák során kivetített és a jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. RÓZSA HUBA: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; *Az Ószövetség tárgyalt könyvei (szövegismeret)*.

Kötelező irodalom (esti tagozat): Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 2016; *Az Ószövetség tárgyalt könyvei (szövegismeret)*.

Ajánlott irodalom: SOGGIN, J. ALBERTO: *Bevezetés az Ószövetségbe*, Kálvin, Budapest, 1999; PECSUK OTTÓ (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, Kálvin, Budapest, 2008; BOSETTI, ELENA: *Énekek éneke. „Te, akit a szívem szeret”*. *Eksztázis és keresés*, Sapientia – L’Harmattan, Budapest, 2012; XERAVITS GÉZA: *Deuterokanonikus könyvek. Bevezetés a keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRTA – L’Harmattan, Pápa – Budapest, 2008.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE I.

MTBU1N, BABU1N, HBU1/E, RIBU1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HBU1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BABU1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

Tanegységi előfeltétel (Teológia és Katekéta-lelkipásztori munkatárs szakon, valamint osztatlan rendszerű tanárképzésben): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E)

A tanegység célja: Az Újszövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyainak, az újszövetségi kánon kialakulásának bemutatása, valamint az evangéliumok és az Apostolok cselekedetei forrásainak, műfajainak és a könyvek létrejötté körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az evangéliumok üzenetének egyre mélyebb megismerésére és megértésére.

Tematika: I. Általános bevezetés: Az Újszövetség nyelve, történelmi, irodalmi és vallási környezete. II. Speciális bevezetés: A szinoptikus kérdés és a szinoptikus evangéliumok: Máté, Márk és Lukács evangéliuma. János evangéliuma. Az Apostolok cselekedetei.

Követelmény: A tárgyalt újszövetségi könyvek szövegismerete. A félév során két, a tananyagra és a bibliai szövegek ismeretére vonatkozó zárthelyi dolgozat megírása (nappali tagozaton). A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalomból és a vonatkozó újszövetségi szövegismeretből.

Kötelező irodalom: KOC SIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2010; Márk, Máté, Lukács és János evangéliuma, valamint az Apostolok cselekedetei (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE II.

MTBU2N, BABU2N, HBU2/E, RIBU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HBU2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

BABU2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel (Teológia és Katekéta–lelképásztori munkatárs szakon, valamint osztatlan rendszerű tanárképzésben): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, HBO1N, BABO1N, BABO1/E) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, HBO2N, BABO2N, BABO2/E)

A tanegység célja: Az újszövetségi levélirodalom és a Jelenések könyve általános jellemzőinek vázolása, Pál személyének, gondolkodásának, apostoli működésének bemutatása a rendelkezésre álló adatok kritikai értékelése alapján, valamint az apostoli levelek és a Jelenések könyve forrásainak, műfajainak és létrejöttük körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó és hellenisztikus hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az apostoli levelek üzenetének mélyebb megértésére és az apostoli buzdítást követő, a Jelenések könyve által megjelenített reményteljes tanúsító életre.

Tematika: 1. A *Corpus paulinum* – a páli levelek hitelességének kérdése; az apostoli levél műfaji jellemzői. 2. Pál apostol személye és működése. 3. Pál és a tesszalóniki egyház. 4–5. A korintusi levelezés. 6. A galatákhöz írt levél. 7. Pál és a filippi egyház. 8. Levél Filemonnak. 8–9. Pál neve alatt megjelent levelek. 10. Pasztorális levelek. 11. Katolikus levelek. 12. A Zsidókhöz írt levél. 13. Az apokaliptika jellemzői és a Jelenések könyve.

Követelmény: A tárgyalt újszövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat és szövegismereti tesztek. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvek szövegének ismeretere vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. KOC SIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2011; *Az Újszövetség* tárgyalt iratai (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999; *Bibliai atlasz: kortörténeti bevezetéssel*, Református Sajtóosztály, Budapest, é. n.; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Szent Pál és a pogány irodalom. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia – Szeged, 2009. szeptember 24–26.*, JATEPress, Szeged, 2010; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos Biblia-kommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; FITZMYER, JOSEPH A.: Pál, in Raymond E. Brown et al. (szerk.): *Jeromos Biblia-kommentár*, 3. kötet, *Bibliikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 473–485; LÉON-DUFOUR, XAVIER: *Az Újszövetség értelmező kéziszótára*, Új Ember, Budapest, 2008.

MTBGR1N, MTGR3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTBGR2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

Tanegységi előfeltétel (Bibliai görög nyelv II.): Bibliai görög nyelv I. (MTGR1N)

Tanegységi előfeltétel (Bibliai görög nyelv III.): Bibliai görög nyelv II. (MTGR2N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Képes az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok értő olvasására és fordítására, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmének kifejtésére. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika (Bibliai görög nyelv I.): 1–2. A görög nyelv rövid története; a görög írás és átírás; az olvasás gyakorlása. 3–4. A névelő, az *o-* és *a-*tövű főnevek ragozása; 1. lecke. 5–6. Az *a-*tövű hímnemű főnevek ragozása; az *o-/a-*tövű melléknevek; 2. lecke. 7–8. A szabályos igék és a létige praesens és praeteritum imperfectuma; a személyes névmások; 3. lecke. 9–10. Az aktív imperfectum igemódjai és ige nevei; a vonatkozó és kölcsönös névmás; 4. lecke. 11–12. A némahangzós tövű főnevek, *ont-*tövű participiumok és a *pas* ragozása; a mutató névmás; 5. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Tematika (Bibliai görög nyelv II.): 1–2. A folyékony tövű névszók ragozása; a medio-passzív imperfectum ragozása; 6. lecke. 3–4. Az igeragozás rendszere; a futurum és az aktív aoristos ragozása; 7. lecke. 5–6. A *s-*tövű névszók ragozása; a mediális aoristos és az erős aoristos ragozása; 8. lecke. 7–8. Az *y-*tövű főnevek ragozása; az aktív perfectum ragozása; 9. lecke. 9–10. Az *y-*tövű melléknevek és *i-*tövű főnevek ragozása; a medio-passzív perfectum ragozása; 10. lecke. 11–12. Az *eu-*tövű főnevek ragozása; a passzív aoristos és futurum ragozása; 11. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Tematika (Bibliai görög nyelv III.): 1–2. Ismétlés; igék felosztása; valódi magánhangzós tövű igék; 12. lecke. 3–4. A jeltelen osztály némahangzós tövű igéi; 13. lecke. 5–6. A *j-*osztály némahangzós tövű igéi; 14. lecke. 7–8. A jeltelen és *j-*osztály folyékony tövű igéi; 15. lecke. 9–10. Az orrhangú és kezdő igék osztálya; a kötőhangzó nélküli erős aoristos; a melléknévfokozás; 16. lecke. 11–12. Az *E-*osztály és a vegyes tövű igék osztálya; 17. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; minden leckéből röpdolgozat írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: *Újszövetségi görög nyelvkönyv*, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: *Újszövetségi görög-magyar szómagyarázat*,

Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1984.

MTGR4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

Tanegységi előfeltétel: Bibliai görög nyelv III. (MTGR3N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv teljes alakját és a fontosabb mondattani tudnivalókat. Az Újszövetségből vett példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, hogy eljussanak az önálló szövegolvasásig. Bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv alakját és a fontosabb mondattani szerkezeteket. Képes az Újszövetséget szótár segítségével fordítani, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét kifejteni. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika: 1–2. A *mi*-végű jeltelen igék és a *ny*-osztály; 18. lecke. 3–4. A *didómi* ragozása; 19. lecke. 5–6. A *tithémi* és *aphiémi* ragozása; 20. lecke. 7–8. A *histémi* ragozása; 21. lecke. 9–12. Szövegolvasás. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; minden leckéből röpdolgozat írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból és egy rövidebb, önállóan fordított szövegből.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: *Újszövetségi görög nyelvkönyv*, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: *Újszövetségi görög-magyar szómagyarázat*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1984.

PTSZFTA1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

PTSZFTA2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: A hallgatók a képzés kezdetén kapjanak áttekinthető, holisztikus képet az emberről, testi-lelki mivoltáról, teremtett, bűnös és megváltott állapotában, hiszen a pasztorális tanácsadó tevékenysége alapvetően az emberre irányul.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény emberképet, az ember eszkatologikus hivatását, földi sorsának alakulását a bűn és kegyelem feszültségében. Képes az emberről szerzett teológiai ismereteit helyesen alkalmazni a konkrét személyekkel való találkozásban, pasztorális tevékenységét képes összehangolni a pszichológia terápiás tevékenységével. Elkötelezetten törekszik a reábizottak testi-lelki egészségének segítésére, evilági boldogulásuk és túlvilági üdvösségük szolgálatára.

Tematika (I. félév): A biblikus és szisztematikus antropológia fogalmának helye a tudományok között. A teremtés könyvének emberképe. Képmási méltóság és korlátozottság. A bűn megjelenése. Az ember eredeti tapasztalata II. János Pál szerint.

Tematika (II. félév): Homo viator. Jézus Krisztus Isten Fia, valóságos ember. Fejezetek az Újszövetség antropológiájából. Az ember pszichikai képességei: értelem, akarat, érzelem. Az ember fundamentális dimenziói: az ember testi, történeti és kapcsolati mivolta. Az ember mint személy. Szenvedés, halál és halhatatlanság.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalom valamint az órai jegyzetek alapján.

Kötelező irodalom (I. félév): Órai jegyzet; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2003, 15–106; BEAUCHAMP, PAUL: *A zsolttárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013, 11–16; 49–87; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 355–421. pontok.

Kötelező irodalom (II. félév): Órai jegyzet; Gaudium et Spes. Lelkipásztori konstitúció az Egyházzól, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, (Az egyház és az ember hivatása; GS 11–45); PANNENBERG, WOLFHART: *Mi az ember?*, Egyházfórum, Budapest, 1998; CLÉMENT, OLIVIER: *Kérdések az Emberről*, Bizantológiai Intézet Alapítvány, Budapest, 2004; VERSEGI BEÁTA MÁRIA (ÖSSZEÁLL.): *„Jézus a Fiú”*, (Hand out), 2016; GNILKA, JOACHIM: *Tanítványok, követés, életstílus*, in uó: *A Názáreti Jézus*, Szent István Társulat, Budapest, 2001, 196–230.

BIBLIKUM SZEMINÁRIUM I.

A fogság előtti Izrael

BABSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Xavér OFM

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I-II. (BABO1–2N) és Bevezetés az Újszövetségbe I-II. (BABU1–2N)

A tanegység célja: Júda és Izrael történetének, politikai és társadalmi strukturájának áttekintése a késői bronzkortól (Kr. e. 16. sz.) a babiloni fogságig (Kr. e. 587–538). A téma bemutatása a régészeti leletek és a legfrissebb vonatkozó tanulmányok alapján a hallgatók tevékeny bevonásával.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori Izrael történelmének bemutatott korszakait, a tárgyaló régészeti módszert és eredményeket a történettudomány, a társadalomtudomány, a biblia tudomány határterületeiről. Képes a szakirodalomra támaszkodó ismeretei érvekkel alátámasztott, választékos kifejtésére írott vagy szóbeli formában. Elkötelezetten törekszik az Ószövetség hátterére vonatkozó ismeretanyag elsajátítására és aktualizálására.

Tematika: I. A társadalomtörténet hozzájárulása a biblikus tanulmányokhoz. II. Izrael társadalomtörténetének egyes korszakai. III. Palesztina/Izrael, valamint az egyes vas-kori királyságok (Ammón, Moáb, Edóm) archeológiai kutatása.

Követelmény: (1) Órai aktivitás, (2) hallgatói kiselőadás vagy (3) a gyakorlatvezetővel egyeztetett témából írt, a *Dolgozati szabályzat*ban foglalt formai követelményeknek megfelelő, 10 oldalas szemináriumi dolgozat készítése vagy egy témához kapcsolódó idegen nyelvű tanulmány fordítása. Az órai aktivitás, a házi feladatok és hallgatói kiselőadás, valamint a házi dolgozat alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FINKELSTEIN, ISRAEL – SILBERMAN, NEIL ASHER: *Biblia és régészet. Az ókori Izrael történelmének két arca*, Gold Book, Debrecen, 2003; KÖSZEGHY MIKLÓS: *Föld alatti Izrael. Az Ószövetség világának anyagi kultúrája*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MILLER, J. MAXWELL – HAYES, JOHN H.: *Az ókori Izrael és Júda története*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2003; KESSLER, RAINER: *Az ókori Izrael társadalmá. Történeti bevezetés*, Kálvin, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: A további szakirodalmat a szemináriumi alkalmakon ismerteti a gyakorlatvezető tanár.

BIBLIKUM SZEMINÁRIUM
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM II.
Márk evangéliuma

MTBSZN, BABSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Xavér OFM

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I–II. (MTOB1–2N, BAOB1–2N) és Bevezetés az Újszövetségbe I–II. (MTUB1–2N, BAUB1–2N)

A tanegység célja: Márk evangélium válogatott szakaszainak exegézise és teológiai kiértékelése, hogy a hallgatók a kronológiai szempontból legelső evangéliumot mintegy belülről nézve tudják érteni és értékelni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szinoptikus evangéliumok keletkezéstörténetére vonatkozó fő hipotéziseket és azok érveit, valamint az evangéliumok teológiai jellegzetességeit. Képes megfelelő segédeszközöket használva a bibliai szövegek több szempontú magyarázatára. Elkötelezett az evangéliumi üzenet mélyebb megismerése iránt.

Tematika: A gyakorlatvezető tanár bevezető előadása és a feladatok szétosztása után a szemináriumi alkalmakon a hallgatók tartanak kiselőadásokat az egyes evangéliumi szakaszok magyarázatáról.

Követelmény: (1) Órai aktivitás, írásbeli gyakorlatok (rezümék írása), (2) hallgatói kiselőadás, (3) a gyakorlatvezetővel egyeztetett anyagból, a *Dolgozatírási szabályzat*-ban foglalt formai követelményeknek megfelelően írt dolgozat (10 oldal terjedelemben) vagy egy Mk-evangéliumhoz kapcsolódó idegen nyelvű tanulmány fordítása. Az órai aktivitás, a házi feladatok és hallgatói kiselőadás, valamint a házi dolgozat alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MARTOS LEVENTE BALÁZS: Márk evangéliuma, Szent István Társulat, Budapest, 2015; GNILKA, JOACHIM: *Márk, Agapé*, Szeged, 2000; SIMON T. LÁSZLÓ: *Az üdvösség mint esély és talány. Közelítések a Márk-evangéliumhoz*, Szent Maurícius Monostor – L'Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: HARRINGTON, DANIEL J.: *Evangélium Márk szerint*, in Raymond E. Brown et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 43–94; DÉR KATALIN – JORSITS ATTILA: *Beavatás. Márk evangéliuma*, Kairosz, Budapest, 2011; DÓKA ZOLTÁN: *Márk evangéliuma*, Hévizgyörki Evangélikus Egyházközség, Hévizgyörk, 2005; <http://medit.lutheran.hu/konyvek/konyv-115>; További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon. Szeretnék továbbá feldolgozásra javasolni néhány idegen nyelvű munkát is, mert az egyes témákhoz és szentírási szakaszokhoz gyakran nincs releváns magyar nyelvű szakirodalom. Az evangélium görög szövegének tanulmányozásához a segédanyag *Görög Újszövetség – Magyar nyelvtani elemzésekkel*, <http://ujszov.hu/>.

HBT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A Szentírással kapcsolatos alapvető ismeretek és a bibliai szövegek beható elemzése után egységes kép, szintézis alkotása az egyes szerzők mondanivalójáról, teológiájáról, az egyes bibliai fogalmak, gondolatkörök kialakulásának és fejlődésének összefoglalása, nagy hangsúlyt fektetve a két szövetség egységére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Áttekintéssel rendelkezik Izrael eszmetörténetéről és ismeri Izrael irodalmi örökségét. Képes elhelyezni a kurzuson megjelenő ószövetségi gondolatokat az ókori Izrael eszmetörténetében és irodalmi örökségében. Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megértésére.

Tematika: A Héber Biblia/Ószövetség zsidó és keresztény teológiája. Monoteizmus Izrael vallástörténetében. Szövetség teológiája. Kultusz és szoltárok.

Követelmény: A félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalom és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: MCKENZIE, JOHN L. – BROWN, RAYMOND E.: Az ószövetségi gondolkodás elemei, in Raymond E. Brown et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Biblikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 407–452; RÓZSA HUBA: JHVH az egyetlen Isten. A monoteizmus Izrael vallástörténetében, in uő: *Isten a kezdet és a vég. Válogatott tanulmányok*, Szent István Társulat, Budapest, 2010, 209–275; SÄTTLER, DOROTHEA – SCHNEIDER, THEODOR: Istentan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 59–80. (a Bibliai alapok c. fejezet ószövetségi része).

Ajánlott irodalom: LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; További ajánlott szakirodalmat az előadásokon ismertet az előadó.

HBT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A Szentírással kapcsolatos alapvető ismeretek és a bibliai szövegek beható elemzése után egységes kép, szintézis alkotása az egyes szerzők mondanivalójáról, teológiájáról, az egyes bibliai fogalmak, gondolatkörök kialakulásának és fejlődésének összefoglalása, nagy hangsúlyt fektetve a két szövetség egységére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangéliumok keletkezés- és kutatástörténetével kapcsolatos kérdéseket és főbb teológiai tartalmukat, szemléletüket. Képes a biblikus teológiai kérdések elmélyítésével elhelyezni az egyes újszövetségi gondolatokat a Biblia és Izrael népének vallási, irodalmi örökségében. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megismerése iránt.

Tematika: Kurzusunk exegetikai esettanulmányokkal tarkítva az evangéliumok alapvető teológiai dimenzióival foglalkozik. A tanítványság, János-passió, Jézus asztalközösségei témák felvetésével, elmélyítésével az evangéliumok Jézusához és közösségéhez szeretnénk közelebb férkőzni.

Követelmény: A félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalom és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: GNILKA, JOACHIM: *Az Újszövetség teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 121–288. Mivel a kurzust exegetikai esettanulmányok tarkítják, rendkívül hasznosak a magyar nyelven megjelent, evangéliumokhoz írt kommentárok is.

Ajánlott irodalom: A további szakirodalmat az egyes alkalmakon ismerteti az előadó.

BIOETIKA I-II.

EBE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

EBE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

Tanegységi előfeltétel: Alapvető etika I-II. (EAE1–2N)

További leírást lásd: MORÁLIS: BIOETIKA

GYDGYSZ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: A normakövetés és a deviancia, valamint a gyermekvédelem szociológiai értelmezésével, viselkedésminták társadalmi meghatározottságával kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása, társadalomelméleti keretek közt empirikus adatok értelmezése, elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik az (életvezetésük, fejlődésük szempontjából) veszélyeztetett csoportokból, családokból származó gyerekek társadalmi háttéréről, azok szociológiai értelmezésének lehetőségeiről. Képes értelmezni a szakirodalomban megjelenő statisztikai és empirikus kutatási adatokat. Elkötelezett a rá bízott gyermekek, családok helyzetének társadalmi összefüggésben való szemléletére.

Tematika: 1. A deviáns viselkedés szociológiája – konformitás és deviancia. 2. A deviancia szociális és patológikus jellege, fogalma, vizsgálatának irányai. A deviáció funkcionálitása és diszfunkcionálitása. 3. A deviancia biológiai, pszichológiai és szociológiai elméletei. 4. Anómiaelméletek, társadalmi dezorganizációs elméletek. 5. Differenciális asszociáció elmélete, kulturális konfliktusok elmélete. 6. Stigmatizációs elmélet, szubkultúra, társadalmikontroll-elméletek. 7. Veszélyformák, szegénység, bűnözés hatása a gyermekekre, sokproblémás családok. 8. Család – erőszak – iskola a fiatalok bünelkövetők életében. 9. Gyermekvédelem. Nevelőszülők és örökbefogadók a gyermekvédelem rendszerében. A családból kiemelt gyerekek kapcsolatai vér szerinti családjukkal, családtagjaikkal. 10. Gyermekvédelem és nevelés. 11. A nevelőotthoni nevelés dilemmái. 12. Bentlakásos intézmények az európai kultúra és gyermekvédelem fejlődésének tükrében.

Követelmény: A félév során folyamatos önálló munka. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ROSTA ANDREA: *A deviáns viselkedés szociológiája*, Loisir, Budapest – Piliscsaba, 2007; SCHADT MÁRIA (szerk.): *Családszociológia. Szöveggyűjtemény*, Comenius Bt., Pécs, 2000; SZILVÁSI LÉNA (szerk.): *Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal*, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1996; HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997.

MAPDDID/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani a tanítás tervezési, szervezési, irányítási és értékelési kompetenciáinak fejlődéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, a céltételezés folyamatát, megfelelő tanulási környezet kialakításának lehetőségeit, a fejlődést biztosító didaktikai módszereket, különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Képes az egyéni különbségek figyelembevételével differenciáltan megtervezni a teljes tanítási folyamatot. Képes az értékelés különböző módjait, valamint a didaktika általános elméleti tételeit a katekézis feladataira alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy segítsen a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatásában.

Tematika: Az oktatás tervezése. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítségük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: A félév során egy tematikus terv elkészítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFFERTH ÉVA: *A hatékony tanulás titka*, Trefort Kiadó, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker Kiadó, Budapest, 2006.

KGDO – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat dogmatika alapvető kérdéseibe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a teológiai alapfogalmakat és az Egyház tanítását a dogmatikus teológia főbb témaköreiben. Képes tájékozódni a katolikus dogmatika területén. Elkötelezett abban, hogy az egyházi tanítás fényében és a kérdésekre nyitottan tudjon párbeszédet folytatni a hitről.

Tematika: Isten léte. Isten tökéletességei. A Szentháromság a Bibliában. Hittételek a Szentháromságról. A teremtés. Antropológiai kérdések. A megtestesülés. A megváltás. A kegyelem forrása: a Szentlélek. A kegyelem szükségessége. A kegyelem meghatározása. A kegyelmi élet. A szentségek rendelése. A szentségek meghatározása. A szentségek hatékonysága. A beavató szentségek.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; RATZINGER, JOSEPH: *A keresztény hit. Gondolatok az apostoli hitvallás nyomán*, OMC, Bécs, 1983; EMERY, GILLES: *A Szentháromság, Teológiai bevezetés a szentháromságban*, Kairosz, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségban*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983.

MTDO1N, HDO1N, BADO1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (MTFU1N, HFU2N, BAFU2N); Filozófia: Metafizika I. (MTF11N, HFI1N, BAFI3N); Filozófia: Antropológia (MTFI5N, HFI3N) és Filozófiatörténet II. (HFT2N, BAFT2N), ill. Filozófiatörténet IV. (MTFT4N)

A tanegység célja: Hogy az Egyháznak a Hármás-egy Istenről szóló hitét áttekinthesse, és így megalapozza a dogmatikát és a többi teológiai tárgyat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri egyrészt az istentan klasszikus metafizikai megközelítéseit, másrészt az Egyháznak a háromszemélyű egy Istent megvalló hitigazságait. Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére. Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmélkedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: 1. Előzetes kérdések. 2. A Szentháromság egy Isten kinyilatkoztatása Jézus Krisztus életében. 3. A Szentháromság kinyilatkoztatott titkának előkészítése az Ószövetségben. 4. A Szentháromságtan dogmatörténete. 5. A Szentháromság misztériumának szisztematikus megközelítése. Az isteni eredéseket feltáró dogmák értelmezése. 6. A szentháromsági vonatkozásokat kimutató dogmák értelmezése. 7. Az isteni személyek. A modern személyfogalom problémája. Az isteni személyeket megnevező dogmák értelmezése. 8. A tulajdonságok és tulajdonítások. A szentháromságos perikhorézisz.

Követelmények: A félév végén kollokvium, amelynek anyaga a tanári jegyzet, továbbá a kötelező irodalom.

Kötelező irodalom: EMERY, GILLES: *A Szentháromság*, Kairosz, Budapest, 2015, 138–227; MEHRLE TAMÁS: *Egy az Isten*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 50–97.

Ajánlott irodalom: SCHNEIDER, THEODOR: *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest 1996, 55–127; SCHNEIDER, THEODOR: *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 499–599; 129–329; BEINERT, WOLFGANG: *A katolikus dogmatika lexikona*, Vigilia, Budapest 2004, a témához tartozó szócikkek; RAHNER, KARL: *Isten: rejtelem*, Egyházfórum, Budapest 1994; MEHRLE TAMÁS: *Egy az Isten*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; NEMESHEGYI PÉTER: *A Szentháromság*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998; SZENT ÁGOSTON: *A Szentháromságról*, Szent István Társulat, Budapest, 1985; VANYÓ LÁSZLÓ: *Lélek az Isten*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, 1994; WEISSMAHR BÉLA: *Isten léte és mivolta*, k. n., Róma, 1980.

HDO1/E, RIDO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat az Istenről szóló reflexió főbb kérdéseivel. Bemutatni az Istenről való beszéd lehetőségének kérdését, ismertetni Isten tulajdonságainak, egyetlenségének és a Szentháromság kérdéseinek főbb összefüggéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyháznak a háromszemélyű egy Istent megvalló hitigazságait. Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére. Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmékedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: Isten, a dogmatika ihlető forrása. Az Istenről szóló beszéd és az istenismeret útjai. Isten a bibliai reflexió tükrében. Az ősegyház hite. A szentháromságtan dogmatörténeti fejlődése. A Háromságos Egy-Isten titkának jellegzetességei. Az élő Isten a mai teológiában: megközelítésmódok és feladatok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SATTLER, DOROTHEA – SCHNEIDER, THEODOR: Istentan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 55–127; COURTH, FRANZ: *A háromságos szeretet Istene*, Agapé, Szeged, 1999.

DOGMATIKA II.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE
DOGMATIKA H/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE
DOGMATIKA R/III.: TEREMTŐ ÉS TEREMTMÉNYE

MTDO2.1N, HDO2N, BADO2.1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT
HDO3/E, RIDO3.1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (MTFU1N, HFU2N, BAFU2N); Filozófia: Metafizika I. (MTF11N, HFI1N, BAFI3N); Filozófia: Antropológia (MTFI5N, HFI3N, BAFI3N) és Filozófiatörténet II. (HFT2N, BAFT2N), ill. Filozófiatörténet IV. (MTFT4N)

A tanegység célja: Bemutatni a semmiből való teremtés tanításának teológiai jelentőségét és a fenntartás, gondviselés, együttműködés tanítását. Ismertetni a teológiai antropológia alapjait, és az angyalokról és a gonosz hatalom valóságáról szóló tanítás lényegét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház Szentíráson alapuló tanítását a világ és az ember keletkezéséről. Képes az egyház tanítását összhangban látni a mai tudományos felismerésekkel és elméletekkel. Elkötelezett a teremtés védelmére, a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítésére.

Tematika (nappali tagozat): Teremtéshit a Bibliában. A semmiből való teremtés tanának kialakulása. A teremtői cselekvés szuverenitása. A teremtő szabadsága. A teremtés célja. Fenntartás, együttműködés, gondviselés. Keresztény teremtéshit és természettudományos gondolkodás. Teremtéshit és evolúciós gondolkodás. Teremtésvédelem. A teológiai antropológia alapjai. Az angyalok szerepe az üdvtörténetben. A gonosz hatalom valósága.

Tematika (esti tagozat): A bibliai teremtéstan jellemzői. A teremtéstan a teológia-történetben. Az ember teremtése, természete, méltósága. A teremtéstan és a mai tudományos világkép. Az angyalok szerepe az üdvtörténetben. A gonosz hatalom valósága.

Követelmény (nappali tagozat): A félév végén szóbeli vizsga

Követelmény (esti tagozat): A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A teremtés teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2006.

DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA
DOGMATIKA H/II.: KRISZTOLÓGIA
DOGMATIKA R/II.: KRISZTOLÓGIA

BADO3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

HDO2/E, RIDO2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A Krisztus-esemény (BAFU1/E); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E); Filozófia: Metafizika I. (BAMF1/E) és Filozófiatörténet II. (BAFT2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a Jézus Krisztus személyére és megváltó művére vonatkozó dogmatikai kérdések történeti és kortárs teológiai megközelítéseivel. A krisztológiai alapfogalmak, a személyi egység kérdésének értelmezése és kifejtése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krisztológia alapvető kérdéseinek történeti és jelenkori teológiai vonatkozásait. Képes a Jézus Krisztusra vonatkozó egyházhű hit továbbadására. Elkötelezett abban, hogy Krisztus tanítványaként tanítson másokat.

Tematika: Jézus Krisztus személye a Szentírás tanúsága alapján. A krisztológia történeti fejlődése. A krisztológia alapfogalmai. Jézus Krisztus embersége és istensége a mai teológia tükrében. Különböző krisztológiai megközelítések.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KESSLER, HANS: Krisztológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 251–472.

BADO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

HDO4/E, RIDO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E); Filozófia: Metafizika I. (BAMF1/E) és Filozófiatörténet II. (BAFT2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a szentségek misztériumát mint Isten kegyelmének látható és hatékony jeleit. Bemutatni a szentségeket működésükben és felépítésükben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus szentségtan alapjait, fejlődési állomásait, teológiai háttérét. Képes felismerni a szentségek helyét és szerepét az egyház életében és tevékenységében. Elkötelezett abban, hogy az egyház szentségi gyakorlatát helyesen értelmezze és kibontsa.

Tematika: A szentségek helye a teológiában. A szentségek és a liturgia. Az egyház és a szentségek. A keresztség rendelése. A keresztség hatékonysága. A keresztség felvevője. A keresztség érvényessége. A bérálás szentségi jellege és hatásai. A bűnbocsánat szentsége. Az eucharisztia mint áldozat. Jézus jelenléte az eucharisziában. A betegek kenete. Az egyházi rend szentsége. A házasság szentsége.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CSERHÁTI JÓZSEF: *Az egyház és szentségei. A liturgikus reform teológiai alapjai*, Szent István Társulat, Budapest, 1972; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Általános szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 195–233; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Részletes szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 235–396.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae*, IIIa Pars, q. 60–90; és *Supplementum*, q. 1–68; REVEL, JEAN-PHILIPPE: *Traité des sacrements*, I. 1., Cerf, Paris, 2004; FINKENZELLER, JOSEF: *Die Lehre von den Sakramenten im allgemeinen. Von der Schrift bis zur Scholastik. Handbuch der Dogmengeschichte*, IV/1a, Herder, Freiburg i. Br., 1980; FINKENZELLER, JOSEF: *Die Lehre von den Sakramenten im allgemeinen. Von der Reformation bis zur Gegenwart. Handbuch der Dogmengeschichte*, IV/1b, Herder, Freiburg i. Br., 1981.

MTDO4N, HDO5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Dogmatika I–IV. (MTDO1–3N, MTDO5N, HDO1–4N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelemről szóló tanítás bibliai alapjait, teológiatörténetét és szisztematikus teológiai témáit, mai kérdéseit.

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: A Szentírás tanúsága a kegyelemről. A kegyelemtan dogmatörténeti kibontakozása. Természet és természetfeletti viszonya. Isten egyetlen üdvözítő akarat. Előrerendelés és elvetés. Kegyelem és szabadság. Az eredeti és az áteredő bűn. Az eredeti igazság és szentség állapota. A megigazulás. Az istengyermekség kegyelme. Az aktuális kegyelem. A kegyelem tapasztalata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

HDO5/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–II. (BAFT1–2/E); Filozófia: Metafizika I. (BAMF1/E); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelem misztériumát.

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelem-tan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelem-tanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: Bevezetés. Mihez szükséges a kegyelem? A kegyelem és a természet kapcsolata. A bűn és a kegyelem. A kegyelem-tan bibliai alapjai. A kegyelem-tan története. A kegyelem teológiai meghatározása. A kegyelem fajtái. Az ember felkészülése a kegyelemre. A kegyelem és a szabadság. A kegyelmi élet. A megigazulás. Az érdem teológiája. Összegzés.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELŐD ISTVÁN: *Katolikus Dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 4. főrész: *Kegyelem-tan*, 357–451; FILA BÉLA: *Dogmatikai előadások*, 5. kötet, *Krisztus kegyelme*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1991; PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalata*, 2/1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002, 109–114. kérdés; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937, 97–235; SZABÓ BERTALAN: A kegyelem Aquinói Szent Tamás teológiájában, *Tanítvány* 15 (2010/2) 3–19.

MTDO6.1N, HDO6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

HDO6/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Dogmatika I–IV. (MTDO1–3N, MTDO5N, HDO1–4N)

A tanegység célja: Az egyén és a világ végső sorsának kérdései (halál, ítélet, feltámadás, örök élet) történeti és kortárs teológiai összefüggéseinek áttekintése, a hallgató felkészítése az ebben a témakörben való önálló tájékozódásra, kutatásra. A Mária-ról szóló dogmák kifejtése, történeti és kortárs vonatkozásai.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház misztériumának jellegzetességeit és Mária szerepét az üdvtörténetben. Önálló tájékozódásra és ítéletalkotásra képes az egyház tanítása tükrében. Elkötelezett abban, hogy kreatívan alkalmazza a tanultakat az egyház szolgálatában.

Tematika: 1. Bevezetés. Eszkatológia az Ószövetségben. 2. Eszkatológia az Újszövetségben. 3. Az ókori egyház eszkatológiájának alapvonásai. 4. Középkori eszkatológiák. 5. A halál teológiája és a különítélet. 6. A menny. 7. A halál utáni tisztulás. 8. Az örök elkárhozás. 9. A holtak feltámadása és a világ megítélése. 10. Mária alakja az Újszövetségben. 11. Istenszülő. 12. Mindig szűz. 13. Az áteredő büntől megőrzött. 14. A mennybe fölvelt.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: NOCKE, FRANZ-JOSEF: Eszkatológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 397–494; ZIEGENAUS, ANTON: *A teremtés jövője Istenben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MÜLLER, ALOIS – SATTLER, DOROTHEA: Mariológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 161–194; SCHEFFCZYK, LEO – ZIEGENAUS, ANTON: *Mária az üdvtörténetben. Mariológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

BADOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a szeretet teológiájának alapvető kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szeretet teológiáját a katolikus tanítás fényében. Képes alkalmazni a megszerzett ismereteket és tájékozódni az ide vonatkozó forrásokban. Elkötelezett abban, hogy az egyházi tanítást a szeretetről továbbadja másoknak.

Tematika: 1. A szeretet bibliai alapjai. 2. A természetes szeretet és az emberi szenvedélyek. 3. A jóindulat. 4. A barátság Arisztotelésznél és Szent Tamásnál. Isten szeretete. 5. A szeretet rendje. 6. A kegyelem és a szeretet. 7. A szeretet isteni erény.

Követelmény: A félév során írásbeli dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmus* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1822–1829. pontok; XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; KIRÁLY ERNŐ: *A keresztény élethivatás. A keresztény élet az erkölcssteológia fényében*, Szent István Társulat, Budapest, 1982, 254–318.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalat*, 2/2. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2014, 137–297; BOLBERITZ PÁL – GÁL FERENC: *Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája*, Ecclesia, Budapest, 1987, 246–252; LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

DOGMATIKA SZEMINÁRIUM
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM I.

▼

MTDOSZ1N, BADOSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egy Isten misztériumát a *Summa Theologiae* „De Deo uno” fejezete alapján.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az Isten felé vezető öt utat és az isteni tökéletességeket. Képes felismerni az istentan teológiai és filozófiai hátterét. Elkötelezett abban, hogy Isten misztériumát az Egyház teológiai hagyománya alapján közelítse meg.

Tematika: Az öt út. Isten egyszerűsége. Isten tökéletessége. Isten jósága. Isten végtelensége. Isten immanenciája és transzcendenciája. Isten változtathatatlansága. Isten örökkévalósága. Isten egysége. Isten megismerése. Isten nevei. Isten szeretete. Isten igazságossága és irgalmassága. Isten boldogsága.

Követelmény: A szöveg olvasása, az órákon való aktív részvétel és a megadott feladatok elvégzése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae. Prima Pars – A Teológia Foglalata, 1. rész, I/1–2*, Telosz, Budapest, 1994.

MTDOSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni részletesen a bűnbocsánat szentségét, bemutatni annak kialakulását és kifejezni e szentség teológiáját.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bűnbocsánat történetét, valamint a kiengesztelődés szentségi jellegét, folyamatát. Képes felismerni a bűnbocsánat lényegét a teológia tükrében. Elkötelezett abban, hogy a bűnbocsánatot olyan szentségként értelmezze, amely kiengesztel Istennel és az egyházal.

Tematika: A bűnbocsánat bibliai alapjai. A nyilvános vezekléstől a gyónásig. A középkori teológia tanítása. A bűnbocsánat szentsége a trentói zsinaton. A 20. századi viták. A szentség elemei. A *res et sacramentum* kérdése. A szentség gyümölcse. A kiengesztelődés ekkleziológiai vonatkozásai. A kiengesztelődés a többi szentségben. A kiengesztelődés és a közösség. Néhány aktuális kérdés.

Követelmény: A félév során elkészítendő szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: II. JÁNOS PÁL: *Reconciliatio et paenitentia* apostoli buzdítás a kiengesztelődésről és a bűnbánatról a mai Egyház küldetésében (1984), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 325–377; ALSZEGHY ZOLTÁN: *A gyónás*, Teológiai Kiskönyvtár 3/7., k. n., Róma, 1978; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1978, 575–596.

Ajánlott irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006, 181–197; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937, VII/5: A töredelem szentsége, 528–576; SZABÓ BERTALAN: A szentségi kiengesztelődés és egyháztani vonatkozásai, *Tanítvány* 14 (2009/2) 3–14.

MTDOTSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének elemző olvasása, a szentháromságtani kérdések megvizsgálása. A mű történeti összefüggéseinek vizsgálata. Ágoston „pszichológiai” szentháromsági analógiájának elemzése. A mű főbb dogmatikai kérdéseinek vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének tartalmát. Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására. Elkötelezett abban, hogy a megismert hitigazságok fényében a keresztény remény képviselőjeként éljen.

Tematika: 1. Szent Ágoston művének bemutatása. 2. Szent Ágoston: *A Szentháromságról*, I. könyv. 3. V. könyv. 4. VI. könyv. 5. VII. könyv. 6. VIII. könyv. 7. IX. könyv. 8. X. könyv. 9. XI. könyv. 10. XII. könyv. 11. XIII. könyv. 12. XIV. könyv. 13. XV. könyv.

Követelmény: A szöveg olvasása, minden óra elején zárthelyi dolgozat írása a megadott szövegrészből, a szöveghez kapcsolódó referátum tartása és beszélgetés vezetése. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SZENT ÁGOSTON: *A Szentháromságról*, Szent István Társulat, Budapest, 1985.

MTDOTSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Szent Ágoston *De Trinitate* című művének folytatásaként a szeminárium célja, hogy konkrét példán szemléltesse a dogma történetét: bemutassa a Szentháromság titkára vonatkozó másik nagyhatású rendszerező-spekulatív művet, Aquinói Szent Tamás szentháromságtanát a *Summa theologiae*ban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kiadott irodalom tartalmát. Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására. Elkötelezetten törekszik az igazság mind mélyebb megismerésére.

Tematika: Aquinói Szent Tamás: *A teológia foglalata*, 1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002, la qq. 27–39. feldolgozása. Az eredés fogalma. A reláció. Az isteni személy. A több isteni személy. A szám a Szentháromságban. A szentháromságos küldések.

Követelmények: Az első órán ismerteti a szeminárium vezetője. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A teológia foglalata*, 1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002; EMERY, GILLES: *Trinity, Church and the Human Person*, Sapientia Press, Naples, 2007; EMERY, GILLES: *Trinity in Aquinas*, Sapientia Press, Ypsilanti, 2003; EMERY, GILLES: *La théologie trinitaire de Saint Thomas d'Aquin*, Cerf, Paris, 2004.

GYDRF – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Kály-Kullai Károly

A tanegység célja: Megismertetni a drogproblémákkal kapcsolatos alapfogalmakat, a drogpolitika elemeivel, a függőségekre adott intézményi, segítői válaszokkal. Továbbá segítséget adni a drogproblémák pasztorális megközelítésének elméleti és gyakorlati szintű elsajátításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az addiktológia és a drogpolitika alapfogalmait, a drogprobléma pasztorális megközelítésének lényegi elemeit. Képes a drogproblémák terén a tájékozódásra, szükség esetén a tájékoztatásra. Elkötelezett abban, hogy mindezeket beépítse gyakorlati, egyházi szolgálatába, tevékenységébe.

Tematika: 1–2. A drogok kultúrtörténete. 3. Hogyan válik a szenvedély betegséggé? 4. A szenvedélybetegségek problémakörének megközelítési modelljei. 5. A magyarországi drogpolitika kialakulása. 6. Van-e a Vatikánnak drogpolitikája? 7. A szenvedélybetegek segítségének egészségügyi és szociális megközelítése. 8. A „Nemzeti Drogellenes Stratégia” (2013–2020) céljai, szerkezete. 9. Az Európai Unió stratégiájának céljai, szerkezete. 10–11. A szenvedélybetegek segítségének pasztorális megközelítése. 12. „Minden a családban kezdődik... a szenvedélybetegség is.” 13. „Minden a családban kezdődik... a gyógyulás is.” 14. Magyarországi intézményi, egyházi válaszok, hiányok, lehetőségek.

Követelmény: A félév végi dolgozat alapján gyakorlati jegy.

Irodalom: BAYER ISTVÁN: *Drogok és emberek. Múlt, jelen, jövő*, Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság – Focus, Budapest, 2005; DEMETROVICS ZSOLT (szerk.): *Az addiktológia alapjai*, 1–4. kötet, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2007–2010; EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK LELKIGONDOZÁSÁNAK PÁPAI TANÁCSA: *Egyház, kábítószer, drogfüggőség. Pasztorációs kézikönyv*, Új Ember, Budapest, 2004; MAY, GERALD G.: *Függőség és kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; KÁLY-KULLAI KÁROLY: *Utak – útkeresők – szenvedély – betegség*, Új Ember, Budapest, 2007.

KGTT2 – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a Katolikus Egyház szociális tanításának forrásait: a pápai enciklikákat, azok megírásának szükségességét és körülményeit, illetve a bennük kifejtett katolikus társadalmi tanítást.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az Egyház társadalmi tanításának forrásait, a pápai enciklikákat és bennük az adott kor legfontosabb társadalmi kérdéseire adott hivatalos katolikus válaszokat és állásfoglalásokat. Képes felismerni a különböző társadalmi kérdések, valamint a velük kapcsolatos katolikus tanítás összefüggéseit, a társadalmi szociális viszonyok katolikus értékelésének jogosultságát és fontosságát az Egyház tanításában és a társadalmak politikai és gazdasági életében. Elkötelezett abban, hogy az Egyház társadalmi tanítását megismerve és azt magáévá téve állást foglaljon a jelenleg égető szociális kérdésekben a hivatalos egyházi tanítás útmutatása szerint.

Tematika: 1. XIII. Leó pápa *Rerum novarum* kezdetű enciklikája. 2. XI. Pius pápa *Quadragesimo anno* kezdetű enciklikája. 3. XXIII. János pápa *Pacem in terris* kezdetű enciklikája. 4. A II. Vatikáni Zsinat *Gaudium et spes* kezdetű lelkipásztori konstitúciója. 5. VI. Pál pápa *Populorum progressio* kezdetű enciklikája. 6. II. János Pál pápa *Sollicitudo rei socialis* kezdetű enciklikája. 7. II. János Pál pápa *Centesimus annus* kezdetű enciklikája. 8. XVI. Benedek pápa *Caritas in veritate* kezdetű enciklikája.

Követelmény: A félév közben a szociális enciklikák elolvasása és szóbeli elemzése az előadásokon. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, ill. 2003; XVI. BENEDEK: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1984, 1994; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2005; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

KGETT3 – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

Tanegységi előfeltétel: Az Egyház társadalmi tanítása I–II. (KGETT1–2)

A tanegység célja: Az Egyház társadalmi tanításának kiterjesztése a XX–XXI. századra, mai szerzők, e téren gondolkodók munkáinak, elméleteinek megismerése, elsősorban a gazdaságra vonatkoztatva. Közgazdaságtan és teológia, etika összekapcsolásának elméleti alapjai az Egyház társadalmi tanításának alapján. A klasszikus tanítás alkalmazása a mai gazdasági élet területén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az Egyház társadalmi tanítását. Képes felismerni annak téziseit meglévő mai munkákban és alkalmazni a tanítást saját kompetenciáján belül. Elkötelezett az Egyház társadalmi tanítása szerint végezni munkáját, s hirdetni azt.

Tematika: 1. Az Egyház társadalmi tanításának relevanciája a mai korban. 2. Az Egyház társadalmi tanításának megnyilvánulási formái ma. 3. Főbb szakirodalmi művek és szerzők az Egyház társadalmi tanításának terén. 4. Gazdaság és Egyház társadalmi tanításának kapcsolata ma. 5. Az Alford, Helen J. – Naughton, Michael J.: *Menedzsment, ha számít a hit* c. könyv elemzése. 6–9. Tömbösített előadás: Helen J. Alford OP: Társadalmi igazságosság, gazdasági igazságosság az Egyház társadalmi tanításának alapján. Az Egyház társadalmi tanításának perspektívái. 10–13. Tömbösített előadás: Luigino Bruni: A boldogság közgazdaságtana. Civil gazdaság, a Közösségi Gazdaság vállalatainak példája. 14. Összefoglaló óra.

Követelmény: A félév során kiselőadások. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: MICHAEL NAUGHTON, KENNETH GOODPASTER, ED FREEMAN, CHARLES PARK, ALBINO BARRERA, STEWEN CORTRIGHT, JOHN KAVANAUGH, JEFFREY CORNWALL, stb. írásai konferencia kiadványokban, ill. a *Journal of Business Ethics*, valamint egyéb szaklapok oldalain; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2005; KINDLER JÓZSEF írásai; KINDLER JÓZSEF – ZSOLNAI LÁSZLÓ (szerk.): *Etika a gazdaságban*, Keraban Könyvkiadó, Budapest, 1993.

EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG
EGYHÁZJOG II.: AZ EGYHÁZ HIERARCHIKUS FELÉPÍTÉSE

▼

MTEJ2N, BAEJ1N, BAEJ1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: Az egyházjog és a teológia kapcsolatának tisztázása, valamint a kánonjogtörténet összefoglalása. A kánoni törvényre vonatkozó ismeretek átismétlése után a krisztushívők alapvető jogainak és kötelességeinek, valamint az egyház hierarchikus felépítésének megismertetése a II. Vatikáni Zsinat egyháztanának alapján, az Egyházi Törvénykönyv szerint. Ezáltal a hallgató el tudja helyezni az egyházjogot teológiai tanulmányaiban, valamint kiigazodik az egyházi struktúrákban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívők, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját. Képes megfelelő módon kifejezni saját maga és a krisztushívők számára a kötelességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában. Elkötelezetten tudja teljesíteni kötelességeit és élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika (nappali tagozat): 1. A kánonjog és a teológia. A kánonjog története. 2. Az egyházi törvényre, a természetes és a jogi személyekre, valamint a jogcselekményekre vonatkozó ismeretek összefoglalása. 3. Az összes krisztushívők kötelességei és jogai. A világi krisztushívők kötelességei és jogai. 4. A szent szolgálatot teljesítők, vagyis a klerikusok. 5. A megszentelt életet élők kötelességei és jogai. 6. A személyi prelatúrák és a krisztushívők társulásai. 7. Az egyház legfőbb hatósága I.: A római pápa és a püspökök testülete, valamint a püspöki szinódus. 8. Az egyház legfőbb hatósága II.: A Római Szent Egyház bíborosai. A római kúria és a pápa követői. 9. A részegyházak és a bennük lévő hatóság. 10. A részegyházak csoportjai. 11. A részegyházak belső rendje I.: Tanácsadó testületek az egyházmegyében és az egyházmegyei hivatal. 12. A részegyházak belső rendje II.: Plébániák, esperességek, templomigazgatóságok és lelkészségek.

Tematika (esti tagozat): 1. A kánonjog és a teológia. 2. A kánonjog története. 3. Az egyházi törvény és magyarázata, valamint a jogszokás. 4. Természetes és a jogi személyek, valamint a jogcselekmények. 5. A krisztushívők, valamint a világiak kötelességei és jogai. 6. A klerikusok kötelességei és jogai. 7. A megszentelt életet élők kötelességei és jogai. 8. Az egyház legfőbb hatósága: a római pápa. 9. A római kúria és a pápai követek. 10. A részegyházak és csoportjaik. 11. A püspökök és a püspöki konferenciák. 12. Tanácsadó testületek az egyházmegyében. 13. A plébánia.

Követelmény: Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT OFM: *Isten Népe. A Krisztushívők és az Egyház hierarchikus fel-*

építése. *CIC 204-572. kánonok*, jegyzet, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013.

Ajánlott irodalom: ERDŐ PÉTER: *Az egyházjog teológiája intézménytörténeti megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; KUMINETZ GÉZA: A klerikusi hovatartozás, vagyis az inkardinációra vonatkozó jogalkotás az Egyházi Törvénykönyvben, *Kánonjog* 9 (2007/1–2) 27–50; NAVARRO, LUIS: A hívők társulási joga, *Kánonjog* 4 (2002/1–2) 49–62; SZABÓ PÉTER: A pápai hivatal betöltésére vonatkozó szabályrend fejlődése és mai állása. I. A pápaválasztás történeti rendjének fejlődése, *Kánonjog* 5 (2003/1–2) 37–50; SZUROMI SZABOLCS ANZELM: A megszentelt élet intézményei és apostoli élet társaságai tagjainak sajátos kötelességei és jogai, *Teológia* 43 (2009/1–2) 74–80; *A világiak szerepe az egyház lelkipásztori tevékenységében*, Vigilia, Budapest, 2003.

Nappali tagozaton további ajánlott irodalom: ANDRÉS, DOMINGO J.: *Szerzetesjog. Magyarázat az Egyházi Törvénykönyv 573-746. kánonjához*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

MTEJ3N, BAEJ2N, BAEJ2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HEJ1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Orosz Lóránt OFM

A tanegység célja: A házasság bemutatása az egyház gondolkodásában és jogrendjében. Bemutatni azokat a körülményeket, személyi tulajdonságokat, amelyek szükségesek az érvényes házasság megkötéséhez. Felvázolni a házasság semmissé nyilvánításáért folyó perek eljárásjogi normáit. Olyan jogintézmények felsorakoztatása mint a házasság érvényesítése, a *privilegium paulinum* vagy a kötelék adott körülmények esetén való felbontása. Az egyház családról alkotott felfogásának vázolósa.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház gondolkodását a házasság intézményéről és a házasság egyházjogi kérdéseit. Képes a család és a házasság egyházi gondolkodásban betöltött szerepét és annak jogi szabályozását egységben szemlélni, a házasság érvényességének és semmisségének szempontjait világosan megfogalmazni. Elkötelezett a család és a házasság értékének felmutatása mellett.

Tematika: 1. A házasság intézménye a katolikus egyház jogrendjében. 2. Lelkipásztori gondoskodás és a házasság megkötését megelőző teendők. 3. Az érvénytelenítő akadályok általában. 4. Az egyes érvénytelenítő akadályok. 5. A házassági beleegyezés. 6. A házasság megkötésének formája. 7. Házasság megkötésének helye és ideje, anyakönyvezése. 8. Vegyes házasságok és a titkos házasságkötés. 9. A házasság jogkövetkezményei. 10. A házastársak különválása. 11. A házasság érvényesítése. 12. A házasság semmisségének kimondása. 13. A család helye és szerepe a katolikus egyház jogrendjében.

Követelmény: Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén mindkét tagozaton kollokvium.

Kötelező irodalom: *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT OFM: *Házasságjog. Bevezetés, jegyzet*, Sapientia Szerzetesi Hit tudományi Főiskola, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: CSORDÁS EÖRS: *Házassági perek. Gyakorlati eljárás*, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest, 2002; ERDŐ PÉTER: *A házasság kánonjogi arculata a történelemben*, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 27–45; KUMINETZ GÉZA: *Katolikus házasságjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; ÚJHÁZI LÓRÁND: *A házassági beleegyezéshez szükséges értelmi képesség a Katolikus Egyház hatályos jogi szabályozása szerint*, *Sapientiana* 5 (2012/1) 63–83; SZABÓ PÉTER: *A keleti vegyesházasságok törvényes formái* (CIC 1127.k.1.§). *A hatályos latin normatíva ökumenikus vetületei*, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 47–60; SZLÁVIK ANTAL: *Az akatolikus házasságokat szabályozó jogrendek*, *Kánonjog* 8 (2006/1–2) 105–114.

MTET1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a kinyilatkoztatás és az emberi gondolkodás kapcsolatát, illetve azt, hogy a kereszténység elterjedése mennyire van összefüggésben a kor műveltségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Születés idejének és helyének az időfelettségét. Képes annak bemutatására, hogy a hellén gondolkodás és a római állam hogyan gyakorolt hatást a kereszténység kialakulására. Elkötelezett az igazság keresése mellett a történelem eseményeit szemlélve.

Tematika: 1. Az ókor kulturális és vallási öröksége. 2. A születés földrajzi és szellemi terepe. 3. Az apostolok hitelesítő tevékenysége. 4. A Római Birodalom és egyház kapcsolata. 5. A kereszténység szellemi központjai: Alexandria és Karthágó. 6. A kereszténység felszínre jutása: vallásszabadság és államvallás. 7. Az egyházatyák szerepe. 8. Az első zsinatok határozatai. 9. Az egy konzuli hatalom kialakulása. 10. A barbár népek megtérítése. 11. A szerzetesség megjelenése. 12. A kereszténység felbomlása: az iszlám megjelenése. 13. A két konzuli hatalom és a cezaropapizmus jelenléte.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* Jel, Budapest, 2012; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

MTET2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni a keresztény Európa történetét. Bemutatni az ókeresztény teológia hatását a „barbár Európa” keresztényi gondolkodásának megszületésében, valamint az állam és az egyház kapcsolatát az egységes keresztény Európában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kereszténység megjelenésének fő eseményeit az újonnan születendő európai államokban. Képes arra, hogy felismerje és bemutassa a teológia és az egyház hatását az új Európa szellemi műveltségére. Képes átlátni a keresztény állam és az egyház kapcsolati rendszerét. Elkötelezett az egyháztörténelem megismerése iránt.

Tematika: 1. A „sötét század” Európája a 10. században. 2. A „Filioque vita”: az első szakadás az egyetemes egyházban. 3. A cluny-i szellemiség hatása az egyház életére. 4. Az investitúrajog gyakorlása: pápa és császár kapcsolati rendszere. 5. A bűnbocsánat és a zarándoklat: Szentföld és a keresztes háborúk. 6. A szegénység mint eszmeirányzat és szerzetesség a 12–13. században. 7. A „szentek százada” a 13. század. 8. A katedrálisépítészet és a teológia kapcsolata. 9. Universitas; Párizs és Oxford. 10. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. 11. Az ortodoxia és az unió a keleti kereszténységben. 12. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése. 13. Az Anjou-kor és a Hunyadi-kor egyházpolitikája.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* Jel, Budapest, 2012; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MEYERDORFF, JOHN – PAPADAKIS, ARISTEIDES: *A keresztény Kelet*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2002; DUBY, GEORGES: *A katedrálisok kora*, Gondolat, Budapest, 1984; SOUTHERN, RICHARD WILLIAM: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; MAALOUF, AMIN: *A keresztes háborúk arab szemmel*, Európa, Budapest, 2015.

MTET3N, BAET3N, BAET3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyház és a hitújítók kapcsolatát, a római katolikus egyház megújulását, valamint az újkor kihívásainak és a hivatalos keresztény tanításnak a viszonyát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kihívásokra adott történelmi válaszokat. Képes felismerni a történelemben a megújuló és újabb keresztény állásfoglalásokat. Képes átlátni az adott történelmi kor szellemi viharainak konkrét megnyilvánulásait. Elkötelezett saját kora eseményeinek keresztény nézőpontú értékelése iránt, és kész annak kihívásait vállalni.

Tematika (nappali tagozat): 1. A reneszánsz és a humanizmus hatása az egyház életére. 2. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 3. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 4. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 5. A vallásháborúk az Újkorban. 6. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása a 17. században? 7. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 8. Voltaire százada és hatása. 9. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 10. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a 16. században. 11. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata a magyar egyház életében. 12. A jozefinizmus hatása a magyar egyház működésére. 13. A rítusviták a világegyházban.

Tematika (esti tagozat): 1. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 2. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 3. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 4. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása? 5. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 6. Voltaire százada és hatása. 7. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 8. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a 16. században. 9. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata. 10. A jozefinizmus hatása a magyar egyház életére.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tíz témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell’etr’ dell’assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000.

MTET4N, BAET4N, BAET4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy ez a tanítás mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Bemutatni, hogy az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében. Képes átlátni a különböző korok divatos ideológiáit. Elkötelezett abban, hogy ismereteit folyamatosan gyarapítva kész legyen megalapozott választ adni az egyházat ért támadásokra.

Tematika: 1. Az egyház és a liberalizmus. 2. Az egyház és a szociális kérdés. 3. A modernizmusra keresett válaszok. 4. A római katolikus egyház és a diktatúrák kapcsolata a 20. században. 5. A magyar egyház a pozsonyi nemzeti zsinattól a polgári anyakönyvezésig.

A további témakörök (nappali tagozat): 6. A keresztényszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 7. A kommunista diktatúra egyházpolitikája (Sztálin és Rákosi egyházpolitikája). 8. A „vértanúk százada” (20. század). 9. Az ázsiai egyházak élete a 20. században. 10. A mexikói és a spanyol egyház „modus vivendi” megoldása. 11. A II. Vatikáni Zsinat és pápái. 12. A türelem apostola (Casaroli) és II. János Pál pápa. 13. A relativizmus diktatúrája: a pogány forradalom.

A további témakörök (esti tagozat): 6. A kommunista diktatúra egyházpolitikája: a magyar egyház életére gyakorolt hatások. 7. A vértanúk százada a világegyházban. 8. A keresztényszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 9. A II. Vatikáni Zsinat és pápái. 10. A relativizmus diktatúrája: a pogány forradalom.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tíz témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell’età dell’assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000; SZILAS LÁSZLÓ: *Kís magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

HET1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAET1–2N, BAET1–2/E, HET1–2/E, RIET1–2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a nyilatkozat és az emberi gondolkodás kapcsolatát, illetve azt, hogy a kereszténység elterjedése mennyire van összefüggésben a kor műveltségével és milyen politikai következményekkel jár.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Születés idejének és helyének az időfelettségét. A hallgató legyen képes annak bemutatására, hogy a hellén gondolkodás és a római állam hogyan gyakorol hatást a kereszténység kialakulására. A hallgató szerezen olyan ismeretanyagot, amelyben átlátja a kereszténység meghatározó szerepét a keresztényi államberendezés kivitelezésében.

Tematika: 1. Az egyház születési terepe: hellén-római civilizáció és judaizmus keresztződésében. 2. A kereszténység terjedése: az államhatalom és az egyház kapcsolata (egyházüldözés, egy konzuli és két konzuli hatalom kialakulása). 3. Keresztény iskolák a hellén bölcsélet és a római rétor-iskolai jog tükrében. 4. Teológiai viták és az egyetemes zsinatok. 5. Az egységes kereszténység felbomlása a Földközi-tenger térségében: az iszlám megjelenése. 6. A lelki és világi hatalom megosztása: a „privilegium ottonianumtól”-tól a konkordátumig. 7. A cluny-i mozgalom hatása a független (*exempt*) pápaválasztásra. 8. Az egyházszakadások és az uniós törekvések a konziliarizmus szellemében. 9. A bűnbánat és a bűnbocsánat a zarándoklatok tükrében: kereszties háborúk. 10. A szerzetesség kialakulása: az egyiptomi remeteségtől a koldulórendekig. 11. A *Summa Theologica* és a katedrálisépítészet kölcsönhatása.

A további témakörök (nappali tagozat): 12. A középkori magyar egyháztörténet: kereszténység felvételétől az Árpád-kor végéig. 13. A középkori magyar egyháztörténet: a virágzó középkorban.

A további témakörök (esti tagozat): 12. A középkori magyar egyháztörténet: kezdetektől a reformációig.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tizenkettő témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe* Jel, Budapest, 2016; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, Jegyzet; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

HET2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAET3–4N, BAET3–4/E, HET3–4/E, RIET3–4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I-II. (HET1N)

A tanegység célja: A hallgatókkal megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében. Képes felkészülten megfelelni az egyházat ért támadásokra. Elkötelezett a katolikus egyház és a keresztény értékek mellett az őt körülvevő világ szellemi, ideológiai irányzatai közepe tére is.

Tematika: 1. A felekezetté válás folyamata: evangélikus, kálvini, anglikán és római katolikus felekezetek. 2. A világegyház kialakulása (univerzalizálódás) a rítus viták tükrében. 3. A katolikus megújulás: a papi ideál megteremtése. 4. A felvilágosodás és az egyház kapcsolata: a francia forradalom tükrében. 5. A liberalizmus szellemisége: az egyház és állam szétválasztása. 6. A szociális feszültségek feloldása: a keresztényszocializmus. 7. A modern tudományágak és az egyház elkülönülése: a modernizmus. 8. Az egyház megmaradási küzdelme a 20. századi diktatúrák idején. 9. Az „aggiornamento” szellemi igénye a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiban. 10. A vértanúk százada: a 20. század egyházüldözései. 11. A magyar egyház a reformáció és a katolikus megújulás időszakában.

A további témakörök (nappali tagozat): 12. A magyarországi keresztényszocializmus. 13. A magyar egyháztörténelem a 20. században.

A további témakörök (esti tagozat): 12. A keresztényszocializmus és a XX. századi magyar politikai irányok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tizenkettő témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; SZÁNTÓ KONRÁD: *Egyháztörténelem*, Jel, Budapest, 2014; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2016; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell’età dell’assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001;

RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002;
HEUSSI, KARL: *Az Egyháztörténet kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2000; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

MTETSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Magyar Mirjam OP

A tanegység célja: A magyar katolikus egyház történetének megismerése, helyenként közös feldolgozása a források és a szakirodalom kritikai felhasználásával. A hallgatók valamelyest átfogó képet kapjanak a magyar katolikus egyház középkori, újkori és jelenkori történetéről, felkészítve őket az önálló kutatásra és ítéletalkotásra, a történeti látásmód elsajátítására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Átfogó ismerettel rendelkezik a magyar katolikus egyház történetéről, ismeri annak főbb eseményeit és összefüggéseit. Képes történeti és kritikus látásmódra. Elkötelezetten törekszik bekapcsolódni az egyház küldetésébe saját élethelyzetében.

Tematika: 1. Térítés, apostoli királyság és az egyházszervezet kialakulása a korai Árpád-korban. 2. Középkori szerzetesség. A laikusok vallásossága és a világi papság helyzete. 3. Egyetemek és egyházi műveltség. 4. A hitújítás térhódítása. Katolikus missziók a hódoltságban. 5. Pázmány Péter rekatolizációs tevékenysége és hitvitázó munkássága. 6. Jozefinista reformok és hatásuk a magyar egyházra. 7. Az egyház helyzete a reformkorban és a kiegyezés után. 8. Két világháború között (Prohászka Ottokár, Bangha Béla, Slachta Margit, Serédi Jusztinián). 9. Két világháború között (KALOT, KALÁSZ, Actio Catholica). Felvirágzó szerzetesrendek. 10. A katolikus egyház és az állam a II. világháború után (1945–1950): kommunista államberendezkedés. 11. A katolikusok elleni perek: Mindszenty József. 12. A katolikus egyház és az állam a II. világháború után (1951–1989).

Követelmény: A félév során rendszeres zárthelyi dolgozat a megadott forrásokból és szakirodalomból, 1–2 egyéni referátum a forrásokból, órai munka. A félév végén gyakorlati jegy ezek összesítéséből (ZH-k 50%, referátum 30%, órai munka 20%).

Kötelező irodalom: HERMANN EGYED: *A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig*, Auróra, München, 1973; GERGELY JENŐ: *A katolikus egyház Magyarországon 1919–1945*, Pannonica, Budapest, 1999; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990*, Szent István Társulat, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: MÁLYUSZ ELEMÉR: *Egyházi társadalom a középkori Magyarországon*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2007, 257–284; PÁSZTOR LAJOS: *A magyarság vallásos élete a Jagellók korában*, METEM, Budapest, 2000; CEVINS, MARIE-MADELEINE DE: *Az Egyház a késő középkori magyar városokban*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; MOLNÁR ANTAL: *Katolikus missziók a hódolt Magyarországon*, 1. kötet, Balassi, Budapest, 2002; BITSKEY ISTVÁN: *Pázmány Péter*, Gondolat, Budapest, 1986; PÁZMÁNY PÉTER: Az ételben és aluvásban való mértékletességről, in Tarnóc Márton (szerk.): *Pázmány Péter művei*, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1983, 925–941, <http://mek.oszk.hu/06200/06223/html/pazmany0195/pazmany0195.html>; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Állam, egyházak, vallásgyakorlás Magyarországon. 1790–2005*, 1–2. kötet, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 2005; MÉSZÁROS ISTVÁN: *Kimaradt tananyag*, 1–3. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995.

OPDÉSPTN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Oktatásmélelet (OPDOEN)

A tanegység célja: Az Oktatásmélelet előadáson (OPDOEN) megismert életkori sajátosságoknak megfelelő módszertani elemek és technikák gyakorlati feldolgozása. A pedagógiai tervezés gyakorlása különböző életkorokra alkalmazva.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes korosztályok életkori sajátosságait, a katekézis különböző helyszínein alkalmazható pedagógiai módszereket, stratégiákat és eljárásokat. Képes a tanítás-tanulási folyamatot a tanulók életkori sajátosságainak, a katekézis szintjeinek és helyszíneinek megfelelően megtervezni és értékelni, az ismeretátadás során ezekre a szempontokra tekintettel lenni. Képes meglátni saját erősségeit, gyengeségeit, és fejlődését ennek megfelelően megtervezni. Elkötelezett az önreflexióban, önnevelésben és abban, hogy az egyház szolgáló szeretetének személyes példájává váljon.

Tematika: Az egyes korosztályok főbb jellemzői pedagógiai szempontból. Hogyan alakul ki a tudás? Motiváció és kiemelkedő szerepe a pedagógiában. Különböző típusú órák alapelemeinek kidolgozása különböző korosztályoknak, a katekézis különböző szintjein. Mikrotanítások saját vázlatok alapján a többszörös intelligencia területeinek figyelembevételével. Mikrotanítások saját vázlatok alapján az esélyegyenlőség figyelembevételével. Módszerek, eljárások és technikák alkalmazása. Tematikus terv készítése (csoportmunka). Óravázlat készítése (egyéni munka). Óravázlatok bemutatása, kiértékelése. A felkészülés lényeges elemei.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. Egy tematikus terv, illetve egy abban szereplő óra tervének részletes kidolgozása és leadása. A beadandókat elektronikus úton egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002; NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskóláért Alapítvány, Budapest, 2007; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1. kötet, *A keresztény nevelés és oktatás története*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 3. kötet, *A keresztény nevelés keretei és tartalma*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

EÉEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az életvezetés vázának megrajzolása, egy morális *credo* megfogalmazása, a szerteágazó etika rövid összefoglalása. Az életvezetés stratégiájának kidolgozása az ismeretelméleti alapok, a humántudományok és a transzcendentális teológia fényében. Az erkölcsi gyümölcstől és a kudarcot hozó gyakorlati lépések perspektívája.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életvezetés stratégiájában való gondolkodást, annak teológiai, filozófiai és gyakorlati alapjait. Képes hosszú távon és megfontoltan tervezni, a terveit stratégikusan követni. Az értékek mellett elköteleződve tudja életét vezetni, s ebben másokat is segíteni.

Tematika: 1. Az ember alapvetően transzcendens jellegének és benső dinamikájának feltárása. 2. A transzcendentális és a kategoriális szabadság viszonya. 3. Az alapdöntés perspektívájában meghozott életdöntésekre való előkészület és a döntések meghozatala. 4. A napi lépések, a kategoriális döntések megerősítő szerepe. 5. Az okos gondviselés az életvezetés mindennapjaira: a gondolkodás és a körülmények igazgatása. 6. Az erkölcsi lecsúszás fokozatai és mélyből való feltámadás lépései.

Követelmény: Az órákon való tevékeny részvétel és az órai gyakorlatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *A jó és a rossz között. Az életvezetés etikája*, Lazi, Szeged, 2016.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; WOLFERS, MELANIE: *Theologische Ethik als handlungsleitende Sinnwissenschaft: der fundamentalethische Entwurf von Klaus Demmer*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999.

MAÉPE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dohány Edit

A tanegység célja: A résztvevők tegyenek szert gyakorlatra élményszerű hit- és erkölcstan órák tervezésében és megtartásában. A hallgatók katechetikai módszertani eszköztára bővüljön, új ötletekkel gazdagodjanak. A leendő hitoktatók, hit- és erkölcstan tanárok önreflektív képessége fejlődjön.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer több interaktív, a tanulók együttműködésére épülő tanítási módszert és eszközt, valamint a tantárgy jellegzetességeit figyelembe vevő tanári módszertani ötleteket. Képes olyan órákat tervezni és tartani, amelyekben a Z generációs tanítványai szívesebben, aktívabban vesznek majd részt. Képes óra- és tématervet, tanmenetet készíteni, mikrotanítást tartani. Elkötelezett a rendszeres pedagógiai önreflexió iránt, felismerve pedagógiai identitásának erős és gyenge oldalait. Tanári hozzáállását a diákok iránti tisztelet, a pedagógus-etika, valamint a nyílt és előrevivő kommunikáció talaján állva igyekszik fejleszteni a diákokkal, szülőkkel és kollégákkal való kapcsolatokban.

Tematika: 1. A tanuló-tanár együttműködés nélkülözhetetlen alapjai. 2. Hogyan válik a tanár által átadott információ a tanulóknál tudássá, amely alkalmazható, belsővé vált és értékeket hordoz? 3. Módszertani eszköztár bővítése. 4. Együttműködés és kapcsolatteremtés a Z generációval. IKT eszközök alkalmazása a hittanításban és az értékekre nevelésben. 5. A hittanári pedagógiai tevékenység tervezése, végrehajtása és reflexiója. Órarászlet, óraterv, tematikus terv készítése és reflektív elemzése. 6. Mikrotanítás és reflektív elemzés.

Követelmény: A szemináriumokon való aktív részvétel, a hallgatótársak mikrotanításaihoz való rendszeres, szakmai jellegű reflektív hozzászólás. Mikrotanítás megtartása és reflektív elemzése szóban és írásban. Órarászlet, óraterv és tematikus terv elkészítése írásban, valamint egy 2–3 oldal terjedelmű, (nem elméleti, idézetekre támaszkodó, hanem gyakorlati jellegű és személyes) összehasonlító reflektív elemzés leadása a szemeszter végéig. A félév végén gyakorlati jegy (mely 1/3 részben az órai szóbeli megnyilvánulásból; 1/3 részben az órákon való írásos munkákból és 1/3 részben a félév végén leadott reflektív elemzés értékeléséből tevődik össze).

Kötelező irodalom: NICOLSON-NELSON, KRISTEN: *Többszörös intelligencia*, Szabad Iskola-kért Alapítvány, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni történetekkel*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről, erényről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: FISHER, ROBERT: *Hogyan tanítsuk gyermekeinket gondolkodni*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FISHER, ROBERT: *Hogyan tanítsuk gyermekeinket tanulni*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; FIORE, CARLO: *A fiatalok etikája*, 1–2. kötet, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2004; FIORE, CARLO: *Etika 2000*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2004; Ezen kívül saját pedagógusegyéniségünk és szemléletünk formálására PINO PELLEGRINO és ROSS CAMPBELL nevelési témájú könyvei.

BAPDEPN, BAPDEP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A pedagógia tudományát megalapozó nevelésfilozófiai kérdésfeltevések, antropológiai nézőpontok, gyermekkép-értelmezések bemutatása, a különböző pedagógiai nézetek, nevelési modellek értelmezése, elemzése és értékelése. A pedagógiai tanulmányokat előkészítő kurzus bevezeti a hallgatót a neveléstudományi kutatások elméletébe és gyakorlatába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái Ismeri az ember- és gyermekértelmezés filozófiai, antropológiai, pedagógiai és laikus nézeteit, valamint ezek tipikus társadalmi-kulturális környezetét. Képes elemezni a történeti és kortárs pedagógiai felfogásokat, valamint kritikusan reflektálni saját ember- és gyermekképére, nevelési nézeteire. Elkötelezett a pedagógia tudományának megismerése és fejlesztése, valamint megszerzett tudásának a keresztyén pedagógiában való alkalmazása iránt.

Tematika: Nevelésfilozófiai kérdések, problémák, nézetek. Pedagógiai antropológiák és a nevelés. A nevelés természettudományi, szellemtudományi, társadalomtudományi és teológiai értelmezése. Normatív pedagógiai rendszerek. Értékrelatív nevelési koncepciók. A nevelés etikai dimenziói. Kortárs nézetek a nevelésről. A gyermekképek történeti változásai. Mai pedagógiai gyermekképek.

Követelmény: Szemináriumi kutatási feladat adott szempontok alapján. A hallgató saját munkáját írásos kutatási beszámoló és kiselőadás formájában mutatja be. Mindezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltevései*, Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Az emberi jelenség*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; MIHÁLY OTTÓ: *Bevezetés a nevelésfilozófiába*, Okker Kiadó, Budapest, 1998; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2001; VANIER, JEAN: *Emberre lenni*, Vigilia, Budapest, 2002; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT: *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2003.

KGESZ2 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szilas Roland

A tanegység célja: Olyan ismeretek átadása, amelyek ahhoz szükségesek, hogy vezetőként a keresztény emberképhez méltó és az egyház társadalmi tanításával összhangban lévő hatékony szervezeteket tudjanak felépíteni, illetve fejlődésükben támogatni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szervezetfejlesztés lépéseit, eszközeit, módszereit, valamint a vezetés elméleti és gyakorlati hátterét. Képes személyes vezetői hivatásának felismerésére, saját vezetői kompetenciáinak meghatározására, rendszerszemléletű gondolkodásra, összetett munkafolyamatok szervezésére és rendelkezik a szervezeti kommunikációhoz szükséges kompetenciákkal. Elkötelezett a keresztény szellemű szervezetfejlesztés és vezetés kialakítása iránt.

Személyes vezetés kompetenciái: személyes vezetői hivatás felismerése. Rendszerszemléletű gondolkodás kompetenciái: munkaszervezési kompetenciák, szervezeti kommunikációhoz kapcsolódó kompetenciák.

Tematika: A tanegység órái három nagyobb témakört ölelnek át, a hallgatók az előadások során sajátíthatják el a legfontosabb elméleti ismereteket. A gyakorlati alkalmazás érdekében önreflektív feladatokkal vagy esettanulmány módszerével mélyítünk el minden témát.

1. Autentikus vezetés.
2. Emberközpontú munkaszervezés és szervezetfejlesztés.
3. Egészséges szervezet.

Követelmény: A félév során kisebb feladatok és a tananyagra épülő csoportos feladat prezentációja. A félév végén mindezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az üzleti vezető hivatása*, Szent István Társulat – ÉRME, Budapest, 2014 (ermehalo.hu/files/Az_uzleti_vezeto_hivatasa.pdf); AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009.

EEJIN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A nevelésetika alapkérdéseinek, a klasszikus és a modern pedagógia etikai nézőpontjainak, az iskolában érvényesülő jogoknak és kötelezettségeknek a bemutatása, valamint az etika- és a vallásoktatás Köznevelési Törvényben és Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott szabályozásának megismertetése.

A fejlesztendő kompetenciák: Ismeri a nevelés etikai perspektíváit és követelményeit, továbbá a magyar jogrendben érvényesülő, alapvető emberi, gyermeki, tanulói és pedagógusi jogokat és kötelezettségeket. Képes a nevelés folyamatában megismertetni és növendékeivel elfogadtatni az alapvető erkölcsi értékeket, továbbá képes ezeket működés közben is bemutatni. Elkötelezett arra, hogy az alkotmány és a jogrend által biztosított jogok és köteleességek között erkölcsös és felelős állampolgárként éljen.

Tematika: A pedagógiai etika alapkérdései, problémái, ellentmondásai és perspektívái. A klasszikus pedagógia etikai hagyományai. A modern pedagógia opciói. A pluralizmus mint pedagógiai paradoxon. A nevelés mint egyezkedés. Etikai igény és érvényesség. A korszerű nevelés erkölcsi alapkódjai és értékei. Az alapvető jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) rendszere. A lelkiismereti és vallásszabadság forrásai és jellemzői. Az állam világnézeti semlegessége. Etikaoktatás a mai magyar iskolarendszerben. Oktatás és nevelés kapcsolata a mai magyar társadalom kontextusában. Jog és erkölcs összefüggései, különös tekintettel a fiatalkorúakra. Iskolai konfliktusok és azok etikai és jogi kezelése.

Követelmény: Az előadásokon konstruktív részvétel. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: OELKERS, JÜRGEN: *Nevelésetika. Problémák, paradoxonok és perspektívák*, Vince Kiadó, Budapest, 1998; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; BÍRÓ ENDRE: *Jog a pedagógiában. Tanároknak, nevelőknek, diákoknak és szülőknek*, Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ KHT – Jogismeret Alapítvány, Budapest, 1998; TARR GYÖRGY: *Gyermekjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; RÓZSÁS ESZTER: *Gyermekjogok*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: *Erkölc, Mester és Tanítvány* 1. szám (2004/1); LAPPINTS ÁRPÁD: *Érték és nevelés*. Comenius Bt., Pécs, 2002; HARTMANN, NIKOLAI: *Etika*. Noran Libro Kiadó, Budapest, 2013; HALMAI GÁBOR – TÓTH GÁBOR ATTILA (szerk.): *Emberi jogok*, Osiris, Budapest, 2003; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT (szerk.): *Emberi jogok a Katolikus Egyház életében és jogában*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2010; HOFFMANN RÓZSA (szerk.): *Szakmai etikai kódex pedagógusoknak. Tanulmányok, normák és esetleírások*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004; A gyermek jogait érintő hatályos magyar törvények és jogszabályok.

MAPSEVF/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni – az általános fejlődéslélektani ismeretekre alapozva – a személyiség erkölcsi és vallási fejlődésének főbb elméleteit és vizsgálati módszereit. Felkészíteni arra, hogy a hallgató képes legyen a hitoktatás tartalmát és módszereit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítani.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi és vallási fejlődés életkori sajátosságait. Képes a vallási fejlődés életkori sajátosságait figyelembe venni a hitoktatás tartalmának és módszereinek tervezésénél. Elkötelezett a rábízott tanulók erkölcsi és vallási fejlődésének megismerése és fejlődésük támogatása iránt.

Tematika: Erkölcsi fejlődés: Piaget, Kohlberg. Az erkölcsi fejlődés vizsgálata. Vallási fejlődés: a vallási fejlődés elméleti megközelítései. A vallásos ítélet fejlődésének fokai (Oser). Az istenkép és fejlődése. Az istenkép fejlődésének vizsgálata. Serdülők és felnőttek vizsgálata, esetbemutatók.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL: A személyiség erkölcsi és vallási fejlődése, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliiscsaba, 1998, 11–74; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet; ROBU MAGDA: Az istenképek pszichológiai feltérképezése, *Embertárs* 5 (2007/4) 307–319; SCHWEITZER, FRIEDRICH: *Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: BÁNLAKY ÉVA – KARCSUB GYULA (szerk.): *Pszichológusok – teológusok a hitről, a hit fejlődése teológiai és pszichológiai szempontból*, Faludi Akadémia – Katolikus Pszichológusok Baráti Köre, Budapest, 2000; COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006; VERGOTE, ANTOINE: *Valláslélektan*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2006; DIANA, MASSIMO: *Isten és a gyermek*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2009.

MAETSZME – ESTI, II. FÉLÉV, 2, ILL. 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az erkölcsstanítás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre. Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos erkölcsi problémáinak életkorspecifikus megvilágítására. Elkötelezett arra, hogy minden nevelési helyzetben problémamegoldó módszerek alkalmazása és személyes életvezetési minták által segítse a tanulók szilárd értékrendjének kialakulását.

Tematika: Az erkölcsi nevelés és oktatás társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszereit, tartalmi és folyamatelképzeléseit, valamint a különböző módszertani és tanulás-szervezési lehetőségeit tárgyaljuk. Adott évfolyam adott tematikájú tananyagáról megadott szempontok alapján új ismeretet közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése az ahhoz szükséges segédanyagokkal, szemléltetéssel, feladatlappal, játék tervezésével együtt. A terv kivitelezése mikrotanítás keretében. A félév végén gyakorlati jegy.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és érényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésmélete. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; <http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia>; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkönet Kft, Budapest, 2010.

GYESZ1-4 – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: Megtörtént esetek közös feldolgozásával megismertetni a gyermekvédelmi problémák megjelenési formáit a hétköznapi gyakorlatban; jó gyakorlatok és hibás megoldások elemzésén keresztül felkészíteni arra, hogy a hallgatók tanult elméleti ismereteiket képesek legyenek gyakorlati munkájukban alkalmazni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti a gyermekvédelem jogi és szakmai szabályait, etikai normáit és azok betartásának fontosságát a gyakorlati gyermekvédelmi tevékenységben. Képes arra, hogy a segítségre szoruló gyermekek és családjaik problémáit a jogi, szakmai és etikai szabályokat tekintetbe véve mérlegelje a lehetséges megoldásokat és dolgozzon ki megoldási stratégiát. Elkötelezett arra, hogy a megismert és megértett jogi, szakmai-etikai szabályok szerint, a gyermekek érdekeit prioritásként kezelve végezze gyermekvédelmi tevékenységét.

Tematika: Az előadó és a résztvevők által hozott esetek közös megbeszélése, lehetséges alternatív megoldások kidolgozása.

Követelmény: Egy saját eset bemutatása szóban vagy írásban. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: Az Alapvető Jogok Biztosa által folytatott Gyermekjogi Projekt jelentései, <http://www.ajbh.hu/projekt/fuzetek>; FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: Az esettanulmány elkészítése, in uő: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011, 227–235.

EESZTEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Hernádi Mária

A tanegység célja: A szép fogalmának és történeti változásainak áttekintése. A különböző korszakok és stílusirányzatok esztétikai gondolkodásának megismerése. A művészet eredetének, mibenlétének, a művészetről vallott felfogás történetének megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Tájékozott a szépség fogalmát és az esztétikai gondolkodás történetét illetően. Megalapozott ismeretekkel rendelkezik a művészet mibenlétéről és a róla vallott felfogás változásairól, illetve mindennek etikai vonatkozásairól. Képes a történelmi korszakok, események és az adott korszak esztétikai gondolkodása közötti összefüggések felismerésére és bemutatására. Elkötelezett a szép iránt, annak keresésében, ápolásában és továbbadásában egyaránt.

Tematika: Az esztétikum jelentősége a teljességre törekvő emberi életben. A szép fogalma – antropológiai és filozófiai alapok. A művészet eredete és szerepének kultúrtörténeti változásai az ókortól napjainkig. A szépség és az esztétikai tapasztalat etikai vonatkozásai.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GADAMER, HANS GEORG: *A szép aktualitása*, T-Twins Kiadó, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: ECO, UMBERTO (szerk.): *A szépség története*, Európa, Budapest, 2004; ADORNO, THEODOR W.: *A művészet és a művészetek*, Helikon, Budapest, 1998; DANTO, ARTHUR C.: *A közhely színeváltozása. Művészetfilozófia*, Enciklopédia Kiadó, Budapest, 2003; BACSÓ BÉLA (szerk.): *Az esztétika vége – vagy se vége, se hossza?* Ikon Kiadó, Budapest, 1995; GRÜN, ANSELM: *Szépség. Az életöröm új spiritualitása*, Új Ember, Budapest, 2014.

KGE2 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadók: Dr. Baranyi Árpád, Dr. Dabóczi Kálmán

A tanegység célja: Segítségnyújtás a keresztény szemléletű etikai döntéshozatalhoz, a magánéleti és a munkahelyi erkölcs kettősségének csökkentéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a fontosabb gazdasági, társadalmi és környezeti etikai problémákat, a főbb etikai paradigmákat. Képes felmérni a döntési helyzetek etikai kereteit és a döntések etikai vonzatait. Felismeri a deontologikus, utilitarista stb. etikai alapelveket és alkalmazhatóságuk feltételeit munkája és magánélete során. Képes a szemléletváltásra, a megismert keresztény környezetetikai elvek terjesztésére és alkalmazására. Elkötelezett a keresztény etikai elvek és az erények gyakorlati alkalmazása iránt.

Tematika: 1. Főbb etikai iskolák, a gazdaságetika fogalma, szerepe, jelentősége. 2. Környezeti problémák, környezeti etikák. 3. Makroszintű etikai problémák. 4. Szervezeti és egyéni szintű etikai problémák. 5. A deontologikus, utilitarista, erényetikai, diskurzusetikai paradigmák ismérvei. 6. Egy gazdasági modell erényetikai paradigmában, annak gyakorlati megnyilvánulásai. 7. Társadalmi igazságosság és piac keresztény és nem keresztény megközelítésben. 8. A keresztény környezetetika alapjai, relatív antropocentrizmus.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009; BARITZ SAROLTA LAURA: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet-e gazdálkodni erényetikai paradigmában?*, Kairosz, Budapest, 2016; BARANYI ÁRPÁD: *Keresztény társadalometika*, in Baritz Sarolta Laura – Dabóczi Gergely (szerk.): *Emberközpontú gazdaság – Szakönyv az etikus és fenntartható gazdasághoz*, KETEG Oikonomia Kutató Intézet Alapítvány, Budapest, 2017, 328–337.

Ajánlott irodalom: BARANYI ÁRPÁD: *Etika vagy reálpolitika?*, *Kovász* 1 (1997/1) 13–20, <http://kovasz.uni-corvinus.hu/kov1/index.php>; BARITZ LAURA: *Lehet-e a mammonból talentum? A gazdaság, a környezet és a közjó összefüggésének vizsgálata az emberi gondolkodásmód alapján*, in Beran Ferenc (szerk.): *A közjó az Egyház társadalmi tanításában*, Szent István Társulat, Budapest, 2008, 141–159; KAVANAUGH, JOHN F.: *Krisztus követése a fogyasztói társadalomban. A kulturális szembenállás lelkiisége*, Ursus Libris – Altern-csoport, Budapest, 2003; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Felelősségünk a teremtett világért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméért*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1995; RÖPKE, WILHELM: *Civitas humana*, Hanns Seidel Alapítvány – Kráter Műhely Egyesület, Budapest, 1996.

ETEIO/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az etika tanításához kapcsolódó szakmai-etikai kérdések és dilemmák elemzése által segíteni a hallgatókat az etikatanár kompetenciahatárainak körvonalazásában, az etikatanári tevékenységgel együtt járó szakmai döntések meghozatalában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes az etikatanár szakmai tevékenységéhez kapcsolódó kérdések analizálására, nehézségek, dilemmák azonosítására. Megfelelő önismerettel és az önfejlesztés képességével rendelkezik. Felismeri a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Nyitott a dilemmát jelentő helyzetek különféle megoldási lehetőségeinek elfogadására.

Tematika: Az etikatanári hivatás gyakorlásával járó szakmai-etikai dilemmák. Az etikatanár kompetenciahatárai. Az etikatanár és hittanár, illetve más közismereti szakok párosításából fakadó előnyök és nehézségek. Az etikatanár helye, szerepe a tantestületben. Elvárások az etikatanárral szemben, a jó etikatanár jellemzői. Etikai kódex etikatanároknak? Az etikatanár szerepe a gyermekek személyiségfejlődésének segítésében, világgépük alakításában. Értékközvetítés az etikaórákon. A családi szocializáció és az etikatanítás összefüggései. Az etikatanítás céljai, lehetséges témakörei. Az etikaórán alkalmazható módszerekkel kapcsolatos szakmai-etikai dilemmák. Az etikatanítással kapcsolatosan felmerülő gyermekvédelmi kérdések, dilemmák, nehézségek.

Követelmény: Egyéni portfólió készítése a hallgató etikatanítással kapcsolatos szakmai-etikai kérdéseiről, dilemmáiról. A szakirodalom és a gyakorlati tapasztalatok összevetése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HOMOR TIVADAR: *Hogyan tanítom az etikát?*, *Új Pedagógiai Szemle* 52 (2002/7–8) 91–98; KAMARÁS ISTVÁN: *Embertan-erkölcsstan sztori*, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, Pécs, 2015.

MAETTGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 9 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

Tanegységi előfeltétel: A tanári mesterképzés elméleti kurzusainak teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. Azon hallgatók, akiknek a tantervi hálójában pedagógia-pszichológia komplex szigorlat is szerepel, azoknak ezt a szigorlatot is le kell tenniük a féléves gyakorlat megkezdése előtt.

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptervékenységek,
- az iskola mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti az etikatanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: „Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat [...]. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4.1c pont). A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorló tanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kíséretét szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat első fázisában érdemes önértékelést készíteni a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről. Ennek ismeretében lehet megtervezni a gyakorlatok során fejlesztendő kompetenciákat. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál (tema-

tikus terv, óravázlatok, reflexiók, önreflexiók). A gyakorlat értékelése a mentortanár (szöveges és táblázatos formában rögzített) visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

OESZM1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

OESZM2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az etikaoktatás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre. Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos etikai problémáinak életkorspecifikus megvilágítására. Elkötelezett arra, hogy valamennyi nevelési szituációban hatékonyan segítse a tanulók szilárd értékrendjének kialakulását a problémamegoldó módszerek alkalmazása és a személyes életvezetési minták által.

Tematika: A tanegység keretében az erkölcsi nevelés és oktatás filozófiai perspektíváit, társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszereit, tartalmi és folyamatelképzeléseit, valamint metodikai és tanulásszervezési lehetőségeit tárgyaljuk. 1. témakör: *A korszerű szociomorális fejlesztés alapkérdései.* A pedagógiai koncepciók modellezési lehetőségei. Az erkölcsi nevelés értékközpontú modellje. 2. témakör: *Pedagógiai koncepciók az erkölcsi nevelés szolgálatában.* A didaktikai paradigmák ismeretelméleti és pedagógiai kérdései. Konstruktivizmus és pedagógia. Konstruktivista oktatási és nevelési alapfolyamatok. 3. témakör: *Az erkölcsi értékorientáció metodikai kérdései.* A deklaratív és az interaktív módszerek alkalmazási lehetőségei. Az etikaoktatás tartalmi problémái. Nevelés- és oktatásszervezés.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és erényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésméлет. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkonet Kft, Budapest, 2010; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az iskola szerepe a személyiség szociomorális formálásában*, in Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 21–35.

OESZM3N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az etikaoktatás tantárgyspecifikus elméleti, didaktikai ismereteinek integrálása a gyakorlatba. Az etika órák tervezésével, szervezésével kapcsolatos lehetőségek, alternatív megoldások feltérképezése a tanítandó korosztály fejlődéslélektani sajátosságainak figyelembevételével. A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és az erkölcsstanórai pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlati alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri az erkölcsstanóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Elkötelezett a segítő együttműködés és az iránt, hogy észrevételeivel önmaga és kollégái fejlődését mozgátsa elő.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés-értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport munkájában, a mikrotanításban. Felvétel készítése egy saját erkölcsstanóráról szemináriumi elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban, mely majd a *portfólió*ba is bekerül. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

ETIKATANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT
Osztatlan tanárképzés hallgatói számára

OETGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

További leírást lásd: HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT (Osztatlan tanárképzés hallgatói számára)

KGETIT, EET/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4, ILL. 5 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Megismertetni a fontosabb etikai gondolkodókkal és irányzatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a főbb etikai irányzatokat és azok képviselőit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezett az etikai hagyományok megismerése, a vélemények kritikai értékelése és az értékeket felmutató élet iránt.

Tematika: Az ókor etikája. Brit etikai gondolkodók. Immanuel Kant. Az Etikát relativizáló irányzatok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Irodalom: MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012; HÁRSING LÁSZLÓ: *Az európai etikai gondolkodás*, Bóbor, Miskolc, 2001; NOERR, GUNZELIN SCHMID: *Geschichte der Ethik*, Reclam, Stuttgart, 2012.

PTSZFFL1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel egy szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggérendszerben. Elsősorban a normális fejlődés jellemzőit ismerteti a tárgy, de rámutat kritikus életszakaszok pszichológiai problémáira is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek segítségül szolgálnak a lelkipozdózi munkában. A pszichológiai jellemzők ismeretében pontosabban tudja leírni az egyes személyek átlagtól eltérő viselkedését, ennek segítségével megválasztani az egyéni bánásmódot. Elkötelezett a segítő hivatás empatikus művelése iránt.

Tematika: 1. A fejlődéslelektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. Folyamatosság és ugrások a fejlődésben. 3. Erikson fejlődéselmélete. 4. Erkölczi fejlődés (Piaget, Kohlberg). 5. A csecsemőkor jellemzői: kognitív, érzelmi és társas fejlődés. A kötődés kialakulása. 6. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 7. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 8. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása. 9. A „készülődő felnőttség”.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejlődéslelektan*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslelektan*, Osiris, Budapest, 2006.

PTSZFFL2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Tudatosítani a hallgatókban a személyiség élethossziglani fejlődésének elvét, néhány jelentősebb fejlődéseméleten keresztül megismertetni a felnőttkori fejlődés jellegzetességeit és állomásait, valamint a lehetséges fejlődési krízisek okait és megoldási lehetőségeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a felnőttkori fejlődéssel kapcsolatos főbb pszichológiai elméletek megállapításait és az ide vonatkozó kutatások legfontosabb eredményeit. Képes ezen ismereteket összekapcsolni a többi tudományterület megállapításaival, és tudását felhasználni felnőtt emberek problémáinak megértésében a segítő beszélgetések, illetve a szervezetfejlesztői munka területén. Elkötelezetten és hatékonyan törekszik segítséget nyújtani olyan személyeknek, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek, illetve hatékonyan avatkozik be olyan szervezeti problémák esetén, melyek kiváltó oka az egyéni fejlődési problémákban keresendő.

Tematika: Az emberi fejlődés fogalma a pszichológiában. Az életút-modell. Jung főbb gondolatai a felnőttkori fejlődésről. A felnőttkori fejlődés Erikson által definiált állomásai. Levinson életciklus fogalma és ennek összetevői. A levinsoni életszakaszok főbb fejlődési feladatai. A személyiség különböző aspektusainak alakulása az életút során (kutatási eredmények összefoglalása). Az időződés folyamatához való adaptáció stratégiái. Az időskor pszichológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A felnőttkori fejlődés pszichológiája*, jegyzet.

OPSFLZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

MAPSFLZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozat): Személyiség- és családpszichológia (OPSSZCSN)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel egy szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggérendszerben. A normális fejlődés jellemzőinek ismertetése mellett a tárgy bemutatja a gyermek- és serdülőkorban kialakuló fejlődési rendellenességeket, pszichológiai problémákat is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, valamint a normálistól eltérő fejlődési irányokat, melyek alapján jobban megérti tanulói magatartását. A pszichológiai jellemzők ismeretében képes leírni az átlagtól eltérő egyes tanulók viselkedését, valamint elkötelezett az egyéni bánásmód alkalmazása mellett.

Tematika: 1. A fejlődéslélektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. A gondolkodás fejlődése (Piaget) 3. Erkölcsi fejlődés (Piaget, Kohlberg). 4. A csecsemőkor jellemzői: kognitív, érzelmi és társas fejlődés. A kötődés kialakulása. 5. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 6. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolaérettség vizsgálata. 7. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása. 8. A fejlődési zavarok osztályozása (DSM V). 9. Az idegrendszer fejlődési rendellenességei (autizmus, hiperaktivitás, tik zavarok) 10. A kommunikáció és a beszéd zavarai. 11. Impulzuskontroll- és viselkedészavarok. 12. Specifikus tanulási zavarok. 13. Szorongás és depresszió serdülőkorban. Szuicid viselkedés.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejlődéslélektan*, jegyzet; ELEKES SZENDE: *Személyiségfejlődési zavarok gyermek- és serdülőkorban*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006; COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012.

KGFMK – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Karacs Ágnes

A tanegység célja: A marketing egyfajta „rehabilitációja”, útkeresés: a marketing-eszközöknek a keresztény etika alapján is elfogadható használatának felfedezése. Hol tartunk? Meddig mehetünk el – lehet-e hatásos és hatékony egy olyan marketing, amely szakít a legerősebb toposzokkal és tiszteletben tartja az emberi méltóságot?

A hallgatók fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház társadalmi tanításának legfontosabb alapelveit, valamint a marketingmenedzsment folyamatát és az egyház reklámtevékenységre vonatkozó tanítását. Képes az egyház társadalmi tanításának értelmezésére a marketing területén. Elkötelezett a felelős marketing és az etikus kommunikáció iránt.

Követelmény: A félév során önállóan elkészítendő feladatok elvégzése. A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: KOTLER, PHILIP – KELLER, KEVIN LANE: *Marketing Menedzsment*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; KASSER, TIM: *Az anyagiasság súlyos ára*, Ursus Libris, Budapest, 2005; PRATKANIS, ANTHONY R. – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélőgépj. Élni és visszaélni a meggyőzés mindennapos mesterségével*, Ab Ovo, Budapest, 2012; ALFORD, HELEN – NAUGHTON, MICHAEL: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009.

FELNÓTT PSZICHOPATOLÓGIA

GYFPSZP – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Pataki Ágnes SSS

További leírást lásd: PSZICHOPATOLÓGIA I-II.

FILOZÓFIA: ANTROPOLÓGIA
FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA

MTFI5N, HFI3N, HFI3/E, MAFI5/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés a filozófiai antropológiába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik alapvető filozófiai műveltséggel. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak a kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezetten törekszik a folyamatos önképzésre, figyelve a változó világra, figyelemmel kísérve a tudományok fejlődését. Keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: Az emberi lét dimenzióinak vizsgálata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Antropológiai vázlatok*, Corvinus, Budapest, 2015; NYÍRI TAMÁS: *Az ember a világban*, Szent István Társulat, Budapest, 1981; HAEFFNER, GERD: *Philosophische Anthropologie*, Kohlhammer, Stuttgart, 1982. (Magyarul: *Filozófiai antropológia*, kézirat.)

FILOZÓFIA: ETIKA
FILOZÓFIAI ETIKA

MTFI7N, HFI4/E, MAFI6/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés az erkölcsi gondolkodásba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi gondolkodás fő problémáit, az erkölcsről való bölcseleti gondolkodás alapfogalmait és módszerét. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezett az erkölcsi kérdések árnyalt, több szempontú megfontolása, a másik javát szem előtt tartó megoldások keresése iránt.

Tematika: Bevezetés az erkölcsről való bölcseleti gondolkodásba néhány alapfogalom és egy módszertan segítségével.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; SPAEMANN, ROBERT: *Erkölcsi alapfogalmak*, Egyházfórum, Pécs, 2001; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012.

FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.
FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.

MTF11N, BAFI3N, BAMF1/E, HFI1/E, RIMF11/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFI1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTF13N, BAFI4N, BAMF2/E, HFI2/E, RIMF12/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFI2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel (Metafizika II.): Filozófia: Metafizika I. (MTF11N, BAFI3N, HFI1N, BAMF1/E)

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat a metafizika világába, különös tekintettel a klasszikus metafizika kérdéseire, hogy a metafizikai fogalmak és problémák ismerete segítségével nyújtson a teológiai tanulmányokhoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Otthonosan mozog a klasszikus metafizika kérdéseiben, legalább nagy vonalakban ismeri a modern metafizikai megközelítéseket is. Ismeri és érti a metafizika legfontosabb fogalmait. Képes elmélyült reflexióra a valóságról, fejlődik absztrakciós képessége és lényeglátása, képes alapösszefüggések felismerésére és elvontabb kérdések tárgyalására is anélkül, hogy elszakadna a valóságtól. Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika (I. félév): A metafizika és a metafizikai tapasztalat. A metafizika történetének néhány alapköve: Platon, Arisztotelész, Descartes, Kant, Heidegger. A metafizikai kérdés: miért van valami, miért nem inkább a semmi? Létező, *Esse commune* és *Ipsum Esse Subsistens*. A lét transzcendentális kifejtése: léthatározmányok eredete; léthatározmányok (*res*, *unum*, *aliquid*, *bonum*, *verum*, *pulchrum*); a léthatározmányok a skolasztika után; a lét szerkezeti alapelvei, mint metafizikai, ontikus és episztemológiai alapelvek.

Tematika (II. félév): A lét kategoriális kifejtése. Szubsztancia és akcidensek. A személy fogalma. *Actus* és *potentia*. Lét és lényeg (*De ente et essentia* szövegolvadás). A létezők hierarchiája. Azonosság és különbözőség, egy és a sok problémája; (univerzálék) metafizikai univokáció és metafizikai ekvivokáció vs. analógia. Létanalógia. Részeseledéstan Aquinói Tamás szerint. Isten ismerete. Okság problémaköre, változás magyarázata; okság metafizikai elve, célokság elve. A tevékeny lét; a lét mint cél. A transzcendens metafizikai szemlélet, az egység igénye. A kortárs metafizika néhány problémája; új metafizikai utak.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PETRES E. LÚCIA: *Bevezetés a metafizikába*, jegyzet; BRUGGER, WALTER: *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001, 56–92; WEISSMAHR BÉLA: *Ontológia*, Mérleg – Távlatok, Budapest – München – Bécs, 1995 (újabb kiadás: 2000).

MTFISZ3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófia szigorlat (MTFISZIGN); Filozófiai szeminárium I–II. (MTFISZ1–2N); Egyháztörténelem szigorlat (MTESZIGN)

A tanegység célja: Hosszabb bölcseleti szövegek önálló földolgozása és közös megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a tárgyalt témák alapfogalmait. Egy szöveg megértésénél képes figyelembe venni a bölcselet, hittudomány és a történettudomány különböző szempontjait. Képes saját álláspontjának árnyalt, szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: A történelem episztemológiája és ontológiája mint történefilozófiai alapkérdései (a történeti tény, történelem, a történeti megismerés fogalmai, történelem és értelmezés, *Geschite* és *Heilsgeschichte* viszonya, a történelem értelme).

Követelmény: A félév során kiselőadások tartása (40%), az órai diskussziók koordinálása (40%), jegyzőkönyvek vezetése (20%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BULTMANN, RUDOLF: *Történelem és eszkatológia*, Atlantisz, Budapest, 1994; GYURGYÁK TAMÁS – KISANTAL TAMÁS (szerk.): *Történetelmélet*, 1–2. kötet, Osiris, Budapest, 2009; LÖWITH, KARL: *Világtörténelem és üdvtörténet. A történelemfilozófia teológiai gyökerei*, Atlantisz, Budapest, 1996; NIETZSCHE, FRIEDRICH: *Korszerűtlen elmékedések*, Atlantisz, Budapest, 2004, 93–177; TAUBES, JACOB: *Nyugati eszkatológia*, Atlantisz, Budapest, 2004.

Ajánlott irodalom: GYÜRKI LÁSZLÓ: Dialógus az archeológia és a Biblia között, in „Újat és régít”. Szennay András pannonhalmi főapát úr 80. születésnapjára, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2001; 235–249; COLLINGWOOD, ROBIN GEORGE: *The idea of history*, Oxford University Press, Oxford, 1994; COLLINS, JOHN JOSEPH: *A Biblia Bábel után. A történetkritika a posztmodern korban*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; CSIKÓS ELLA – LAKATOS ELLA (szerk.): *Filozófiai hermeneutika*, Filozófiaoktatók Továbbképző és Információs Központja, Budapest, 1990; FOUCAULT, MICHEL: *A szavak és a dolgok. A társalomszociológia archeológiája*, Osiris, Budapest, 2000; FOUCAULT, MICHEL: *A tudás archeológiája*, Atlantisz, Budapest, 2001; FUKUYAMA, FRANCIS: *A történelem vége és az utolsó ember*, Európa Kiadó, Budapest, 1994; KOSSELLECK, REINHART: *Elmúlt jövő. A történelmi idők szemantikája*, Atlantisz, Budapest, 2003; TAKÁCS ÁDÁM (szerk.): *A történelem anyaga: francia történelemfilozófia a XX. században*, L'Harmattan, Budapest, 2004; THOMKA BEÁTA (szerk.): *A történelem poétikája*, Kijárat Kiadó, Budapest, 2000.

MTFISZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet IV. (MTFT4N)

A tanegység célja: Eljutni rövidebb bölcséleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes a bölcséleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére, s a gondolkodásmód változását történelmi összefüggésben szemlélni. Elkötelezett az önképzésben, az igazság keresésében.

Tematika: Válogatott szövegrészek olvasása és elemzése Gabriel Marcel, Martin Buber, Arisztotelész, Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, Étienne Gilson, René Descartes, David Hume, Immanuel Kant és Karl Jaspers műveiből.

Követelmény: A félév során kiselőadások, valamint kiadott szöveg elemzéséből 4–5 oldalas szemináriumi dolgozat leadása a szorgalmi időszak végéig. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába, szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 2006; illetve kiadott szövegek.

MTFISZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet IV. (MTFT4N); Filozófia szeminárium I. (MTFISZ1N)

A tanegység célja: Rövidebb bölcséleti szövegek önálló olvasása, elemzése, közös órai megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes saját álláspontjának árnyalt és szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: *Mi a filozófia kapcsolata az étellel? Szükségszerűen életidegen a filozófia? Milyen a filozofikus élet?* 1. Módszertani bevezetés; „La filosofia” (Salvator Rosa festménye). 2. PIERRE HADOT: A filozófia mint életmód. 3. PLATÓN: Hetedik levél. 4. MARSILIO FICINO: Arról, hogy mi a boldogság. 5. RENÉ DESCARTES: Értekezés a módszerről. 6. RENÉ DESCARTES levele Picot abbéhoz. 7. MARTIN HEIDEGGER: Mi a metafizika? 8. PIERRE HADOT: Luxus-e a filozófia?

Követelmény: Házi feladatok (20%), órai munka (20%), kiselőadások (60%). A félév végén ezek alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: DESCARTES, RENÉ: *A filozófiai alapelvei*, Osiris, Budapest, 1996; DESCARTES, RENÉ: *Értekezés a módszerről*, Ikon, Budapest, 1992; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelki gyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; HEIDEGGER, MARTIN: „...költőien lakozik az ember”, T-Twins Kiadó – Pompeji Alapítvány, Budapest – Szeged, 1994; vagy Uó: *Útjelzők*, Osiris, Budapest, 2003; FICINO, MARSILIO: *Platonikus írások*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; PLATÓN: *Levelek*, Atlantisz, Budapest, 2007; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; STEIGER KORNÉL: *Filozófia. Tankönyv a középiskolások számára*, Holnap Kiadó, Budapest, 1998.

MTFI4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófia: Antropológia (MTFI5N); Filozófia: Etika (MTFI7N)

A tanegység célja: A hit és ész, vallásos elköteleződés és értelmi reflexió kapcsolatának megvilágítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Áttekintéssel rendelkezik hit és ész történeti kapcsolatáról. Képes tájékozódni érvek és ellenérvek között. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást, törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: 1. Bevezetés. 2. Filozófiai reflexió a nyugati monoteizmusban. 3. Canterburyi Szent Anzelm. 4–5. Aquinói Szent Tamás. 6. Az újkori filozófia és a vallás. 7–8. Immanuel Kant. 9. Hegel. 10. Søren Kierkegaard. 11. Martin Heidegger. 12. Rendszeres vallásbölcselet

Követelmény: Tevékeny részvétel az órákon (50%) és a félév végén kollokvium (50%).

Kötelező irodalom: FEHÉR M. ISTVÁN: Létmegértés és filozófia, in Bakos Gergely (szerk.): *Teória és praxis között, avagy a filozófia gyakorlati arcáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011, 93–139; FEHÉR M. ISTVÁN: Őskeresztény élettapasztalat és eszkatológikus idő, in Nagypál Szabolcs – Bányai Ferenc – Bakos Gergely (szerk.): *A vallási tapasztalat megértése. Jog, bölcselet, teológia*, L'Harmattan – Békés Gellért Ökumenikus Intézet, Budapest – Pannonhalma, 2010, 29–57; SZEILER ZSOLT – BAKOS GERGELY – SÁRKÁNY PÉTER (szerk.): *Hit és ész*, Sapientia, Budapest, 2013; VIDRÁNYI KATALINT: *Krisztológia és antropológia. Összegyűjtött tanulmányok*, Osiris, Budapest, 1998.

Ajánlott irodalom: *A Leibniz-Clarke levelezés*, L'Harmattan – Szegedi Tudományegyetem Filozófiai Tanszék, Budapest – Szeged, 2005; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; HEGEL, GEORG WILHELM FRIEDRICH: *Vallásfilozófiai előadások*, Atlantisz, Budapest, 2000; CICERO, MARCUS TULLIUS: *Az istenek természete*, Helikon, Budapest, 1985; KANT, IMMANUEL: A vallás a puszta ész határain belül, in uő: *A vallás a puszta ész határain belül és más írások*, Gondolat, Budapest, 1980, 45–120, <http://mek.oszk.hu/06600/06616/06616.pdf>; SCHELLING, FRIEDRICH WILHELM: *Filozófia és vallás*, Attraktor, Máriabesnyő, 2012; SCHLEIERMACHER, FRIEDRICH: *A vallásról. Beszédetek a vallást megvető művelt közösséghez*, Osiris, Budapest, 2001; HUME, DAVID: *Beszélgetések a természetes vallásról*, Atlantisz, Budapest, 2006; KIERKEGAARD, SØREN: *Félelem és reszketés*, Európa, Budapest, 1986; KIERKEGAARD, SØREN: *Filozófiai morzsák*, Göncöl, Budapest, 1997; SPINOZA, BARUCH DE: *Teológiai-politikai tanulmány*, Osiris, Budapest, 2002.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.
Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe

MTFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori görög és római bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1–2. Bevezetés. 2–3. Preszókratikus filozófia. 4. A szofisták. 5. Szókratész. 6–7. Platón. 8–9. Arisztotelész. 10–12. Plótinosz.

Követelmény: Tevékeny részvétel az előadásokon, kötelező olvasmányok földolgozása. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–160; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in uő: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón, Atlantisz*, Budapest, 2005, 51–119; PLATÓN: *Phaidón* (bármely fordításban); ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997; PLÓTINOSZ: A Szépről (Enn. I. 6), in uő: *A szépről és a jóról. Istenről és a hozzá vezető utakról*, Farkas Lőrinc Imre, Budapest, 1998, 11–24; BRAGUE, RÉMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994.

Ajánlott irodalom: BAKOS GERGELY: A filozófia mint életbölcsesség az ókortól a középkorig, in uő (szerk.): *Teória és praxis között, avagy a filozófia gyakorlati arcáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011, 9–27; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; LONG, ANTHONY ARTHUR: *Hellenisztikus filozófia*, Osiris, Budapest, 1998; STEIGER KORNÉL: *Filozófia. Tankönyv a középiskolások számára*, Holnap Kiadó, Budapest, 1998, 11–22, 25–48, 61–77, 105–128; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platónt?*, Atlantisz, Budapest, 2000; ROSS, SIR DAVID: *Arisztotelész*, Osiris, Budapest, 2001; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992, 1–114; TAYLOR, ALFRED EDWARD: *Platón*, Osiris, Budapest, 1999; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori és középkori bölcselet történetébe

HFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAFT1N, BAFT1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori és középkori bölcselet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori és középkori bölcselet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika nappali tagozaton: 1. Bevezetés. 2. Preszókratikus filozófia. 3–4. Platón. 5–6. Arisztotelész. 7. Plótinosz. 8. A középkori gondolkodásról. 9. Zsidó, keresztény és muszlim filozófusok Istenről. 10. Canterburyi Szent Anzelm. 11–12. Aquinói Szent Tamás.

Tematika esti tagozaton: 1. Preszókratikus filozófia. 2. Platón. 3. Arisztotelész. 4. Plótinosz. 5. A középkori gondolkodásról. 6. Zsidó, keresztény és muszlim filozófusok Istenről.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. Nappali tagozaton a félév végén írásbeli vizsga, esti tagozaton a félév végén szóbeli vizsga írásbeli fölkészüléssel.

Kötelező irodalom: BOETHIUS, ANICIUS MANLIUS TORQUATUS SEVERINUS: *A filozófia vigasztalása*, Európa Kiadó, Budapest, 1979; BRAGUE, REMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994; CUSANUS, NICOLAUS: *A hit békéje*, Szent István Társulat, Budapest, 2017; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in uó: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón*, Atlantisz, Budapest, 2005, 51–119; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–217.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomásai*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Proslogion*, in *Canterburyi Szent Anzelm összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–102; ARISZTOTELESZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997, VIII-IX. könyv; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platónt?*, Atlantisz, Budapest, 2000; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, é. n., 5–87; 2005, 51–119; 2007, 81–109.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

Bevezetés a középkori bölcsélet történetébe

MTFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (MTFT1N)

A tanegység célja: A saját történeti, szociológiai és szellemi kontextusában bemutatni a középkor bölcséletének legfontosabb eredményeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a középkori bölcsélet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A korszak történeti és szellemtörténeti elhatárolása, a középkor forrásai. 2. Szent Ágoston I. (intellektuális klíma: manicheizmus, neoplatonizmus). 3. Szent Ágoston II. (tanítása: antropológia, ismeretelmélet, Isten megismerése). 4. Canterburyi Szent Anzelm. 5. A középkor műveltsége: a monasztikus és a skolasztikus szellem. 6. A Párizsi Egyetem és az Arisztotelész-recepció. 7. Aquinói Szent Tamás I. (fizika, lélekfilozófia). 8. Aquinói Szent Tamás II. (ismeretelmélet, filozófiai teológia, hit és ész). 9. Pszeudo-Dionüsziosz Areopagitész és a középkori spekulatív misztika. 10. Szent Bonaventura. 11. Duns Scotus. 12. Összegző óra.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–82, 86–87, 427–457; BAKOS GERGELY: Hit és ész Canterburyi Szent Anzelm gondolkodásában, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 76–95; PSZEUDO-DIONÜSZIOSZ AREOPAGÍTÉSZ: *Misztikus teológia*, in Háty János (szerk.): *Az isteni és emberi természetről. Görög egyházatyák*, 2. kötet, Atlantisz, Budapest, 1994. 259–265; AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A létezőről és a lényegről*, Helikon, Budapest, 1990, 55–76; SZENT BONAVENTURA: *A művészetek visszavezetése a teológiára*, *Studia Caroliensia* 7 (2006/2) 141–155, http://www.kre.hu/portal/doc/studia/Cikkek/2006.2.szam/14.Bonaventura_Bekesi_Sandor.pdf.

Ajánlott irodalom: GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia története*, Kairosz, Budapest, 2015; BORBÉLY GÁBOR: *Civakodó angyalok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008; LE GOFF, JACQUES: *Az értelmiség a középkorban*, Osiris, Budapest, 2000; GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia szelleme*, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 2001; KENNY, ANTHONY: *Aquinói Szent Tamás*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996; NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; STEAD, CHRISTOPHER: *Filozófia a keresztény ókorban*, Osiris, Budapest, 2002.

HFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

BAFT2N, BAFT2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (HFT1N, BAFT1N, BAFT1/E)

A tanegység célja: Bemutatni az újkori és kortárs bölcselet jelentősebb személyiségeit és főbb irányzatait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori és „kortárs” bölcselet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika (nappali tagozat): 1. A kurzus áttekintése, általános bevezetés. 2. Átmenet a középkorból a modernitásba: Francis Bacon, Nikolausz Kopernikusz, Galileo Galilei. 3. A racionalizmus: René Descartes. 4. A racionalista módszertan. 5. A racionalizmus francia ellenhatása: Blaise Pascal. 6. A racionalizmus brit ellenhatása: David Hume empirizmusa. 7. Immanuel Kant ismeretelmélete. 8. A kanti etika. 9. Georg Wilhelm Friedrich Hegel és a német idealizmus 10. Martin Heidegger gondolkodása. 11. Karl Rahner transzcendentális ismeretelmélete. 12. Karl Rahner kozmológiája és antropológiája.

Tematika (esti tagozat): 1. Átmenet a középkorból a modernitásba: a modernitás általános jellemzői. 2. A racionalizmus: René Descartes. 3. Immanuel Kant ismeretelmélete. 4. Martin Heidegger az emberi létezésről. 5. Karl Rahner ismeretelmélete. 6. Karl Rahner a hominizációról.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005, <http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>.

Ajánlott irodalom (nappali tagozat): STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; GAARDER, JOSTEIN: *Sofie világa. Regény a filozófia történetéről*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története főbb vonásai*, Gede Testvérek, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom (esti tagozat): BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 569–1369; BRUGGER, WALTER (szerk.): *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, 2005; KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981.

MTFT3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegység előfeltétel: Filozófiatörténet II. (MTFT2N)

A tanegység célja: Bemutatni a jelenkori gondolkodást meghatározó legfontosabb újkori gondolkodókat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori bölcselet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A modernitás kezdetei: Nicolaus Cusanus, Francis Bacon, Galileo Galilei. 2. René Descartes gondolkodása I. (Descartes útja a *cogito* elvig). 3. René Descartes gondolkodása II. (A racionalista módszertan). 4. Descartes utáni racionalizmus: Baruch Spinoza. 5. A racionalizmus ellenhatása: Blaise Pascal. 6. Az angolszász empirizmus: David Hume. 7. A francia felvilágosodás: Voltaire, Jean-Jacques Rousseau. 8. Immanuel Kant ismeretelmélete. 9. Immanuel Kant etikája. 10. Immanuel Kant vallásfilozófiája. 11-12. Georg Wilhelm Friedrich Hegel filozófiai rendszere. 13. Összegző óra.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon, valamint egy zárt-helyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; PANNENBERG, WOLFHART: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009, 101–225.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 640–901; BOROS GÁBOR: *René Descartes*, Áron Kiadó, Budapest, 1998; ROSS, DAVID: *Kant etikája*, Gond-Cura, Budapest, 2005; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; SZOMBATH ATTILA: G. W. F. Hegel vallásfilozófiája, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 226–254; TENGYELI LÁSZLÓ: *Kant*, Áron Kiadó, Budapest, 1995.

MTFT4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet III. (MTFT3N)

A tanegység célja: Felkészíteni a jelenkori bölcseleti gondolkodással való párbeszédre, megismertetni a kortárs nyugati gondolkodás legjelentősebb személyiségeit, főbb iskoláit, és elmélyíteni a történelmi szemléletmódot.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a jelenkori bölcselet fő képviselőit és iskoláit, valamint gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes tájékozódni a mai filozófiai gondolkodás főbb áramlatai között és azokat tudja kritikailag értékelni. Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika: 1. Bevezetés; a posztmodern jelenség. 2. Søren Aabye Kierkegaard, az egzisztencializmus atyja. 3. Arthur Schopenhauer akaratifilozófiája. 4. Friedrich W. Nietzsche és a nihilizmus. 5. Henri Bergson, az élet filozófiája. 6. Néhány fontosabb XX. századi irányzat. 7. Edmund Husserl és a fenomenológia. 8. Martin Heidegger létfilozófiája. 9. Jean-Paul Sartre egzisztencializmusa. 10. Karl Jaspers egzisztencializmusa. 11. Ludwig Wittgenstein és az analitikus filozófia. 12. Hans-Georg Gadamer filozófiai hermeneutikája. 13. Gabriel Marcel keresztény filozófiája.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, 2005, <http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>; KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története főbb vonásaiban*, Gede Testvérek, Budapest, 2001; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon Kiadó, Budapest, 2008, vagy bármely más filozófiatörténeti kézikönyv.

MTFU1N, HFU2N, BAFU2N, BAFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT
HFU2/E, RIFU1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: a katolikus-keresztény identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, előkészítve ezzel a szisztematikus teológiai tanulmányokat. Tartalmi cél: bevezetés a teológiai ismeretelmélet alapvető témáiba, azok összefüggéseibe, valamint a kapcsolódó kortárs diskurzusba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a teológiai témák megvitatásának „logikáját”, fogalomkészletét, valamint áttekintése van a kapcsolódó kérdések irodalmáról és a felhasználható hivatkozási helyekről. Képes konstruktívan bekapcsolódni egy-egy teológiai kérdés megvitatásába, miközben együtt tud gondolkodni az „egyház élő hagyományával” és tekintettel van a „hitigazságok hierarchiájára”. A szerteágazó teológiai kérdések megvitatása során elkötelezett a hit és az értelem összehangolt használatában.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: a teológiai ismeretelmélet története, irodalma és mai feladatai. 2. Isten Igéjének az üdvtörténetben kibontakozó misztériuma: a kinyilatkoztatás fogalma. 3. A kinyilatkoztatás üdvtörténeti befogadása és egyházi közvetítése: a hagyomány teológiai fogalma. 4. Az Isten Igéjét befogadó ember: a hit fogalma. 5. A Szentírás sugalmazottsága, tévedésmentessége, kánoni tekintélye. 6. Az élő hagyomány mint a keresztény identitás kommunikációja: rátalálási helyei és a hitérzék fogalma. 7. A hagyomány dinamizmusának problémája, példák elemzése. 8. Az egyházi tekintély teológiája, a tanítóhivatal fogalma és differenciált megnyilatkozási formái. 9. Az üdvtörténeti jelen kihívásai: modernitás, II. Vatikáni Zsinat, az „idők jelei”. 10. Az akadémikus teológia egyházi szolgálata. 11. Gyakorlat és elmélet: az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 12. Rendszerező összegzés: kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet, katolikus-keresztény identitás.

Követelmény: A félév első harmadában egy klasszikus szöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CONGAR, YVES: *Az egyház élő hagyánya. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; DEI VERBUM. Dogmatikai konstitúció a kinyilatkoztatásról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 407–441; BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *Kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet*, jegyzet, 2016; TANZELLA-NITTI, GIUSEPPE: A klasszikus „Két könyv”-metafora eszmetörténetéhez, *Acta Pintérian* 2 (2016) 55–75; GAILLARDÉZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig. Szöveggyűjtemény a teológiai ismeretelmélet tanulmányozásához*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás. Teológiai ismeretelmélet, 43–90; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a*

kereszténység fogalmába, Agapé, Szeged, 1998, 5. fejezet; WELTE, BERNHARD: *Mit jelent hinni? Vallásfilozófiai megfontolások*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2013; DULLES, AVERY: *A kinyilatkoztatás modelljei*, Vigilia, Budapest, 2005; McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2015.

MTFU2N, HFU1N, BAFU1N, BAFU1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni a Krisztusról szóló hagyomány bibliai tanúságát, elmélyítve a források értelmezésének kérdéseit, és felkészíteni a krisztológia dogmatikai tárgyalására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a történeti Jézus életét a róla szóló tanúságok helyes egyházi értelmezésével, valamint az apostoli Krisztus-hit kialakulásának folyamatát. Képes bemutatni a Krisztus-hit bibliai alapjait. Saját hitének Krisztusra vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. A dogmatikai és fundamentális krisztológia viszonya. 2. Az Ószövetség üdvösségi tapasztalatai és reményei. 3. Jézus történetiségének Biblián kívüli forrásai. Működésének külső jellemzői. 4. Az evangéliumi hagyomány három korszaka. 5. Jézus igehirdetése az „Isten országáról”. 6. Az implicit krisztológia. 7. A fenségtímek Jézusnál: explicit krisztológia. 8. Jézus csodái. 9. Jézus kereszthalála. 10. A feltámadás. 11. Krisztus megértésének folyamata. 12. A felmagasztaltatás krisztológiai. 13. A szinoptikusok krisztológiai. 14. A preegzisztencia krisztológiai. A János-evangélium krisztológija.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat (nappali tagozaton). A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB: *Fundamentális krisztológia*, jegyzet; PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG: *A Szentírás és a krisztológia*, Szent István Társulat, Budapest, 1998, 34–50; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 422–451, 512–664. pontok.

Ajánlott irodalom: KESSLER, HANS: *Krisztológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 254–343; KASPER, WALTER: *Jézus a Krisztus*, Vigilia, Budapest, 1996, 13–182; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998, 189–231; SESBOÜÉ, BERNARD: *Krisztus pedagógiája. Az alapvető krisztológia elemei*, Vigilia, Budapest, 1998.; KERESZTY RÓKUS – PUSKÁS ATTILA: *Jézus Krisztus. Krisztológiai alapvetés*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, I. rész: *Biblikus krisztológia*, 21–224.

MTFU3N, HFU3N, BAFU3N, BAFU3/E, HFU3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: A hallgatók bevezetése a vallás szerteágazó jelenségeinek – a teológiai tárgyalás felé vezető – tanulmányozásába, elsősorban a fenomenológiai módszerre támaszkodva. Tartalmi cél: Bevezetés a vallási sokféleségről, valamint a modernitás és a szekularizáció keresztény megítéléséről szóló kortárs diskurzusba a II. Vatikáni Zsinat kapcsolódó iránymutatásait követve.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vallástudományi és vallásteológiai diskurzus kapcsolódási pontjait, főbb témáit, irányzatait, eredményeit és problémáit, magyarországi helyzetét. Saját katolikus identitását képes elhelyezni a vallási pluralitás összefüggésében. Árnnyaltan mérlegelni tudja a szekularizációval összefüggő aktuális kérdéseket. Megfelelő problémaérzéssel közelít a vallások szerteágazó megnyilvánulásaihoz és képes magát továbbképezni a számára fontos területeken. Katolikus identitását jól tájékozottan, elkötelezetten és párbeszédre készen képviseli az életteréül szolgáló társadalmi közegben.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: katolikus-keresztény identitás és vallási pluralitás, korunk vallási öszsképe, vallástudomány, vallásteológia, magyar szempontok. 2. A vallás fogalma. 3. A vallástörténet alapjelenségei. 4. A kereszténység mint vallás. 5. A hinduizmus és a buddhizmus. 6. A zsidó vallás. 7. Az iszlám. 8. Három vallásteológiai alapelv. 9. Vallástörténet, modernitás, szekularizáció. 10. Fundamentalista tendenciák. 11. Ezoterikus áramlatok. 12. Rendszerező összegzés: üdvtörténet és vallástörténet, konfrontáció és dialógus, a keresztény misszió mai helyzete.

Követelmény: A félév első harmadában egy forrásszöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *A kereszténység és a vallások*, jegyzet, 2015 (további bibliográfiával); Nostra aetate. Nyilatkozat az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 399–403; ELIADE, MIRCEA: *A szent és a profán. A vallási lényegről*, Európa, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: LIVINGSTON, JAMES C.: *Anatomy of the Sacred. An Introduction to Religion*, Pearson, Upper Saddle River (N. J.), 2009; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetemes üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KULTÚRA PÁPAI TANÁCSA – VALLÁSKÖZI PÁRBESZÉD PÁPAI TANÁCSA: *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; RAHNER, KARL: *A kereszténység és a nem keresztény vallások*, in uő: *Isten: rejtelem. Öt tanulmány*, Egyházfórum, Budapest, 1994, 51–66; NEUDECKER, REINHARD: *Az egy Isten sok arca*, Magyar Keresztény-Zsidó Tanács – Mérleg, Budapest, 1992; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szekták és a kereszténység*, Szent István Társulat, Budapest, 1991.

MTFU4N, HFU4N, BAFU4N, BAFU4/E, HFU4/E, RIFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyházi tanítást és a teológiai reflexiót az egyház alapítására, az egyház teológiai lényegére és a II. Vatikáni Zsinat által kijelölt irányra vonatkozóan, különös tekintettel az egyházi életállapotok teológiájára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyháztan alapkérdéseit, az érvényes egyházi tanítást és a teológiai reflexió lényeges irányait. Képes az egyház-tani kérdéseket árnyaltan vizsgálni, történelmi összefüggésbe helyezni és kiegyensúlyozottan állást foglalni ezekben. Saját hitének vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. Alapfogalmak. 2. Az egyház krisztusi eredete. 3. Az egyház az Újszövetségben. 4. A II. Vatikáni Zsinat. 5. A kommunió-egyháztan. 6. Az egyház az üdvösség egyetemes szentsége. 7. Az egyház mint „Isten népe”. 8–11. Az egyház alaptulajdonságai: „Egy, Szent, Katolikus és Apostoli”. 12. Felszentelt szolgálatok. 13. Laikusok. 14. A szerzetesség egyház-tani tárgyalása.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB – BAGYINSZKI ÁGOSTON: *Egyháztan*, jegyzet; Lumen Gentium. Dogmatikai konstitúció az egyházzól, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 141–207; II. JÁNOS PÁL: *Ut unum sint*. Enciklika az ökumenikus törekvésről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326.

Ajánlott irodalom: WIEDENHOFER, SIEGFRIED: *Egyháztan*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 49–159; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 553–604; NEUNER, PETER – ZULEHNER, PAUL M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Verbum, Kolozsvár, 2014; PUSKÁS ATTILA (szerk.): *Élő kövekből épülő Egyház. Az Egyház természete és küldetése – ekklézológiai reflexiók*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, <http://www.ppek.hu/k398.htm>.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM
Eucharisztia és katolikus identitás

MTFUSZN, BAFUSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: a katolikus identitás eucharisztikus „logikájának” fokozatos tudatosítása, továbbá az alapvető teológiai látásmód és problémaérzék fejlesztése. Tartalmi cél: bevezetés az eucharisztia szakramentális teológiájába és az eucharisztikus egyháztanba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eucharisztia központi szerepét az egyház életében, valamint látja az eucharisztia ünneplése és a teológiai gondolkodás közötti belső kapcsolatot. Képes eligazodni a kapcsolódó teológiai diskurzus kortárs és történeti dimenzióiban és elsajátítja az ehhez szükséges teológiai gondolkodás alapelemeit. Elkötelezett az egyház eucharisztikus életében, a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes kommunikáció terén.

Tematika: 1. Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 2. A Szentírás szerepe a lelki életben és az akadémikus teológiában. 3. Hagyomány és teológia kapcsolata. 4. A II. Vatikáni Zsinat jelentősége, magyar szempontok. 5. Eucharisztia, kommunió, misszió. 6. Eucharisztia és felekezeti sokféleség. 7. Az üdvösség szentsége: teológia és liturgikus gyakorlat. 8. Az eucharisziát ünneplő egyház a mai világban.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok elvégzése és aktív részvétel a feldolgozó beszélgetésekben. A szorgalmi időszak végére szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MCPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapia, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Eccllesia de Eucharistia* (2003), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; KERESZTY RÓKUS: *A bárány menyegzője. Az Eucharisztia teológiája történeti, biblikus és rendszerező megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; ERDŐ PÉTER: *Eucharisztikus egyháztan jogi következményekkel*, in Fila Béla – Erdő Péter (szerk.): *Teológus az Egyházban*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1995, 349–365; SCHMEMANN, ALEXANDER: *A világ életéért*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2001; NEMESHEGYI PÉTER: *Ezt tegyétek az én emlékezetemre. Az Eucharisztia teológiája*, Agapé, Szeged, 1994, (korábbi kiadás: *Teológiai Kiskönyvtár*, III/6., k. n., Róma, 1975); BÉKÉS GELLÉRT: *Az Eucharisztia és az Egyház egysége. Az úrvacsora teológiai távlatai az ökumenikus dialógusban*, *Teológia* 20 (1986) 10–16; SCHÜTZ ANTAL: *Eucharisztia*, Szent István Társulat, Budapest, 1938; RADBERTUS, PASCHASIUS – RATRAMNUS: *Az Úr testéről és vérééről*, Kairosz – Paulus Hungarus, Budapest, 2001; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az Eucharisztia az egyházatyák teológiájában*, *Teológia* 19 (1985/2) 76–80; TARIJÁNYI BÉLA: *Mennyei kenyér. Az Eucharisztia értelmezései az Újszövetségben*, *Teológia* 19 (1985) 71–75.

FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM

Eucharisztia és katolikus identitás

BAFUSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: A katolikus identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, az eucharisziával szoros összefüggésben; továbbá a teológiai látásmód és problémaérzék fejlesztése, párhuzamosan a dolgozatkészítés elemeinek gyakorlásával, személyes kíséréssel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eucharisztia központi szerepét az egyház életében. Képes eligazodni a kapcsolódó teológiai diskurzus kortárs és történeti dimenzióiban. Elkötelezett az egyház eucharisztikus életében, a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes kommunikáció terén.

Tematika: Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. A Szentírás szerepe a lelki életben és a teológiában. Hagyomány és teológia kapcsolata. A II. Vatikáni Zsinat jelentősége. Eucharisztia, kommunió, misszió és evangelizáció. Az üdvösség szentsége: eucharisztia és egyházatan.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok teljesítése. A félév végére szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MCPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyházatanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Verbum Domini* (szinódus utáni apostoli buzdítás), Szent István Társulat, Budapest, 2011; XVI. BENEDEK PÁPA: *Sacramentum Caritatis* (szinódus utáni apostoli buzdítás), Szent István Társulat, Budapest, 2007; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Ecclesia de Eucharistia* (enciklika), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; KERESZTY RÓKUS: *A bárány menyegzője. Az Eucharisztia teológiája történeti, biblikus és rendszerező megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; NEMESHEGYI PÉTER: *Ezt tegyék az én emlékezetemre. Az Eucharisztia teológiája*, Agapé, Szeged, 1994, (korábbi kiadás: TKK, 1975).

GAZDASÁGETIKA GAZDASÁGETIKA ÉS GLOBALIZÁCIÓ

EGEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

ETGG/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

A tanegység célja: Olyan gazdaságetikai szemlélet átadása, amely a keresztény antropológián és erkölcsi gondolkodásmódon nyugszik, s így válik meghatározójává a gazdasági rendszernek. Ennek a gazdasági rendszernek így nem az utilitarista etika a háttere, hanem egy egészen más paradigma, mint a főáramú közgazdaságtan. Ez a rendszer az egyház társadalmi tanítására épül, s etikája az arisztotelészi, Szent Tamás-i erényetika. Mindezek alapján ezt a gazdasági irányzatot *emberközpontú gazdaságnak* nevezzük.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a „keresztény gazdaságetika” teológiai, filozófiai alapjait, az egyház társadalmi tanítását. Képes a keresztény gazdaságetikai szemlélet alapján közelíteni a gazdasági és társadalmi élet kérdéseire. Elkötelezett a keresztény gazdaságetika megvalósítása és széles körben való megismertetése mellett.

Tematika: 1. A „keresztény gazdaságetika” (emberközpontú gazdaság) teológiai, filozófiai alapjai. 2. Az egyház társadalmi tanításának idevágó gondolatai. 3. Gazdasági alapfogalmak, tanok, folyamatok, jelenségek, amelyek a „keresztény gazdaságetika” (emberközpontú gazdaság) hatására megváltoznak a haszonelvű gazdasági kategóriákhoz képest. 4. A jó megértés és összehasonlítás miatt a haszonelvű gazdaságetika és gazdaság rövid összefoglalása. 5. Az emberközpontú gazdaság relevanciájának alátámasztására gyakorlati példák bemutatása.

Követelmény: Az előadások és a megadott irodalom alapján a félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom (nappali tagozat): *Háromdimenziós gazdaság. Lehet gazdálkodni erényetikai paradigmában.* Kairosz, Budapest, 2016; BRUNI, LUIGINO – ZAMAGNI, STEFANO: *Civil gazdaság. Hatékonyság, méltányosság, köz-jólét,* L’Harmattan, Budapest, 2013.

Kötelező irodalom (esti tagozat): BARITZ SAROLTA LAURA: *Háromdimenziós gazdaság. Alternatív gazdasági modell erényetikai paradigmában,* jegyzet; BARITZ SAROLTA LAURA: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet gazdálkodni erényetikai paradigmában.* Kairosz, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban,* Kairosz, Budapest, 2009; BARITZ SAROLTA LAURA OP: *Munkahelyi spiritualitás. Paradigmaváltás az üzleti életben,* jegyzet, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola.

KGGYP3 – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

KGGYP4 – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dabóczy Gergely

A tanegység célja: Lehetőséget biztosítani értékalapú, keresztény vállalkozások megismerésére, azok által kapcsolatok kiépítésére és arra, hogy konkrét gazdasági és menedzsment problémák megoldásán dolgozhassanak a hallgatók. További cél, hogy csoportosan végzett munka keretében tapasztalatot szerezzenek a képzés során elsajátított elméleti ismeretekről és gyakorlati módszerekről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a KETEG szellemiséget és látja annak gyakorlati működését. Képes a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazására, gazdasági és menedzsment problémák kreatív megoldására. Elkötelezett a keresztény szemléletű gazdasági tevékenység iránt és képes ezen értékek köré rendezni munkájának világát.

Tematika: Választható vállalatok bemutatása. Munkacsoportok kialakítása. Feladatok és időbeosztás egyeztetése. Csoportos konzultáció. Csoportos munka. Beszámoló prezentáció.

Követelmény: A vállalatokhoz kapcsolódó projektek csoportos megvalósítása, valamint beszámolók, prezentációk a szorgalmi időszakok végén. A képzés utolsó félévében komplex beszámoló és elemzés a projektről. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A projektmunka megkezdésekor teszi közzé a gyakorlatvezető.

BALIGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BALIGYE – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A liturgia elméleti ismereteinek gyakorlatba ültetése, különös tekintettel a pap nélkül végzendő istentiszteletek elemeire, bemutatva, hogy hogyan kell azt összeállítani, előkészíteni és levezetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus liturgiát. Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni. Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a liturgikus szolgálatra.

Tematika (nappali tagozat): 1. A ministráció. 2. A felolvasó és az akolitus szolgálata. 3. Az áldoztatás szentmisében és misén kívül. 4. A keresztelés (szükségkeresztelés). 5. A pap nélküli istentisztelet vezetése, gyakorlata, öltözeke. 6. A temetés liturgiája. 7. Ájtatosságok, litániák, szentségkítétel, áldások, közös rózsafüzér, előimádkozás és egyéb liturgikus formák.

Tematika (esti tagozat): 1. A zsoltosma végzése, vezetése közösségben és egyedül. 2. A szentségek kiszolgáltatása. 3. Közös imádságok, szertartások vezetése.

Követelmény: Nappali tagozaton a félév során a megjelölt szövegek elolvasása, önálló munkaként istentisztelet összeállítása. A félév végén nappali tagozaton gyakorlati jegy, esti tagozaton aláírás.

Kötelező irodalom (nappali tagozat): A hivatalos szertartáskönyvek, a misekönyv (Kis misekönyv, A, B, C); VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001; *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest; *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DIÓS ISTVÁN (szerk.): *Váci Egyházmegyei Praeerator*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Praeerator. Liturgikus vezérkönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Kötelező irodalom (esti tagozat): *A Misekönyv Általános Rendelkezései*.

Ajánlott irodalom: RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCH, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegehy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475, (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977; MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984, (más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2009); IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM

tanárképzésben

MARPCS/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gayakorlatvezető: Galambos Szilvia

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek, valamint a család- és gyermekvédő tanár tevékenységének megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a reflektív gondolkodás fogalmait, elméletét. Képes saját munkája és általában a család- és gyermekvédő tanár tevékenységének szakszerű elemzésére, felismeri a tevékenysége egyes összetevői közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat, az erőforrásokat, akadályokat, dilemmákat. Képes a család- és gyermekvédő tanár szakmai tevékenységének analizálására, erőforrások, nehézségek, akadályok, dilemmák azonosítására. Felismeri a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes a diákok aktuális fizikai, érzelmi állapota alapján felismerni a gyermekvédelmi beavatkozást igénylő eseteket. Elkötelezett a diákokkal, szülőkkel, kollégákkal együttműködő, kommunikatív segítő kapcsolat kialakulásának elősegítése mellett.”

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni tapasztalatok elemzése. A település szociális és gyermekvédelmi ellátórendszere, az iskolai család- és gyermekvédő tanár kapcsolatrendszere. Gyermekvédelmi esetek az iskolában. Hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, sajátos nevelési igényű tanulók az iskolában. A család- és gyermekvédő tanár lehetséges tevékenységei az iskolában. A gyermekvédelmi tevékenység szakmai-etikai dilemmái, kompetenciahatárai.

Követelmény: Az iskolai család- és gyermekvédő tanár (gyermekvédelmi felelős) mellett eltöltendő féléves gyakorlat munkatervének elkészítése, a gyakorlatról munkanapló vezetése reflexiók megfogalmazásával, az intézmény bemutatása megadott szempontok szerint, esettanulmány készítése, a gyakorlat és az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban. A félév végén minősített aláírás.

A gyakorlatról összefoglaló dolgozatot (portfóliót) szükséges készíteni, és azt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- a szakmai életút bemutatása, a család- és gyermekvédő tanár szakon eltöltött féléves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában,
- az intézmény bemutatása,
- a féléves gyakorlat során készített munkanapló,
- a féléves gyakorlat során készített esettanulmány,
- az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM I.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hélišz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztossítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítés alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, önreflexiós gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri, mit jelentenek a lelkigondozói tevékenység során az alábbi kompetenciák, és azokat a követelményeknek megfelelő szinten képes magában fejleszteni: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítői készségek. Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok.

Követelmény: A megadott terephelyen (az I. félévben egy plébánián, ill. gondozási központban) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 3 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A félév végén gyakorlati jegy. Kölcsönös kiértékelés alapján, a félév végén minden hallgató személyes visszajelzést kap szakmai fejlődéséről, illetve arról, hogy konkrétan miben kell még fejlődnie ahhoz, hogy az I. év végén sikeresen tudja lezárni a szemináriumot és folytathassa tanulmányait.

Kötelező irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, *Embertárs* 1 (2003/1) 7–19; FABER, HEIJE – VAN DER SCHOOT, EBEL: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérzés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2004.

Ajánlott irodalom: TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; KLESSMANN, MICHAEL

(szerk.): *A klinikai lelkipozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÖVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapcsolat a gyakorlatban, *Embertárs* 4 (2006/1) 41–48; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM II.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hélišz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

Tanegységi előfeltétel: A segítő beszélgetés alapkérdései (PTSZFAK/E)

A gyakorlatkísérő szeminárium a Pasztorális tanácsadás képzés gerincét képezi, mind a négy félévben megjelenő tantárgy. Célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A terepgyakorlatból hozott jegyzőkövek segítségével a pasztorális tanácsadás kereteinek megismertetése, a személyközpontú segítség alapelveinek gyakorlati elsajátítása. Felkészíteni a hallgatókat szerepjátékok, esetelemzések, ön-reflexiós gyakorlatok felhasználásával a pasztorális segítő kapcsolat létrehozására és működtetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri, mit jelentenek a lelkigondozói tevékenység során az alábbi kompetenciák, és azokat a követelményeknek megfelelő szinten képes magában fejleszteni: melléállás, segítői attitűd, odafigyelés és meghallgatás, jelenlét, önreflexió, teológiai/spirituális reflexió, nyitottság, integráció, szakmaiság.

Tematika: A segítő kapcsolati tér létrehozása. Melléállás, kísérés. Meghallgatás, odafigyelés, segítő attitűd. Segítő kapcsolat, gyógyító beszélgetés. Segítői készségek. Reagálás a kognitív tartalomra. Reagálás az érzelmi tartalomra. Időkeret és kompetenciahatárok. A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása, a kliensben végbemenő változások nyomon követése.

Követelmény: A megadott terephelyen (a II. félévben egy szenvedélybetegekkel foglalkozó intézményben, vagy börtönben) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 4 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A jegyzőkönyvek közül 3 egyazon személlyel lefolytatott beszélgetéssorozat kell, hogy legyen. A félév végén gyakorlati vizsgára kerül sor: minden hallgató beszélgetést folytat egy szerepjátékot vállaló önkéntessel. A beszélgetésben tanújelét kell adnia annak, hogy tud non-direktíven kísérni és hogy tud érzelmi és kognitív tartalmakat visszatükrözni.

Kötelező és ajánlott irodalom: BAUMGARTNER, ISIDOR: A gyógyító lelkigondozás – emmauszi út, *Embertárs* 1 (2003/1) 7–19; BAUMGARTNER, ISIDOR: Távolmaradás és eltávozás a lelkigondozói kísérésben, *Embertárs* 2 (2004/2) 139–147; BAUMGARTNER, ISIDOR: A pszichoanalízis és a diakóniai-gyógyító lelkigondozás, *Embertárs* 4 (2006/1) 11–29;

BUDA BÉLA: A lelki segítés alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 11–52; CHEVALLIER LAETITIA FMM: Lelki kísérés és lelkigondozás. Határmezsgye a lelkigyakorlat-adásban, *Embortárs* 7 (2009/4) 338–355; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embortárs* 4 (2006/3) 196–204; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, 2002; NEMES ÖDÖN – KÖVÁRI MAGDOLNA: Pasztorális segítőkapcsolat a gyakorlatban, *Embortárs* 4 (2006/1) 41–48; STOLLBERG, DIETRICH: Pastoral Counseling. A pasztorális konzultáció meghatározása, *Embortárs* 2 (2004/2) 148–151; TOMCSÁNYI TEODÓRA – VIKÁR GYÖRGY – CSÁKY-PALLAVICINI ROGER: A lelkigondozói, a mentálhigiénés és a pszichoterápiás segítő kapcsolat, *Embortárs* 4 (2006/1) 30–40; TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; WEIHER, ERHARD: Spiritualitás a betegek és haldoklók kísérésében, *Embortárs* 4 (2006/1) 83–89.

GYGYJA1 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A tanácsadói munkához szükséges alapszintű jogi ismeretek nyújtása, valamint átfogó ismeretek adása a gyermeki jogok törvényi szabályozása és érvényesítése területén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a tanácsadói munkához szükséges jogi kategóriákat, szükséges eljárásokat. Képes a családjogi ismeretek konkrét helyzetnek megfelelő alkalmazására. Elkötelezett a kiskorúakat megillető jogok tiszteletben tartása mellett, s törekszik, hogy azoknak hivatása során érvényt szerezzen.

Tematika: 1. Alapjogi ismeretek – Az Alaptörvény gyermekekre vonatkozó rendelkezései; Polgári jogi alapfogalmak (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Családjogi ismeretek – A kiskorúak házasságkötése; Az örökbefogadás célja feltételei, az örökbefogadási eljárás, nyílt és titkos örökbefogadás, nemzetközi örökbe-fogadás, a származás megismeréséhez való jog (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. Családjogi ismeretek – A szülői felügyeleti jog tartalma, gyakorlása, a gyermekétől külön élő szülő jogai, kapcsolattartás, a szülői felügyeleti jog szünetelése, megszüntetése; családba fogadás; gyámság, (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Az Egyezmény elfogadása, jelentősége, az ország-jelentések és az ENSZ Gyermek Jogainak Bizottsága szerepe; Magyarország ország-jelentése (irodalom: az Egyezmény, és az ország-jelentés). 5. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Általános rendelkezések; Polgári és politikai jogok; Gazdasági, szociális és kulturális jogok; A gyermekek speciális védelme a családban és a társadalomban; A gyermekek speciális csoportjainak védelme; A gyermekek védelme rendkívüli helyzetekben (irodalom: az Egyezmény és az ország-jelentés).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 1991. évi LXIV. törvény a gyermek jogairól New Yorkban 1989. nov. 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről; Magyarország 3.,4.,5., összevont időszakos jelentése a gyermek jogairól szóló egyezmény végrehajtásáról, valamint a Gyermek Jogainak Bizottsága által a jelentésre tett záró észrevételek.

GYGYJA2 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A gyermekeket, a gyermekes családokat segítő – jogszabályokra épülő – gyermekjóléti/gyermekvédelmi rendszerre vonatkozó ismeretek közvetítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az állami család- és gyermekvédelem intézményrendszerét. Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak között. Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel segítsen a gyermekeken és családokon.

Tematika: 1. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Célok, alapelvek; A gyermeki jogok védelme (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Az ellátórendszer felépítése; A jelzőrendszer szerepe; Gyermekjóléti alapellátások: Gyermekjóléti szolgálat, (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. Biztos Kezdet gyermekházak; Gyermekek napközbeni ellátása; Gyermekek átmeneti gondozása (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Gyermekvédelmi szakellátás: nevelőszülői ellátás, gyermekotthoni ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgálat (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 5. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – A gyámügyi igazgatás, gyámhatósági hatáskörök; Gyámhatósági intézkedések: hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása, védelembe vétel, megelőző pártfogás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás, utógondozói ellátás (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

GYGYIG – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményrendszer felépítésével, működésével, az egyes intézménytípusok sajátosságaival és az intézményekben a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadók által ellátható feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmények szervezetét, működését; tisztában van az intézmények feladataival, az ellátásokat igénybe vevők szükségleteivel és a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadói végzettséggel ellátható feladatkörökkel. Képes a különböző típusú intézményekben adódó, végzettségének megfelelő szakfeladatok ellátására. Elkötelezett a gyermekjóléti-gyermekvédelmi gondoskodásra szoruló gyermekek érdekeinek védelme és képviselése iránt.

Tematika: A gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézményrendszer felépítése. Az intézmények ellátási köre, fenntartói feladatok. Intézményfinanszírozás. Gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadói végzettséggel ellátható feladatkörök az alapellátásban és a szakellátásban. Gyermekjóléti szolgálat, átmeneti gondozás. Otthont nyújtó ellátást biztosító intézmények, gyermekotthon, lakásotthon. Csoportgazdálkodás. Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás. Gyermeki jogok a szakellátásban. A nyilvántartási rendszerrel kapcsolatos feladatok.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BOTH ÉVA – KUSLITS GÁBOR: A legjobb érdekek érvényesítése a gyermekvédelmi szakellátásban, *Esély* (2015/4) 96–110; DOMSZKY ANDRÁS: *A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél*, OCSGYI, Budapest, 1999; HERCZEG RITA: Gyermeki jogok gyermekotthonokban *Kapocs* 3 (2004/2) 22–31; RÁKÓ ERZSÉBET: *Gyermekvédelmi intézményekben elhelyezett gyerekek életkörülményei*, Belvedere Meridionale, Szeged, 2014; *Szakmai ajánlás a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól*, EMMI, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: DETTRE ERZSÉBET (szerk.): *Gyermekeink védelmében. Módszertani kézikönyv az egységes gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer használatához*, SZMI, Budapest, 2007; Gyermek- és ifjúságvédelmi átmeneti gondozása, *Statistikai tükör* (2014/11); Gyermekesély. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése, 2014., *Statistikai tükör* (2016/2); Helyzetkép a kisgyermekek napközbeni ellátásairól, 2015., *Statistikai tükör* (2016/9); JÓZSA VIKTOR: Kinek jó és kinek kell a gyermekotthon?, *Család, Gyermek, Ifjúság* 14 (2005/5) 18–27; PAPP KRISZTINA – TŰSKI ANNA (szerk.): *Átmeneti gondozás – célszerű vagy ideális elképzelés*, NCSSZI, Budapest, 2005; *Protokoll a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól*, EMMI, Budapest, 2016; RÁ CZ ANDREA (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/gyermek_es_ifjusagvedelmi_tanulmanyok_otodik_kotet.pdf; RÁ CZ ANDREA: A gyermekotthoni nevelés kihívásai, a nagykorúságuk előtt álló fiatalok jövőképe, *Kapocs* 5 (2006/4) 14–31.

BAPDPNN, BAPDPN/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A hallgatók saját pedagógiai nézeteinek felismerése és tudatosítása által segíteni az önreflexióra és ezáltal a katekéta hivatás választásával kapcsolatos döntésük meghozatalában. A pedagógiai nézetek kialakulására ható tényezők elemzésével megalapozni pedagógiai gondolkodásuk fejlesztését/fejlődését, nevelői attitűdjeik alakulását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nézetek feltárására alkalmas módszereket és azok alkalmazási körét. Képes a megismert módszereket alkalmazni és rendelkezik az önismeret, önfejlesztés képességével. Törekszik a konstruktív tanulás szemléletének kialakítására.

Tematika: A pedagógiai nézetek feltárása és tudatosítása különböző módszerekkel (fogalomtérkép, metaforaelemzés, kvalitatív szövegelemzés, egyéni élettörténetek, narratívák). A nevelésről vallott nézetek kialakulására ható tényezők feltárása, hatásrendszerük elemzése, értelmezése.

Követelmény: Egyéni portfólió készítése a hallgató saját pedagógiai nézeteinek alakulásáról. Hallgatótárs vagy más személy nézeteinek feltárása választott területen, választott módszerrel. Egy gyermek megfigyelése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: DUDÁS MARGIT: *Pedagógusjelöltek belépő nézeteinek feltárása*, Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2006.

MTH1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTH2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Balogh Katalin

Tanegységi előfeltétel (Héber nyelv II.): Héber nyelv I. (MTH1N)

A tanegység célja: A klasszikus héber nyelvtan alapjainak elsajátítása egy év alatt. Elméleti bevezetők után a tanult anyagot – feladatokkal, bibliai idézetekkel, a bibliai héber nyelv alapszókészletét elsajátítva – a gyakorlatba átültetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Biztos klasszikus héber nyelvtani tudással rendelkezik. Ezen ismeretek megszerzésével képes bibliai héber szövegek önálló feldolgozására. Elkötelezetten törekszik a héber nyelv ismerete alapján mélyebben megérteni a Szentírás fogalmait, képeit és üzenetét.

Tematika: 1. Félévi tudnivalók; rövid nyelvtörténeti bevezető; a héber alefbét írása. 2. Hangtani bevezetés: a héber magánhangzók rendszere; a betűk összeolvasása; a szótagolás rendszere; szóhangsúlyok. 3. Hangtani bevezetés: a s^wwá; a dágés. 4. A néma betűk; a gutturálisok; hangsúlyjelek. 5. A határozott névelő; az elválaszt-hatatlan előljárószók; a hímnem- és nőnemképzés szabályai. 6. A főnevek és melléknevek egyeztetése; a kettősszám; a kötőszó. 7. A kérdő névmások; az abszolútus és constructus fogalma. 8. A főnévragozás; a határozott tárgy jele; a szabályos ige perfectuma. 9. Előljárószók ragozása; a mutató névmások; a szabályos ige aktív participiuma. 10. A többes számú főnevek ragozása; a rendhagyó főnevek ragozása; a birtoklás a héber nyelvben. 11. A szabályos ige imperfectuma; a felszólító mód; a tiltások. 12. A szabályos ige infinitivusai; passzív participiumai; cohortativusa és jussivusa; a kérdő névmás. 13. A szegoláták; a többes számú birtokos ragokkal ellátott előljárószók ragozása. 14. Év végi dolgozat.

Követelmény: A félévek során röpdolgozatok, beadandó házi feladatok. Az utolsó órán zárthelyi dolgozat az egész félév anyagából. A dolgozatok átlaga, az órai munka és a házi feladatok együttes átlagából tevődik össze a félév végi gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: WEINGREEN, JACOB: *A Practical Grammar for Classical Hebrew*, Clarendon, Oxford, 1959; SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés a bibliai héber nyelvbe*, Gerhardus, Szeged, 2010.

Ajánlott irodalom: SEOW, CHOON-LEONG: *A Grammar for Biblical Hebrew*, Abingdon, Nashville, 1995; GREENBERG, MOSHE: *Introduction to Hebrew*, Prentice-Hall, New Jersey, 1965; STRACK, HERMANN L. – JEPSEN, ALFRED: *Hebräische Grammatik mit Übungsbuch*, Beck, München, 1952; LAMBDIN, THOMAS O.: *Introduction to Biblical Hebrew*, Darton, Longman & Todd, London, 2003; EGERESI LÁSZLÓ SÁNDOR: *A bibliai héber nyelv tankönyve*, Bibliophilia Kft, Budapest, 2010.

További szakirodalom: JOÛON, PAUL – MURAOKA, TAKAMITSU: *A Grammar of Biblical Hebrew*, Pontificio Istituto Biblico, Roma, 2000; RÖDIGER, EMIL (ed.): *Gesenius's Hebrew Grammar with a Hebrew Reading Book*, Samuel Bagster and Sons, London, 1846; VAN DER MERWE, CHRISTO H. J. – NAUDE, JACKIE A. – KROEZE, JAN H.: *A Biblical Hebrew Reference Grammar*, Sheffield Academic Press, Sheffield, 2002.

MASZM1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Farkas István SchP

A tanegység célja: A hallgatók legyenek tisztában azzal, hogy mi a helye a katekézsisnek a keresztény életben. Teológiai és pedagógiai ismeretek alkossanak szintézist. Sajátítsák el a hitoktatáshoz szükséges szak módszertani ismereteket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ifjúsági katekézis különböző formáit és helyszíneit (kiemelten a plébániát és az állami iskolát). Képes megválasztani és alkalmazni a fenti formákhoz illő kateketikai módszereket. Elkötelezetten törekszik az ifjúság keresztény identitásának formálására. A rábízottakat motiválja abban, hogy hitük egész életük meghatározója legyen.

Tematika: A hitoktatás helye a keresztény életben. A hitből remény és szeretet fakad. A hitoktató személye. A hitoktató folyamatos önfejlesztése. A család és az iskola együttműködése.

Követelmény: Egy szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FARKAS ISTVÁN: *A hitoktatás szak módszertana*, jegyzet; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998.; *Gaudium et spes*. Lelkipásztori konstitúció az Egyházzól a mai világban, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 605–739; VI. PÁL PÁPA: *Evangelium nuntiandi* apostoli buzdítása, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; GUARDINI, ROMANO: *Örökmécs. A liturgia világa*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, <http://www.katolikus.hu/orokmecs.html>.

Ajánlott irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Veritatis splendor* enciklika az Egyház erkölcstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est* kezdetű enciklikája a püspököknek, papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és valamennyi Krisztushívőnek a keresztény szeretetről, Szent István Társulat, Budapest, 2007, http://www.katolikus.hu/roma/deus_caritas_est.pdf; FERENC PÁPA: *Misericordiae vultus* kezdetű bullája, mellyel meghirdeti az Irgalmasság rendkívüli jubileumát, Szent István Társulat, Budapest, 2015, http://uj.katolikus.hu/konyvtar/Ferenc_papa_Misericordiae_vultus_bulla.pdf.

A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA II. HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN

MASZM2/E, MAHTSZM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2, ILL. 4 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Bevezetést adni az ifjúsági katekézis módszertanának elméletébe és gyakorlatába, kiemelten a plébániai és állami iskolai helyszíneken. Segítséget adni az ifjúsághoz való helyes hozzáállás kialakításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az istenkapcsolat csodálatos, sokrétű világát és ennek kiépítésében pontosan látja a hitoktató helyét. Képes a hit, remény, szeretet pilléreire épített vallásosság bemutatására, és képes erre motiválni. Elméleti és gyakorlati szempontból is képes bemutatni a keresztény hit megélésének legfontosabb eszközeit. Elkötelezett az evangéliumról való tanúságtételben, tanítványainál a missziós lelkület formálásában.

Tematika: 1. Az ifjúság és az ifjúsági katekézis jellemzői, helyszínei. 2. Az élet értelmének felismertetése. 3. Az értékrend kialakításának segítése. 4. Út a szabad döntésig. 5. Elköteleződés és felelősség. 6. Szolgálatra nevelés. 7. Közösség és plébánia-közösség. 8. Az emberi alapok megerősítésének eszközei. 9. Fiatalok a fiatalokért. 10. Az ifjú és a Szentírás. 11. Az ifjú ima- és liturgikus élete. 12. Az ifjú szentségi élete. 13. Tanúvá lenni. 14. Fórum.

Követelmény: A 2017. szeptember 1. előtt induló tanári mesterképzésben résztvevő hallgatók számára a félév végéig egy 4–6 oldal terjedelmű szemináriumi dolgozat elkészítése választott témában. A félév végén gyakorlati jegy. A 2017. szeptember 1. után induló tanári mesterképzésben résztvevő hallgatók számára a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; KESZELI SÁNDOR: *Serdülők és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007; KESZELI SÁNDOR: *Technikák, tevékenységek, eszközök a katekézis-foglalkozásokon*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007.

Ajánlott irodalom: LÓW MÁRTA (összeáll.): *Kateketika szakmódszertan*, 1–2. rész, jezytet.

MAHCSGY/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Értékelő oktató: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének, kiemelten a szaktárgy tanításával kapcsolatos tevékenységek megfigyelése, szakszerű elemzése által képessé tenni a hallgatót a saját felkészültségének, pedagógiai nézeteinek önreflektív értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti a hittanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírások szerint a szakmai gyakorlat „iskolában, vezetőtanár [gyakorlatvezető mentor] irányításával, az adott szakképzettség területén végzett csoportos gyakorlat, szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (a hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5–8., a másikat pedig a 9–12. évfolyamon kell, hogy végezze.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4./b pont) A hospitálás célja, hogy a tanárjelölt megismerje a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építsen ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezzen tanítási stílusokról, ezzel készüljön fel a későbbi egyéni tanítási gyakorlatra. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat keretében végzendő hospitálásokkal kapcsolatos dokumentációs kötelezettség:

- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyen a hallgató részvételét az órát tartó tanár aláírásával igazolja.
- Három tanóráról részletes hospitálási napló, a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján. Egy óráról A, egy másik óráról B és egy harmadik óráról C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány precíz kitöltése.
- 12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.
- Mind a 15 megtartott óráról óravázlatok és reflexiók, önreflexiók készítése.

- Önértékelés a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről.
- Mentor szöveges és táblázatos értékelése a hallgató gyakorlat során végzett munkájáról és tanári kompetenciáinak fejlettségi szintjéről.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt az őszi szemeszterben **november 25-ig**, a tavaszi szemeszterben **április 21-ig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók és jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

1. az óra menetének rögzítése (idő, történet, interakció, taneszköz, egyéb);
2. folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktivizálás, értékelő visszajelzés);
3. alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek);
4. nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs);
5. az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatok, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a féléves gyakorlat során összeállítandó portfóliónak.

MAHTGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 9 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

Tanegységi előfeltétel: A tanári mesterképzés elméleti kurzusainak teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. Azon hallgatók, akiknek tantervi hálójában pedagógia-pszichológia komplex szigorlat is szerepel, azoknak ezt a szigorlatot is le kell tenniük a féléves gyakorlat megkezdése előtt.

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptévékenységek,
- az iskola mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti a hittanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: „Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat [...]. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4.c pont) A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorló tanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kísérését szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók. A gyakorlat első fázisában érdemes önértékelést készíteni a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről. Ennek ismeretében lehet megtervezni a gyakorlatok során fejlesztendő kompetenciákat.

Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja a hallgató által megtartott órákhoz kapcsolódó önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál (tematikus terv, óravázlatok, reflexiók, önreflexiók). A gyakorlat értékelése a mentortanár (szöveges és táblázatos formában rögzített) visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN

OHSZM2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

További leírást lásd: KATEKETIKA II.

HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN

MAHTSZM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2, ILL. 4 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

További leírást lásd: A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA II.

OHSZM3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: A hitoktatás tantárgyspecifikus elméleti, didaktikai ismereteinek integrálása a gyakorlatba. A hittanórák tervezésével, szervezésével kapcsolatos lehetőségek, alternatív megoldások feltérképezése a tanítandó korosztály fejlődéslelektani sajátosságainak figyelembe vételével. A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a katolikus hittan / hit- és erkölcsstan oktatás pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlati alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlatótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a plébániai katekézis, az iskolai hittan/hit- és erkölcsstanoktatás egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Elkötelezett önmaga és kollégái fejlődését előmozdítani észrevételeivel és a segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés-értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport munkájában, a mikrotanításban. Felvétel készítése egy saját hittan/hit- és erkölcsstan óráról szemináriumi elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban, mely majd a portfólióba is bekerül. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; KESZELI SÁNDOR: *Serdülők és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007; KESZELI SÁNDOR: *Technikák, tevékenységek, eszközök a katekézis-foglalkozásokon*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007; SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

HITTANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT
Osztatlan tanárképzés hallgatói számára
2017. szeptember 1. előtt indult tanári mesterképzés hallgatói számára
ETIKATANÁRI TANÍTÁSI GYAKORLAT
Osztatlan tanárképzés hallgatói számára

OHTGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAHITGY – ESTI, I-II. FÉLÉV, 2 KREDIT

OETGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az iskolai gyakorlatok magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkal való kommunikáció, tanulókkal való egyéni foglalkozás, együttműködés) való ismerkedést, alapjártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

A hittanári/etikatanári csoportos szakmai gyakorlat célja: az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének, kiemelten az etika tantárgy tanításával kapcsolatos tevékenységeknek a megfigyelése, szakszerű elemzése által képessé tenni a hallgatót saját felkészültségének, pedagógiai nézeteinek, önreflektív értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés / fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti az etikatanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A képzéssel párhuzamosan, vezetőpedagógus (vezető tanár) irányításával iskolában végzett csoportos pedagógiai és önálló tanítási gyakorlat a tanulók nevelésével, oktatásával és az adott tanárszakhöz tartozó szaktárgyakkal kapcsolatos tanári munka megfigyelése szakos órákon, osztályfőnöki órán, nem szakos órákon és a látottak elemzése, továbbá legalább 15 önállóan megtartott óra, foglalkozás.

A 15 óra hospitálás során a hallgató megismerheti a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építhet ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezhet tanítási stílusokról, ami segíti felkészülését az önállóan megtartandó 15 órára. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében tevékenykedik.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat keretében végzendő hospitálásokkal és gyakorló tanítással kapcsolatos dokumentációs kötelezettség:

- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyben az órát tartó tanár a hallgató részvételét aláírásával igazolja.
- Három etikaóráról részletes hospitálási napló a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján. Egy óráról A, egy másik óráról B és egy harmadik óráról C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány precíz kitöltése.
- 12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.
- Mind a 15 megtartott óráról óravázlatok és reflexiók, önreflexiók készítése.
- Önértékelés a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről.
- Mentor szöveges és táblázatos értékelése a hallgató gyakorlat során végzett munkájáról és tanári kompetenciáinak fejlettségi szintjéről.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt az őszi szemeszterben **november 25-ig**, a tavaszi szemeszterben **április 21-ig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók és jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

1. Az óra menetének rögzítése (idő, történések, interakció, taneszköz, egyéb).
2. Folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktivizálás, értékelő visszajelzés).
3. Alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek).
4. Nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs).
5. Az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatok, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a hallgató által a tanulmányok zárásaként összeállítandó portfólióknak.

HITTAN TANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT
2017. szeptember 1. után indult tanári mesterképzés hallgatói számára

MAHITEGY/E – ESTI, II. FÉLÉV, 18 KREDIT

Tantárgyfelelős: Mervay Miklós

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A tanegység célja: Az *iskolai gyakorlatok* magukban foglalják az általános tanári és az adott tanári szakképzettséghez, a tanári szerepkörökhez kapcsolódó gyakorlati ismeretek szerzését, képességek, attitűdök megismerését, gyakorlását, az ismerkedést a munkahely világával (iskolai élet, iskolavezetés, kommunikáció szülőkkal, egyéni foglalkozás a tanulókkal, együttműködés), alajártasság szerzését a tanítási, tanulási, nevelési folyamatok értékelésében, a szakmai fejlesztésekben.

Az *összefüggő egyéni iskolai gyakorlat* a képzés során szerzett elméleti ismeretekre és gyakorlati tapasztalatokra épülő, gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett, köznevelési, ill. felnőttképzést folytató intézményben végzett gyakorlat. Célja az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,
- az iskola mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti a hittan tanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A gyakorlat során a hallgató a mentortanár vezetésével, irányításával, felügyeletével önállóan tartja meg egy tanulócsoporthoz valamennyi hittanórát. A gyakorlat részét képezi a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, a tanítást kísérő szeminárium elvégzése és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálása is. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorló tanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kísérését szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat első fázisában érdemes önértékelést készíteni a tanári kompetenciák fejlettségi szintjéről. Ennek ismeretében lehet megtervezni a gyakorlatok során fejlesztendő kompetenciákat. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az

önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál (tematikus terv, óravázlatok, reflexiók, önreflexiók). A gyakorlat értékelése a mentortanár (szöveges és táblázatos formában rögzített) visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

MTHON – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység csak a Homiletika gyakorlattal (MTHO GYN) egyidejűleg vehető fel.

A tanegység célja: Megismertetni az egyház igehirdetői munkájának elméleti alapjait és a homília előkészítésének módszertanát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyháznak az igehirdetésre vonatkozó alapelveit és egy homília előkészítésének szempontjait. Képes egy konkrét szentírási szakaszra vonatkozó, a szituációnak megfelelő homíliavázlat előkészítésére. Elkötelezett a saját életében és a rábízott közösséggel kapcsolatos lelkipásztori tevékenységben a Szentírás értő, életre irányuló olvasására és a folyamatos igehirdetés végzésére.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 110–175, (Harmadik fejezet: Az evangélium hirdetése).

MTHOGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

A tanegység csak a Homiletika elmélettel (MTHON) egyidejűleg vehető fel.

A tanegység célja: A hallgató homiletikaelméleti ismereteit alkalmazva megkezdje saját prédikációs gyakorlatának kialakítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Tisztában van a homília liturgikus közegben való előadásának kérdéseivel és a követendő elvekkkel. Képes a saját maga által előkészített homíliát a liturgiában résztvevők számára megfelelő módon elmondani. Elkötelezett a saját életében és a rábízott közösséggel kapcsolatos lekipásztori tevékenységben a Szentírás értő, életre irányuló olvasására és a folyamatos igehirdetés végzésére.

Követelmény: A félév végén a gyakorlatvezető által megadott témában és módon elkészített és elmondott homília (próbabprédikáció) alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; ISTENTISZTELETI ÉS SZENTSÉGI FEGYELMI KONGREGÁCIÓ: *Homiletikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

GYISZK – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: A nyugati típusú társadalmakban a 20. század folyamán letűnt, illetve a napjainkban létező, elsősorban az ifjúsági életszakaszhoz kapcsolódó szubkulturális, ill. ellenkulturális jelenségeknek és azok társadalmi hátterének bemutatása és társadalomtörténeti elemzése. A szemeszter során tárgyaljuk a lehetséges vizsgálati módszereket, amelyek segítségével megfigyelhető, leírható és elemezhető egy-egy szubkulturális jelenség.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik az ifjúsághoz köthető szubkulturákról, ellenkulturákról és a devianciákról. Képes értelmezni a fogalmak közti különbségeket, a kultúrák közti átmeneteket. Elkötelezett az ifjúsággal kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és elmélyítése, az előítéletmentes gondolkodás kialakítása iránt.

Tematika: Az ezredelő ifjúsági kultúráinak kutatása és összehasonlító vizsgálata. Magyarország és Erdély. Mai ifjúsági csoportkultúrák Pápán. Ifjúsági csoportkultúrák. A tatabányai példa. Azonosságok – csoportkultúráktól függetlenül. Csíkszeredai fiatalok életmódja, kultúrája. Szórakozóhelyek, találkozó- és gyülekezőterek. Stílusirányzatok szerint megnevezhető ifjúsági csoportosulások. Esettanulmány az ifjúsági csoportkultúrákhoz tartozó székelyudvarhelyi fiatalokról. A kortárs csoportok. Az iskolázással kapcsolatos értékek. A média szerepe. Az öltözködési és zenei stílus szerepe a csoporthoz tartozásban.

Követelmény: A félév során folyamatos önálló munka. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SZAPU MAGDA (szerk.): *Ifjúsági „szubkultúrák”*. Tanulmánykötet, MTA Politikai Tudományok Intézete, Budapest, 2004, 237; RÁCZ JÓZSEF: *Ifjúsági szubkultúrák és fiatalkori devianciák*, Animula – Magyar Pszichiátriai Társaság, Budapest, 1989, 143.

GYILGY4 – ESTI, II. FÉLÉV, 8 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók a gyakorlat során adjanak képet elméleti tudásukról és szakmai kreativitásukról. A kialakított csoportokban a hallgatóknak gyakorlati jellegű feladatokat kell megoldaniuk a képzés során szerzett ismereteik alapján: olyan eseteket, amelyek a gyermek- és ifjúságvédelem területén megtörténtek és problémaként felmerültek. A csoport minden résztvevőjének aktívan együtt kell működnie. Fontos szempont a gyakorlat során a megszerzett elméleti tudás szakszerű átültetése a gyakorlatba. A megtett intézkedéseket szakmailag is indokolni kell.

Követelmény: A feladatnak megfelelő aktív részvétel. Egy esettanulmány megírása. A félév végén gyakorlati jegy. Az esettanulmány elkészítésének szempontjai:

- milyen szempontok alapján választotta ki a hallgató az esetet,
- ki az eset felelőse, ki a kliens,
- a megfogalmazott probléma,
- a probléma érdekében eldöntött lépések, a problémakezelés folyamata (lépések egymásutánisága),
- kivel dolgozott együtt a szakember az eseten (ha volt ilyen), és milyen módon, hogyan zajlott az együttműködés,
- a klienssel való közvetlen foglalkozás történései,
- az eset megoldása, lezárása,
- milyen utánkövetési lehetőséget lát az esettel kapcsolatban.

GYILGYI – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a gyermekjóléti alapellátást végző intézmények gyakorlati működésével, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak együttműködésével, a gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó által ellátható feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekjóléti alapellátásban dolgozó családsegítő, esetmenedzser feladatait, munkamódszereit, a napi munka során előforduló problémahelyzetek kezelési módjait. Képes a gyermek, a család szükségleteinek felmérésére, a segítségnyújtás módszerének meghatározására, együttműködésre az érintett személyekkel, intézmények, hatóságok képviselőivel. Elkötelezett a gyermek érdekeinek képviselete, az ő érdekeinek legjobban megfelelő megoldások megkeresése iránt.

Tematika: Hogyan valósulnak meg a jogszabályokban és szakmai szabályokban megfogalmazott elvárások a meglátogatott intézményekben? Milyen környezetben helyezkedik el az intézmény? Milyen alapvető feladatokat látnak el az intézmény munkatársai? Milyen kritikus pontokat érzékelt a látogatás során?

Követelmény: Az intézménylátogatás során szerzett tapasztalatokról összefoglaló feljegyzés készítése a tematikában szereplő kérdések mentén. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény; A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet; A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet;

Ajánlott irodalom: DETTRE ERZSÉBET (szerk.): *Gyermekeink védelmében. Módszertani kézikönyv az egységes gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer használatához*, SZMI, Budapest, 2007; EMRI MIKLÓSNÉ – SZABOLCSI JULIANNA: Szülői kompetenciák fejlesztése, intenzív családmegtartás, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, 73–89, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2015/08/gyerek_es_ifjusagvedelmi_tanulmanyok_otodik_kotet.pdf; LOVAS ZSUZSA – HERCZOG MÁRIA: *Mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés*, Múzsák Kiadó, Budapest, 1999, 62–87; *Protokoll a család-és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól*, EMMI, Budapest, 2016; *Protokoll a gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól*, EMMI, Budapest, 2016; *A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan*, EMMI, Budapest, 2016; SZABÓ LAJOS: *Krízisintervenció a szociális esetmunkában. A krízisintervenció alap-*

elvei, in Tánczos Éva (szerk.): *Szociális munka egyénekekkel és családokkal –esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata*, 2. kötet, Budapest, 1997, 48–65; *Szakmai ajánlás a család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer működésének és működtetésének szabályairól*, EMMI, Budapest, 2016.

GYILGY2 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József

A tanegység célja: A látogatás célja, hogy a hallgatók közelebbről megismerjenek egy gyermekközpontban működő különböző típusú lakásotthonokat. Lássák egy lakásotthon tárgyi és személyi feltételeit az ott folyó, a mindennapi élethez kapcsolódó pedagógiai munkát.

Megfigyelési szempont: A gyermekközpont milyen ellátási formájú lakásotthonokat tartalmaz? Milyen alapvető feladatokat lát el a különböző ellátási formájú lakásotthonokban a lakásotthon személyzete? Megfelel-e a lakásotthon a különböző ellátási formák adta követelmények biztosítására? Kik és hogyan segítik a gyerekek kapcsolattartását a családjaikkal? Miből és hogyan gazdálkodnak (a gyerekek és a felnőttek) a csoportokban?

Követelmény: A hallgatók készítsenek a megadott szempontok szerint szakmai elemzést. Készítsék el egy elképzelt, vagy akár egy működő lakásotthon havi gazdálkodási tervét négyheti étlapmelléklettel. A félév végén gyakorlati jegy.

GYILGY3 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József

A tanegység célja: Az otthont nyújtó ellátás másik formájának, a nevelőszülői ellátásnak a gyakorlatban történő megismerése.

Megfigyelési szempont: Hogyan és milyen formában működik a nevelőszülői ellátás? Kiből tevődik össze az ellátottak és az ellátók köre? Mik a tárgyi és személyi feltételek a nevelőszülői ellátásban? Mi az időbeosztása, és hogyan látja el a feladatát egy nevelőszülő?

Követelmény: A hallgatók a látogatás során tapasztalataikról készítsenek – a javasolt megfigyelési szempontok alapján – feljegyzést, amelyben a saját véleményüket is fejtsek ki. A félév végén gyakorlati jegy.

GYIGY – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a különböző háttérű gyermekvédelmi problémák megjelenési formáival és azok kezelési módjával a köznevelési intézményekben; az óvoda és iskola gyermekvédelmi feladataival és kötelezettségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és felismeri az óvodai, iskolai keretek között megjelenő gyermekvédelmi problémákat; tisztában van azzal, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként mely intézményekkel, személyekkel kell kapcsolatban állnia. Képes a látókörébe kerülő gyerekek/serdülők problématípusainak azonosítására és komplex oki szemlélettel történő magyarázatára, valamint képes döntést hozni a problémához illő kapcsolatfelvételi és tanácsadói kompetenciák alkalmazásáról. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek képviselője iránt a köznevelési intézmény keretei között.

Tematika: 1. A gyermekvédelmi jelzőrendszer feladatai és működése. 2. A köznevelési intézmény mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer kiemelt szereplője. 3. Gyermekvédelmi problémák és megjelenési formáik az óvodában és iskolában. 4. A veszélyeztetettség és a bántalmazás új megjelenési formái és az iskolai gyermekvédelem ezzel kapcsolatos feladatai, lehetőségei. 5. Agresszió és agressziókezelés az iskolában. 6. A gyermekvédelem és az iskolai gyermekvédelmi felelős a köznevelési jogszabályokban. 7. Az iskola mint veszélyeztető tényező, az iskolai ártalmak. 8. Az iskolai gyermekvédelem etikai problémái.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Gyermek- és ifjúságvédelem a nevelési-oktatási intézményekben. Módszertani segédlet*, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2007, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/ifjusagvedelem_080513.pdf; HEGEDŰS JUDIT: *Gyermekvédelem az iskolában*, in Rácz Andrea (szerk.): *Jó szülő-e az állam?*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf; ILYÉS SÁNDOR (szerk.): *Veszélyeztetettség és iskola*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988; KATONÁNÉ PEHR ERIKA: *A gyermekvédelem szerepe és lehetőségei az iskolai erőszak megelőzésében és kezelésében*, NEFMI, Budapest, 2008, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/pehr_gyermved_080521.pdf; MAKAI ÉVA: *Szétszakadt és meg nem font hálók. Az iskolai gyermekvédelem és ifjúságvédelem a '90-es években*, Okker Kiadó, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: COLOROSO, BARBARA: *Zaklatók, áldozatok, szemlélők: az iskolai erőszak*, Harmat, Budapest, 2014; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; HUNYADI GYÖRGYINÉ – M. NÁDASI MÁRIA – SERFŐZŐ MÓNIKA: *„Fekete pedagógia”. Értékelés az iskolában*, Argumentum, Budapest, 2006; *Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének kutatása*, Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok XII. Országos Konszenzus Konferenciája, Balatonkenese, 2012, 3–19; JÁRMI ÉVA – PÉTER-SZARKA SZILVIA – FEHÉRPATAKY

BALÁZS: *A KiVa-program hazai adaptálásának lehetőségei*. OFI, Budapest, 2015, http://iskon.opkm.hu/admin/upload/KIVA_adaptacios_tanulmany.pdf; N. KOLLÁR KATALIN: AZ erőszak megjelenési formái az iskolában, *Embertárs* 3 (2005/2) 125–133; SVÉGER SZILVIA: A szülői agresszivitás kezelése, *Embertárs* 4 (2006/2) 161–163.

GYIGYM – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: Az óvodai és iskolai keretek között alkalmazható gyermekvédelmi módszerek és feladatok megismertetése a hallgatókkal. Diagnosztikus készségek, valamint a gyermekvédelmi problémátípusokhoz illeszkedő tanácsadó, konzultációs és konfliktuskezelési kommunikációs készségek kialakítása és fejlesztése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a köznevelési intézmények általános gyermekvédelmi feladatait és azokat a módszereket, amelyek segítségével képes saját intézményének gyermekvédelmi helyzetét felmérni, a konkrét gyermekvédelmi feladatokat ellátni. Képes a látókörébe kerülő gyerekek problémátípusainak azonosítására és ehhez kapcsolódóan a szükséges – jogszabályok és szakmai szabályok által előírt – feladatok elvégzésére. Elkötelezett a saját iskolájába járó gyermekek érdekeinek képviselete és érvényre juttatása mellett.

Tematika: 1. Az iskolai gyermekvédelem dokumentumai. 2. Gyakorlati feladatok a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség azonosítására. 3. Az iskolai gyermekvédelmi felelős konkrét feladatai. 4. A szülőkkal és a pedagógusokkal való együttműködés. 5. Kapcsolattartás a gyermekjóléti jelzőrendszerrel. 6. A gyermekvédelmi felelős munkaterve. 7. Tréningjellegű feladatok az érzelmi intelligencia és a szociális kompetencia fejlesztésére. 8. Esetmegbeszélések és kommunikációs feladatok a szülővel kapcsolatos problémák megbeszéléséhez, az ennek során kialakítandó tanácsadói/konzultációs attitűdökhöz.

Követelmény: A félév során esettanulmány írása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Gyermek- és ifjúságvédelem a nevelési-oktatási intézményekben. Módszertani segédlet*, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2007, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/ifjusagvedelem_080513.pdf; HEGEDŰS JUDIT: *Gyermekvédelem az iskolában*, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *Jó szülő-e az állam?*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf.

Ajánlott irodalom: *Az alapvető jogok biztosának 1378/2014 számú jelentése az iskolai gyermekvédelmi felelősök helyzetéről* (2014); ASBÓTH KATALIN et al.: *A jelzőrendszer működtetése, Család, Gyermek, Ifjúság* 9 (2000/4) 4–11; CSAPODY BARBARA: *Fedél, hajlék, háló. Iskolai projekt a hajléktalanságról, Embertárs* 10 (2012/4) 354–372; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKÉ Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYRNÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; SÁRKÁNY PÉTER: *A szociálpedagógiai tanácsadás elméleti hátteréről, Embertárs* 7 (2009/3) 237–245; SZABÓNÉ SZÉL JULIANNA: *Tinitanok. Önismeret-fejlesztés osztályfőnöki órákon, Embertárs* 10 (2012/1) 81–96; SZITÓ IMRE: *Az érzelmi intelligencia fejlesztése az iskolában*, Edition Nove, Sopron, 2009; SZTANKOVICS ÁGNES: *Éjszakai pingpong és gyermekvédelem. Egy felmérés eredményei, Embertárs* 10 (2012/4) 373–384.

OPDISZMN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése az iskola társadalmi feladatával és szociális funkcióival, az iskolai szituációban megjelenő szociális és gyermekvédelmi problémákkal, ezek kezelési módjaival, a pedagógusok kötelezettségeivel és lehetőségeivel. Az iskolai szociális munka modelljeinek áttekintése, jellegzetességeik elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az iskolai életben leggyakrabban megjelenő szociális és gyermekvédelmi problémákat, ismeri a gyermekvédelmi jelzőrendszer működését, a pedagógusok ezzel kapcsolatos feladatait és kötelezettségeit. Képes az iskolában működő szociális és gyermekvédelmi szakemberekkel való együttműködésre; a gyermekeknél jelentkező nevelési nehézségek, tanulási és beilleszkedési zavarok hátterében álló szociális és/vagy gyermekvédelmi tényezők érzékelésére és a szükséges intézkedések megtételére. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek képviselése iránt a köznevelési intézmény keretei között

Tematika: Az iskolai szociális munka értelmezése, feladatai, tevékenysége. Az iskolai szociális munka modelljei. Ökológiai szemlélet az iskolai szociális munkában, prevenció és beavatkozási területek. Gyermekvédelmi problémák megjelenése az iskolában. Gyermekjóléti alapellátások. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működése, együttműködés az iskolán kívüli gyermekjóléti szervezetekkel. Az iskolai szociális és gyermekvédelmi munka tervezése, a gyermekvédelmi felelős feladatai. Dilemmák és nehézségek az iskolai szociális munkában.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Gyermek- és ifjúságvédelem a nevelési-oktatási intézményekben. Módszertani segédlet*, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2007, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/ifjusagvedelem_080513.pdf 38–64; JANKÓ JUDIT: Iskolai Szociális Munkás Hálózat, *Fordulópont* 47. szám (2010/1) 39–47; MÁTÉ ZSOLT – SZEMELYÁCS JÁNOS (szerk.): *Az iskolai szociális munka kézikönyve*, INDIT Közalapítvány, Pécs, 2009; MÁTÉ ZSOLT: Iskolai szociális munka 2015, *Esély* 27 (2015/4) 77–95.

Ajánlott irodalom: BUDAI ISTVÁN (szerk.): *Szociális munka az iskolában*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996; COLOROSO, BARBARA: *Zaklatók, áldozatok, szemlélők. Az iskolai erőszak*, Harmat, Budapest, 2014; Iskolai szociális munka, *Kapocs* 10 (2011/3) 68–74; N. KOLLÁR KATALIN: Az erőszak megjelenési formái az iskolában, *Embertárs* 3 (2005/2) 125–133.

ETJ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Megismertetni az emberi jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) kialakulásával, fajtáival és helyükkel a magyar jogrendben, továbbá az etika- és a vallásoktatás szabályozásával a Közoktatási Törvényben és a Nemzeti Alaptantervben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a magyar jogrendben érvényesülő emberi alapjogokat, különös tekintettel a lelkiismereti és vallásszabadsággal kapcsolatos törvényekre. Képes a nevelés folyamatában megismertetni és növendékeivel elfogadtatni az alapvető erkölcsi értékeket. Elkötelezett arra, hogy az alkotmány és a jogrend által biztosított jogok és kötelességek között felelős állampolgárként éljen.

Tematika: Az alapvető jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) rendszere. A lelkiismereti és vallásszabadság forrásai és jellemzői. Az állam világnézeti semlegessége. Etikaoktatás a mai magyar iskolarendszerben. Oktatás és nevelés kapcsolata a mai magyar társadalom kontextusában. Jog és erkölcs összefüggései, különös tekintettel a fiatalok számára. Iskolai konfliktusok és azok etikai és jogi kezelése.

Követelmény: A szemináriumvezető által kijelölt gyakorlati feladatok elvégzése és referátum megírása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BIRÓ ENDRE: *Jog a pedagógiában. Tanároknak, nevelőknek, diákoknak és szülőknek*, Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ KHT – Jogismeret Alapítvány, Budapest, 1998; HOFFMANN RÓZSA (szerk.): *Szakmai etikai kódex pedagógusoknak. Tanulmányok, normák és eseteírások*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004; *Erkölc, Mester és Tanítvány* 1. szám (2004. január); *A gyermeket és a közoktatást érintő hatályos magyar törvények és jogszabályok*.

Ajánlott irodalom: *Család és iskola, Mester és Tanítvány* 7. szám (2005/7); HALMAI GÁBOR – TÓTH GÁBOR ATTILA (szerk.): *Emberi jogok*, Osiris, Budapest, 2003; OELKERS, JÜRGEN: *Nevelésetika. Problémák, paradoxonok és perspektívák*, Vince Kiadó, Budapest, 1998; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT (szerk.): *Emberi jogok a Katolikus Egyház életében és jogában*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2010.

KATEKETIKA I.
KATEKETIKA (HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN ELMÉLET)

▼

MTKA1N, OHSZM1N, BAKA1N, BAKA1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a kateketikai alapfogalmakat, az egyháznak a katekézis végzésére vonatkozó mai irányelveit, a keresztyén életbe való beavatás sajátos folyamatát, különös tekintettel a katekézis keresztyén identitást formáló jellegére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangelizáció folyamatának lépéseit, a katekézis sajátos jellegét, a katekézis során átadott üzenet bemutatásának szabályait és sajátosságait, a katekézis különböző címzettjeit, felelőseit, helyeit és útjait. Képes elméleti tudása alapján saját lehetséges tevékenységi területeire reflektálni. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül részt vállalni az egyház életében és küldetésében.

Tematika: 1. Az evangélium hirdetése a mai világban. 2. A kinyilatkoztatás és továbbadása az evangelizáció révén. 3. A katekézis az evangelizáció folyamatában. Megtérés és hit. 4. A katekumenátus és a katekumenális jellegű katekézis. 5. A katekézis természete, célja és feladatai. 6. Az evangéliumi üzenet katekézisben történő bemutatásának szabályai. 7. A szentségekre felkészítő katekézis.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS (szerk.): *Felnőttek beavatása a keresztyén életbe. Felnőttek katekumenátusa (FK). Magyar viszonyokra alkalmazott változat. Hivatalos kiadás*, Magyar Katolikus Püspöki Kar, Budapest, 1999; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Általános Hitoktatási Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1994; *II. János Pál pápa apostoli buzdítása a katolikus egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez korunk hitoktatásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; OICA: *Felnőttek beavatása a keresztyén életbe*, főiskolai jegyzet kizárólag a hallgatók használatára, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; DOBOS LÁSZLÓ (szerk.): *Kateketikai szöveggyűjtemény*, Pécsi Hittudományi Főiskola, Pécs, 2005.

KATEKETIKA II.
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN

▼

MTKA2N, OHSZM2N, BAKA2N, BAKA2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a katekézis sajátos feladatainak tartalmával, a katekézis címzettjeinek sajátosságaival, illetve a katekézishez szervesen kapcsolódó egyéb feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház katekézissel kapcsolatos küldetésének sokrétű szolgálatát, az életkoronkénti katekézis és a katekézis különböző helyeinek sajátosságait, valamint a katekézishez kapcsolódó egyéb feladatokat. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül részt vállalni az egyház életében és küldetésében, mely magában foglalja saját katekéta identitásának tudatos formálását is.

Tematika: 1. A hit pedagógiája. 2. Módszertani elemek. 3. A katekézis címzettjei. 4. A katekézis helyei és útjai. 5. A katekézis felelősei. 6. A katekéta személye. 7. A Szentírás szerepe a katekézisben. 8. A katekézis és a liturgia kapcsolata. 9. Imádságra nevelés. 10. Az egyház társadalmi tanítása a katekézisben. 11. Az egyháztörténelem katekézise. 12. Lelkinapok, táborok szerepe a hitre nevelésben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmus*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A vallásoktatás akkordjai. A hitoktatás technikája és művészete*, Agapé, Szeged, 2001.

Ajánlott irodalom: TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

BAHGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Megismertetni és tapasztalathoz segíteni a katekézis különböző helyszíneiről és lehetőségeiről. Ez segítheti a hallgatót pályaválasztásában, későbbi helyének és feladatának megtalálásában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait. Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. Hospitálás: a főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen (plébániai, általmi és egyházi iskolai foglalkozásokon [ez nem csak hittanóra lehet]) 4 óra megtekintése és megbeszélése az órákat tartó katekétákkal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyvek készítése (minden alkalomról kb. 1–1 oldal) az előadásokon elhangzottak alapján. 2. A különböző helyszíneken megtekintett foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: A szorgalmi időszak végéig a jegyzőkönyvek és az összehasonlító elemzés leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.) A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni. A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BAHGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketikai gyakorlat I. (BAHGY1/E)

A tanegység célja: Ismerethez és tapasztalathoz segíteni az egyes órák egymásra épüléséről, megtervezéséről, a kerettanterv és a tanmenet használatáról. Segítséget nyújtani a folyamatos és szervezett hitoktatás fontosságának felismerésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a különböző hittanórák sajátosságait és tisztában van az egyes tananyagok egymásra épülésének rendjével, a köztük lévő tartalmi, tematikus kapcsolattal. Képes a kerettanterv figyelembevételével a tanmenetbe illeszkedő óravázlat elkészítésére és a hittanóra egy részének megtartására. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. A főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó katekétával. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján. Ekkor kell bemutatni és a katekétával jóváhagyatni az óravázlatot. 2. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése, minden alkalomról kb. 1–1 oldal terjedelemben. Továbbá mellékelni kell az előzetesen elfogadott óravázlatot és egy reflexiót a megtartott mikrotanításról.

Követelmény: A szorgalmi időszak végéig a jegyzőkönyvek, a mikrotanítási vázlat és a reflexió leadása. (A beadvány legalább 5–6 oldal legyen.) A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

MTHGYN, BAHGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Ismerethez és tapasztalathoz segíteni a hallgatót a katekézis különböző helyszíneiről és lehetőségeiről. Segítséget nyújtani pályaválasztásában, későbbi helyének és feladatának megtalálásában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait. Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával is közvetítse.

Tematika: 1. Közös hospitálás: a főiskola által megadott gyakorlati helyen 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó tanárral. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján, amelyhez óravázlat készítése is szükséges. A megtartott óráról/órarészletről reflexió írása. 2. Szabadon választott: egy plébániai és egy állami/önkormányzati iskolai foglalkozáson (ez nem csak hittanóra lehet) való részvétel 2 alkalommal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése. 3. A közös és a szabadon választható foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: Aszorgalmi időszakvéégig a jegyzőkönyvek, elemzések, az előzetesen elfogadott mikrotanítási vázlat és a reflexió leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.) A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tanterve. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BAKGYPN, BAKGYP/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketikai gyakorlat (plébánián) bevezetése I. (BABKGY1/E)

A tanegység célja: A plébániai katekézis sokféleségének (kisgyermekes oktatásától a nyugdíjasokkal való foglalkozásig) és lehetőségeinek (hittanórák, közösségi és ministránsglorkozások, imacsoportok stb.) megismerése, egyes foglalkozások egy részének vezetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait. Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával is közvetítse.

Tematika: A tematikát a módszertani munkafüzet tartalmazza.

Követelmény: A gyakorlat jegyzőkönyveinek és óravázlatainak beadása a vezetőnár aláírásával. A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996; FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010.

KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE I–II.

BABKGYPSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BABKGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BABKGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Esti tagozaton kétféléves gyakorlat!

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketikai gyakorlat (BAHGYN); Kateketikai gyakorlat I–II. (BAHGY1–2/E)

A tanegység célja: A gyakorlat előkészítése és kísérése, a gyakorlótanítás során felmerülő problémák elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlattal összhangban – amely lehetővé teszi a plébániai katekézis különböző területeinek és sajátosságainak megismerését – tanmenet, tematikus terv és óravázlat elkészítése a kerettantervnek megfelelően az adott évfolyam részére. Több foglalkozás önálló vezetése révén tervezési és irányítási kompetenciái fejlődnek, míg a foglalkozások elemző-értékelő megbeszélései a reflektív gondolkodás kialakulására adnak lehetőséget. Tudatosíthatja és korrigálhatja a hallgató nevelői szemléletét és nézeteit a hit továbbadásáról és a hittanári hivatásról.

Tematika: 1. Felkészülés: megfigyelési szempontok az óralátogatásokhoz. Tanmenet, tematikus terv és óravázlat készítés. Felkészülési szempontok a hittanórák megtartásához. 2. Tanítási gyakorlat kísérése: az óralátogatásokkal párhuzamosan a különböző óratípusok felépítése. A tanítással kapcsolatos kérdések és az esetlegesen felmerülő problémák megbeszélése. 3. A foglalkozások elemző-értékelő megbeszélései.

Követelmény: A félév során egy részletes óraterv elkészítése lépésről lépésre az órán megbeszéltek alapján. A szorgalmi időszak végéig a gyakorlat jegyzőkönyveinek és óravázlatainak beadása. A beadandókat elektronikus úton, egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996; FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010.

MTKADN, BAKADN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketika (MTKAN), ill. Kateketika I–II. (BAKA1–2N)

A tanegység célja: A katekézis módszertani elemeinek, a katekézisben alkalmazható technikáknak a megismertetése. A tervezés szempontjainak elsajátíttatása a katekézis különböző szintjeinek megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket. Képes a katekézist annak szintjei és helye szerint megtervezni és értékelni. Elkötelezett abban, hogy neveljen is, ne csak oktasson.

Tematika: 1. A katekézis módszertanának alapjai. 2. Tervezés: tanterv, tanmenet. 3. Tervezés: forrásterv, tematikus terv. 4. Különböző óratípusok. 5. A változatosságot biztosító technikák. 6. Liturgikus év és kateketikai program összekapcsolása. 7. Katekézis a katolikus iskolában. 8. Katekézis az állami iskolában. 9. A plébániai katekézis. 10. Fegyelmzés és önfegyelmre nevelés. 11. Óvodások katekézise. 12. Ifjúság katekézise. 13. Felnőttek katekézise. 14. Sérültek katekézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1. kötet, *A keresztény nevelés és oktatás története*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 3. kötet, *A keresztény nevelés keretei és tartalma*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

BAKAD1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika I. (BAKA1/E)

A tanegység célja: A katekézis különböző helyszíneinek és résztvevőinek megfelelően alkalmazható módszertani elemek és technikák megismertetése korosztályoknak megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket. Képes a katekézist annak szintjei és helye szerint megtervezni és értékelni. Elkötelezett abban, hogy neveljen is, ne csak oktasson.

Tematika: 1. A katekézis módszertanának alapjai. 2. Az oktatás folyamata és kapcsolata a katekézissel. 3. Az öt pont szemléltető módszer. 4. A változatosságot biztosító technikák. 5. A tanterv, a tanmenet és a tanóra megtervezése. 6. A katekézis három szintje. 7. A katekézis módszertana a katolikus iskolában. 8. Katekézis az állami iskolában. 9. A plébániai katekézis. 10. A média szerepe és alkalmazása a katekézisben. 11. Felkészülés a kateketikai foglalkozásokra. 12. Csoport kialakítása és együttműködés. 13. Pasztorális tervezés és programozás.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén kollokvium a jegyzet és az órákon elhangzottak alapján.

Kötelező irodalom: LÖW MÁRTA: *Kateketikai szakmódszertan*, 1. rész, jegyzet; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999–2000; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1–3. kötet, Budapest, 1998–1999.

BAKAD2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika II. (BAKA2/E)

A tanegység célja: A katekézis különböző helyszíneinek és résztvevőinek megfelelően alkalmazható módszertani elemek és technikák megismertetése korosztályoknak megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a különféle helyszíneken végzett katekézis sajátosságait. Képes a különféle korcsoportok és evangelizációs szintek közötti különbségek felismerésére és helyes módszerek, valamint a plébániához kapcsolódás lehetőségeinek megfelelő alkalmazására. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával is közvetítse.

Tematika: 1. A változás folyamatának irányítása és kezelése a katekézisben. 2. A kommunikáció szabályai a katekézisben. 3. Fegyelmzés és önfegyelmre nevelés. 4. Imádságra nevelés. 5. Óvodások katekézise. 6. Hittankönyvek értékelésének szempontjai. 7. Ifjúsági katekézis. 8. Felnőttek katekézise. 9. Katekumenátus (szentégi beavatás folyamata). 10. Családi katekézis. 11. A sérültek katekézise.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén kollokvium a jegyzet és az órákon elhangzottak alapján.

Kötelező irodalom: LÖW MÁRTA: *Kateketikai szakmódszertan*, 2. rész, jegyzet; *Katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1988; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999–2000; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1–3. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1998–1999.

BAKADSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Az előadáson megismert módszertani elemek és technikák gyakorlati feldolgozása. A katekézis megtervezésének gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket. Képes a katekézist annak szintje és helyszíne szerint megtervezni és értékelni. Képes meglátni saját erősségeit és gyengeségeit a katekézisben. Elkötelezett az önreflexióban, önnevelésben és abban, hogy az egyház szolgáló szertetét személyes példájával is közvetítse.

Tematika: Különböző típusú órák alapelemeinek kidolgozása különböző korosztályoknak, különböző kateketikai szinteken. Mikrotanítások az előző órák vázlatai alapján. Mikrotanítások saját vázlatok alapján. Módszerek és technikák alkalmazása. Tematikus terv készítése (csoportmunka). Óravázlat készítése (egyéni munka). Óravázlatok bemutatása, kiértékelése. A felkészülés lényeges elemei.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. Egy tematikus terv és az egyik benne szereplő óra részletes tervezetének elkészítése. A beadandókat elektronikus úton egyetlen csatolt fájlban kell elküldeni a szorgalmi időszak végéig. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; A KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1. kötet, *A keresztény nevelés és oktatás története*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 3. kötet, *A keresztény nevelés keretei és tartalma*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

BAKADSZ1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: A kateketikai és a hitre nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül a katekézis megalapozása és előkészítése. Az iskola és a plébánia világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és a hitoktatás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket. Képes a katekézist annak szintje és helyszíne szerint megtervezni és értékelni. Képes meglátni saját erősségeit és gyengeségeit a katekézisben. Elkötelezett az önreflexióban, önnevelésben és abban, hogy az egyház szolgáló szertetét személyes példájával is közvetítse.

Tematika: Ismerkedés hittankönyvekkel, azok összehasonlítása általában, megadott szempontok alapján, valamint egy-egy konkrét tankönyvi lecke összehasonlítása a felépítése alapján és hozzá illő segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése.

Követelmény: Hittankönyvek összehasonlításáról dolgozat készítése, továbbá a választott lecke tananyagának tanításához szükséges segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése. Mindezek bemutatása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Forgalomban lévő hittankönyvek (legalább két, különböző koncepciójú kiadvány); A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) kötelező irodalma.

Ajánlott irodalom: A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) ajánlott irodalma.

BAKADSZ2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: A kateketikai és a hitre nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül a katekézis megalapozása és előkészítése. Az iskola és a plébánia világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és a hitoktatás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző módszereit és eszközeit. Képes gyakorlatban alkalmazni a különféle kateketikai elvárásoknak megfelelő módszereket. Átlátja egyéb programok szervezési és lebonyolítási kérdéseit, nehézségeit s ezek fontosságát. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával is közvetítse.

Tematika: Egy adott évfolyam adott tematikájú tananyagáról, megadott szempontok alapján új ismeretet közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése, valamint az ahhoz szükséges segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése, továbbá bemutatása mikrotanítás keretében.

Követelmény: Szabadon választott korosztály számára szabadon választott kateketikai téma kb. 25 perces mikrotanításához óraterv és szemléltető segédanyag összeállítása – szemléltetőeszköz, feladatlap, játék tervezése, készítése –, majd egyeztetett időpontban a tervezett foglalkozás megtartása. Ezt követően a csoport tagjával a látottak közös megbeszélése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Forgalomban lévő hittankönyvek (legalább két, különböző koncepciójú kiadvány); A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) kötelező irodalma.

Ajánlott irodalom: A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) ajánlott irodalma.

GYKT1 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

GYKT2 – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: A segítő foglalkozás gyakorlásához szükséges képességek fejlesztése. A tréningen való részvétel segítséget nyújt a hallgatóknak ahhoz, hogy munkájuk során megfelelő módon tudjanak kommunikálni a problémákkal küzdő gyerekekkel és családtagjaikkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és tudatosan használja segítő kapcsolati készségeit, tisztában van saját korlátaival és kompetenciáival. Képes a hozzá forduló gyerekek és családtagjaik meghallgatására és megértésére; a szituációhoz illő problémamegoldási stratégia kidolgozására és megvalósítására. Elkötelezett a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek érdekeinek legjobb képviselője iránt.

Tematika: Kommunikációs és empátiás képességek fejlesztése. Csoportos problémamegoldási gyakorlatok a gyermek- és ifjúságvédelmi munka során előforduló szituációk modellezésével, játékos feladatokkal.

Követelmény: Részvétel a teljes tréningen. Félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011, 77–98, 377–490; KOMLÓSI PIROSKA: A továbbképzések szerepe a kiegészítő megelőzésében, *Kapocs* 12 (2013/3) 24–28.

Ajánlott irodalom: IMSOO, KIM BERG: *Konzultáció sokproblémás családokkal*, Animula, Budapest, 1995; KÁLLAI JÁNOS – GÁL BÉLA (szerk.): *Az első találkozás jelenségvilága a segítő kapcsolatban*, Osiris, Budapest, 1999.

KGTGL – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadók: Dr. Kocsis Tamás, Dr. Zsóka Ágnes

A tanegység célja: Azoknak az elméleti szempontoknak a megismertetése, amelyek segítségével a hallgató képes keresztény szellemiségű válaszokat adni korunk társadalmi-gazdasági dilemmáira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény és nem keresztény világnézet közötti megközelítésbeli különbséget egyes gazdasági-társadalmi problémák elemzésekor. Képes keresztényként oly módon érvelni, hogy az egy nem keresztény vitapartner számára is elfogadható, vagy legalábbis megfontolásra érdemes legyen. Elkötelezett a társadalmi-gazdasági kihívások keresztény szemléletű értelmezése mellett.

Tematika: 1. A problémamegoldás (környezetvédelem) aktív-passzív, extenzív-intenzív válfajai; példák. 2. A külső kontroll mérése (ökológiai lábnyom), megjelenése az agráriumban. 3. A belső kontroll mérése, megjelenési formái; a kétféle kontroll bemutatása egységes rendszerben. 4. A külső és a belső kontroll kapcsolata a humán születésszabályozással; az emberi/állati/növényi élethez való viszony *léttarát* megközelítése. 5. A fogyasztói társadalom jellemzői, fogyasztás és fejlődés kapcsolata. 6. Az ökológiai lábnyom elemeinek részletesebb vizsgálata társadalmi és gazdasági szemszögből. Változtatási lehetőségek. 7. Fejlődés és boldogság, fogyasztás és boldogság, elégedettség versus boldogság. 8. A fenntartható fogyasztás koncepciója, eddigi tapasztalatai. Hogyan tovább?

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KOC SIS TAMÁS: Létkérdések. Önkényuralom és népesedés a bioszférában, *Kovács* 14 (2010/1–4) 3–52, <http://kovasz.uni-corvinus.hu/2010/letkerdesek.pdf>.

ETKOM/E, GYKOM – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Farkas Edit

A tanegység célja: A kommunikáció- és médiaelméletek megismertetésén keresztül egy tudományosan megalapozott keretet biztosítani a hallgatóknak, hogy a későbbiek során – a szakirodalom mind alaposabb megismerésének segítségével – ne csak a saját, médiával kapcsolatos attitűdjeikre tudjanak racionálisan reflektálni, hanem segítséget tudjanak adni másoknak is ahhoz, hogy eligazodjanak a mai átmediatizált valóság útvesztőiben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iseri a bemutatott kommunikáció- és médiaelméleteket és az alapvető szakirodalmat. Képes önálló állásfoglalásra médiaetikai kérdésekben, nézetei mellett képes racionálisan érvelni, illetve álláspontját megvédeni az ellenérvekkel szemben. Elkötelezett az erkölcsi értékek különféle médian keresztül való megjelenítése, illetve megvédése terén.

Tematika: 1. A kommunikáció tényezői, funkciói és ezek etikai vonatkozásai. 2. Kódok és csatornák: hozzáférés és esélyegyenlőség. 3. Együttműködés és/vagy versengés. Befolyásolás és/vagy manipuláció. 4. Csoport- és intézményi kommunikáció. 5. Interkulturális kommunikáció. Nemek kommunikációja. 6. Nyilvánosságelméletek. A tartalomgenerálás és -fogyasztás kérdései. 7. A médiakommunikáció technikai, gazdasági és politikai vonatkozásai. 8. Médiahatás elméletek. 9. A közszolgálatóság kérdései. 9. Médiaagresszió.

Követelmény: Egy, a kurzus tematikájához kapcsolódó gyakorlati probléma megvizsgálása 4–6 oldalas dolgozat keretében, az órákon megismert elméleti háttér, illetve minimum három, a választott témához kapcsolódó ajánlott irodalom alapján. Szükséges a saját állásfoglalás, annak racionális érvekkel való megalapozása. Leadás elektronikusan, legkésőbb november utolsó napjáig. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*, Harmat, Budapest, 2003; TERESTYÉNI TAMÁS: *Kommunikációelmélet. A testbeszédőtől az internetig*, AKTI – Typotex, Budapest, 2006; McQUAIL, DENIS: *A tömegkommunikáció elmélete*, Osiris, Budapest, 2003; ANGELUSZ RÓBERT – TARDOS RÓBERT – TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény*, Gondolat, Budapest, 2007; CUCCI, GIOVANNI: *Virtuális paradicsom vagy pokol.com? A digitális forradalom veszélyei és esélyei*, Jezsuita kiadó, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: CSÁSZI LAJOS: *A média rítusai*, Osiris, Budapest, 2002; CSÁSZI LAJOS: *Tévéerőszak és morális pánik*, Új Mandátum, Budapest, 2003; KÓSA ÉVA – VAJDA ZSUZSA: *Szemben a képernyővel. Az audiovizuális média hatása a személyiségre*, Eötvös Kiadó, Budapest, 1998; KAPITÁNY ÁGNES – KAPITÁNY GÁBOR: *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei. Kommunikáció, demokrácia, média*, Magyar Újságírók Országos Szövetsége – Bálint György Újságíró-iskola, Budapest, 1998; TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Közszolgálatosság a médiában*, Osiris, Budapest, 1995; KROKOVAY ZSOLT: *Médiaetika. Szólásszabadság és polgárjogok*, L'Harmattan, Budapest, 2003; PRATKANIS, ANTHONY – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélőgépj. Élni és visszaélni a meggyőzés mindennapos mesteriségével*, Ab Ovo, Budapest, 1992; SAJÓ ANDRÁS: *A szólásszabadság kézikönyve*,

Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó – Kerszöv, Budapest, 2004; SZEKFÜ ANDRÁS: *Kommunikáció, nyilvánosság, esélyegyenlőség Magyarországon*, Gondolat, Budapest, 2007; ZSOLT PÉTER: *Médiaháromszög*, Eu-Synergon Kft., Budapest, 1999.

EKOM1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Farkas Edit

Tanegységi előfeltétel: Alapvető etika I–II. (EAE1–2N)

A tanegység célja: A kommunikáció- és médiaelméletek megismertetésén keresztül egy tudományosan megalapozott keretet biztosítani a hallgatónak, hogy reflektálja saját, médiával kapcsolatos attitűdjeire, és segíteni tudjanak leendő tanítványainak eligazodni a média útvesztőiben. Az első félévben a kommunikáció különböző szintjeinek etikai kérdéseivel foglalkozunk, ill. hogy ezeken a területeken milyen etikai kérdéseket vet fel a médiahasználat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bemutatott kommunikáció- és médiaelméleteket és azok etikai vonatkozásait. Képes önálló állásfoglalásra kommunikáció- és médiaetikai kérdésekben, nézetei mellett képes racionálisan érvelni, illetve álláspontját tudományos igényességgel megvédeni az ellenérvekkel szemben. Elkötelezett az erkölcsi értékek különféle médián keresztül való megjelenítése, illetve megvédése terén.

Tematika: 1. Kommunikációmodellek. A kommunikáció tényezői, funkciói és ezek etikai vonatkozásai. 2. Kódok és csatornák. Metakommunikáció és metanyelv. Arculatvédelem. 3. Kódolhatóság és dekódolhatóság. Implikáció és relevancia. 4. A megértés, félreértés, befolyásolás és manipuláció modelljei. 5. Együttműködés és versengés. Játshmák és túl a játshmákon. 6. 1. zh. Informális és formális kommunikáció (csoport- és intézményi kommunikáció) 7. A zh. megbeszélése. Cselekvéseméletek. 8. Rendszerelméletek. Interkulturális kommunikáció. 9. Nyilvánosságelméletek. Kommunikatív etika. 10. A nyilvánosság szerkezete. A tartalomgenerálás és -fogyasztás kérdései. 11. 2. zh. Nemek kommunikációja. 12. A félév lezárása, a zh-eredmények megbeszélése.

Követelmény: Az aláírás feltétele az órai aktív jelenlét. A gyakorlati jegyet a két zh átlagjegye adja, feltéve, hogy mindkettő minimum elégséges. A jegyen javítani egy választott témához kapcsolódó szakirodalomról készült beszámolóval lehet.

Kötelező irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*, Harmat, Budapest, 2003; TERESTYÉNI TAMÁS: *Kommunikációelmélet. A testbeszédttől az internetig*, AKTI – Typotex, Budapest, 2006; KÖVÁGÓ GYÖRGY: *A kommunikáció elméleti és gyakorlati alapjai*, Aula Kiadó –Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, 2010; ANGE-LUSZ RÓBERT – TARDOS RÓBERT – TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény*, Gondolat, Budapest, 2007; TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Médiakritika. Tanulmányok a média kritikai megközelítéseinek témaköréből*, Osiris, Budapest, 1997.

Ajánlott irodalom: HELLER MÁRIA – RÉNYI ÁGNES: A nyilvánosságfogalom kommunikációelméleti megközelítéseiről, *Jel-kép* (2000/1) 69–95; vagy HORÁNYI ÖZSÉB (szerk.): *Kommunikáció*, 2. kötet, *A kommunikáció világa*, General Press, Budapest, 2002, 231–255; HABERMAS, JÜRGEN: *A kommunikatív etika*, Új Mandátum, Budapest, 2001; HAUSER, GERARD A.: Civil társadalom és nyilvánosság, in Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt (szerk.): *Szövegválogatások a politikára. Nyelv, szimbólum, retorika, diskursus*, Nemzeti Tankönyvkiadó – Universitas, Budapest, 2000, 478–499; HORÁNYI ÖZSÉB:

A társadalom kommunikatív szerkezetéről, in Jenei Ágnes (szerk.): *Közélet és kommunikáció*, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Budapest, 2001, 55–86; MAZZOLENI, GIANPIETRO: Tömegkommunikáció és politikai rendszer, in uó: *Politikai kommunikáció*, Osiris, Budapest, 1992, 39–55; PEASE, ALLAN: *Testbeszéd. Gondolatolvasás gesztusokból*, Park Könyvkiadó, Budapest, 1989; FODOR LÁSZLÓ – KRISKÓ EDINA: *A hatékony kommunikáció alapjai*, Noran Libro Kiadó, Budapest, 2014; TERESTYÉNI TAMÁS: Igazság és hatékonyság a közéleti kommunikációban, in Jenei Ágnes (szerk.): *Közélet és kommunikáció*, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Budapest, 2001, 93–101; TERESTYÉNI TAMÁS: Kommunikációs zavarok a mai magyar társadalomban, *Jel-Kép* (1996/1) 53–78; ZENTAI ISTVÁN – TÓTH ORSOLYA: *A meggyőzés csapdái. Informális hibák és visszaélések a mindennapi meggyőzésben*, Typotex, Budapest, 2001.

EKOM2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Farkas Edit

Tanegységi előfeltétel: Kommunikáció- és médiaetika I. (EKOM1N)

A tanegység célja: A kommunikáció- és médiaelméletek megismertetésén keresztül egy tudományosan megalapozott keretet biztosítani a hallgatónak, hogy reflektáljon saját, médiával kapcsolatos attitűdjeire, és segíteni tudjon leendő tanítványaiknak eligazodni a média útvesztőiben. A második félévben a tömegmédiák hatásait vizsgáljuk etikai szempontból.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bemutatott kommunikáció- és médiaelméleteket és azok etikai vonatkozásait. Képes önálló állásfoglalásra kommunikáció- és médiaetikai kérdésekben, nézetei mellett képes racionálisan érvelni, illetve álláspontját tudományos igényességgel megvédeni az ellenérvekkel szemben. Elkötelezett az erkölcsi értékek különféle médián keresztül való megjelenítése, illetve megvédése terén.

Tematika: 1. Telekommunikáció, tömegkommunikáció, internet. Médiakonvergencia. 2. A médiakommunikáció technikai, gazdasági és politikai vonatkozásai. 3. Tájékoztató és szórakoztatás, avagy az infotainment kora. 4. A médiahatás típusai. Hatás vagy hatalom? Médiatudatosság. 5. Médiahatás elméletek 1.: Tematizáció és kultiváció. 6. Médiahatás elméletek 2.: Gratifikáció. 7. 1. zh. Politikai napirendek és a média. 8. A zh eredményeinek megbeszélése. A gyerekek és a tévé. 9. Közszolgálat és reklám. Szólásszabadság. 10. Agresszió a tömegmédiákban. 13. 2. zh. Agresszió a virtuális világban. 14. A félév lezárása, a zh eredményeinek megbeszélése.

Követelmény: Az aláírás feltétele az órai aktív jelenlét. A gyakorlati jegyet a két zh átlagjegye adja, feltéve, hogy mindkettő minimum elégséges. A jegyen javítani egy-egy választott témához kapcsolódó szakirodalomról készült beszámolóval lehet.

Kötelező irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*, Harmat, Budapest, 2003; TERESTYÉNI TAMÁS: *Kommunikációelmélet. A testbeszédtől az internetig*, AKTI – Typotex, Budapest, 2006; McQUAIL, DENIS: *A tömegkommunikáció elmélete*, Osiris, Budapest, 2003; ANGELUSZ RÓBERT – TARDOS RÓBERT – TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény*, Gondolat, Budapest, 2007; CUCCI, GIOVANNI: *Virtuális paradicsom vagy pokol.com? A digitális forradalom veszélyei és esélyei*, Jezsuita Kiadó, Budapest, 2016.

Ajánlott irodalom: KÓSA ÉVA – VAJDA ZSUZSA: *Szemben a képernyővel. Az aaudiovizuális média hatása a személyiségre*, Eötvös Kiadó, Budapest, 1998; KAPITÁNY ÁGNES – KAPITÁNY GÁBOR: *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei. Kommunikáció, demokrácia, média*, Dialóg Campus Kiadó – Sajtóház Kiadó, Budapest, 2006; KROKOVAY ZSOLT: *Médiaetika. Szólásszabadság és polgárjogok*, L'Harmattan, Budapest, 2003; RIVERS, WILLIAM L. – MATHEWS, CLEVE: *Médiaetika*, Bagolyvár, Budapest, 1999; TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Médiakritika. Tanulmányok a média kritikai megközelítéseinek témaköréből*, Osiris, Budapest, 1997; SÜKÖSD MIKLÓS – CSERMELY ÁKOS (szerk.): *A hír értékei. Etika és professzionalizmus a mai magyar médiában*, Média Hungária, Budapest, 2001; PRATKANIS, ANTHONY – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélőgép. Élni és visszaélni a meg-*

győzés mindennapos mesterségével, Ab Ovo, Budapest, 1992; STACHÓ LÁSZLÓ – MOLNÁR BÁLINT (szerk.): *A médiaerőszak: tények, mítoszok, viták*, Mathias Corvinus Collegium – Századvég Kiadó, Budapest, 2009; CSÁSZI LAJOS: *Tévéeerőszak és morális pánik, Új Mandátum*, Budapest, 2003; GABOS ERIKA (szerk.): *A média hatása a gyermekekre és fiatalokra*, 7. kötet, Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Magyar Egyesület, Dobogókő, 2014.

MTLGN, BALGN, BALG/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető (nappali tagozat): Buza Patrik

Gyakorlatvezető (esti tagozat): Bajnóczy Szilvia Sára CB

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZE); Krízis és tanácsadás (MTKRIN, BAKRIN, BAKRI/E)

A tanegység célja: A szűkséget szenvedő, krízisben lévő ember támogatását segítő alapkérdések megismerése; a segítő jelenlét megélése és klinikai lelkipásztori szemléletű elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a betegség, veszteség, haldoklás, gyász kísérésének lélektani alapjait, a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt. Ismeri az önreflexió alapvető lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes mások értő, empatikus meghallgatására, jelenlétre a személy hármass – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolati erőterében. Elkötelezett a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat teológiai alapjai. 2. A segítői találkozás feltételei, alapvető lélektani szempontjai. 3. Kommunikáció, meghallgatás. 4. A krízis, a haldoklás és a gyász lélektana.

Követelmény: Tevékeny részvétel az órákon. Számonkérés a beadott szemináriumi dolgozat alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról – magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002, 239–327; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat korunk társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; BLARER, STEFAN: *A lelkipásztori beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés*, *Embertárs 2* (2004/2) 100–105; NEMES ÖDÖN: *Az igazi gyógyulás felé vezető út. Gondolatok a lelkipárizásról*, *Embertárs 2* (2004/2) 111–119.

További kötelező irodalom (nappali tagozat): KLESSMANN, MICHAEL: *A klinikai lelkipárizás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 2002.

További kötelező irodalom (esti tagozat): BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pásztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–114.

Ajánlott irodalom: MADRE, PHILIPPE: *Az együttérés iskolája. Az emberi szenvedés és az isteni együttérés*, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2002; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Lelkipásztori pszichológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2005;

További ajánlott irodalom (nappali tagozat): BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pásztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–149.

További ajánlott irodalom (esti tagozat): NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújsd a kezed*, Ursus Libris, Budapest, 2007; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

MTLGGYN, BALGGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT
BALGGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető (nappali tagozat): Buza Patrik

Gyakorlatvezető (esti tagozat): Bajnóczi Szilvia Sára CB

Tanegységi előfeltétel: Kórházi lelkigondozás (MTLGN, BALGN, BALG/E)

A tanegység célja: A jelenlét megélése a szükséglet szenvedő, krízisben lévő ember mellett; a kapcsolatfelvétel és a támogató találkozás, valamint a szakmai reflexió gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nondirektív, empátikus segítő attitűdöt és annak gyakorlati alkalmazását. Ismeri és használja az önismereti és szakmai fókuszú reflexió lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes a kapcsolatfelvételre, jelenlétre és meghallgatására a klinikai segítői helyzetben; figyelemmel van a személy hármass – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolatára. Elkötelezett és nyitott a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: Segítő a klinikai helyzetben. Be- és kimosakodás. Kapcsolódás az egészségügyi intézmény rendszerébe. Kapcsolatfelvétel és bemutatkozás a segítői helyzetben. Értő jelenlét és meghallgatás. A személy spirituális szükségletei. A találkozások személyes és teológiai reflexiója, megosztás és elemzés.

Követelmény: Nappali tagozaton 20 óra, esti tagozaton 10 óra klinikai gyakorlat szupervízió mellett. A félév végén aláírás.

Irodalom: FABER, HEIJE – SCHOOT, EBEL VAN DER: *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérzés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítőik számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004; GEEST, HANS VAN DER: *Négyszemközt. Példák a sikeres lelkigondozásra*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest 2004; GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002; GYÖKÖSSY ENDRE: *Életápolás*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 1997; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológia Tanszéke, Debrecen, 2002.

EKÖZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Nyirkos Tamás

Tanegységi előfeltétel: Alapvető etika I–II. (EAE1–2N)

A tanegység célja: Betekintést adni a társadalmi-politikai élet és az erkölcs viszonyáról alkotott elképzelések történetébe, elméleti alapjaiba és a különféle megközelítések kortárs gyakorlati alkalmazásaiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a közélet és az etika egysége és elválasztása melletti legfontosabb érveket, ezek történeti kontextusát és mai jelentőségét. Képes azonosítani a különféle érvelési típusokat, elhelyezni azokat a legfontosabb társadalom- és politikafilozófiai irányzatokban. Elkötelezett a társadalmi, politikai és erkölcsi elvekről folytatott viták racionális voltának megőrzése és az azokban való keresztény részvétel iránt.

Tematika: 1. A közélet és az etika fogalmi meghatározásai. 2. A közélet és az etika viszonya: idealizmus és realizmus. 3. Az idealizmus ókori és keresztény forrásai. 4. A realizmus újkori felfogásai. 5–9. Esettanulmányok: politikai hazugság, politikai korrektség, erkölcsi semlegesség, a társadalmat megosztó morális viták kezelése, gazdasági etika. 10. A közéleti-etikai viták kortárs tendenciái.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PÁSZTOR PÉTER – KUGLER, GUDRUN (szerk.): *Szabadság és hit: közéleti kalauz keresztényeknek*, Polgári Magyarországért Alapítvány, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: TURGONYI ZOLTÁN: *Etika, Kairosz*, Budapest, 2012; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az erény nyomában: erkölcsfilozófiai tanulmány*, Osiris, Budapest, 1999.

OKPGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

MAKGY/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 1 KREDIT

A tanegység célja: A hallgatók szünetidőben vagy/és a szorgalmi idő alatt tapasztalatokat szerezzenek egy adott tanulói korosztály tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének szervezési, vezetési, programkészítési, közösségépítési feladatairól.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az adott korosztály fejlődéslektani sajátosságait, valamint a közösségi pedagógiai gyakorlatnak helyszínt adó intézmény szervezeti működését. Képes a gyerekekkel és a kollégákkal kapcsolatot teremteni, együttműködni. Elkötelezett a közösségépítés iránt, fontosnak tartja, hogy ennek megvalósítása érdekében éljen az extracurriculáris tevékenységek kínálta lehetőségekkel.

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírás szerint a hallgatók által teljesítendő gyakorlat 30 munkaórát foglal magában. Ez azt jelenti, hogy a hallgatónak 15 órát kell a gyerekekkel eltölteni különféle tevékenységek (táboroztatás, szakkörök, érdeklődési körök, lelki nap, gyerekcsoportok kísérése különféle programokra, szabadidős tevékenységek stb.) végzésével. 15 órát a foglalkozások tervezésére, szervezésére, előkészítésére, adminisztrációra, reflexiók megfogalmazására fordíthat a hallgató.

Annak érdekében, hogy az iskola működését és a tanulócsoporthat jobban megismerhesse, javasoljuk, hogy a hallgató a közösségi pedagógiai gyakorlatot abban az iskolában végezze, ahol a tanítási gyakorlatát is teljesíti.

Követelmény: A gyakorlathoz kapcsolódó dokumentációs kötelezettség: 1. A Pedagógia Tanszék által kiadott „Igazoló lap a közösségi pedagógiai szolgálatról” c. nyomtatvány kitöltése. 2. Élményszerű szakmai beszámoló készítése a közösségi pedagógiai szolgálat keretében végzett tevékenységekről, reflexiókkal, önreflexiókkal. A félév végén minősített aláírás.

Felmentés: Az újabb oklevelet adó képzésben a közösségi pedagógiai gyakorlatot a legalább három éves szakmai gyakorlattal rendelkező pedagógus jelentkezőnek nem kell teljesítenie. A felmentés kérését a Neptun Tanulmányi Rendszerben a *Tanegységelméleti kérelem – nem felsőoktatásban szerzett ismeretek alapján* című kérvényen kell benyújtani félév elején és csatolni kell hozzá a munkahely által kiállított igazolást.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt az őszi szemeszterben **november 30-ig**, a tavaszi szemeszterben **április 23-ig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

BAKVN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BAKV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hatékony vezetés és a vezetés szempontjából lényeges csoportfolyamatok pszichológiai jellegzetességeivel, valamint a közösség alakításának, mozgósításának lehetőségeivel. A kurzus során csoportdinamikai gyakorlatok segítik az elméleti ismeretek elmélyítését.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vezetés és a csoportfolyamatok alapvető pszichológiai jellegzetességeit. Képes a vezetés különböző eszközeinek az adott csoport esetében hatékony alkalmazására. Elkötelezett a rábízott közösségek működésének és fejlődésének segítésében.

Tematika: 1. Csoportok az egyén életében. 2. Az egyén helye a csoportban: szerep, szociometriai pozíció. 3. A csoporthoz tartozás motívumai. 4. A csoporthoz tartozás életkori sajátosságai. 5. Vezetői szerepek, tulajdonságok. 6. Vezetési stílusok. 7. Kommunikáció a csoportban. 8. A vezető által ellenőrizhető csoportfolyamatok: részvétel, befolyásolás, csoportlégkör, csoporttagság érzése. 9. Normák a csoportban. 10. Feladatvégző tevékenység, a feladatok megosztása. 11. Döntés. 12–13. A közösség mozgósítása. 14. A közösség erőforrásainak elemzése.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLEIN SÁNDOR: *Vezetés- és szervezetpszichológia*, Edge 2000 Kiadó, Budapest, 2007, 3. fejezet: A vezetői hatalom (91–129), 4. fejezet: A vezetői munka gyakorlata (145–153, 171–198), 8. fejezet: A munkacsoport (263–292); VANIER, JEAN: *A közösség. A megbocsátás és az ünnep helye*, Vigilia, Budapest, 1995 (és több kiadás), A vezetés adománya című fejezet.

Ajánlott irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Együtt-lét. Mitől jó egy csoport?* Harmat, Budapest, 2008; KIECHLE, STEFAN: *A hatalom gyakorlása*, Korda, Kecskemét, 2010; WALDMÜLLER, BERNHARD: *A közösségi döntés*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2010; WOLF, NOTKER – ENRICA, ROSANNA: *Az embervezetés művészete*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011; HANSON, PHILIP G.: Mire figyeljünk a csoportokban?, in Rudas János (szerk.): *Delfi örökösei. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok*, Animula, Budapest, 1999, 100–103.

KGKPÜ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Lentner Csaba

A tanegység célja: A hallgatók megismerjék a jelenlegi magyar közpénzügyi rendszer lényegét, történeti fejlődését és nemzetközi vonatkozásait. Tájékozottak legyenek a társadalmi viszonyokra (is) ható állami közpénz és vagyongazdálkodás módjáról, eszközrendszeréről és követelményeiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a rendszerváltozást követő magyar közpénzügyi viszonyokat, az állam gazdálkodásának új útjait, elméleti és gyakorlati vonatkozásait. Képes a világban zajló közpénzügy-politikai kurzusok közötti különbségtételre, a magyar történeti fejlődés főbb állomásainak, eredményeinek számbavételére. Elkötelezett az iránt, hogy a felelős közpénz- és közvagyon-gazdálkodás módját elsajátítsa, és munkáján keresztül a gyakorlatban is e felelős szemléletet érvényesítse.

Tematika: 1. A rendszerváltást követő időszak közpénzügyi és állami gazdálkodási peremfeltételei (privatizáció, dereguláció, bankrendszer, eladósodás, külföldi tőkefüggő nemzetgazdaság), főbb jellemzői – költségvetési és társadalmi hatásai. 2. Közpénzügyi gondolkodásunk főbb változásai, különös tekintettel a 2007–2008-as kezdeti válságidőszakot követően – elméleti alapvetések, teóriák, az új közpénzügyi gondolkodás alapjai. Tervgazdaság, neoliberais piacgazdaság, Magyar Modell. 3. A 2007–2008-as válság okai – nemzetközi és hazai vonatkozások. Neoliberais és nem konvencionális eszközökre épülő pénzügypolitika lényege, gyakorlata, hatásai. A közpénzügyi válságmenedzsment lényege, módozatai. 4. A fiskális politika eszközrendszere, hatásmechanizmusa, a jó adórendszer ismérvei, az adórendszer versenyképessége. Az adózás költségvetési, vállalati és társadalmi vonatkozásai. 5. A jó kormányzást segítő monetáris politika eszközrendszere – új trendek a jegybankpolitikákban (Magyar Nemzeti Bank). Nemzetközi kitekintés (Fed, ECB, BoE, BoJ). 6. A nemzeti vagyonnal és közpénzekkel történő felelős gazdálkodás követelményei, intézményrendszere. Közpénzügyi tárgyú törvények. 7. A költségvetési ellenőrzés intézményrendszere, módszertana, és követelményei. A költségvetési konszolidációs gyakorlatok. Közüzemi szolgáltatók gazdálkodásának új kihívásai. 8. A felelős, etikus, normakövető és hatékony állami gazdálkodás elméleti alapjai, gyakorlati vonatkozásai piacgazdasági körülmények között. Társadalmi felelősségvállalás, fenntartható gazdaság makro, mezo és mikro szinteken.

Követelmény: A félév végén kollokvium az előadások anyagából és a kötelező irodalomból. Az ajánlott irodalom tárgyköreiből a hallgatók évközben önkéntes alapon kiselőadást tarthatnak, amely segíti a tudományos munka orientációjukat, előadói jártasságuk és az önálló kutatómunka képességének és készségének fejlődését. Az ajánlott irodalomból készített előadások a kollokviumi jegybe beszámítanak.

Kötelező irodalom: LENTNER CSABA: *Rendszerváltás és Pénzügypolitika. Tények és Tévhit*ek, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2016; LENTNER CSABA: *Közpénzügyek és Államháztartástan*, NKTK – Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2013.

Ajánlott irodalom (a kijelölt átfogó, rendszertani fejezeteket az előadó az első előadáson ismerteti): LENTNER CSABA (szerk.): *Adózási Pénzügytan és Államháztartási Gazdálkodás*, NKE – Dialóg Campus, Budapest, 2015; LENTNER CSABA (szerk.): *Bankmenedzsment – Bankszabályozás – Pénzügyi Fogyasztóvédelem*, NTK – Dialóg Campus, Budapest, 2013; LENTNER CSABA (szerk.): *A Devizahitelezés Nagy Kézikönyve*, NTK – Dialóg Campus, Budapest, 2015.

MTKRIN, BAKRIN, BAKRIVE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a segítő helyzetek pszichológiai dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel. Az órák keretében lehetőség nyílik az alapvető tanácsadási készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját. Képes segítő (vagy tanácsadói) helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: 1. Stressz. Krízis. A krízisek fajtái, jellemzői. 2. A krízisállapot lélektani jellemzői. 3. Megküzdés, megküzdési stratégiák. 4. Vallásos megküzdés. 5. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. 6. Krízisintervenció. 7. A tanácsadás gyakorlati problémái (konzultáció, direktivitás). 8. Normatív krízisek: a családi életciklusok krízisei, serdülőkor, életközépi krízis. 9. Eseti krízisek 1.: gyász. 10. Eseti krízisek 2.: öngyilkosság. 11. A segítő személyisége: a pályaválasztás funkcionális és diszfunkcionális indítékai; a helper-szindróma. 12. Kiegészítés (burn-out). A kiegészítés megelőzése.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén írásbeli beszámoló az elméleti háttérről. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BAKÓ TIHAMÉR: *Utak és ösvények. Életünk váltófázisai és válságai*, Psycho Art, Budapest, 2004; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipásztori gyakorlatról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014; KAST, VERENA: *Krízis és remény. Cselekvés változások idején*, Animula, Budapest, 2012.

ETKR/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a krízis lélektani hátterével, dinamikájával, lehetséges kimeneteleivel, különös tekintettel a serdülőkori, illetve a serdülőket is érintő krízisekre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, különös tekintettel a serdülőkori, illetve a serdülőket is érintő krízisekre. Képes a tanári szerepköréhez kapcsolódó helyzetekben a megfelelő segítő attitűddel jelen lenni, valamint kompetenciahatárait felismerni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit legjobban szolgáló módon működjön egy segítő kapcsolatban.

Tematika: A krízis meghatározása, típusai (normatív, eseti). Stressz és krízis. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. A krízisállapot lélektani jellemzői. A serdülőkor normatív krízisei. Laufer vészjelei. A megküzdés adaptív és nem adaptív formái. A kockázatvállaló magatartás serdülőkorban. Normatív és eseti krízisek a családban (életközépi krízis, válás, gyász). A segítség lehetőségei.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel a konzultációkon. A félév végén a hallgatókkal egyeztetett időpontban írásbeli beszámoló az elméleti háttérrel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010, 9–33, 45–70; VIKÁR GYÖRGY: *Az ifjúkor válságai*, Animula, Budapest, 1999, 101–138.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – MARTOS TAMÁS: Serdülők és szüleik kapcsolatáról, vallási és egzisztenciális értékeikről, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 173–224; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009; KÉZDY ANIKÓ – MARTOS TAMÁS: Vallási kételyek, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 158–172; TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Hit és élet a felnőttkor küszöbén*, Új Ember, Budapest, 2006.

PTSZFKI/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a krízis lélektani hátterével, dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, lehetséges kimeneteivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját. Képes segítő (vagy tanácsadói) helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: A krízis meghatározása, típusai (normatív, eseti). Stressz és krízis. Megküzdés, megküzdési stratégiák. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. A krízisállapot lélektani jellemzői. Krízisintervenció. Normatív krízisek: serdülőkor, életközép. Eseti krízisek: gyász, öngyilkosság, munkanélküliség.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010; BAKÓ TIHAMÉR: *Utak és ösvények. Életünk váltófázisai és válságai*, Psycho Art, Budapest, 2004; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pásztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipozíciók gyakorlatáról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014; KAST, VERENA: *Krízis és remény. Cselekvés változások idején*, Animula, Budapest, 2012.

BALA1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Kiejtés, olvasási készség megszerzése latinul. I–II., V. decl. 2. Az ige szótári alakja, ragozási tövek képzése, ind. praes. impf., ind. praet. impf. 3. A III. decl., i-tövéek, fordítási technika elsajátítása. 4. Melléknévek, IV. decl., vocativus. 5. Nyelvtani gyakorlás (declinatiók, főnév- és melléknévragozás), imperativus. 6. Zárthelyi dolgozat a főnév- és melléknévragozásból, ind. fut. impf. 7. Ind. praes./praet./fut. perf. 8. Nyelvtani gyakorlás (igeragozás). 9. Nyelvtani gyakorlás, memoriterek. 10. Zárthelyi dolgozat igeragozásból, szövegolvasás. 11. Melléknév fokozása, adv. és az adv. fokozása. 12. Nyelvtani gyakorlás, irányhármasság. 13. Zárthelyi dolgozat melléknév-, adv.-fokozásból, névmások. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

BALA2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv I. (BALA1N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Coniunctivus. 3. Nyelvtani gyakorlás (teljes activ igeragozás). 4. Participiumok, nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat a teljes activ igeragozásból. 6. A passiv igeragozás (összes időben). 7. Nyelvtani gyakorlás (a teljes activ – passiv igeragozás). 8. Infinitivusok, nyelvtani gyakorlás. 9. Zárthelyi dolgozat a teljes activ – passiv igeragozásból. 10. I–V. decl., part.-ok, inf.-ok, memoriterek. 11. Nyelvtani gyakorlás. 12. Zárthelyi dolgozat alaktanból. 13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

MTLA3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv II. (MTLA2N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondattanának elsajátítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I–V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. 7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. 9. Fordítás, a 3 Part. szerk. gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

MTLA4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv III. (MTLA3N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alaktani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7–10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

MTLA5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv IV. (MTLA4N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondattana ismeretének szilárdítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I–V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. ismétlése, gyakorlása 7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. ismétlése, gyakorlása 9. Fordítás, a 3 Part. szerk gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. ismétlése, gyakorlása 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

MTLA6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gazdag Gemma SSND

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv V. (MTLA5N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alaktani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7–10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

MTLPT1N, BALPT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

HLPT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel (teológia szakon és osztatlan tanárképzésben): Fundamentális teológia: Az egyház. (MTFU4N, HFU4N)

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztori küldetést.

Tematika: 1. Egyház és lelkipásztorkodás a mai világban. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. Az „egyházi cselekvés teológiája”. 2–3. A nép-egyház modellje, működése és átalakulása. 4. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az új evangelizáció. 5. Az evangelizáció teológiája és lelkesége. Az inkarnáció princípiuma és az egyház szakramentalitása. 6. Egyházkép, közösség. A kommunio-egyháztan pasztorális következményei. 7. Hogyan jön létre a közösség? 8. A papság és az evangelizáció. A világiak és az evangelizáció. 9. Az Istennek szentelt életformák, valamint az állandó diakonátus és az evangelizáció. 10. Egyesületek, közösségek, mozgalmak az egyházban. 11. A plébánia. 12. Tervezés és döntéshozatal a plébániai pasztorációban. 13. A felnőttekkel való foglalkozás a lelkipásztorkodásban. 14. A keresztény család és társadalmi szerepe. A család lelkipásztori gondozása. Az elváltak és élettársi kapcsolatban élők evangelizációja.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; RATZINGER, JOSEPH: *A föld sója*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici, apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Átlépni a remény küszöbén*, J LX, Budapest, 1994; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996; BALÁS BÉLA: *Az első plébániám. Segítség kezdő papoknak*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2004.

BALPT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztori, ill. katekéta küldetését.

Tematika: 1. Az Egyház és a lelkipásztorkodás helyzete napjainkban. 2. A lelkipásztori teológia története, meghatározása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az „Új Evangelizáció”. 4. Kommunió-egyháztan. 5. Az evangelizáció lelkisége Ferenc pápa nyomán. 6. A papság. 7. A világiak. 8. Az Istennek szentelt élet formái. 9. A diakonátus. 10. Egyesületek, kisközösségek. 11. A kommunista egyházüldözés – és hatása hazánk mai helyzetére.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2016. FERENC PÁPA: *Evangelii Gaudium. Az Evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja*, Agapé, Szeged, 1999.

MTLPT2N, HLPT2N, BALPT2N, – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Lelkipásztori teológia I.: Alapvető pasztorális (MTLPT1N, HLPT1N, BALPT1N)

A tanegység célja: A Lelkipásztori teológia I. kurzuson megismert alapelvekre építve megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiért.

Tematika: 1–2. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei, az ezzel kapcsolatos lelkipásztori félreértések. 3. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás elemei. 4–5. A keresőkkel és a katekumenekkel való lelkipásztori kommunikáció néhány kérdése. A hit legfőbb kérdéseinek bemutatása a krisztusi étellel ismerkedők számára. 6. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. Hogyan tekintünk a szentséget kérőkre? A felkészítések időtartama, a beszélgetések szabályai. 7. A keresztséggel kapcsolatos lelkipásztori kérdések. A keresztségi beszélgetés és a szülők katekumenális segítése. 8. A bérmálás szentségével kapcsolatos lelkipásztori feladatok. 9. Az eucharisztia és a lelkipásztorkodás. A szentmise mint a közösség életmegnyilvánulása és a vele kapcsolatos lelkipásztori lehetőségek. 10. A bűnbocsánat szentsége a lelkipásztori gyakorlatban. 11. A lelkivezetés. Alkalmasság a lelkivezetésre. Teológiai pillérei. Legfőbb tennivalói. A beszélgetés alapszabályai és a „meghallgató magatartás”. 12. A betegek kenete és a betegellátás. A szentkeket közösségi kiszolgáltatása. 13. A papi hivatások gondozása. A hivatás és korunk. 14. A házasságra mint hivatásra való közvetlen felkészítés (jegyesfelkészítés) elmélete és gyakorlata. Fiatalok távolabbi felkészítése a házasságra.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja,* Agapé, Szeged, 1999; RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme,* Szent István Társulat, Budapest, 2002; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei,* Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak,* Szent István Társulat, Budapest, 2004; TOMKA FERENC: *Találkozás a keresztyénséggel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012.

BALPT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiért.

Tematika: 1. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei. 2. A szentségek – a hit szentségei. 3. A katekumenátus. 4. A katekumenátus elemei. 5. Hogyan beszéljünk keresőkkel, katekumenekkel Istenről, az imáról, Jézus történetiségéről, a kereszténység „újdonságáról”? 6. Hogyan beszéljünk keresőkkel, katekumenekkel a hittitkokról, a Szentháromságról, Jézus és a Szentháromság „viszonyáról”, az örök életről? 7. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. 8. A kereszttség. 9. A kereszttségi beszélgetés, avagy a szülők katekumenális képzése. 10. A bérmálás. 11. Az eucharisztia. 12. A bűnbocsánat szentsége. 13. A lelkivezetés. 14. A betegek kenete és a betegellátás. 15. A papi hivatások gondozása.

Követelmény: A félév végén kollokvium (az egyes témakörök a tétel; az 5. és a 6. tétel bármely kérdésének nem tudása vizsgaismétléssel jár).

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2016. (A kollokviumon kiemelt jelentőségű 5–6. tételhez különösen: TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* i. m., 3–4, 12–14. fejezetek, valamint a 28. fejezet II/1. pontja.)

Ajánlott irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba,* Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006.

BALPT3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Bemutatni a közösségek létrejöttének törvényszerűségeit, az egyház intézményi és kegyelmi jellegét, az egyházi közösség(ek) jellemzőit és a közösségi lelkipásztorkodás szempontjait, eszközeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a közösségek alakulásának törvényszerűségeit. Képes közösségek elindítására. Elkötelezett a közösség létrehozásában.

Tematika: 1. Az intézmény szociológiai meghatározása; létrejötte. 2. Mi a szocializáció, és mi a szerepe az intézményesülésben? A legitimáció, a tipizálás, a megsemmisítő tipizálás. 3. Mit jelent a karizma a szociológiai nyelvben? Az intézmény és a karizma feszültsége és kapcsolata az egyházban. 4. Az egyházstruktúra intézményesülésének lépcsőfokai és példái a történelemben. 5. A szerepek elidegenedése a társadalomban. A szerepek megmerevedése és a „tanok” elidegenedése az egyház történetében. Megújulás az egyházban. 6. Az egészségbe vetett hit „logikája” a katolikus egyházban. 7. A közösség létrehozásának lélektani alapelvei. 8. A krisztusi közösség születésének evangéliumi szabályai, első lépései. 9. A vezetés szabályai. Testvéri és autokratikus vezetés. Az egységre nevelés szerepe és szempontjai. A társas vezetés. A közösségre nevelés néhány eszköze. 10. A csoportos beszélgetés gyümölcsei, fajtái, alapvető szabályai. A koedukáció kérdése. A csoportvezető szerepe a beszélgetés lefolyásában. A meghallgatás „módszere” és teológiája. 11. A helyes kérdésfelvetés ismerkedést szolgáló csoportbeszélgetésben és ismereteket mélyítő csoportban. 12. Egy példa a csoportbeszélgetés felhasználhatóságára: fiatalok felkészítése a párkapcsolatra (nemiség, együtt járás, házassági felkészülés). (Vö. Tomka Ferenc: *Biztos út*, Szent István Társulat, Budapest, 2011.) A csoportos beszélgetés szabályai és logikája a *Biztos út* c. kötetben: az 1. 2. és 3. fejezet: a találkozó csoportkérdései és ezek logikai felépítése. 13. A szexuális forradalom következményei. 14. A szexualitás pszichológiája és hormonológiája, a helyes házassági készüllet.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; TOMKA FERENC: *Hogyan jön létre a közösség a plébánián?*, <http://tomkaferenc.hu/lelkipasztorokodas/kozosseg/hogyan-jon-letre-a-kozosseg-a-plebianian/>; TOMKA FERENC: *A csoportbeszélgetés, mint a közösségépítés eszköze*, <http://tomkaferenc.hu/lelkipasztorokodas/kozosseg/csoport-beszelgetes/>.

Ajánlott irodalom: VANIER, JEAN: *A közösség*, Vigilia Kiadó, vagy Máltai Könyvek, Budapest, 2006; LAPPINTS ÁRPÁD (SZERK): *A vezetés alapkérdései*, Comenius, Pécs, 2002.

BALPT4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A plébániai lelkipásztorkodás fő kérdéseinek és területeinek, problémáinak bemutatása s azok kezelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai lelkipásztorkodás fő kérdéseit, területeit. Képes a plébániai lelkipásztorkodás elkezdésére. A hívók és a társadalom helyzetei és rétegei iránti lelkipásztori felelősségtudattal rendelkezik.

Tematika: 1. Mi a plébánia? A plébánia fogalma a zsinat előtt és után. A plébániai lelkipásztorkodás első feladata az új evangelizáció szellemében. A világiak szerepe. A képviselőtestület. 2. Lelkipásztori tervezés. II. János Pál pápa a lelkipásztori terv alapelveiről. Éves terv. Távlati terv. Töréspontok. A világi munkatárs, a hitoktató feladata. 3. A városiasodás és az evangelizáció. 4. Felnőttekkel való foglalkozás. A felnőttképzés formái, legfontosabb alapelvei. A felnőtt katekézis néhány alapszabálya. 5. Ferenc pápa Amoris Laetitia c. apostoli buzdításának lényeges pontjai. 6. A család helyzete. Kritikus számok, pozitív jelek. A család-csoportok. 7. A gender mainstreaming. A szexuális forradalomtól a gender forradalomig. 8. Felkészítés a házasságra. Új alapelvek, a jegyesek új helye a világban és az egyházban. Az egyházi házasságkötés feltételei. A felkészítés időtartama és formái. 9. A jegyesi felkészítés nagy témái (egység, felbonthatatlanság, gyermekek, abortusz, párkapcsolati kérdések, nevelés). A jegyesi beszélgetés szempontjai. 10. Elváltak helyzete az egyházban. 11. A karitás. Karitás-csoportok küldetése és létrehozása a plébánián. 12. A hátrányos helyzetűek és a deviancia. Szegénység, alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, depresszió. Prostitúció. A deviancia és a lelkipásztorkodás. 13. Öregedés. Az idősek helye a társadalomban, traumáik. Lelkipásztori feladatok. 14. A romák evangelizációja. Lelkipásztori kezdeményezések a világegyházban és Magyarországon. A plébánia és a romák lelkipásztori gondozásának útjai és feltételei. 15. A dialógus: egyházon belül; nem vallásosakkal és nem hívőkkel; más keresztény egyházakkal; más vallásokkal. A dialógus teológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2008 (a 11. fejezet); TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2013 (különösen a 2–3. és 7–8. fejezetek); FERENC PÁPA: *Amoris Laetitia. A szeretet öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *A szexuális forradalomtól a gender forradalomig*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: ANDORKA RUDOLF et al.: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KUBY, GABRIELE: *Globális szexuális forradalom*, Kairosz, Budapest, 2013.

HLI1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Fehérvári Jákó OSB

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: Az egyház (HFU4N)

A tanegység célja: Megismertetni az egyház liturgikus életének alapjait: áttekinteni a liturgia történeti fejlődését, antropológiai és teológiai hátterét, jelen egyházi gyakorlatát, valamint a liturgiával kapcsolatos még nyitott kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház liturgiájának szellemét és törvényszerűségeit, a liturgia, a teológia és a keresztény élet szerves összefüggéseit. Képes értő módon eligazodni az egyes szentségek, valamint az egyházi év ünneplésének rendjében. A liturgia elkötelezett, tudatos résztvevője és apostola.

Tematika: 1. A liturgia fogalma, liturgiatudomány, liturgikus mozgalom. 2. A szent liturgia a II. Vatikáni Zsinaton és az utána következő reform. 3. Az ünneplő ember: a liturgia antropológiai alapjai. 4. A liturgia forrásai – liturgikus könyvek. 5–6. Liturgia-történet. 7. A keresztény beavatás története. 8. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 1. 9. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 2.: katekumenátus, bérálás. 10. Az eucharisztia története. 11–12. Az eucharisztia ünneplése. 13. A kiengesztelődés szentsége – történeti megközelítés. 14. A kiengesztelődés szentsége – jelenlegi gyakorlat; a betegek szentsége.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév során szóbeli beszámolók, zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Sacrosanctum concilium, konstitúció a szent liturgiáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 45–88; KUNZLER, MICHAEL: *Az egyház liturgiája*, Agapé, Szeged, 2005; BERGER, RUPERT: *Lekipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: GUARDINI, ROMANO: *Az imádság iskolájában*, Szent István Társulat, Budapest, 1988; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475, (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3*, Róma, 1980); RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; GRILLO, ANDREA: *A liturgia születése a XX. században*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lekipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977.

BALE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BALE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Ismerjék meg a hallgatók az egyszólamú nyugati egyházzene vázlatos történetét, valamint a szentmise, a liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) és a temetés során énekelt egyházi énekeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a liturgikus énekek teológiai és történeti hátterét, azok liturgiai alkalmazásának lehetőségeit. Képes az egyházi év vasárnapjaira és ünnepeire, valamint liturgikus cselekményekre énekrendet összeállítani, valamint a liturgikus cselekményeken való aktív énekes részvételre. Elkötelezett a liturgikus énekek mint a lelki élet forrásának mélyebb megismerése iránt.

Tematika: A liturgikus ének és zene története. Egyházi dokumentumok a liturgikus énekről és zenéről. A gregorián ének. A liturgikus népének. A szentmise. A szentmise állandó és változó részei. Az egyházi év ünnepei. A húsvéti szent háromnap liturgiája. Liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) énekei. A temetés liturgiája.

Követelmény: Mindkét félév végén írásbeli és szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Hozsanna. Teljes kottás népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népénektár liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Temetési szertartáskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: DOBSZAY LÁSZLÓ: *Bevezetés a gregorián énekbe*, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszék – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 1997; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, 1. kötet, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszék – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 2006; RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981.

BALE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BALE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: megismertetni a hallgatókkal a liturgikus ének fogalmát, történetét és mai élő gyakorlatát. Betekinteni az énekelt liturgia (szentmise, zsolozsma) világába, tájékozódni a jelenleg használatos énekeskönyvekben és tapasztalatot szerezni a liturgikus énekes szolgálatban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szent zene törvényeit, a liturgikus ének műfajait, legfontosabb dallamait és ezek forrásait. Képes az időnek és az alkalomnak megfelelő énekek kiválasztására, megszólaltatására és továbbadására. Elkötelezett a liturgikus ének szeretetében és igényes művelésében.

Tematika (I. félév): A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A magyar népének története, műfaji és stílári változásai. A *Hozsanna* énekeskönyv legértékesebb dallamai. Az *Éneklő Egyház* válogatott ordinárium- és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái. A nagyhét liturgikus énekei.

Tematika (II. félév): A Liturgikus ének I. (BALE1/E) tanegység folytatása és tartalmának elmélyítése: A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A magyar népének története, műfaji és stílári változásai. A *Hozsanna* énekeskönyv legértékesebb dallamai. Az *Éneklő Egyház* válogatott ordinárium- és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái. A nagyhét liturgikus énekei.

Követelmény: Részvétel a tanórákon és az előírt gyakorlaton (énekpróba, szentmise). A félév végén aláírás. Mulasztás esetén dolgozat vagy gyakorlati vizsga.

Kötelező irodalom: *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népénektár liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Hozsanna. Teljes Kottás Népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; TÖRÖK JÓZSEF: *Adoremus*, Agapé – Ecclesia, Budapest, 2000.

MTMO1N, HMO1N, BAMO1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT
BAMO1/E, HMO1/E, RIMO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel: Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (MTFU1N, HFU1N, BAFU1N, BAFU1/E); Fundamentális teológia: A Krisztus-esemény (MTFU2N, HFU2N, BAFU2N, BAFU2/E)

A tanegység célja: A morális alapfogalmak, az interdiszciplináris tudományos metodikus és morális szisztémák történelmi és mai értelmezése. Ezek segítségével az erkölcsös életvezetés és a tanácsadás megtanulása az evangélium, a teológiai és a humántudományok fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit. Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitalálásra, az erkölcsi feltámadásra, valamint az erkölcsi alapértékek megvédésére. Erkölcsileg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát, elkötelezett tagja lesz az egyháznak, nagy segítség lehet mások számára életvezetésükben.

Tematika (nappali tagozat): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege: szerves kapcsolata a teológiával, a filozófiával és a humántudományokkal. 3. Az Ószövetség ethosza (Törvény, Dekalógus, próféták, bölcsességi irodalom). 4. Az Újszövetség ethosza (a Hegyi beszéd, evangéliumi etika, Szent Pál etikája). 5. A természetes erkölcsi törvény elméletének története és mai értelmezése. 6. Erkölcsi princípium, norma, imperativus. 7. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. 8. Alapdöntés – egyes döntés. A döntések stratégiai meghozatala, az azokban való kitartás. 9. Az erkölcsi lecsúszás és a mélypontból való feltámadás teóriája és gyakorlati lépései. 10. A lelkiismeret szentélye, méltósága, nevelése és tévedései. 11. A nehéz döntést segítő erkölcsi szisztémák, érvelések. 12. Az erények története és jellemalkító hatása. 13. A bűn értelmezése, lejtője és fajtái. 14. Az erkölcsös életvezetést segítő spiritualitás, motiválás.

Tematika (esti tagozat): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege. 2. Az Ószövetség és az Újszövetség ethosza és a természetes erkölcsi törvény teóriája. 3. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alapdöntés/egyes döntés stratégiai meghozatala és az abban való kitartás gyakorlati lépései. 4. A lelkiismeret méltóságának, nevelésének és a döntést segítő erkölcsi szisztémáknak a megismerése a döntésekhez. 5. A bűn lejtője, osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Általános erkölcs-teológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcs-teológia története és alapfogalmai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; NYIRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; NÉMETH GÁBOR: *A halálos bűn mint morálteológiai probléma*, Jel, Budapest, 2006.

MTMO2N, HMO2N, BAMO2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT
 BAMO2/E, HMO2/E, RIMO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel: Morálteológia I.: Alapvetés (MTMO1N, HMO1N, BAMO1N, BAM11/E)

A tanegység célja: Az erkölcsös életvezetés és a vallásosság kapcsolatának bemutatása. A hit, istenkép és vallásgyakorlás kapcsán megmutatkozó erkölcsi felelősség taglalása, az életvitel igazságát elősegítő igaz vallásosság jellemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a valláserkölcst alapfogalmait, a hitért való erkölcsi felelősség fő súlypontjait. Képes az igazabb vallásosság útján haladni: tisztább istenképpel rendelkezik, felismeri a torz és hamis istenképeket és ideológiákat, imaélete elmélyül, elkötelezettebben vesz részt az istentiszteleten, s így erkölcsi élete reflektáltabbá, tudatosabbá válik. Erkölcsileg érett, érzékeny a hit elmélyítésére és védelmére, az ökumenikus törekvésre, a tudományos világgéppel való egyeztetésre.

Tematika: 1. A valláserkölcst fogalmi, metodikája, felosztása. 2. A vallásosság erénye mint válasz Isten hívására és dicsőségére. 3. „Ki mint imádkozik, úgy is él.” 4. A misztika és aszketika jelentősége az erkölcsi életvezetésben. 5. Istent tisztelni a személyekben, szimbólumokban, esküben. 6. Visszaélés Isten nevével. 7. Az evangéliumi tanácsok. 8. A vasárnap mint vertikális közösség Istennel. 9. A vasárnap mint a horizontális közösség napja. 10. A vallásosság elleni bűnök.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *A vallásosság erkölcsi erénye*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 2083–2195. pontok.

Ajánlott irodalom: KASPER, WALTER: *Jézus Krisztus Istene*, Osiris, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A keresztény elmélkedés néhány szempontja. Levél a katolikus egyház püspökeihez*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; II. JÁNOS PÁL: *Dies Domini. Apostoli levél a vasárnap megszenteléséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 413–453; NYÍRI TAMÁS: *Mélylélektan és ateizmus*, Herder, Budapest, 1993; RAHNER, KARL: *Hit, szeretet, remény. A lelki élet olvasókönyve*, Egyházfórum – Kirchenforum, Budapest – Luzern, 1991; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Megszenteltség. Az egyházi mozgalmakban és a megszentelt élet új formáiban*, Vigilia, Budapest, 2010; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Az Istenrel való kapcsolatunk erényei*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; SCHMEMANN, ALEXANDER: *Liturgia és élet. A liturgikus élmény és a keresztény kiteljesedés*, Corvinus, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA III.: BIOETIKA
MORÁLIS: BIOETIKA
BIOETIKA I-II.

MTMO3N, MAMO1/E, HMO3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

EBE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

EBE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

Tanegységi előfeltétel: Morálteológia I.: Alapvetés (MTMO1N); Alapvető etika I-II. (EAE1–2N)

A tanegység célja: A bioetikai kérdések erkölcsileg érett, elkötelezett hitű megválaszolása. Ehhez a bioetikai kérdések történeti felvetése után a humántudományok mai eredményeit a hit fényében értelmezzük és elmélyítjük a katolikus egyház hivatalos tanítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetikai kérdések történetét, a mai kutatási eredményeket, a különböző etikák, világvallások és a keresztény erkölcs-teológia tanítását. Képes a bioetika kérdéseire keresztény választ adni, a keresztény értékek fényében a kutatásokat, mai helyzeteket átlátni. Elkötelezetten belátja a katolikus bioetikai válaszok magalapozottságát és igényes színvonalát, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: 1. A bioetika helye a teológiában és a humántudományokban. 2. Az élet és az emberi méltóság alapfogalmai. 3. A betegek és fogyatékkal élők szolgálata. 4. Beavatkozás a gének világába (genomanalízis, génterápia, klónozás). 5. A reprodukciós medicina, a mesterséges megtermékenyítés etikája. 6. A kezdődő élet védelme és az abortusz. 7. A szerv- és szövettranszplantáció erkölcsi kérdései. 8. Az emberrel végzett orvosi kísérletek erkölcsi határai. 9. Emberséges kíséret a haldoklásban és az eutanázia. 10. Merényletek az élet ellen (szervenvedélyek, gyilkosság, veszélyeztetés). 11. A halálbüntetés erkölcsi és társadalmi problémája. 12. Az erőszakmentesség elve és a jogos háború kritériumai. 13. Az öngyilkosjelölt lecsúszása és felkarolása.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcs-teológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Spezielle Moralthologie*, Paulinus, Trier, 1995; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br.,

2003; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; JOBBÁGYI GÁBOR: *A méhmagzat életjoga. Az abortuszlegalizáció ellentmondásai és jogellenessége*, Szent István Társulat, Budapest, 1997; VIAL CORREA, JUAN DE DIOS – SGRECCIA, ELIO (szerk.): *A humánembrió identitása és jogállása*, Püspökkari Családpasztorációs Bizottság, Budapest, 2001; BUDA BÉLA: *Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok*, Animula, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA IV.: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE
MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES ÉS TÁRSADALMI KOMMUNIKÁCIÓ

MTMO4N, MAMO2/E, HMO4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozaton): Vallási erkölcs (MTMO1–2N)

A tanegység célja: Az igaz kommunikáció művelésének kutatása személyes és társadalmi (politikai, tudományos, média) szinten, valamint a hazugság és a bűn rombolásának taglalása. A konfliktuskezelés, az információ-visszatartás, a segítő beszélgetés etikájának alapjai. A szexualitika fő témaköreinek tárgyalása a humántudományok eredményei alapján az erkölcteológia fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a verbális kommunikáció és a szexualitás teológiai értékelését, a humántudományok eredményeit. Képes igaz módon gondolkodni a beszéd és a szexualitás tisztaságáról, ismeri az odavezető utat és azt attól elvezető bűnököt. Elkötelezett az igazság felé önmaga életében és képes mások felé azt közvetíteni.

Tematika: 1. Kommunikációra teremtettünk: a szentháromságos antropológia. 2. Igazságosság a személyes életben. 3. Véleményképzés a nyilvánosságban (politika, tudomány, média). 4. Visszatartott igazság és/vagy „kegyes hazugság”? 5. A férfi és a női lét antropológiája. 6. A szexualitás célja I.: a szerelmes egység. 7. A szemérmes készülődés, érés és azok zsákutcai. 8. Boldogan – szexuális élet nélkül is. 9. A szexualitás célja II.: a termékenység. 10. A családtervezés módszerei és azok erkölcsi értékelése. 11. Bűnök és betegségek a szexuális kapcsolatban. 12. A prostitúció mint megvásárolt nemi erőszak. 13. Házasságtörés, nemi erőszak, gyermekek bántalmazása. 14. A homoszexualitás lélektani és teológiai megfontolása.

Követelmény: A félév közben írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; PAPP MIKLÓS: *Szexualitika*, jegyzet (tételSOR a tartalomjegyzék).

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről. A püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; *Egyházi megnyilatkozások a médiáról. Inter mirifica. Communio et progressio. Aetatis novae*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007, http://www.ppek.hu/konyvek/Homoszexualitas_katolikus_szemmel_1.pdf; FUNIOK, RÜDIGER: *Medienethik. Verantwortung in der Mediengesellschaft*, Kohlhammer, Stuttgart, 2007; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schöningh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest, 1997; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlelexikon. A Családdal és az élettel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM I.

MTMOSZ1N, BAMOSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Megismertetni a legfontosabb bioetikai kérdéseket és az ezekkel kapcsolatos nézeteket, különös hangsúlyt fektetve a Katolikus Egyház álláspontjára. A bioetikai kérdések, ill. beavatkozások rövid bemutatása, céljuk, okuk, hátterük, a kortárs álláspontok ismertetése antropológiai hátterük megvilágításával.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott kortárs válaszokat. Ismeri a katolikus egyház idevonatkozó álláspontját, képest azt kifejezni, értelmezni, és elkötelezett abban, hogy hívóként hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: A bioetika alapelveinek átisméltése. Kazuisztikus esetmegbeszélések a leggyakoribb orvosi, egészségügyi szituációkról, a megoldási alternatívákról, azok keresztény értékeléséről. Szemléltető rövidfilmek, képek elemzése. A hallgatók részéről kiselőadások megtartása.

Követelmény: Aktív órai jelenlét. A félév során tartott kiselőadás, melynek értékelése a felkészültség, tárgyilagosság, előadásmód, vita- és válaszadás képességének alapján történik. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitas personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven); PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlexikon. A Családdal és az étellel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

BAMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egyház bioetikai, élet- és egészségvédelemmel kapcsolatos hivatalos megnyilatkozásain (*Evangelium vitae*; *Donum vitae*; *Az élet kultúrájáért*; *Dignitas personae*) keresztül a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott katolikus válaszokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat. Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását. Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1–2. Bevezetés a bioetikai kérdésekkel kapcsolatos egyházi dokumentumok értelmezésébe. 3–4. Csoportos hallgatói kiselőadások.

Követelmény: A félév során szóbeli kiselőadás egy választott témáról, a félév során szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, (www.vatican.va) angol, német vagy olasz nyelven.

Ajánlott irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; II. JÁNOS PÁL: *Mulieris Dignitatem*. Apostoli levél a nő méltóságáról és hivatásáról, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 593–640; II. JÁNOS PÁL: *Familiaris Consortio*. Apostoli buzdítás a keresztyén család feladatairól a mai világban, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, 2005, 187–256.

MŰVÉSZET ÉS ETIKA SZEMINÁRIUM

MŰVÉSZET ÉS ETIKA

EMŰVEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó és gyakorlatvezető: Dr. Hernádi Mária

A tanegység célja: Irodalmi művek közös elemzésén, megbeszélésén keresztül esztétikai és etikai szempontokra és problémákra, illetve ezek összefüggéseire irányítani a figyelmet.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes felismerni és egymástól megkülönböztetni a művészi szépet és a giccset, tudja, mi a különbség a művészi tevékenység és a dilettantizmus között. Képes régi és kortárs művészi alkotások kompetens befogadására, és ezekről való megalapozott, árnyalt vélemény formálására. Érzékeny az irodalmi művekben megjelenő etikai problémákra. Fejlődik szövegértelmezési és gondolkodási készsége, illetve vitakultúrája. Elkötelezett a „szép” és „jó” mindig új felfedezése iránt.

Tematika: Irodalmi alkotások esztétikai és etikai vonatkozású elemzése.

Követelmény: Aktív órai munka, nappali tagozaton gyakorlati feladatok teljesítése (referátum, házi dolgozat). A félév végén nappali tagozaton gyakorlati jegy, esti tagozaton kollokvium.

Kötelező irodalom: BUBER, MARTIN: *Én és te*, Európa, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: HEIDEGGER, MARTIN: *A műalkotás eredete*. Európa, Budapest, 1988.

NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM

OPDNSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT
BAPDNTN, BAPDNT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit

Tanegységi előfeltétel (osztatlan tanárképzésben): Neveléstörténet (OPDNTN); Családpaszichológia (OPSCSPN)

A tanegység célja: Alapvető nevelésszociológiai ismeretek elsajátítása és alkalmazása a pedagógia jelenségeinek szociológiai és szociálpszichológiai szempontú elemzésében és értékelésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az intézményes nevelés kapcsolatrendszerét, kölcsönhatását a társadalom más nagy alrendszerivel (gazdaság, kultúra, társadalom). Képes a kortárs kulturális, társadalmi jelenségek kritikai elemzésére a nevelés, oktatás szempontjainak figyelembevételével. Elkötelezett abban, hogy szakmai tevékenységének gyakorlásához felhasználja a tudományos kutatások tapasztalatait is.

Tematika: A társadalmi folyamatok és az oktatás, nevelés közti kölcsönhatások feltárása. Gazdaság és nevelés, oktatásfinanszírozás. Az iskola mint szervezet. A pedagógustársadalom sajátosságai. A tanulói közösség szervezeti felépítése, működése. Az esélyegyenlőség kérdései. Oktatáspolitikai, politika, szocializáció, nevelés. Értékek a társadalomban és a nevelésben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KOZMA TAMÁS: *Bevezetés a nevelésszociológiába*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001; valamint a kurzus során megadott ajánlott irodalmak.

OPDNEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

Tanegységi előfeltétel: Neveléstörténet (OPDNTN); Szociálpszichológia (OPSSZPN); Pedagógiai pszichológia (OPSPPN)

A tanegység célja: A nevelés elméleti alapjainak megismerésén keresztül a hallgató előtt nyilvánvalóvá válnon az, hogy az ember – Isten örök terve szerint – olyan testi és szellemi természetű, felbecsülhetetlen értékű személyiség, aki a pedagógiai fejlesztés során, a nevelés folyamatában alkotja meg önmagát (saját személyiségbeli értékeit), hogy kitűzött céljait önmaga és közössége javára elérhesse.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés tradicionális és modern koncepcióit és kellően tájékozott az emberi személyiség fejlesztésének szükségességéről, lehetőségeiről és útjairól. Képes a megismert nevelési módszerek alapján a gyermek nevelésének életkor-specifikus megtervezésére, irányítására és személyiségbeli kiteljesedésének támogatására. Elkötelezett a keresztyén szellemű nevelés iránt, hogy ezáltal minden reá bízott gyermek felismerje önmagában saját értékeit és az Isten képmását.

Tematika: A pedagógia és a neveléstudomány. A pedagógiai antropológia és emberkép jelentősége. A nevelés fogalma és értelmezése. A katolikus nevelés dokumentumai. Nevelés és szocializáció: Skinner, Parsons, Mead és Piaget elméletei. A nevelési célok funkciói, sajátosságai és sokszínűsége. A konstruktív életvezetés személyiségbeli feltételeinek kialakítása: az ösztönző-reguláló és a szervező-végrehajtó sajátosságcsoport. A neveléseméleti koncepciók modellezése: a comeniusi-herbarti és a reformpedagógiai alapmodell. Személyiségformálás a nevelés folyamatában: a direkt és az indirekt nevelői hatásrendszer. Támogató-útmutató és ellenkező hatást kiváltó nevelési módszerek. Nevelés nehezített körülmények között: fogyatékoság, szegregáció és integráció, magatartászavarok. Iskola, egyház, állam: a köznevelés rendszere, a katolikus iskola működése. A modern pedagógia elemei a korszerű keresztyén nevelésben.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: CSANÁD BÉLA: *Neveléstan. A keresztyén nevelés általános alapjai*, Jel Kiadó – PPKÉ Hittudományi Kar, Budapest, 1995; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésemélet. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: TARIJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia, 2. kötet, Az ember személyi kibontakozása*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; CSANÁD BÉLA: *Keresztyén valláspedagógia*, Jel Kiadó, Budapest, 2004; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltételei*, Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS: *Nevelés, gyermek, iskola*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1997; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; DOMBI ALICE – OLÁH JÁNOS – VARGA ISTVÁN (szerk.): *A nevelésemélet alapkérdései – tanulmányok*, APC-Stúdió, Gyula, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; KRÓN, FRIEDRICH: *Pedagógia*, Osiris, Budapest, 2000.

OPDNTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a pedagógiába (OPDBPN); Fejlődéslektan (OPSFLN)

A tanegység célja: A pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata annak érdekében, hogy a tanár szakos hallgató – a nevelés és az oktatás fontosabb koncepcióit megismerve – kellően differenciált szakmai látásmódot alakíthasson ki saját pedagógiai szemléletének formálásához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit. Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére, és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással, neveléssel kapcsolatos eseményeire is. Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelésben és a korszerű pedagógiai módszerek használatában.

Tematika: Az ókori kelet nevelése. Az antik görög-római nevelés. A korai kereszténység és a középkori Európa nevelése. A reneszánsz és a humanizmus pedagógiája. A reformáció és a katolikus megújulás pedagógiája. A felvilágosodás eszméinek hatása a nevelésre. A modern magyar nevelés kezdetei. A pedagógia mint önálló tudomány. A pozitívizmus hatása a pedagógiára. A reformpedagógia kialakulása és iskolakoncepciói. Iskolaügy és pedagógia a 20. század első felében Magyarországon. Magyar pedagógia 1945 után.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomások* (400k.), Szent István Társulat, Budapest, 1995, (<http://mek.oszk.hu/04100/04187/04187.pdf>); MIKÓ IMRE – CSEHI GYULA (szerk.): *Comenius válogatott írásai* (1623–1644), Kriterion, Bukarest, 1971; OROSZ LAJOS (szerk.): *Apáczai Csere János válogatott pedagógiai művei* (1653–1659), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 2003, (<http://mek.oszk.hu/07300/07334/07334.htm>); ROUSSEAU, JEAN JACQUES: *Emil, avagy a nevelésről* (1762), Papirusz Book, Budapest, 1997; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése* (1926), Carthaphilus, Budapest, 2002; FINÁCZY ERNŐ: *Elméleti pedagógia* (1937), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1995; MARCZELL MIHÁLY: *Neveléstan* (1938), Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002; MÉSZÁROS ISTVÁN: *A katolikus iskola ezeréves története Magyarországon*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1999; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, MK Pedagógus Könyvek, Budapest, 2001.

GYNSZE – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A nevelőszülői ellátás, mint szakellátási forma sajátosságainak, a nevelőszülőség tartalmának, nehézségeinek megismerése. A nevelőszülőket segítő módszerek, eszközök elsajátítása, a nevelőszülői tanácsadói feladatok megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelőszülők kiválasztásának, felkészítésének módját; a nevelőszülői családokban leggyakrabban előforduló problémákat és ezek megoldási lehetőségeit, a nevelőszülői tanácsadó kompetenciáit. Képes szakmai ismeretei birtokában kellő empátiával közelíteni a nevelőszülők és a nevelőszülői családokban élő gyermekek problémáihoz, segítséget nyújtani a nevelőszülői családon belül keletkező konfliktusok kezelésében. Elkötelezett a nevelőszülői családban élő gyermekek érdekeinek képviselője mellett.

Tematika: A nevelőszülői ellátás helye a gyermekvédelmi szakellátások rendszerében. Nevelőszülői hálózatok működése. A nevelőszülői működés keretfeltételei. A nevelőszülőség formái. Nevelőszülői alkalmasság, kiválasztás és felkészítés. Gyermekek elhelyezése a nevelőszülői családokban. Gyermeki jogok és nevelőszülőség. Kritikus helyzetek a nevelőszülői családban. A nevelőszülői tanácsadó feladatai. Együttműködés a gyermekvédelmi gyámmal. Helyettes szülői feladatok, a helyettes szülői tevékenység. Örökbefogadás.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BÁLÓ OTTILIA – SZILVÁSI LÉNA – VIDA ZSUZSANNA: A nevelőszülői ellátás fejlesztése, in Rácz Andrea (szer.): *A gyermekvédelem megújulási alternatívái*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2015, 207–238; FÜLÖPNÉ ANDRÉKO KLÁRA: A nevelőszülőknél élő gyermekek tanulási és magatartási zavarainak kezelési lehetőségei, illetve nehézségei a szakellátásban, *Kapocs 2* (2003/6) 46–50, <http://epa.oszk.hu/02900/02943/00009/pdf/>; KÁLMÁNCHÉY MÁRTA: Nevelőszülőnél élő gyerekeknél előforduló pszichés problémák, *Család, Gyermek, Ifjúság 10* (2001/2) 24–29, <http://www.csagyi.hu/hirek/item/123-2001-2-szam>; VIDA ZSUZSANNA: A nevelőszülőnél élő gyermekek kapcsolattartása, *Kapocs 2* (2003/2) 50–52, <http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letolthetolapszamai/kapocs-2003/115/news>; DELI JUDIT – LANTAI CSILLA: Változások az örökbefogadás területén, *Kapocs 13* (2014/2) 42–47, <http://epa.oszk.hu/02900/02943/00062/pdf/>.

Ajánlott irodalom: ANDRÁSI JÚLIA – ITTÉZS GÁBOR: Sikertelen örökbefogadások. Arányok és okok szakirodalmi adatok alapján, *Kapocs 14* (2015/1) 14–27, http://www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1993; BEDE NÓRA – VIDA ZSUZSANNA: Sikertelen nevelőszülői kihelyezések, *Család, Gyermek, Ifjúság 10* (2001/3) 1–5, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2001_3.pdf; HABONY FERENCNÉ: Élet a születés után. Egy krízis-nevelőszülő másfél éve, *Család, Gyermek, Ifjúság 12* (2003/4) 21–25, <http://www.csagyi.hu/kiadvanyok/folyoirat/item/137-2003-4-szam>; KÁDÁS ISTVÁN: A nevelőszülői tevékenység ellátásának alkalmassági vizsgálata, *Kapocs 4* (2005/2) 44–50; KORBULY ÁGNES: Alkalmasság – felelősség. Az örökbefogadásra való felkészülés

egyéni, konzultációs szakasza, *Család, Gyermek, Ifjúság* 12 (2003/4) 18–20, <http://www.csagyi.hu/kiadvanyok/folyoirat/item/137-2003-4-szam>; KRÁLNÉ SZABÓ PIROSKA: Gondolatok a nevelőszülők és a vérszerinti szülők kapcsolatáról, *Család, Gyermek, Ifjúság* 8 (1999/5) 11–13, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_1999_5.pdf; MÉSZÁROS KRISZTINA: Sikerek és buktatók az örökbefogadásban, *Család, Gyermek, Ifjúság* 15 (2006/1) 21–27, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2006_1.pdf; PULAY KLÁRA: Amit az örökbefogadók veszteségeiről tudni érdemes, *Család, Gyermek, Ifjúság* 15 (2006/1) 12–16, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2006_1.pdf; VINCZE KRISZTINA – SZABÓ GÁBOR: Örökbefogadó családok mentálhigiénés szolgáltatások iránti igényei, *Család, Gyermek, Ifjúság* 17 (2008/2) 42–52, http://www.csagyi.hu/images/stories/kiadvanyok/folyoirat/CsaGyl_2008_2.pdf.

BAKPGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

BAKPGYE – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a nyári kateketikai/pasztorális gyakorlatba (BAKPGYN, BAKPGYE/E)

A tanegység célja: Lelkipásztori szemléletmódú részvétel egy egyházi ifjúsági szolgálatban, a témában tanultak alkalmazása, reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes az egyházi ifjúsági szolgálatban való részvételre szervezői és vezetői szerepben, közösségi attitűddel. Képes lekipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére ebben a folyamatban. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításáért, a rábízott fiatalokért. Felelősen vállalja az ifjúság körében végzendő missziót.

Követelmény: Aktív részvétel egy, a gyakorlatvezetővel előzetesen egyeztetett nyári ifjúsági táborban, majd ezt követően egy írásos beszámoló elkészítése. Értékelés módja: gyakorlati jegy a leadott gyakorlatbeszámoló alapján.

NYÁRI LELKIGYAKORLAT

BANYLGYN, BANYLGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Igazoló: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Egy csendes lelkigyakorlat keretében lehetőséget biztosítani az Úrral való találkozásra. Ezt szolgálják a lelkigyakorlat témái, a napi szentmise és zsolozsma, a szentségimádás, a lelkigyakorlatot vezető szerzetesekkel való személyes beszélgetés, valamint a gyónási lehetőség.

Tematika: A lelkigyakorlat általában. A csend szerepe. Idő az imára. Ima a Szentírással. Ima a természetben. Találkozás Istennel az élettörténetemben, a krízisben és a szenvedésben, a kapcsolatokban, a teológia tanulásában. Küldetés a hétköznapiakban.

Követelmény: Az első tanév után kell elvégezni és két oldal terjedelmű értékelést kell írni róla. A lelkigyakorlat előfeltétele a második évfolyamba lépésnek. Felmentést kapnak a lelkigyakorlat igazolójától a szerzetesek, akik saját közösségükben évi rendszeres lelkigyakorlaton vesznek részt.

MAOAK/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Bővíteni az oktatással kapcsolatos ismereteket, tapasztalatokat, különös tekintettel a konstruktivista didaktika sajátos tanuláselméletére és új pedagógiai módszereire.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korszerű oktatáselméleti törekvéseket és irányzatokat. Képes megszerzett ismeretei alapján korszerű és hatékony oktató-nevelő munkát végezni. Elkötelezett pedagógiai tudásának folyamatos bővítése és tanári tevékenységének hatékony fejlesztése iránt.

Tematika: A pedagógiai emberkép szerepe és jelentősége A didaktikai paradigmák történeti változásai. A neveléseméleti koncepciók modellezése. A konstruktivista pedagógia fogalma és alaptételei. A konstruktivizmus és tanulás. A konceptuális váltás pszichológiai háttere. A kognitív információfeldolgozás algoritmikus folyamata. A nevelés mint szellemi minőségfejlesztés. A nevelés és oktatás konstruktivista modellje. A pedagógiai koncepciók adaptív váltásának modellje. Módszertani hagyományok és új módszerek. A morális kommunikáció: a kérdező közösség kialakítása, a gondolkodás irányítása és elmélyítése.

Követelmény: Aktív órai részvétel, szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái. Az érték-központú pedagógia szerepe és feladatai korunk plurális társadalmában*, Sapientia Főiskola – L'Harmattan, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésemélet. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyermekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltételei*, Telosz, Budapest, 2000.

OPDOEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Nevelésemélet (OPDNEN)

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani az oktatásban megvalósítandó tervezési, szervezési, irányítási és értékelési folyamatok megvalósításához. A hallgató rendelkezék az oktatás folyamatára, a tanulási képességek fejlődésére vonatkozó elméleti tudással, ismerje a fejlődést biztosító didaktikai apparátust, a céltételezés folyamatát, a különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Legyen képes a pedagógia általános elméleti tételeit az oktatás feladataira alkalmazni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, stratégiáit a pedagógiai értékelés módjait, a megfelelő tanulási-tanítási környezet kialakításának lehetőségeit, az értékelés különböző módjait. Képes az oktatáseméleti ismeretek alkalmazására az esélyegyenlőség és az egyéni különbségek figyelembevételével a teljes tanítási folyamat megtervezésére. Elkötelezetten törekszik elméleti tudása folyamatos bővítésére a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatása érdekében.

Tematika: Az oktatás fogalma. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítségük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: Aktív részvétel az órákon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFFERT ÉVA: *A hatékony tanulás titka. A hatékony tanítás és tanulás dimamikája*, Argumentum, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002; NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker, Budapest, 2006.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.

Tóra és Bölcsességi írárok

MTOE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

HOE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegység előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I-II. (MTBO1–2N, HBO1–2/E)

A tanegység célja: A Tóra és az Írárok gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül bemutatni az Istenről, emberről, világról való korabeli gondolkodás sajátosságait, a szövegek szerkesztés- és hagyománytörténetét, a bibliai kifejezések tartalmi árnyalatait, az elbeszélések irodalmi jellemzőit és teológiai tartalmát, hatástörténetét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Kr. e. 10 – Kr. u. 1. századi bibliai szövegekben tükröződő gondolkodást Istenről, emberről, világról, történelemtől, valamint a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit. Képes a bibliai elbeszélések elemző bemutatására, teológiai tartalmának kibontására, és azok kreatív feldolgozására különböző korosztályok részére. Elkötelezetten törekszik saját életében a Tóra szakaszaiban Isten, ember és világ iránt felismerhető tisztelet, valamint a bölcsességi iratok által képviselt vallási és erkölcsi eszmény megvalósítására.

Tematika: 1–3. Őstörténet: teremtés-elbeszélések, az emberi gyöngeség és isteni irgalom triptichonja. Szövetségi elbeszélések, a P történelemszemlélete. 4–5. Pátriárka-történetek: a pátriárka-ciklusok műfaja, irodalmi jellemzői, hagyományai. Isteni kiválasztás, a választott nép önértelmezése: Ábrahám meghívása, szövetségi elbeszélések. 6–8. Mózes meghívása; Kivonulás-hagyomány (Húsvét éjszakája és Tízparancsolat). 9–11. Bölcsességi írárokból néhány választott szakasz elemzése.

Követelmény: A félév során egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Az órák során közreadott vázlatok. MAZZINGHI, LUCA: *A Bölcsesség útja. Tanulmányok a Bölcsesség könyvéről*, Sapientia Főiskola – L'Harmattan, Budapest, 2016; *A Bölcsesség szikrái* (Luca Mazzinghi tanulmányai), *Studia Biblica Athanasiana* 15 (2014) 3–117; RÓZSA HUBA: *A Genézis könyve*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2009–2011; THORDAY ATTILA: *A szövetség mint ajándék és elkötelezettség. Isten és ember szövetségekötése az ószövetségi írárokban*, Agapé, Szeged, 1996.

Ajánlott irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, Szeged, 2011. szeptember 8–10.*, JATEPress, Szeged, 2012; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Mózes törvénye, Krisztus törvénye. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, Szeged, 2006. augusztus 27–30.*, JATEPress, Szeged, 2007; A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az előadások során kapnak a hallgatók.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. Próféták és a Zsoltárok könyve

HOE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I-II. (HBO1–2/E)

A tanegység célja: A Próféták gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül bemutatni a különböző prófétai műfajok sajátosságait, az elbeszélések és a mögöttük rejlő tapasztalat összefüggéseit. Néhány zsoltár elemzésén keresztül megismertetni a zsoltárok műfaji és tartalmi gazdagságát, Izrael életében betöltött szerepét, valamint a keresztény olvasat hátterét, tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az Ószövetség Kr. e. 8–6. századi prófétai irodalma által közvetített vallási gondolkodást, a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit, a Zsoltárok könyve felépítését, a zsoltárműfajok jellemzőit és a héber költészet eszközeit. Képes a történelmi események és a prófétai szövegekben tükröződő vallási gondolkodás összefüggéseinek felismerésére, valamint az egyes zsoltárok céljának, főbb teológiai gondolatainak szabatos megfogalmazására, és azokat egy-egy konkrét élethelyzettel kapcsolatba tudja hozni. Elkötelezetten törekszik a próféták példájában látható tanúságtevő életre szűkebb és tágabb környezetében, valamint a zsoltárokat olvasva az Istennel elmélyülő párbeszédre, felfedezve, hogy arra minden életállapot és élethelyzet alkalmas közeget kínál.

Tematika: 1–2. Prófétai meghívástörténetek (Iz; Jer; Ez). 3–5. Izajási messiási szövegek (Iz 7–12). 6–9. Ebed-JHWH énekek. 10–12. Néhány zsoltár exegézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; SZABÓ MÁRIA: *A zsoltárok kincsei. Zsoltárfordítás nyelvi-filológiai jegyzetekkel. Válogatás a Zsoltárok I. könyvéből (1–41)*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; SZATMÁRI GYÖRGYI: *A zsoltárok emberarca, Jeromos füzetek 47* (2002) 19–24; SZATMÁRI GYÖRGYI: *Hatalmas tenger – tengernyi hatalom. A tenger átlényegülése a 69. zsoltárban, Pannonhalmi Szemle 19* (2010/2) 10–20.

Ajánlott irodalom: BEAUCHAMP, PAUL: *A zsoltárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Zsoltárok, himnuszok, imádságok. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, Szeged, 2008. augusztus 31. – szeptember 2.*, JATEPress, Szeged, 2009; BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 1. kötet, *Az Ószövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2002; BRUEGGEMANN, WALTER (szerk.): *A hit a Zsoltárok könyvében*, Kálvin, Budapest, 2008; CZIGLÁNYI ZSOLT: *Történeti feliratok a Zsoltárok könyvében, Teológia 33* (1999/1–2) 6–13; ZAMFIR KORINNA: *Ószövetségi exegézis*, Kolozsvár, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2008.

EÖKEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Alapvető etika I–II. (EAE1–2N)

A tanegység célja: A hallgató megismerje az ökológiai válság fogalmát, aktualitását, valamint az ezzel kapcsolatos tudományos és politikai célkitűzéseket, törekvéseket, határozatokat (pl. ENSZ-jelentések, Párizsi Klímacsúcs, stb. ...). A hallgató bevezetést kap az ökológia tudományába, megismeri az idetartozó alapfogalmakat (ökoszisztémák, humánökológia...). Ökocentrikus vs. antropocentrikus megközelítések.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ökológia aktuális problémáit, ökológiai nézeteket, tévedéseket, irányelveket. Képes átlátni az egyes ökológiai és környezetvédelmi álláspontokat, tisztában van a főbb irányvonalakkal, a kortárs politikai és tudományos törekvésekkel. Elkötelezett a környezettudatos viselkedésben és annak oktatásában, s maga is kész a szemléletváltásra, ha szükséges.

Tematika: Bevezetés az ökológia tudományába. Az ökológia korai története. Alapfogalmak, ökoszisztémák. Környezettörténet (az Öt Nagy Lépés), humánökológia. Az ökológiai probléma tudatosulása. Tipikus ellenvetések és tévedések. Tudományos és politikai irányvonalak, határozatok (Brundtland-jelentés, Párizsi Klímacsúcs).

Követelmény: Félév végéig a tárgyhoz kapcsolódó, de szabadon választott témában szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Félév során kiadott jegyzet; ZLINSZKY JÁNOS: Környezet- és természetvédelem, *Vigilia* 81 (2016/5) 329–342; McNEILL, JOHN ROBERT: *Valami új a nap alatt. A 20. század környezettörténete*, Ursus Libris, Budapest, 2011; GYULAI IVÁN: *A bio-massza-dilemma*, Magyar Természetvédők Szövetsége, Budapest, 2007; JÁVOR BENEDEK (szerk.): *Felelőségünk a teremtett világért. Egyházi dokumentumok az ökológiai válságról*, Védegylet, Budapest, 2004, (<http://www.vedegylet.hu/doc/felelossegunk.pdf>).

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Laudato si'. kezdetű enciklikája közös otthonunk gondozásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Felelőségünk a teremtett világért: „Minden általa és érte teremtett...” A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméről*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

MTÖKN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az ökumenizmus történetét, szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában. Elemezzük a katolikus egyház ökumenikus dekrétumait, összehasonlítjuk az ökumenikus mozgalomban részt vevő felekezetek tanítását. Megvizsgáljuk, hogy milyen lehetőségek tárulnak fel az ökumenizmus mindennapi megélése kapcsán.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Betekintéssel rendelkezik az ökumenizmus történetébe, ismeri szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában. Képes a katolikus egyház dokumentumainak és a keresztény felekezetek tanításának összehasonlító elemzésére, a mindennapi tapasztalatokból fakadó következtetések megfogalmazására. Törekszik az ökumené mindennapi megélésére, s a másik felekezet képviselője iránti nyitottsággal keresi az ennek során felmerülő kérdések lehetséges válaszait.

Tematika: 1. Mi az ökumenizmus? Bevezetés, fogalmi tisztázás; az ökumenizmus helye a teológián belül. 2. Vallásszabadság a mai magyar jogi szabályozásban. 3–4. Az ökumenizmus története. 5. Az ökumenizmus résztvevői. 6. Az ökumenizmus katolikus alapelvei és gyakorlata. 7. Az ökumenikus párbeszéd eredményei, egységmodellek. 8–9. A főbb teológiai kérdések ökumenikus szempontból. 10. A katolikus egyház ökumenikus dekrétumai. 11. Szezták és ökumenizmus. 12. Ökumenizmus és vallási pluralizmus. 13. Az ökumenizmus lehetőségei a mindennapi keresztény praxisban.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. Megadott témáról írásbeli reflexió beadása az utolsó előtti órán. Az órán elhangzottak és a megjelölt jegyzetek alapján a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: DOLHAI LAJOS: *Bevezetés az ökumenizmusba. Katolikus nézőpontból*, Jel, Budapest, 2012; Unitatis Redintegratio. A II. Vatikáni Zsinat határozata az ökumenizmusról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 239–269; II. JÁNOS PÁL: Ut Unum Sint enciklika az ökumenikus törekvésekről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326; KERESZTÉNYEK EGYSÉGÉT ELŐMOZDÍTÓ PÁPAI TANÁCS: *II. Ökumenikus Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: KERESZTÉNY EGYSÉGTTKÁRSÁG: *Ökumenikus Direktórium és lelkipásztori instrukciója*, k. n., Róma, 1983; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetlen üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KRÁNITZ MIHÁLY: *Együtt az úton. Ökumenikus és vallásközi párbeszéd*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; BÉKÉS GELLÉRT: Ökumenizmus, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 5. kötet, *Tanulmányok a filozófia és a teológia köréből a II. Vatikáni Zsinat után*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 7–73, (önálló kötetben: BÉKÉS GELLÉRT: *Ökumenizmus*, k. n., Róma, 1976.); O'HALLORAN, JAMES: *Keresztény kisközösségek*, PanPress, Budapest, 2000; *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent

István Társulat, Budapest, 2003; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szekták és a kereszténység*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; Dignitatis Humanae. A II. Vatikáni Zsinat nyilatkozata a vallásszabadságról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 485–506.

MTPATN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A papi lét és élet jellemzőinek bemutatása a pap alapvető kapcsolatai szerint Istennel, a presbitériummal és a hívők közösségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a papi karakter és szolgálat értelmezését az Egyház krisztusi küldetésének távlatában. Képes korunkra és saját életére alkalmazni annak következtetéseit. Elkötelezett a szolgálat végzésében és saját lelkületének folyamatos alakításában.

Tematika: Papi identitás. A pap egyéni üdvösségtörténete. Meghívás és küldetés. A papi szerep szoros kapcsolata a krisztusi közösséggel. A pap feladatai. Egyetemes és szolgálati papság. Evangéliumi tanácsok. Az élet keresztsjeinek elfogadása. Egyházmegye és szerzetesi lelkiség. Kapcsolat a főpásztorral. Kapcsolat a presbitériummal. Hivatásbresztés. A szeretet elsődlegessége. A szentségek közvetítője. A közösség vezetője. Alázat és egyszerűség.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BERAN FERENC: *Értük szentelem magam. A papság teológiája*, Szent István Társulat, 2010; Presbyterorum ordinis. Határozat a papi szolgálatról és leltről, in DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 571–603.

Ajánlott irodalom: VI. PÁL PÁPA: *Sacerdotalis caelibatus apostoli körlevele a papi celibátusról*, Amerikai Magyar Kiadó, Köln – Detroit – Wien, 1968; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Novo incipiente kezdetű nagycsütörtöki levél az egyház minden papjához*, in *II. János Pál pápa első enciklikája és levelei*, Szent István Társulat, Budapest, 1980, 145–177; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Pastores dabo vobis apostoli buzdítás a papképzésről korunk körülményei között*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 877–970; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A papi élet és szolgálat direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap, az ige hirdetője, a szentségek kiszolgáltatója és a közösség vezetője a harmadik évezred távlatában*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; PÜSPÖKI SZINÓDUS: *A szolgálati papság*, in *A papi szolgálat. Dokumentumok, tanulmányok, elmékedések*, Opus Mystici Corporis, Bécs, 1974, 167–189; GRESHAKE, GISBERT: *Pap vagy mindörökké*, Szent István Társulat, Budapest, 1985; STICKLER, ALFONS M.: *A klerikusi celibátus fejlődéstörténete és teológiai megalapozása*, Budapesti Központi Papnevelő Intézet, Budapest, 1994; valamint a következő folyóiratok: *Papi lelkiség*, 1–4. évf.; *Presbyteri. Quaderni di spiritualità pastorale*, Trento; *Prêtres diocésains*, Paris.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS ETIKÁJA

PTE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Eladó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: Áttekinteni és megvitatni a pasztorális tanácsadás területén jelentkező etikai problémákat. Megismertetni a hallgatókat a szociális segítségnyújtás különböző területein általánosan érvényes etikai normákkal, felkészíteni őket arra, hogy felismerjék a különböző segítő helyzetek morális tartalmát és képesek legyenek azok etikai reflexiójára és etikailag tudatos cselekvésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti az etikai normákat és azok betartásának jelentőségét. Képes arra, hogy a tevékenysége során felmerülő etikai dilemmákat árnyaltan mérlegelje és átgondolt döntéseket hozzon. Kész arra, hogy a megismert és megértett etikai szabályok szerint végezze pasztorális tanácsadói tevékenységét.

Tematika: A lelki gondozás etikai normái és azok gyakorlati alkalmazása.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: VARGA KATALIN: *Pszichológus etika – 99 dilemma tükrében*, Medicina, Budapest, 2009.

PTSFH1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

PTSFH2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hörcsik Edit

A tanegység célja: Beszélgetések és strukturált gyakorlatok keretében lehetőséget biztosítani különböző elméleti és gyakorlati ismeretek integrációjára, az önismeret fejlesztésére, hogy a hallgatók minél nagyobb jártasságot szerezzenek a lelkigondozói helyzetekben szükséges reflektív és önreflektív szemléletű munkamód terén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkigondozás határterületeit. Képes a kliens igényei és saját kompetenciái differenciált reflexiójára. Képes érett etikai készséggel, diszkrécióval, elkötelezett humanitással az önálló és a közösségben végzett lelkigondozói szolgálatra. Törekszik minél nagyobb jártasságra és fejlődésre az empátia, reflektivitás, önreflektivitás, integráló és differenciáló képesség, spontaneitás, kritika adása és fogadása terén.

Tematika: Minden félévben igazodik a terepgyakorlat helyén megjelenő elméleti és gyakorlati lelkigondozói kérdésekhez.

Követelmény: A szemináriumokon való személyes és aktív részvétel. A gyakorlatokon felvetődő témakörökhöz kapcsolódó önismereti feladatok határidőre történő teljesítése. A kliensekkel végzett munka alapján minden félévben rövid (1-4 oldal terjedelmű) szemináriumi dolgozat elkészítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: Az órákon az elméleti kurzusokon elhangzottak gyakorlati alkalmazása a cél, ezért külön kötelező irodalmat nem igényel a kurzus. Az ajánlott irodalom a Sapientia Könyvtárban elérhető, mindig a gyakorlati témákhoz kapcsolódik.

PTPT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, a lelkipásztori tevékenység fő ágainak és módszertani kérdéseinek, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését, fő elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes tudatosan szembenézni korunk kihívásaival és az azokra adható lelkipásztori válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztorkodásból rá háruló feladatokat.

Tematika: 1. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. A „pasztorális” szó különböző jelentései, fogalmi keveredések. 2. A népegyház modellje, működése és átalakulása. 3. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban. Az új evangélicizáció teológiája és jelkisége. 4. A kommunió-egyháztanból fakadó következtetések a pasztorálisban, a lelkipásztorkodás mint „egyházi cselekvés”. A papság és a világiak szerepe az evangélicizációban. 5. A szentségi lelkipásztorkodás alapelvei és fő gyakorlati kérdései. 6. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás szemléletmódja és fő elemei. 7. A lelkipásztorkodás az aktuális korkérdésekkel szemben. Sajátos csoportok pasztorációja, ifjúságpasztoráció, családpsztoráció. A felnőttek helyzete a pasztorációban. A teremtés iránti felelősséggel cselekvő egyház. 8. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangélicizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangélicizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014; NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat*, k. n., h. n., 2014, (belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott irodalom: NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangélicizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszélgünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016, (mindkét dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető); II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangélicizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Teremtésvédelemről lelkipásztoroknak, közösségeknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

MTPA1N, BAPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (MTET1N, BAET1N), ill. Egyháztörténelem I–II. (HET1N); Filozófiatörténet I. (MTFT1N, BAFT1N, HFT1N)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Bevezetés; az apostoli atyák. A korai hitvallások. Didakhé. Hermasz Pásztor. Apokrif apokalipszisek, evangéliumok, akták és levelek. A 2. századi görög apologéták. A gnoszticizmus főbb áramlatai. Szent Irenaeus. Az alexandriai teológiai iskola kezdetei. Órigenész. Tertullianus. Szent Cyprianus. Minucius Felix. Hippolütosz. Novatianus. Lactantius. Áriusz presbiter és Szent Athanasziosz pátriárka. Nagy Szent Baszileiosz. Nazianzoszi Szent Gergely. Nüsszai Szent Gergely.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján kötelező olvasmány mintegy 50 oldalnyi szöveg a Vanyó László által szerkesztett Ókeresztény írók című sorozat megfelelő kötetéből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 1. kötet, *Az első három század*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; *Az Ókeresztény írók* című sorozat megfelelő kötetei.

BAPA1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Györök Tibor

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (BAET1/E); Filozófiatörténet I. (BAFT1/E)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Az apostoli atyák: Római Szt. Kelemen, Antióchiai Szt. Ignác, Szt. Polikárp. 2. Ismeretlen szerzőjú művek az apostoli atyák korában: Didakhé, Barnabáslevél, Hermasz *Pásztor*a. Az ebből lesűrhető egyházfegyelmi, szervezeti és liturgikus rend. 3. Apokrifok és pszeudoepigrafák. A hitvallások. 4. A gnoszticizmus. Markion, Valentinusz, Basziliidész. Szentháromságani eretnokségek. A montanista mozgalom. 5. Keresztényellenes polémia. A hagiográfia kezdetei: vértanúakták és szenvedéstörténetek. 6. Az apologéták. Céljaik, alapeszméik. Szent Jusztinosz, Tatianosz, Theophilosz, A Diognétoszhoz írt levél. 7. Szt. Irenaeus. Az antignosztikus polémia. A Szentírás és a tanítóhivatal (apostoli utódlás, újszövetségi kánon, hit szabálya). 8. Alexandriai Kelemen művei, teológiai, erkölcsi, pasztorális látásmódja. 9. Órigenész élete, főbb művei. A Szentírás hármasság értelme. Vitatott teológiai nézetei. 10. Római Hippolütosz. Egyházfegyelmi és teológiai problémák a római egyházban. A *Traditio Apostolica*. 11. Tertullianus főbb művei, stílusa, apologetikus érvelése. Katolikus és montanista korszaka. 12. Szt. Cyprianus. Az észak-afrikai egyház helyzete a 3. század első felében. A bukottak („lapsi”-k) problematikája.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 1. kötet, *Az első három évszázad*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; HAMMAN, ADALBERT-GAUTIER: *Hogyan olvassuk az egyházatyákat?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009. PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; XVI. BENEDEK PÁPA: *Az egyházatyák*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; *Az Ókeresztény Írók* című sorozat megfelelő kötetei.

MTPA2N, HPA2N, BAPA2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (MTPA1N, HPA1N, BAPA1N)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Az antiokhiai iskola. Aranyszájú Szent János. A 4. század palesztinai és szíriai szerzői. Szír Szent Efrém. A nyugatiak küzdelme az arianizmus ellen. A donatista szakadás. Alexandriai Szent Cirill. Az egyiptomi szerzetesség megalapítói. Szent Ambrus. Ambrosiaster. Szent Jeromos. Szent Ágoston. Szent Ágoston ellenfelei és követői. Eretnekségek Hispániában. Latinul író keresztény költők. Galliai írók. Itáliai atyák. A középkor tanítómesterei. A patrisztikus kor alkonya Keleten.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján mintegy 50 oldalnyi szöveg az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő köteteiből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 2. kötet, A 4–8. század, Jel, Budapest, 2017; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

BAPA2/E – ESTI, I. FÉLÉV 3 KREDIT

Előadó: Dr. Györök Tibor

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (BAPA1/E)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányának figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Egyiptomi szerzetes írók. A monasztikus életideál kialakulása és formái. Remete Szent Antal, Szent Pakhomiosz. Az Apophtegmata Patrum. 2. Az arianizmus elleni harc. Áriusz tételei, támogatói. Az I. egyetemes zsinat és tételei; Nagy Szent Atanáz élete és művei. Juliánosz aposztata. 3. Az arianizmus legyőzése (361–381). A szemiarianusok és ortodoxok összefogása. A Tomus ad Antiochenos. A II. egyetemes zsinat. 4. Az alexandriai teológiai iskola a IV. sz.-ban. Alexandriai Kírilloz és Nesztoriosz. Az efezusi zsinat. A 433-as egységformula. 5. Az antiokhiai teológiai iskola. Tarszoszi Diodorosz, Aranyszájú Szent János, Mopszuesztiai Theodorosz, Küroszi Theodorótosz: életük, munkásságuk, műveik sorsa. 6. Jeruzsálem és a Szentföld a 4. században. Kaiszareiai Euszebiosz élete, művei. Jeruzsálemi Szent Kírilloz. A kateketikai beszédek jelentősége. Egeria (Etheria) útinaplója. 7. A kappadókiai atyák. Nagy Szent Baszileiosz antiariánus küzdelmei, monasztikus reformja, művei. Nüsszai Szent Gergely. Nazianzoszi Szent Gergely élete, művei. 8. A khalkedoni egyetemes zsinat és előzményei (rablózsinat). A khalkedoni formula. Nagy Szent Leó pápa. 9. Róma egyháza a 4. században, Damasus pápa. Rufinus és Szent Jeromos. Az Órigenész körüli vita. Jeromos élete, a szentírásudományban betöltött szerepe. Szent Ambrus. 10. Szent Ágoston. Élete, művei, érdemei és teológiai látásmódjának arnyoldalai. A pelagianista vita. 11. A monofizita vita és következményei. Jusztiniánosz császár. Az V. egyetemes zsinat. A „Három fejezet” és Vigilius pápa. Szent Benedek. 12. A monotheletista és monoenergista vita. A VI. egyetemes zsinat. Maximosz hitvalló. Nagy Szent Gergely pápa. (Szent) Boëthius. 13. Az ikonrombolás. Az ikontisztelet teológiai tisztázása: A VII. egyetemes zsinat. Damaszkuszi Szent János.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 1. kötet, *Az első három évszázad*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; HAMMAN, ADALBERT-GAUTIER: *Hogyan olvassuk az egyházatyákat?*, Bencés Kiadó, Pannonhalm, 2009; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; XVI. BENEDEK PÁPA: *Az egyházatyák*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; *Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.*

MAPDPK/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAPDTP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Révay Edit

A tanegység célja: A neveléstudományi kutatások alapvető módszereinek megismerésével és gyakorlati alkalmazásával felkészíteni a pedagógiai kutatások szakszerű kidolgozására, kialakítani a leendő pedagógusok kutató attitűdjét, fejleszteni problémafelismerő és -megoldó képességüket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik szakmai önállósággal, lényeglátással. Képes a problémák önálló és hatékony megoldására, a szakmai információforrások felkutatására, értelmezésére és felhasználására. Képes a gyakorlati munkáját érintő kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására pedagógiai tevékenysége során. Szaktárgya és a neveléstudomány kutatási módszereinek ismeretében fogékony a pedagógiai problémák felismerésére, elkötelezett azok szakszerű megoldására.

Tematika: A pedagógiai kutatás metodológiai kérdései (alapvető sajátosságok, jellemzők, folyamatok, stratégiák, módszerek, kutatásetikai problémák). A szakirodalom feltárása és feldolgozása (a szakirodalmi tájékozódás bázisai, forrásai, technikái, korszerű információkereső rendszerek). Kutatási stratégiák. A kutatás módszerei és eszközei (megfigyelés, kikérdezés, tesztek, dokumentum- és tartalomelemzés). A pedagógiai vizsgálatok matematikai statisztikai módszerei. A kutatási eredmények értelmezése és közlése (interpretáció, értékelés, kutatási beszámoló, publikáció). Gyakorlati kutatómunka.

Követelmény: A hallgatók pedagógiai tevékenységéhez kapcsolódó probléma vizsgálata. A kutatás bemutatása. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: BABBIE, EARL: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi Kiadó, Budapest, 1995; NANSZÁKNÉ CSERFALVI ILONA: *Pedagógiai jelenségek vizsgálata. Metodikai gyűjtemény*, Tóth Könyvkereskedés és Kiadó, Debrecen, 1998; FALUS IVÁN (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2000; FALUS IVÁN – OLLÉ JÁNOS: *Statisztikai módszerek pedagógusok számára*, Okker, Budapest, 2000; FÓNAI MIHÁLY – KERÜLŐ JUDIT – TAKÁCS PÉTER (szerk.): *Bevezetés az alkalmazott kutatásmódszertanba*, Pro Educatione Alapítvány, Nyíregyháza, 2002; GOLNHOFER ERZSÉBET: *Az esettanulmány*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001; OROSZ SÁNDOR: *Mérések a pedagógiában*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; SZABOLCS ÉVA: *Kvalitatív kutatási metodológia a pedagógiában*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

OPSPPN, MAPSPP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslektan (OPSFNL); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Feltárni azokat a pszichológiai tényezőket, melyek az oktatói-nevelői munkában szerepet játszanak. A figyelem középpontjában a pedagógiai munka két főszereplője, a tanár és a tanulócsoporthoz áll, valamint a közöttük létrejövő komplex interakciók. Ezen elméleti tudás birtokában a hallgatók képessé válnak arra, hogy majdani oktató-nevelő munkájukat tudatosan, célirányosan és hatékony módszerek igénybevételével tervezzék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az iskolai szocializációban szerepet játszó pszichológiai tényezőket és képes azok azonosítására. Elfogadja az egyéni bánásmód, valamint a kiscsoportos irányítás szükségességét a nevelésben és képes annak alkalmazására. Birtokában van azoknak a módszereknek, amelyek a hatékony iskolai szocializáció feltételei és elkötelezett ezek megvalósításában.

Tematika: 1. A szocializáció elméleti kérdései: szinterei, szereplői, tanulási formái. 2. A pedagógus személyisége és a tanári szerep. 3. Tanárok hiedelmei és oktatói viselkedése 4. A tanári hatalomgyakorlás eszközei: tekintély, fegyelmezés, értékelés. 5. A motiváció típusai 6. Az intelligencia 7. Aktivációs szint, fáradás és oktatásszervezés. 8. A tanulók közti egyéni különbségek jellemzői, megismerésük, bánásmód. 9. A speciális nevelési igényű tanulók segítése. 10. Tehetségtámogatás az iskolában. 11. Nemek szerepe az iskolában 12. A szociometria módszere. Az iskola mint szervezet.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga. Nappali tagozaton további követelmény a félév közben egy szociometriai vizsgálat elvégzése.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Pedagógiai pszichológia*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: MÉSZÁROS ARANKA (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2004; N. KOLLÁR KATALIN – SZABÓ ÉVA (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris, Budapest, 2004.

PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ

Etikatanár, hittanár

MAPRET/E, MAPRH/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Körmendy Károly, Szentváry-Lukács Erika, Szűcsné Tihanyi Gyöngyi

További leírást lásd: REFLEKTÍV PEDAGÓGIA

MTPLADN, BAPLADN, BAPLAD/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Bevezetést nyújtani a plébánia adminisztratív, szervezeti és ügyviteli életébe, az irodai munkába, valamint eligazodást és némi gyakorlatot adni azokban az esetekben, amelyek a leggyakrabban előfordulnak.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai iroda dokumentumait (anyakönyvek, hivatali akták stb.). Képes önállóan híveket fogadni, meghallgatni, alapvető eligazítást adni. Elkötelezett abban, hogy szerzetesi vagy világi plébánián az egyház szándéka szerint dolgozzék a hívek javára.

Tematika: 1. A plébánia mint „kis egyház”. A plébános személye, a káplán. 2. A magyar plébániák sajátosságai. 3. Városi és falusi plébánia. 4. A plébánia rétegződése (csoportok, lelkeségi mozgalmak, kórus, ministránsok, önkéntesek stb.). 5. A plébánia házának berendezése (ingatlanok, tulajdonviszonyok). 6. Az egyházközségi képviselőtestületi tanács. 7. Anyagiak: egyházi adó/önkéntes hozzájárulás, perselypénz, stóladíjak. 8. Adminisztráció: anyakönyvek, okmányok, hivatalos levelek, dokumentumok. 9. Az irodai élet (az iroda berendezése, archívum, könyvtár, pecsétek, biztonság stb.).

Követelmény: A félév során tevékeny jelenlét. A félév végén nappali tagozaton gyakorlati jegy, esti tagozaton aláírás.

Irodalom: *Magyarországi Katolikus Egyházközségek Általános Szervezeti Szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1984; *Egységes Katolikus Anyakönyvezési Szabályzat*, Szent István Társulat, Budapest, 1988.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT

BAPLGYN, BAPLGYE – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. (BAPLGYB1N), ill. Plébániai gyakorlat bevezetése (BAPLGYB/E) teljesítése, valamint nappali tagozaton a Plébániai gyakorlat bevezetése II. (BAPLGYB2N) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: Részvétel egy plébánia lelkipásztori életében, majd reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes közösségi attitűddel az egyház plébániai szolgálatába való építő bekapcsolódásra. Képes lelkipásztori programban gondolkodni és ennek érdekében gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elkötelezett és felelős résztvevője a plébániai program megvalósításának. Felelősen vállalja az egyház missziójában való közreműködést.

Követelmény: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. kurzuson kapott szempontokat követve aktív részvétel nappali tagozaton 2 hét, esti tagozaton 1 hét időkeretben egy, a gyakorlatvezető által kijelölt plébánia életében, majd ezt követően egy beszámoló elkészítése. Ezek alapján a félév végén nappali tagozaton aláírás, esti tagozaton gyakorlati jegy.

BAPLGYB/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Nyári kateketikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGY/E)

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvétellel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvétellel.

Tematika: 1. A hallgatók korábbi tapasztalatainak felmérése. 2–3. A plébánia az egyház életében. 4–5. Világi szolgálata a plébániai közösségben. 6–7. Lelkipásztori reflexió, tervezés és döntéshozatal a plébániai közösségben. 8. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai.

Követelmény: Részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és olvasónapló vagy órai beszámoló készítése megadott szabályok szerint. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztori szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kiegészítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztora és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996.

BAPLGYB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Nyári katechetikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGYN)

A tanegység célja: A félévközi gyakorlat során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1–2. Reflexió a nyári gyakorlat lefolyására, tapasztalatainak elemzése. 3. Feladattípusok a közösségben, a lelkipásztori munkatárs feladatkörének alaptípusai (közösségszervezési, adminisztratív, liturgiavezetési, programszervezési). 4. A feladattípusok ellátásához szükséges készségek. 5. A lelkipásztori reflexió elvei és gyakorlata. 6–7. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben. 8. A lelkipásztor lelki és közösségi életének egyes kérdései. 9. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai.

Követelmény: Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és olvasónapló készítése megadott szabályok szerint. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztorok szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Novo Millennio Ineunte apostoli levél*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 565–599; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztora és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; JÁLICUS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014, (vagy korábbi kiadás: Prugg Verlag, Eisenstadt, 1979).

BAPLGYB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat (BAPLGYN) egyidejű felvétele.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániákon zajló lelkipásztori munkába bekapcsolódott hallgatók tapasztalataira való reflexió segítése, az átéltek értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elköteleződik az evangelizációban. Felelősen vállalja a lelkipásztori munkában való részvétel által megkívánt, önállóságot igénylő döntéshelyzeteket, valamint a közös tervezésben, megvalósításban és értékelésben való együttműködést.

Tematika: Reflexió a plébániai gyakorlatra, tapasztalataink elemzése.

Követelmény: Szóbeli beszámoló szemináriumi formában a kéthetes gyakorlat tapasztalatairól, és annak írásbeli beadása. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lämpás, Abaliget, 1996.

Ajánlott irodalom: CORDES, PAUL JOSEF: *A lelket ki ne oltátok. Karizmák és újra-evangelizálás*, Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1993; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Misekalauz*, Igen – Új Ember, Budapest, 2000.

KGPO – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Nyirkos Tamás

A tanegység célja: Gyakorlati példákból kiindulva bevezetést nyújtani napjaink politikai gondolkodásának meghatározó irányzataiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kortárs politikai gondolkodás legjelentősebb iskoláit, a haszonelvű, libertárius, egyenlőségelvű és közösségelvű irányzatokat, illetve ezek történetét. Képes az elméleti irányzatok eltérő megközelítéseit aktuális politikai és gazdasági kérdésekre alkalmazni. Elkötelezett a politikai és gazdasági kérdések átfogó társadalmi szemlélete iránt, amely az egyéni megközelítésekkel szemben az adott kérdések közösségi jellegét, a közjó eszméjét tartja szem előtt.

Tematika: 1. A politikai érvelés típusai. 2. Haszonelvűség. 3. Libertarizmus. 4. A szabad piac ideológiája. 5. Szabadság és egyenlőség. 6. Társadalmi diszkrimináció. 7. Kommunitarizmus. 8. A közjó fogalma.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SANDEL, MICHAEL J.: *Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*, Budapest, Corvina, 2012.

Ajánlott irodalom: STRAUSS, LEO – CROPSEY, JOSEPH (szerk.): *A politikai filozófia története*. Európa, Budapest, 1994; MILLER, DAVID (szerk.): *Politikai filozófiák enciklopédiája*, Kossuth, Budapest, 2003.

PORTFÓLIÓ

2017. szeptember 1. előtt indult tanári mesterképzés hallgatói számára

MAP/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 5 KREDIT

A tanegység célja: A portfólió célja az, hogy a hallgató meggyőzően bizonyítsa, hogy tanári tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint, hogy a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: A gyakorlatról összefoglaló dolgozatot (portfóliót) szükséges készíteni, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, amelyeket a hallgató a tanítási gyakorlatai során készített, és amelyek szakmai kompetenciái fejlettségét, fejlődését tükrözik.

A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- A szakmai életút bemutatása, a hittanár-nevelőtanár/erkölcs- és etikatanár szakon eltöltött féléves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában.
- A csoportos gyakorlat során készített dokumentumok.
- Az egyéni gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok:
 - az iskola/tanulócsoport sajátosságainak bemutatása;
 - a hospitált óráról készített jegyzőkönyvek;
 - a féléves gyakorlat során készített tematikus terv(ek);
 - a féléves gyakorlat során a hallgató által megtartott órákra készített óravázlatok az önértékelő reflexiókkal;
 - a féléves gyakorlat keretében megtartott egyik óráról készített felvétel;
 - tanórán kívüli tevékenységek dokumentációja reflexiókkal;
 - mentortanár táblázatos és szöveges értékelése;
 - diákok által készített értékelések;
 - az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.
- Összegző reflexió: a féléves munka értékelése, önreflexió a hallgató szakmai fejlődéséről.
- A portfólióban a hallgató egyéni döntése alapján elhelyezhető továbbá minden olyan kiegészítő szakmai dokumentum, amelyről a hallgató úgy gondolja, hogy szakmai fejlődését mutatja. (Fontos ezekhez magyarázatot kapcsolni: hogyan segítette a dokumentumban bemutatott tevékenység a hallgató tanári kompetenciáinak fejlesztését?)

A portfóliót nyomtatott és elektronikus formában (cd) 1 példányban kell beadni, mel-
lékelni kell hozzá a hallgató által megtartott hittan- és/vagy etikaóra felvételét.

A portfólióvédés során a hallgatók prezentáció keretében mutatják be a gyakorlat során végzett munkájukat. A beadott portfólióról és a portfólióvédés során nyújtott teljesítményükről szóbeli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól. A kapott érdemjegy a diplomajegy részét képezi. Az értékelés alapja az önelemző képesség színvonala, a fejlődés mértéke, a szakmaiság megléte vagy hiánya.

A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájékoztatást.

A portfólió beadásának határideje: Az őszi szemeszterben: **2018. január 6.** szombat; a tavaszi szemeszterben: **2018. május 26.** szombat.

A portfólióvédés időpontja: Az őszi szemeszterben: **2018. január 20.** szombat; a tavaszi szemeszterben: **2018. június 23.** szombat.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011.

MAPORT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

A tanegység célja: A neveléstudományi portfólió elkészítésének értékelési célja az, hogy adjon áttekintést a hallgató kompetenciáiról, fejlesztési célja pedig az, hogy mutassa be a hallgató szakmai fejlődését, rávilágítva arra, hogy a továbblépés érdekében milyen területen milyen teendők mutatkoznak.

A portfólió segítségével a hallgató adjon számot pedagógiai tudásáról: elméleti ismereteiről és gyakorlati felkészültségéről. Bizonyítsa meggyőzően, hogy tanári tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: „A tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a szakmai gyakorlatokat is bemutató és feldolgozó, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.” (A tanárképzés általános követelményeiről szóló 1. melléklet a 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelethez 4.5.)

A hallgatónak olyan dokumentumgyűjteményt (portfóliót) szükséges készítenie, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során megvédenie, melyből megismerhető a szakmai tevékenysége.

A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, munkaanyagokat, amelyeket a hallgató **a főiskolán teljesített szakterületi, pedagógiai, szak módszertani (elméleti és gyakorlati) kurzusai keretében, valamint a tanítási gyakorlatai során készített,** és amelyek tükrözik szakmai fejlődését, ill. amelyek segítségével meghatározhatóak tanári kompetenciái.

A hallgatónak a neveléstudományi portfólióban elhelyezett dokumentumokban számot kell adnia szaktárgyi tudásáról, módszertani-szak módszertani felkészültségéről, a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatairól, sikereiről, nehézségeiről is. Fontos azt is bemutatnia, hogy a főiskolai képzés elvégzése során milyen területeken gazdagodtak ismeretei, milyen képességei fejlődtek, hogyan formálódtak attitűdjei. Ehhez nélkülözhetetlenek a hallgató reflexiói, önreflexiói, valamint a szakmai gyakorlatára, munkáira kapott egyéb értékelések is.

A neveléstudományi portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- A szakmai életút bemutatása, a hittanár-nevelőtanár/etikatanár szakon végzett tanulmányok és tanítási gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában.
- A szakterületi képzés keretében készített referátumok: a pedagógiai munka szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredmények tudományos alaposágú bemutatása, elemzése és értékelése.
- A szak módszertan szemináriumok során készített írásbeli beszámolók.

- A tanítási gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok:
 - az iskola/a dokumentált órák tanulócsoportjainak bemutatása (csoportprofil);
 - a hospitált órákról készített jegyzőkönyvek;
 - a gyakorlat során készített tematikus terv(ek) (tanulási-tanítási egység/ téma terve);
 - a tanítási gyakorlat során a hallgató által megtartott órákra készített óra-/foglalkozástervek a tematikus tervekhez kapcsolódóan (ennek részeként lehetőség szerint a tanulói teljesítmények mérésének, értékelésének dokumentumai) és minden óravázlat kiegészítése önértékelő reflexiókkal;
 - a gyakorlat keretében megtartott egyik óráról készített felvétel;
 - tanórán kívüli tevékenységek dokumentációja reflexiókkal;
 - mentortanárról táblázatos és szöveges értékelése;
 - diákok által készített értékelések;
 - a tanítási gyakorlat, az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.
- Összegző reflexió: önreflexió a hallgató a főiskolai képzés során mutatott szakmai fejlődéséről.
- A portfólióban helye van minden szakmai dokumentumnak, amelyekről a hallgató úgy gondolja, hogy szakmai fejlődését igazolják. Ezeket azonban rendszerbe szedve kell elhelyezni: a tanári kompetenciák és a hozzájuk tartozó indikátorok szerint csoportosítva. Fontos ezekhez magyarázatot kapcsolni: hogyan segítette a dokumentumban bemutatott tevékenység a hallgató tanári kompetenciáinak fejlesztését?

A portfóliót nyomtatott és elektronikus formában (cd) 1 példányban kell beadni, mel-
lékelni kell hozzá a hallgató által megtartott hittan- és/vagy etikaóra felvételét.

A portfólióvédés során a hallgatók prezentáció keretében mutatják be a munkájukat. A beadott portfólióról és a portfólióvédés során nyújtott teljesítményükről szó-
beli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól. A kapott érdemjegy a
diplomajegy részét képezi. Az értékelés alapját az önelemző képesség színvonala, a
fejlődés mértéke, a szakmaiság megléte vagy hiánya képezi.

A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kap-
csolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájé-
koztatást.

A portfólió beadásának határideje: 2018. május 26. (szombat)

A portfólióvédés időpontja: 2018. június 23. (szombat)

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL
MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet,
Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a
hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Neve-
léstudományi Intézet, Budapest, 2011. OKTATÁSI HIVATAL: *Útmutató a pedagógusok mi-
nősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Negyedik,
javított változat*, [http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/
utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_4jav.pdf](http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_4jav.pdf).

MTPRN, OPRN, BAPRN, BAPRVE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A tanári hivatás gyakorlásához szükséges anyanyelvi kompetencia fejlesztése és mérése. Szakterületi és általános műveltség körébe tartozó témákon keresztül felkészíteni egy-egy kérdés szóbeli és – forrásokra korrekt módon hivatkozó – írásbeli kifejtésére. A stílus, az érvelés és vitakészség fejlesztése. Bevezetni a hallgatókat a keresztény hit és etika alapvető irodalmának (egyházi dokumentumok, kézikönyvek, lexikonok, gyűjteményes kötetek, folyóiratok) használatába, hit- és etikai kérdések közelítésének általános módszertanába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az alapvető szakirodalmat és a tudományos írásbeliség formái, technikai követelményeit. Tisztában van a magyar helyesírás szabályaival és kellően gazdag szókincsel rendelkezik. Képes egyes kérdésekhez megfelelő forrásokat felkutatni és azokat korrekt, kritikai módon használni. Képes adott témában megfelelő stílusban, érvekre alapozva, szabatosan kifejteni véleményét. Elkötelezetten törekszik az önművelésre, műveltsége bővítésére, anyanyelvünk pontos, igényes használatára.

Tematika: Az alapvető szakirodalom: lexikonok, kézikönyvek, folyóiratok, elektronikus források bemutatása és használata. Különböző írásbeli műfajok – rezümé, recenzió, tanulmány – megismerése. A dolgozatírás módszertana: témaválasztás; a dolgozat felépítése; idézetek, hivatkozások alkalmazása; megfelelő irodalom összeállítása és az irodalomjegyzék formai és tartalmi követelményei. Helyesírás és nyelvhelyesség. Szókincs és stílus (szóbeli, írásbeli kifejezőeszközeink). Szakszókincs, idegen szavak és kifejezések, nyelvi játékok. Témakifejtés, érvelés, vita.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Dolgozatírási szabályzat*, Sapiientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott irodalom: ECO, UMBERTO: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?*, Kairosz, Budapest, 2002; FERCSIK ERZSÉBET: *Dolgozatírás – felsőfokon*, Krónika Nova, Budapest, 2002; GYURGYÁK JÁNOS: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2005.

PTPD1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

PTPD2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Góczán-Szabó Ildikó, Martosné Dulácska Csilla

A tanegység célja: A hallgatók önismeretének fejlesztése. A hallgatók segítséget kapnak ahhoz, hogy jelen tevékenységük és mindennapi életük akadályait, nehézségeit vagy megterhelő múltbeli élményeiket a pszichodráma módszereivel, a csoport támogató segítségével újra átélve feldolgozzák.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pszichodráma foglalkozások nem konkrét kompetenciák fejlesztését tűzik ki célul, hanem az egyes kompetenciák fejlődését gátló tényezőket mintegy láthatóvá teszik és szinte „eltávolítják” a fejlődés útjából. Így összességében az egyes tantárgyakban meghatározott valamennyi kompetencia fejlődését elősegítik (lásd pl. Gyakorlatkísérő szeminárium kompetenciáinak leírását). A pszichodráma üléseken olykor a bibliodráma is előkerül, mely a bibliai jelenet átélésével a hit személyesebbé tételét és mélyebb integrációját teszi lehetővé, így segítve elő a csoport tagjainak fejlődését.

Tematika: A csoport tematikáját – a pszichodráma módszerének megfelelően – mindig a csoporttagok által behozott nehézségek, problémák, kérdések határozzák meg, merüljenek fel azok az élet bármely területén. Azzal dolgozunk tehát, ami a hallgatókat leginkább foglalkoztatja, vagyis, ami a legtöbb pszichikus energiájukat köti le és így vonja el hivatásbeli, munkahelyi, családi szerepeik betöltésétől vagy attól, hogy a képzés során megfelelő teljesítményt nyújtsanak.

Követelmény: A pszichodramatikus üléseken történő megjelenés. A félév végén aláírás.

GYPSZGY – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Fehérné dr. Mészáros Ágnes

A tanegység célja: A gyermekvédelmi ellátásba bekerülő gyermekek pszichés jellemzőinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a leggyakoribb pszichés problémákat. Képes a problémák felismerésére és kezelésére együttműködve a szülővel, gyermekkel, szakemberekkel. Elkötelezett a gyermekek lelki egészségének gondozásában.

Tematika: 1–2. A pszichológiai szemlélet érvényesülése a gyermekvédelemben. Történelmi előzmények: reformpedagógiai törekvések a 20. század elején (Nagy László, Nemes Lipót). A hatvanas évek igényei és törekvései. A differenciált hálózat létrehozása és a pszichológiai csoport megalakulása a fővárosi Gyermekvédő Intézetben (1968). A jó diagnózis mint az eredményes korrekció és sikeres terápia feltétele. Diagnózis a gyermekvédelemben. 3–4. A fejlődés fogalma, feltételei. Egyéni különbségek a fejlődésben (retardáció, regresszió, akceleráció). A gyermekvédelmi szakellátásba beutalt gyerekek személyiségjellemzői 2002–2005. A személyiségkorrekció módjai. 5–6. Mentális retardáció a fejlődés különböző szakaszaiban. A csecsemő- és kisgyermekkorú fejlődés anomáliái. Fejlődési ártalmak és elkerülésük lehetőségei. A gyermekotthonokban élő gyerekek iskolaérettségi szintje. A lassú pszichés fejlődés korai felismerésének jelentősége az iskolaérettség szempontjából. A prepubertás és ifjúkori mentális fejlődés. Életmód és egészségi állapot összefüggései. 7–8. Az érzellem fogalma. Az érzelmi fejlődés szakaszai és jellegzetességei. Az érzelmi fejlődés főbb problémái a gyermekotthonokban. Kapcsolati zavarok. 9–10. Nevelőszülőnél élő gyermekek pszichés problémái. Családi rizikótényezők. Külső rizikótényezők (n velési, oktatási intézmények ártalmi, kortárs csoportok, szubkultúrák). Az eredményes reszocializáció feltételei.

Követelmény: Az előadások és a kötelező irodalmak tartalmának ismerete. Személyiségjellemzés, diagnózis és javaslat készítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FEHÉRNÉ DR. MÉSZÁROS ÁGNES (összeáll.): *Pszichológia a gyermekvédelemben. Szemelvénygyűjtemény*, amelyet az előadó közvetlenül juttat el a hallgatókhoz.

Ajánlott irodalom: 1–2. DICKMANN MÁTYÁS: A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet (GYIVI) története, in Molnár László (szerk.): *Tegnap – ma – holnap a fővárosi gyermekvédelemben. A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet 50. éves jubileumára*, Okker – Fővárosi Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Budapest, 2005; 3–4. LÁZÁR IMRE: Fejlődéslelektan. Fejlődésmodellek. Kötődésmélet és személyiségmodellek, in Kopp Mária – Berghammer Rita (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2005, 165–214; GERGELY FERENC: *A magyar gyermekvédelem története 1867–1991*, Püski, Budapest, 1997; VECZKÓ JÓZSEF: *Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból. Társadalmi, család- és gyermekérdekek*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007, 26–54.

EPSZSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése az erkölcsös viselkedés pszichológiai meghatározóinak jellemzőivel, fejlődésével és fejlesztési lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A hallgató ismeri az ember moralitására vonatkozó klasszikus és modern pszichológiai elméletek megállapításait. Ezen elméleti ismeretek birtokában képes arra, hogy tanítványai erkölcsi fejlődését a fejlettségi szintjükhöz igazodó ismeretek és módszerek segítségével támogassa. Elkötelezett abban, hogy saját erkölcsi viselkedésével hiteles modellként álljon a tanulók előtt.

Tematika: 1. Az erkölcsös viselkedés definíciói és pszichés feltételei. 2. Felettes-én és lelkiismeret. 3. Együttérzés és empátia. 4. A szégyen. 5. A büntudat. 6. Az erkölcsi szabályok megismerése. 7. Az erkölcsi gondolkodás fejlődése Piaget szerint. 8. Az erkölcsi gondolkodás fejlődése Kohlberg szerint. 9. Erkölcsi dilemmák megoldása a különböző fejlettségi szinteken. 10. Az önszabályozási képesség összetevői. 11. Az önkontroll fejlesztése. 12. Az önmeghatározás-elmélet. 13. Az erkölcsi szocializáció összetevői. 14. Az agresszió kezelése.

Követelmény: Beszélgetés egy középiskolással Kohlberg egyik dilemmájáról, az eredmények szóbeli bemutatása. A félév végén zárthelyi dolgozat. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Az erkölcsi fejlődés és nevelés lélektana*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE, Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

GYPSP1, PTPSP1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

GYPSP2, PTPSP2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Pataki Ágnes SSS

A tanegység célja: Megismertetni a fontosabb pszichiátriai kórképeket, különös tekintettel a pasztorális tanácsadó kompetenciájára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a fontosabb pszichiátriai kórképeket. Képes felismerni a kóros tüneteket és tisztában van kompetenciájának határaival. Elkötelezett a szakmailag igényes és empatikus segítő hivatás iránt.

Tematika: Pszichiátriai betegségek tünetei. Ön- és közvesélyesség. Neurózisok, hangulatzavarok, pszichotikus zavarok. Személyiségzavarok. Szervedélybetegségek. Organikus zavarok. Pszichoszomatikus betegségek. Evés-, alvás- és szexuális zavarok. Gyermekek- és serdülőkoros zavarok. Időskori pszichopatológia. Az egyes zavarok kapcsán röviden a pszichiátriai kezelési módokról, valamint a hozzátartozók megsegítéséről.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TRINGER LÁSZLÓ: *A pszichiátria tankönyve*, Semmelweis, Budapest, 2005; RATKÓCZI ÉVA: *Életesemények lelki zavarai*, 2. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2010; TÖRÖK SZABOLCS (szerk.): *Életesemények lelki zavarai*, 3. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: BARNHILL, JOHN W. (szerk.): *DSM-5 klinikai esettanulmányok*, Oriold és Társai Kiadó, Budapest, 2014; PÁVEL MAGDA – ÓNODI SAROLTA – VIKÁR GYÖRGY: *Életesemények lelki zavarai*, 1. kötet, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2008.

REFLEKTÍV PEDAGÓGIA

Etikatanár, hittanár

PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ

Etikatanár, Hittanár

MARPET/E, MARPH/E, MAPRET/E, MAPRH/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAREP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Körmendy Károly, Szentváry-Lukács Erika, Szűcsné Tihanyi Gyöngyi

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etikaóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés-értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport (online és tantermi keretek között folytatott) munkájában. Felvétel készítése egy saját hittanóráról és/vagy etikaóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–134; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

BARE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Egerszegi Anna

A tanegység célja: A helyes beszédtechnikához kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismeretek átadása, növelve ezáltal a hallgatók kommunikációjának hatékonyságát és eredményességét. A hallgatók felkészítése, hogy pontos artikulációval, magabiztos hangon, megfelelő tempóval és hangerővel, érthető módon tudjanak kommunikálni, oktatni, beszédet tartani. A hallgatók megtanulhatják, hogyan küzdhető le a lámpaláz, illetve melyek a nonverbális kommunikáció legfontosabb eszközei.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a hangképzés biológiai alapjait, illetve a saját beszédének jellemzőit. Képes érthetően, tisztán artikulálni, figyelni a helyes levegővételre, illetve a szupraszegmentális elemek (például hangsúly, hangerő, tempó, dallam) adekvát használatára. Elkötelezett a kulturált, szép beszéd használatára.

Tematika: 1. A beszédtechnika és a beszédművelés fogalma; a beszéd élettani alapjai; a beszédállapot felmérése. 2. A helyes beszédlevegzés. 3. A hangindítás és a hangzás. 4. A magán- és mássalhangzók képzése. 5. A hangkapcsolatok; a hangképzési bázis. 6. A hangerő és a hangsúly. 7. A hangfekvés, a beszéd dallama. 8. A tempó, a ritmus és a beszédzünet. 9. A szöveg feldolgozása. 10. A nonverbális kommunikáció a nyilvános beszéd során. 11–13. Komplex beszédtechnikai gyakorlatok.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon, maximum három hiányzás. Az utolsó órán a félév anyagának, beszédtechnika gyakorlatainak bemutatása. Egy szemináriumi dolgozat teljesítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MONTÁGH IMRE: *Tiszta beszéd*, Holnap Kiadó, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: THOROCZKAY MIKLÓSNÉ: *Beszédtechnikai gyakorlókönyv*, Holnap Kiadó, Budapest, 2011; GÓSY MÁRIA: *Fonetika, a beszéd tudománya*, Osiris, Budapest, 2004, egyes fejezetek.

OREN, BARE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Egerszegi Anna

A tanegység célja: A sikeres nyilvános beszéd alapjainak megismertetése. Megtanítani, hogyan kell hatásosan, meggyőzően felépíteni egy beszédet, hogyan lehet jól érvelni, illetve hogyan ismerhető fel a manipuláció. Az órákon számtalan helyzetgyakorlatot, érvelési feladatot próbálunk ki, a szónoklást otthoni felkészüléssel és az órákon való rögtönzéssel gyakoroljuk.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb retorikai alapfogalmakat, a logikus érvelés szabályait. Képes a retorikai gondolkodásra, álláspontjának meggyőző érvekkel való alátámasztására, illetve a manipuláció felismerésére. Képes a retorikai szabályoknak megfelelő beszédet írni. Megfelelő előadói készségekkel rendelkezik.

Tematika: 1. A retorika tudománya (tárgya, feladata, módszerei, felosztása, társtudományai). A retorikai szituáció. Az anyaggyűjtés és az illőség. 2. A szónoki beszéd fajtái és azok jellemzői. Az eszményi szónok, a szónok feladatai. 3. A szónoki beszéd részei: a bevezetés és a befejezés. 4. A szónoki beszéd részei: az elbeszélés, a kitérés és a részelés. A társalgási maximák és a beszéderények. 5. A szónoki beszéd részei: a bizonyítás és a cáfolás. Az érvek fajtái és elrendezése. A meggyőzés folyamata, a meggyőző szöveg szerkezete. 6. Érvelési hibák. Manipuláció. 7. Az alkalmi beszédek. 8. A rögtönzés. 9–12. Beszédgyakorlatok.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. Egy előre megírt beszéd megtartása. Rövid teszt teljesítése az elméleti anyagból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ADAMIK TAMÁS: Retorika, in Király István et al. (szerk.): *Világirodalmi lexikon*, 11. kötet, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989, 624–637; ARISZTOTELÉSZ: *Rétorika*, Thelosz, Budapest, 1999, (különös tekintettel az I. és a III. könyvre); BABITS MIHÁLY: Irodalmi nevelés. Egy tantárgy filozófiája tanulók számára, in uő: *Esszék, tanulmányok*, 1. kötet, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1978, 87–99; GRICE, H. PAUL: A társalgás logikája, in Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés*, Osiris, Budapest, 1997, 213–227.

Ajánlott irodalom: ACZÉL PETRA: *Retorika. A szóból épült gondolat. Gyakorlókönyv*, Krónika Nova, Budapest, 2001; ACZÉL PETRA: *Új retorika. Közélet, kommunikáció, kampány*, Kalligram, Pozsony, 2009; ADAMIK TAMÁS – A. JÁSZÓ ANNA – ACZÉL PETRA: *Retorika*, Osiris, Budapest, 2004; QUINTILIANUS: *Szónoklattan*, 1–2. kötet, Kalligram, Pozsony, 2008; RUDAS JÁNOS (szerk.): *Delfi örökösei. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok*, Animula, Budapest, 1999; WACHA IMRE: *A korszerű retorika alapjai*, 1–2. kötet, Szemimpex, Budapest, 1994.

MTRITN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A papságra készülő szerzetesek felkészítése a szentmise bemutatására és a szentségek kiszolgáltatására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentmise állandó és változó részeit. Képes a szentmise méltó bemutatására és a szentségek megfelelő kiszolgáltatására. Elkötelezett művelője a liturgiának.

Tematika: A résztvevők egymást követően próbacelebrálnak.

Követelmény: A Misekönyv ismerete. Konkrét ünnepi alkalom levezetésének modellezése és annak kritikája. A félév végén aláírás.

Irodalom: *Misekönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; *Római Misekönyv Általános Rendelkezései*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

GYRO1 – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

GYRO2 – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A család- és gyermekvédelmi képzésben részt vevő hallgatók romológiai ismereteinek bővítése, a szakemberek felkészítése a legnagyobb létszámú hazai kisebbséggel való sikeres együttműködésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a cigányság szociális, mentális helyzetét, e státus mögötti okokat tudatosítja, ezáltal képes nagyobb empátiával, segítőtű attitűddel fordulni ezen etnikum felé. A cigányság hagyományainak, szokásainak megismerése magyarázatot ad a gyakori kérdésekre: „miért viselkednek így?“, „miért és hogy tudnak így élni?“, „miért nem tudnak kiemelkedni?“ Képes e kérdések megválaszolására általános félelmeket, előítéleteket csökkenteni, valamint az aktív, eredményes és kölcsönös kommunikáció elősegítésére. A roma/cigány családok felépítésének, működésének, sajátosságainak megismerése által képes a hatékonyabb, célzottabb együttműködésre. Elkötelezett a cigány gyermekek családon belüli – gyakran a többségi társadalomtól eltérő – szocializációjának, szociálpszichológiai fejlődésének mélyebb megértése és a cigányság integrálódásának segítése iránt.

Tematika: 1. A cigányság eredete, rövid története, megjelenésük Európában és hazánkban. 2. A magyarországi roma/cigány népesség (lélekszám, összetétel; csoportok, rétegek, földrajzi elhelyezkedés, főbb jellemzők). 3–4. A hazai cigányság jelenlegi oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi helyzete (okok és következmények). 5. A roma/cigány családok összetétele, működése, főbb vonásai a szegényrétegtől a polgári, értelmiségi rétegig. 6. A cigányság szokásai, hagyományai – gyermekvárás, születés, keresztelés, halál, gyász, temetkezés, pomána. 7. Etnikus kultúra és szegénységtudat a 21. század elején a cigányság körében. 8. A roma/cigány gyermekek családon belüli szocializációja a különböző csoportokban, rétegekben, a többségi társadalom elvárásai, az eltérő szocializáció következményei. 9–10. Családgondozás, gyermekvédelem a roma/cigány családokban. 11. Asszimiláció, szegregáció, integráció. 12. Az előítélet és rasszizmus kialakulásának okai, megelőzése, „kezelése“. 13–14. A hazai cigányság integrálódásának útja; többség és kisebbség feladatai, oktatási, jogi, gazdasági, egyházi válaszok.

Követelmény: A félévek végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MEZEY BARNA – POMOGYI LÁSZLÓ – TAUBER ISTVÁN: *A magyarországi cigánykérdés dokumentumokban 1422–1985*, Kossuth, Budapest, 1986; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *De kik is vagyunk? Ba kon vi sám? Da sijnyé nyisz noj?*, *Vigilia* 76 (2011/3) 162–170; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigányság*, 1. kötet, *Cigányok és romák*, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2016; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi cigányság antropológiai – kultúrantropológiai és orvosantropológiai – megközelítésben*, DRHE Romológia Tanszék, Debrecen, 2017; SZUHAY PÉTER: *A magyarországi cigányság kultúrája: etnikus kultúra vagy a szegénység kultúrája*, Panoráma Kiadó, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: FARKAS ENDRE (szerk.): *Gyerekcigány. Pedagógiai tanulmányok*, Interes, Budapest, 1994; FORRAY R. KATALIN (szerk.): *Ciganológia – romológia*, Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2000; MICHAEL, STEWART S.: *Daltestvérek. Az oláh-cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*, MTA Szociológiai Intézet – Max Weber Alapítvány – T-Twins, Budapest, 1994; *Őszintén a cigányokról. Szabóné Kármán Judit romológussal beszélget Naszádi Kriszta*, Harmat, Budapest, 2012; valamint <http://www.szabonekarmanjudit.hu/ajanlott-konyvek-3>; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *Családgondozás-krízisprevenció. Cigány családok gondozása*, Medicina, Budapest, 2004; A roma/cigány népesség helyzete, in Kopp Mária (szerk.): *Magyar lelkiállapot 2008*, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2008, 415–427; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: Az etnikai identitás és a kisebbségi lét mentálhigiénés attribútumai a hazai roma/cigány értelmiség körében, in *MII/MÁS Konferencia 2008. Gondolatok a toleranciáról*, Eszterházy Károly Főiskola Amerikanisztikai Tanszék, Eger, 213 – 219, <http://www.szabonekarmanjudit.hu/publikaciok>; „Örökség-kultúra” Oktatási e-könyv- és médiatár. A magyarországi romák kultúrája, http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_nemzetisegek/romak/daltestverek/index.htm.

PTSZFAK/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Hélsz Katalin

A tanegység célja: A segítő beszélgetés sajátosságainak elméleti ismertetése, a hallgatók bevezetése a segítő beszélgetés alapjaiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a segítői kapcsolat és a segítői folyamat lényeges alapelemeit, ismeri és birtokolja a beszélgetésvezetés módszertanát. Képes az odafigyelő kísérésre, az empátiára alap- és mély szinten, a feltárára, a tiszteletteljes elfogadásra, az árnyalt önkifejezésre verbális és nem-verbális szinten, valamint az építő jellegű konfrontáció használatára. Elkötelezett abban, hogy a primér prevenció területén hatékony segítséget nyújtson olyan személyeknek, akik életvezetési, érzelmi vagy kapcsolati válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: A segítő beszélgetés pszichológiai és teológiai alapjai. A segítő kapcsolat folyamata – kapcsolatfelvétel, bizalmi légkör megteremtése, problémák és célok meghatározása, a befejezés sajátos kérdései. A segítő személye – a segítő személyiségének és spiritualitásának szerepe a segítségben. Segítői attitűdök – személyközpontú segítség. A segítő kapcsolat módszertani kérdései – odafigyelő kísérés versus tanácsadás, a követve vezetés elve, aktív meghallgatás. Segítői készségek és beavatkozások – empátia, feltárás, tisztelet, mély empátia, az itt és most dinamikájának megnevezése, konfrontáció. Együttműködés más segítő szakmákkal, kompetenciahatárok.

Követelmény: A félév során írásos reflexiók a kötelező irodalomról (olvasmányonként 1–2 oldal terjedelemben, a félévi jegy 30%-t képezi). Gyakorlólapok a segítő beszélgetés alapkészségeiről (a félévi jegy 40%-át képezi). A félév végén kollokvium (a félévi jegy 30%-át képezi).

Kötelező irodalom: CRABB, LAWRENCE: *Mélybenező. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 1999; NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtsd kezed. A spirituális élet három mozdulata*, Ursus Libris, Budapest, 2007; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat napjaink társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2009; MUSTÓ PÉTER: *Megszereted, ami a tiéd*, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya – L'Harmattan, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: BAGDY EMŐKE: Pszichoterápia, tanácsadás, szupervízió, coaching: azonosságok és különbségek, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 53–78; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 103–117, 146–279, 332–588; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Rendszerszemlélet és lelkigondozói gyakorlat*, Kálvin, Budapest, 1996; JÁLICS FERENC: *Lelkivezetés az evangéliumban*, Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya – L'Harmattan, Budapest, 2013; KÓVÁRI MAGDOLNA: *Pszichoterápia – lelkigondozás – lelkivezetés – pasztorális tanácsadás*, in *A szombat-év / A keresztény segítségnyújtás formái*, Vigilia, Budapest, 2012, 63–85; MAY, GERALD G.: *Függőség és Kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; PINTÉR GÁBOR: *Személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás*, in Kulcsár Éva (szerk.): *Ta-*

nácsadás és terápia, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 79–110; TOMCSÁNYI TEODÓRA – FODOR LÁSZLÓ: Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás, in Jelenits István – Tomcsányi Teodóra (szerk.): *Egyémás közt – egymásért*, Híd Családsegítő Központ – Szeged-Csanádi Püspökség, Budapest, 1990, 19–45; WOLTERSTORFF, NICHOLAS: *Korai sírató. Fiam emlékére*, Harmat, Budapest, 2012; WORTHINGTON, EVERETT L.: *Lelekigondozói ABC*, Harmat, Budapest, 2003.

GYSKT – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: Áttekintést adni a segítő kapcsolatban megvalósuló sajátos tanácsadás jellegéről, folyamatáról és a tanácsadó szükségés képességeiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a segítő kapcsolat és tanácsadás elméleti alapjait. Képes felismerni a segítő kapcsolat és tanácsadás gyakorlati jelentőségét a tanári munkában. Elkötelezett a segítés és tanácsadás szakmai követelmények szerinti végzésére.

Tematika: A segítő kapcsolat sajátossága, dinamikája és a tanácsadói (konzultáns) attitűd.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. Pásztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96.

Ajánlott irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2004; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A Képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009; GEREVICH JÓZSEF (szerk.): *Közösségi mentálhigiéné*, Animula, Budapest, 1997; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204.

BASKA/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni a segítő kapcsolat és segítő beszélgetés pszichológiai dinamikáját. Az órák keretében lehetőség nyílik a segítő beszélgetésben használt alapvető készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A segítő kapcsolat elméleti és gyakorlati ismereteinek megszerzése. Képes segítő kapcsolat kialakítására és empátiás kommunikációra. Elkötelezett a kompetenciájába tartozó esetekben a segítés szakmai követelmények szerinti végzésére.

Tematika: A segítő kapcsolat nonspecifikus hatásmechanizmusai. A személyközpontú irányzat a pszichológiában (Carl Rogers). Empátia, feltétel nélküli elfogadás, kongruencia. Visszatükrözés. A konzultációs folyamat azonnali és hosszú távú, integrált hatásai. A segítő személyisége.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96; TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; MEARNIS, DAVE – THORNE, BRIAN: *A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban*, Oriold és Társai, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 1996; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; PINTÉR GÁBOR: Személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 79–110; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2011.

SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK

GYSHCS – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a speciális helyzetű családok pszichológiai működésének sajátosságaival és a helyzetükből adódó problémákkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az adott célcsoport működésének pszichológiai hátterét. Képes a problémák szakszerű elemzésére, megértésére. Elkötelezett abban, hogy hatékony segítséget nyújtson az érintett családoknak.

Tematika: Az egyszülős családok: a leányanya családja, az özvegy családja, az elváltak családja. Az apa szerepe a gyermekek fejlődésében. Az újrահázasodott családok. A nevelőszülői családok. Az örökbefogadó családok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Speciális helyzetű családok*, jegyzet.

MTST1N, BAST1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológiai tanulmányaik során, hanem egyre jobban élétté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását és másokat is segít ebben.

Tematika: Az emberre mint Istennel életközösségre hívott emberre tekintve megismerkedünk a spirituális teológia és a keresztény lelkiség mibenlétével. A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól (lelkivezetés, az önzés és önközpontúság leírása, átfordulás az önzés és önközpontúság világából az istenközpontú életbe, a bűnből az erényesbe).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, (megadott szócikkek); GRÜN, ANSELM: *Lelkünk erőforrásai*, Jel Kiadó, Budapest, 2010; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004, (megadott részek); LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; MERTON, THOMAS: *Lelkivezetés és elmélkedés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1974, (újabb kiadása: Márton Áron Kiadó, Budapest, 1989); VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia I.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Agapé, Szeged, 2000; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

BAST1/E, HST1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2., ILL. 3 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: Avila Szent Teréz utolsó szavai között a következőket jegyezték fel: „Eljött az idő, Jegyesem, hogy találkozzunk, itt az idő útra kelni”. Emberi és hitéletünk jellemzője, hogy úton vagyunk, „zarándokok és jövevények vagyunk a földön” (vö. Zsid 11,13). Zarándoklásunk ugyanakkor nem céltalan bolyongás, hanem elkötelezett keresése az élő Istennek: „a te arcodat keresem Uram” (Zsolt 27,8). A tantárgy célja, hogy megvilágosítsa e zarándok lét sajátos jellemzőit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelki élet teológiája alapfogalmait. Képes reflektálni személyes keresztény életére. Törekszik a lelki élet újonnan megismert útjait bejárni.

Tematika: I. A spirituális teológia fogalma, a tudomány történeti fejlődése és helye a teológiai tudományok rendszerében. II. A lelki élet szakaszai.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000; VERSEGI BEÁTA MÁRIA (összeáll.): *Spirituális Teológia I.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Agapé, Szeged, 2000; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

MTST2N, BAST2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológia tanulmányik során, hanem egyre jobban létté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény imádáság alapelemeit és útját, a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását és másokat is segít ebben.

Tematika: A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól. Arról, hogy ki találkozik (önismereti témák) kivel (istenképek) és hogyan (az imádság és fejlődésének útja).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993, (megadott szócikkek); BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A gyógyító Jézus nyomában. A lelkiélet lélektanához*, Új Ember, Budapest, 2003, (megadott részek); FRIELINGSDORF, KARL: *Istenképek. Ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; GRÜN, ANSELM: *Bocsáss meg magadnak*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; JÁLICs FERENC: *Tanuljunk imádkozni*, Korda, Kecskemét, 2009; VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: CRABB, LAWRENCE: *Mélybenező. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 2002, (megadott részek); CROM, BERNHARD: *Forgiveness: készség a megbocsátásra. Egy előtérbe kerülő téma a pszichológiában*, *Embertárs* 1 (2003/1) 95–98; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004, (megadott részek); GRÜN, ANSELM: *A zsolozsma és a belső imádság*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1994; GRÜN, ANSELM: *Az imádkozó ember gesztusai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; GUARDINI, ROMANO: *Önmagunk elfogadása*, Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor, Kismaros, 2001; KREPPOLD, GUIDO: *Önmegvalósítás vagy önmegtágadás?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2002; LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

BAST2/E, HST2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2, ILL. 3 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: Gyakorlati segítséget nyújtani a lelki élet elmélyítéséhez és személyessé tételéhez. Az ember Szent Ágoston szavaival „capax Dei”, képes Isten megismerésére, befogadására. Az imádság az ember számára az a mód, ami által legközvetlenebbül gyakorolhatja és fejlesztheti eme képességét. A lelki kísérés témájával is foglalkozunk, hiszen ez ugyancsak hatékony és fontos eszköz a lelki életben való előrehaladáshoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény imádság sajátosságait. Képes a keresztény imádság különböző gyakorlatainak végzésére. Válgék elkötelezett imádságos emberré egyénileg és közösségben.

Tematika: A keresztény elmélkedés néhány szempontja a Hittani Kongregáció irányelvei alapján. Katolikus Egyház Katekizmusa az imádságról. A lelkivezetés néhány alapvető szempontja.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VERSEGI BEÁTA MÁRIA (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

MTSZDSZ1–2N, SZDSZBA1–2N – NAPPALI

SZDSZBA1–2/E, SZMASZ1–2/E, MAZDSZ/E, GYSZDSZ, KGSZDSZ – ESTI

Gyakorlatvezető: A szakdolgozat Neptun Tanulmányi rendszerben bejelentett témavezetője.

A tanegység célja: A képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek, tapasztalatok integrálása. Egy, a képzés tartalmával és a szak speciális követelményeivel összhangban álló, kutatást prezentáló és/vagy szakirodalomra támaszkodó, a *Dolgozati szabályzat* által meghatározott formai követelményekhez igazodó tanulmány kidolgozása a konzulens szakmai és módszertani támogatása és ellenőrzése mellett. A gyakorlat teljesítése az abszolutórium megszerzésének feltétele.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik az önálló munkát jelentő szakdolgozat sikeres befejezéséhez szükséges ismeretekkel. Képes megszerzett ismeretei és gyakorlati tapasztalatai integrált és kreatív alkalmazására, a témához illő módszerek és eszközök felkutatására és használatára. Képes a szak különböző területeinek összefüggéseit feltárni, véleményét meggyőző érvekre és ellenőrizhető forrásokra támaszkodva, a megkívánt formai követelményeknek megfelelően írásban kifejteni. Kritikai látásmóddal rendelkezik. Elkötelezett a szakmailag igényes kutatómunka és jövődő hivatása etikus és újabb ismeretekre nyitott művelése iránt.

Tematika: A szakdolgozat választott témája, melynek írásba foglalása a szak tartalmi követelményeihez igazodik.

Követelmény: Rendszeres konzultáció a témavezetővel. A szakdolgozat témavezető által kijelölt részfeladatainak elkészítése a vele egyeztetett határidőkre. A félév(ek) végén gyakorlati jegy, amely nem a szakdolgozat érdemjegye, hanem a félévi munka értékelése.

OPSSZIN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

MAPSSZIE – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

MASZIT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Az elméleti és gyakorlati, valamint a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatok integrálása. A korábbi iskolai tapasztalatok tanári perspektívából való szemlélése, a tapasztalatok tudatosításának erősítése és a tanár-gyerek viszony etikai szempontok szerinti áttekintése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik a tanítási tevékenység elkezdéséhez szükséges önismerettel és képes saját tevékenységére kritikai módon reflektálni. Elkötelezett a sajátjától eltérő értékek szerinti élet megértésére, nyitott mások véleményének, érzéseinek megismerésére és tiszteletben tartására. Elkötelezett az emberi kapcsolatok etikai előírások szerinti alakítására.

Tematika: A tanegység a gyakorlati képzéshez kapcsolódik, tartalma az iskolai gyakorlat során szerzett tapasztalatok kritikai reflexióval történő megvitatása és etikai szempontok szerinti elemzése. Ehhez kapcsolódik a korábbi iskolai tapasztalatok felidézése, a diák és a tanár perspektívája közötti különbség tudatosítása.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén minősített aláírás.

MTPSSZCSN, OPSSZCSN, BAPSSZCSN, BAPSSZCS/E, GYSZCS – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV,
4 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A személyiségfejlesztő tevékenység megalapozása a személyiség működésének és az élethosszig tartó fejlődés törvényszerűségeinek és feltételeinek megismerésével, különös figyelmet szentelve a család hatásaira.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a személyiség és a család működésének komplex modelljeit és a személyiség fejlődésének családi meghatározóit. Képes az ismert törvényszerűségeken alapján reflektálni saját életére és a rábízottak személyiségfejlődésének rizikótényezőire. Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához az egyes nemzedékek egészséges személyiségfejlődéséért.

Tematika (nappali): 1. A fejlődés általános kérdései és a személyiség problematikája. 2. A személyiség összetevőinek és működésének klasszikus és modern modelljei. 3. A család, mint a legfontosabb személyiségalkító tényező fogalma, funkciói, működésének jellege Olson modellje alapján. 4. Családi alrendszerek, kapcsolati minták és szerepek. 5. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján az egyes családi életciklusok elemzésének keretében. 6. A kötődés gyermek- és felnőttkorban. 7. A mese és a játék szerepe a fejlődésben. 8. A testvérek szerepe a szocializációban. 9. A fejlődést negatívan befolyásoló családi rizikótényezők. 10. Az én problematikája. 11. Az énkép és önértékelés szerepe a személyiség működésében. 12. Az ember moralitása. 13. Az agresszió. 14. Erkölcsi és vallási szocializáció a családban.

Tematika (esti): A személyiség összetevőinek és működésének klasszikus és modern modelljei. A család mint a legfontosabb személyiségalkító tényező fogalma, funkciói, működése. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján az egyes családi életciklusok elemzésének keretében. Az én problematikája, önismeret, énkép, önértékelés. Az emberi agresszió és az emberi moralitás kérdései. Erkölcsi és vallási szocializáció a családban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség- és családpszichológia*, jegyzet

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT

MTPSSZGYN, BAPSSZGYN, BAPSSZGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Elekes Szende, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók ismerkedése egymással, önmagukkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes nyitottan és empatikusan kommunikálni, képes a közös problémamegoldásra. Elkötelezett önmaga és mások megismerése iránt.

Tematika: Feszültségoldás, ismerkedés önmagukkal és másokkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, szerepjátékokban való gyakorlása. A közös problémamegoldás gyakorlása.

Követelmény: Részvétel a gyakorlat egészén; valamint esti tagozaton egy önismereti kérdőív kitöltése. A félév végén aláírás.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.

GYSZFT1 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

GYSZFT2 – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: A hallgatók önreflexió és társas készségeinek fejlesztése és a tanultak alkalmazása a személyes és szakmai életükben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Társas és kommunikációs készségek, ön-ismeret.

Tematika: A hallgatók ismerkedése önmagukkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, fejlesztése, a csoportos problémamegoldás gyakorlása játékos feladatok, gyakorlatok révén.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén aláírás.

SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ÉS TANULÁSI ZAVAROK SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ZAVAROK

OPSSZTZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAPSSZZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel: A személyiség működése (OPSSZMN); Fejlődéslelektan (OPSFLN)

A tanegység célja: A gyermek- és serdülőkorban diagnosztizált zavarok bemutatása, klinikai jellemzőik ismertetése, elősegítve ezek majdani felismerését iskolai kontextusban és az érintettek szaksegítség felé való irányítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekek és serdülők körében előforduló főbb pszichológiai zavarokat. Képes felismerni a pszichológiai zavarban szenvedő gyermek vagy serdülő problémáját a tünetek alapján. Elkötelezett a gyermekek és fiatalok szakszerű és empátiával kísért segítése iránt.

Tematika: 1. Az egészséges személyiség és a személyiségfejlődési zavarok meghatározása, kulcsfogalmak. 2. A személyiségfejlődési zavarok osztályozása (DSM-V), az SNI (speciális nevelési igény) fogalma. 3. Genetikai és környezeti tényezők szerepe a személyiségfejlődési zavarok kóroktanában. 4. A mentális retardáció. 5. Tanulási zavarok. Olvasási, számolási, írásbeli kifejezés zavar. 6. Kommunikációs zavarok. Expresszív beszédfejlődési zavar, dadogás. 7. Az autisztikus spektrum zavarai. 8. Figyelemhiányos hiperaktivitás zavar. 9. Viselkedési zavarok. Oppozíciós zavar. 10. Gyermek- és serdülőkori evészavarok. 11. Szeparációs szorongás. 12. Depresszió és öngyilkosság gyermek- és serdülőkorban. 13. Pszichoszomatikus zavarok és a nemi identitás zavarai. 14. A gyermek- és serdülőkori zavarok rendszerszemléletű megközelítése. A család és iskola szerepe a segítségben.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Személyiségfejlődési zavarok gyermek- és serdülőkorban*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012.

PTSZD/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: Megismertetni a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét, a teológiai válaszkiérleteket. Tájékozódást nyújtani a kapcsolódó kérdésekben. Segíteni az egyéni álláspont kialakítását. Tudatosítani a teológiai hagyomány sokszínűségét a kérdést illetően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét és a szenvedés kérdésre adott teológiai válaszkiérleteket. Képes a megszerzett ismeretek alapján kritikai kérdések és észrevételek, valamint az elmélet és gyakorlat közötti feszültségek vagy megfelelések alapján következtetések megfogalmazására. Elkötelezett a szenvedő személlyel való találkozásban a másik iránti empátiával kísért és a szenvedés kérdése elé állító, kihívást vállaló jelenlétre.

Tematika: A szenvedés fajtái és a szenvedés mint egzisztenciális kérdés. A Biblia megközelítései. *Gaudium et Spes* és *Salvifici Doloris*. Aquinói Szent Tamás a rossz szerepéről és a gondviselésről. Karl Rahner és Gisbert Greshake megközelítései. Szennvedés és megváltás kapcsolata. Szennvedhet-e Isten? Szeretet és szennvedés kapcsolata. Jézus Krisztus megváltó szennvedése. Az imádság és a vigasztalás szerepe.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: GRESHAKE, GISBERT: *A szeretet ára. Elmékedés a szennvedésről*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 1999; II. JÁNOS PÁL: *Salvifici Doloris* apostoli levél az emberi szennvedés keresztény értelméről a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz, szerzetescsaládjaihoz és hívőihez (1984), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 71–302; SZEILER ZSOLT: A gondviselés problémája a *Summa contra gentiles*ben, *Sapientiana* 5 (2012/2) 46–61; RAHNER, KARL: Miért hagyja Isten, hogy szennvedjünk?, *Sapientiana* 6 (2013/1) 70–82; valamint a következő oldalak: <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=406>; <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=407>; <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10#pap>.

MTSZTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Az egyházi dokumentumok és teológiai szemelvények alapján megismertetni a hallgatókkal a szerzetesség főbb teológiai kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szerzetesség teológiájának alakulását az utóbbi 100 évben. Képes értelmezni és teológiailag értékelni a szerzetesi élet jelenségeit. Elkötelezett az Egyház közösségi szellemű megújulásában a II. Vatikáni Zsinat alapelvei szerint.

Tematika: 1. Bevezetés. 2. A szerzetesség teológiájának rövid története a II. Vatikáni Zsinatig. 3. A zsinati megújulás alapelvei. 4. A *Perfectae Caritatis* zsinati dokumentum. 5. A zsinatot követő helyzet. 6. A *Mutuae relationes* dokumentum. 7. A „Szerzetesek és az emberi haladás” című dokumentum. 8. Dokumentum a „szemlélődő dimenzióról”. 9. A „Testvéri élet közösségben” című dokumentum. 10–12. A *Vita Consecrata* dokumentum. 13. Az „Újraindulás Krisztustól” című dokumentum.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Szentszéki dokumentumok a megszentelt életről 1964–2002*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: *A szerzetesség jelene és jövője*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2008; PIGNA, ARNALDO: *Megszentelt élet*, Szent Gellért Kiadó, Szeged, 1990; ÖRSY LÁSZLÓ: *A Lélekre nyitottan. Szerzetesélet a II. Vatikáni Zsinat után*, Vigilia, Budapest, 1997; HERZIG, ANNELIESE: „*Ordens-Christen*”. *Theologie des Ordenslebens in der Zeit nach dem Zweiten Vatikanischen Konzil*, Echter, Würzburg, 1991.

ESZE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

ESZE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel (Szexuáletika I.): Alapvető etika I-II. (EAE1–2N)

Tanegységi előfeltétel (Szexuáletika II.): Szexuáletika I. (ESZE1N); Bioetika I. (EBE1N)

A tanegység célja: A szexualitással kapcsolatos erkölcsi kérdések bemutatása. Az alapvető erkölcsi értékek bemutatása, majd a humántudományok (főleg a fejlődés-lélektan, családpszichológia) fényében a szexuális érés és viselkedés erkölcsi szabályozásának feltárása. A szexuális devianciák, bűnök, zsákutcák árnyékainak preventív bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kapcsolati etikára vonatkozó alapvető erkölcsi értékeket, valamint a pszichoszexuális érés lélektani és erkölcsi vonatkozásait. Képes összevetni a különböző tudományok megállapításait, képes erkölcsileg érvelni az emberségesebb út mellett, képes preventíven beszélni a hallgatóknak a szexuális devianciákról. Elkötelezett az igaz kapcsolatokról, a szerelem, a házasság, a család értékei mellett, s ezt az elkötelezettségét hivatásában is meg tudja valósítani.

Tematika (I. félév): 1. Személyes méltóság, az ember alapvető természete. 2. A test és a lélek antropológiája a szexuáletikában. 3. Kapcsolati etika: barátság, szerelem, család. 4. Közeli és távoli előkészület a házasságra. 5. A diákszerelmek jelentősége és erkölcsi határai. 6. A házasság előtti szexualitás fokozatai. 7. A férfi és a női lét antropológiája. 8. A pszichoszexuális érés jellemzői. 9. A szexualitás célja: unitatív és prokreatív egység. 10. A családtervezés etikai szempontjai.

Tematika (II. félév): 1. Szemérmesség az élet különböző területein. 2. Pornográfia. 3. A maszturbáció. 4. A házasság nélküli együttélés. 5. Élet cölibátusban, élet egyedül. 6. A hűség jelentősége a szexualitás területén, házasságtörés. 7. A nemi erőszak formái. 8. Prostitúció. 9. Homoszexualitás. 10. Konstruktív konfliktuskezelés.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén szóbeli kollokvium.

Kötelező irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; PAPP MIKLÓS: *Szexuáletika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék).

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről. A püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007, http://www.ppek.hu/konyvek/Homoszexualitas_katolikus_szemmel_1.pdf; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schöningh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest, 1997; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlexikon. A Családdal és az étellel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

MTSZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1, ILL. 3 KREDIT

ETSZT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

Tanegységi előfeltétel: Alapvető etika I–II. (EAE1–2N)

A tanegység célja: Megismertetni a katolikus szociáletika történetét és szociológiai alapjait, a katolikus egyház társadalmi tanításának etikai alapelveit és forrásait, összefoglaló áttekintést adni a politikai és a gazdasági etika katolikus irányelveiről.

Tematika: 1. Alapfogalmak; a Szentírás erkölcsi alapelvei. 2. Az apostoli és egyházatyák szociális tanítása. 3. Aquinói Szent Tamás társadalombölcselete. 4. Az újkori gondolkodás etikai jellemzői. 5. A szociológia kialakulása. 6. A modern szociológia klasszikusai. 7. Az egyház szociális tevékenysége. 8. A személyközpontú keresztény etika. 9. Igazságosság, szolidaritás és szubszidiaritás. 10. A közjó. 11–13. Az egyház társadalmi tanításának forrásai: a szociális enciklikák.

Követelmény: A félév során a társadalmi enciklikák elolvasása és az órákon való szóbeli értékelése. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BERAN FERENC – LENHARDT VILMOS: *Az ember útja. Az egyház társadalmi tanítása*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993; XVI. BENEDEK PÁPA: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; FERENC PÁPA: *Laudato si', enciklika közös otthonunk gondozásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: IGAZSÁGOSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1994, <http://mek.oszk.hu/04900/04966/04966.pdf>; ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron Kiadó – Új Ember, Budapest, 1995; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA TÁRSADALOMPSZICHOLÓGIA

OPSSZPN, MAPSSZP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT
KGTSPZ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslektan (OPSFNL); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Megismertetni a szociálpszichológia tudománya által feltárt legfontosabb törvényszerűségeket és felhívni a figyelmet e törvényszerűségek tanítási-nevelési helyzetekben való megnyilvánulásaira és pedagógiai alkalmazásukra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iseri az emberek társas helyzetekben való viselkedésének törvényszerűségeit. Képes e törvényszerűségek azonosítására a saját életében és a pedagógiai helyzetekben. Elkötelezett az iránt, hogy ismereteinek birtokában egyre jobban megértse a társas környezetében zajló folyamatokat és tudását felhasználja pedagógiai munkájában.

Tematika: 1. A személyszlelés törvényszerűségei. 2. Az attribúció törvényszerűségei. 3. Az attitűd fogalma. 4. A személyközi kapcsolatok. 5. Az emberi kommunikáció. 6. Konfliktus és konfliktuskezelő stratégiák. 7. Konfliktusok az iskolában. 8. A csoportok működése: társas identitás 9. Normaalakulás és konformitás a csoportban. 10. Csoportközi viszonyok: kooperáció és versengés. 11. A csoport teljesítménye és teljesítmény a csoportban 12. Vezetési stílusok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Szociálpszichológia*, jegyzet; FORGÁCS JÓZSEF: *A társas érintkezés pszichológiája*, Kairosz, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: HEWSTONE, MILES et al.: *Szociálpszichológia – európai szemszögből*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; SMITH, ELIOT R. – MACKIE, DIANE M.: *Szociálpszichológia*, Osiris, Budapest, 2004.

SZOCIOLÓGIA

Általános és vallásszociológia

MTSON, BASON – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BASO/E, ESZO/E, HSO/E, KGSO – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Korunk (magyar) társadalmát közelről érintő kérdéseket vizsgálunk empirikus adatokra támaszkodva, ugyanakkor társadalomelméleti keretek közé helyezzük, hogy a törvényszerűségeket és sajátosságokat is felfedezni és értelmezni tudják a hallgatók.

Tematika: 1. A szociológia tárgya, helye a tudományok közt, interdiszciplináris kapcsolatok. 2. A szociológia mint tudomány történeti fejlődésének főbb állomásai, a szociológiai iskolák rövid története. 3. A magyar társadalom a rendszerváltás évtizedeiben. 4. Érték, életmód és társadalmi csoportok. 5. Népesség – demográfia. 6. Marginalizáció: szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság. 7. Társas kapcsolatok (család, párkapcsolat, szingli élet...). 8. Társadalmi szolidaritás. 9. Nemzeti identitás határon belül és kívül, idegenkérdés. 10. Nemek kérdése, társadalmi szerepvállalás, nemi szerepek változása. 11. Reklám és médiahatalom – a befolyásolás művészete. 12. Az élet kezdete és befejezése egy előregedő társadalomban. 13. A vallás szociológiai vizsgálata, valláselméletek. 14. A szekularizáció és a vallási megújulás.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GIDDENS, ANTHONY: *Szociológia*, Osiris, Budapest, 2003; SZALAI JÚLIA: A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországon, *Szociológiai Szemle* 12 (2002/4) 34–50; BORECZKY ÁGNES: Családtörténeti mozaik. A mobilitás és a migráció elbeszélései, *Századvég* 7 (2002/23) 33–65; KÖLLŐ JÁNOS: Iskolázottság és életkor szerinti különbségek: az „emberi tőke” átértékelődése, in Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci tükör 2000*, MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont, Budapest, 2000, 80–90, <http://mek.oszk.hu/01500/01537/01537.pdf>; KAPITÁNY BALÁZS: *Szegénység és depriváció. Társadalomszerkezeti összefüggések nyomában*, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 2004; FERGE ZSUZSA: *Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen*, ILO-CEET, Budapest, 2002; KERTESI GÁBOR: A szegénység átörökítésének közvetlen és rejtett csatornái, in Sallai Éva (szerk.): *Társadalmi egyenlőtlenségek, a nem hagyományos családmodell, a szülői viselkedés és a gyermekek fejlődésének összefüggései*, Educatio, Budapest, 2008, 135–142.

Ajánlott irodalom: Bővebb listát az ajánlott irodalomról az órán kapnak a hallgatók.

PTSZFTE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a segítség különböző pszichológiai megközelítéseivel, elméleti modelljeivel, a segítő kapcsolat és beavatkozás alapvető dinamikájával, a segítő beavatkozás eszközeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pasztorális tanácsadó rendelkezik az egyéni lelkigondozói beszélgetéseknek, a pasztorális tanácsadásnak a segítő személyére vonatkozó szakmai feltételeivel. A beszélgetéseket segítő kapcsolati beszélgetéseknek tekinti, képes felismerni a mentális és lelki terheltségeknek azokat a szintjeit, amelyek kezelése meghaladja segítői kompetenciáját. A primer prevenció területén hatékony segítséget tud nyújtani olyan személyeknek, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: A segítő beavatkozás elméleti modelljei: bio-pszicho-szociális modell, a tanácsadás szintjei (Wiegersma), a kocka-modell. A változás modelljei. Kognitív megközelítés: szupportív tényezők, hiedelmek és attitűdök, a viselkedés változása. Nemspecifikus terápiás tényezők (Buda). Személyközpontú megközelítés: terapeuta-változók (Rogers); a növekedés segítése (Jálics).

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: KOPP MÁRIA – BERGHAMMER RITA (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2009, 2. fejezet; RITOÓK MAGDA: Új tendenciák a pszichológiai tanácsadás fejlődésében, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 221–254; BUDA BÉLA: A lelki segítség alapkérdései, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 11–52; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000 Kiadó, Budapest, 2010, 59–110; JÁLIC S FERENC: *Testvéreink hite*, Korda, Kecskemét, 2014.

ETTP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az etikaoktatás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre. Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos etikai problémáinak életkorspecifikus megvilágítására. Elkötelezett arra, hogy valamennyi nevelési szituációban hatékonyan segítse a tanulók szilárd értékrendjének kialakulását a problémamegoldó módszerek alkalmazása és a személyes életvezetési minták által.

Tematika: A tanegység keretében az erkölcsi nevelés és oktatás filozófiai perspektíváit, társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszereit, tartalmi és folyamatelképzeléseit, valamint metodikai és tanulásszervezési lehetőségeit tárgyaljuk. 1. témakör: *A korszerű szociomorális fejlesztés alapkérdései.* A pedagógiai koncepciók modellezési lehetőségei. Az erkölcsi nevelés értékközpontú modellje. 2. témakör: *Pedagógiai koncepciók az erkölcsi nevelés szolgálatában.* A didaktikai paradigmák ismeretelméleti és pedagógiai kérdései. Konstruktivizmus és pedagógia. Konstruktivista oktatási és nevelési alapfolyamatok. 3. témakör: *Az erkölcsi értékorientáció metodikai kérdései.* A deklaratív és az interaktív módszerek alkalmazási lehetőségei. Az etikaoktatás tartalmi problémái. Nevelés- és oktatásszervezés.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és erényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái. Az értékközpontú pedagógia szerepe és feladatai korunk plurális társadalmában*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2014; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyermekben? Konstruktivizmus és pedagógia*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésméлет. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; <http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia>; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkonet Kft, Budapest, 2010; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az iskola szerepe a személyiség szociomorális formálásában*, in Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009, 21–35.

ETTPSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós**Tanegységi előfeltétel:** Tantárgypedagógia (ETTP/E) párhuzamos felvétele

A tanegység célja: Az etikatanítás és az erkölcsi nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül az etikatanári munka megalapozása és előkészítése. Az iskola világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és az etikatanítás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és készségszinten használja az etika tanításában alkalmazható specifikus módszereket. Képes a tanítási órák szakszerű elemzésére és értékelésére, valamint ismeretei és tapasztalatai alapján képes a pedagógiai módszerek célszerű kiválasztására és alkotó módon történő használatára. Elkötelezett saját pedagógiai munkájának önreflektív ellenőrzésére és értékelésére, továbbá nyitott az új oktatási és nevelési módszerek megismerésére és adaptív alkalmazására.

Tematika: Az etikaoktatás tantervi alapproblémái (nevelési és oktatási célok, feladatok, tematikus tananyagtartalmak, követelmények). Emberismeret és etika tantervek (fejlesztendő személyiségjegyek, tanulói tevékenységformák, elvárható teljesítmények, a tanítás infrastrukturális feltételei és időkeretei). Adaptációs problémák az etikus és a demokratikus magatartásra nevelés terén (értékrendbeli különbségek és problémák gyakorlatközpontú elemzése). A tevékenységközpontú etikatanítás pedagógiája (többdimenziós szakmódszertani kérdések, értékek tanulmányozása működés közben). Tantárgyi koncentráció az etikaoktatásban (az irodalom, a történelem és a többi iskolai tantárgy témaköreiből származó etikai tartalmakat hordozó tananyagrészek koncentrációs lehetőségei). Az etika tanításának speciális interaktív módszerei (megbeszélés, vita, kooperáció és projekt). Szakmai alapkövetelmények: személyesség, felelősség, irányítás, partnerség. Felkészítés a felelős döntésre (az erkölcsi nevelés iskolai helyzete az elmélet és a mindennapi pedagógiai gyakorlat tükrében).

Követelmény: 3 óra hospitálás általános- és középiskolai etikaórákon, a látottakról jegyzőkönyv, a tapasztalatokról elemző értékelés készítése. Etika tankönyvek összehasonlító elemzését tartalmazó dolgozat készítése. Adott évfolyam, adott tematikájú tananyagáról, megadott szempontok alapján új ismeret közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése az ahhoz szükséges segédanyagokkal, szemléltetéssel, feladatlappal, játék tervezésével együtt. A terv kivitelezése mikrotanítás keretében. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Etikatankönyvek (legalább 3 különböző koncepciójú kiadvány); HOMOR TIVADAR: Korszerűség az erkölcsan/etika tanításában, *Iskolakultúra* 15 (2015/10) 127–138, <http://www.iskolakultura.hu/ikultura-folyoirat/documents/2015/10/14.pdf>; HOMOR TIVADAR (szerk.): *Az etikatanítás gyakorlata. Tantárgy-pedagógiai műhelytanulmányok*, Krónika Nova, Budapest, 2003; PÁLL VIKTÓRIA: *Az erkölcs mint tantárgy. Módszertani kézikönyv*, Neteducatio Kft., Budapest, 2013; DÁRDAI ÁGNES: *A tankönyvkutatás alapjai*, Dialóg Campus Kiadó, Pécs, 2002; valamint a *Tantárgypedagógia (etika)* című tanegységnél (ETTP/E) feltüntetett kötelező irodalom.

Ajánlott irodalom: HOMOR TIVADAR: Bevezetés az erkölcsstan/ etikatanítás pedagógiájába, in Kiss Mária Rita (szerk.): *Innovatív módszertani megoldások a fiatalok társadalmi szerepekre való felkészítésében*, Barankovics István Alapítvány, Budapest, 2015, 8–31; KÖRMENDY KÁROLY: Etikaoktatás kialakítása a Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnáziumban, in Kiss Mária Rita (szerk.): *Innovatív módszertani megoldások a fiatalok társadalmi szerepekre való felkészítésében*, Barankovics István Alapítvány, Budapest, 2015, 55–77; valamint a *Tantárgypedagógia (etika)* (ETTP/E) tanegységénél feltüntetett ajánlott irodalom.

TÁRSADALOMPEDAGÓGIA

MAPDTP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Révay Edit

További leírást lásd: PEDAGÓGIAI KUTATÁSOK

TÁRSADALOMPSZICHOLÓGIA

KGTPSZ – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

További leírást lásd: SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA

Az ott tanítási-nevelési helyzetre vonatkozó kitételek itt egyéb gyakorlati helyzetekre és a hallgató tevékenységi körére vonatkoznak.

MATSZE – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Vezető: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: Az egyéni tanítási gyakorlatukat végző hallgatók kísérése teológiai szempontból.

Munkamódszer: A tárgyat fölvevett hallgatók az órát megelőző nap reggeléig az alább megadott címre e-mailen küldjék be legalább egy – teológiai szempontból érdekesebb – helyzet leírását az általuk tartott tanítási órákról: 1. A diákok egy-egy frappáns (vagy akár vicces: „diákszáj”) válaszát egy adott témában. 2. A diákok olyan kérdéseit, amelyekre a katekéta nem tudott pontos vagy a diákoknak is megnyugtató feleletet adni. 3. Olyan témát a félév anyagából, amelynek feldolgozásában segítséget igényelne.

A legelső órán a tervezett munkamódszerünket beszéljük meg. A következő órákon a beküldött írások alapján folytatunk megbeszélést.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás.

Levelezőlista: A levelezőlista használható internetes fórumként is, ötletek, kérdések megbeszélésére, esetleg anyagok cseréjére, de használható egyéni tanácskérésre is. Ebben az esetben a levélíró saját nevére kap választ.

Az e-mail cím, amelyre a leírásokat várjuk: superteo@sapientia.hu

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.

Szinoptikus evangéliumok

MTUE1N, MAUE1/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

HUE1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségbe I–II. (MTBU1–2N, HBU1–2/E)

A tanegység célja: A szinoptikus evangéliumok válogatott szakaszainak exegetikai elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szinoptikus evangéliumok irodalmi eszközeit, a vizsgált szövegek teológiai tartalmát és jelentőségét. Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikópákat saját kontextusukban látni és értelmezni. Elkötelezetten törekszik az evangéliumi üzenet mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja.

Tematika: 1–4. Gyermekevangéliumok. 5–9. Hegyi beszéd. 10–12. Jézus egy-egy életeseményéhez kapcsolódó néhány szöveg vizsgálata (teofániák, imádságok), valamint néhány jézusi példázat elemzése.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KÓKAI NAGY VIKTOR: *Hegyi beszéd. A hegyi beszéd értelmezése a nagyobb igazság tükrében*, KRE HTK Doktori Iskola – L'Harmattan, Budapest, 2007; SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Lukács. A szegénység evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1996, <http://mek.oszk.hu/00100/00179/html/>; SPINETOLI, ORTENSIO DA: *Máté. Az egyház evangéliuma*, Agapé, Szeged, 1998, <http://mek.niif.hu/00100/00181/html/01mate.htm>; SZATMÁRI GYÖRGYI: Belép az apokalipszis angyala. Lukács gyermekségtörténete angyali megvilágításban, *Katekhón* 1 (2013/1) 38–52; SZÉKELY JÁNOS: *Az Újszövetség teológiája*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2004, 85–135.

Ajánlott irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.), *Gyermekegtörténet és mariológia. Szegedi Bibliikus Konferencia, Szeged, 1996. szeptember 2–5.*, JATEPress, Szeged, 1997; BENYIK GYÖRGY (szerk.), *Példabeszédek. Szegedi Bibliikus Konferencia, Szeged, 1997. szeptember 1–4.*, JATEPress, Szeged, 1998; BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; LAPIDE, PINCHAS E.: Az ellenséget leszerelő szertetet. Reálpolitika a hegyi beszéd szellemében, *Mérleg* 17 (1981/4) 339–348; LIPTAY GYÖRGY – RÓZSA HUBA: *Krisztus Jézus született. Gyermekevangélium Lukács és Máté szerint*, Szent István Társulat, Budapest, 1978; NEUMANN, FREDERICK: *Az új szív. A hegyi beszéd magyarázata*, Kálvin, Budapest, 1992; STOTT, JOHN: *A hegyi beszéd*, Harmat – Keresztény Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2010; KOCSIS IMRE: *A hegyi beszéd*, Jel, Budapest, 2005.

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve

MAUE2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

HUE2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségbe I-II. (HBU1–2/E)

A tanegység célja: A negyedik evangéliumból, az újszövetségi levéllirodalomból és a Jelenések könyvéből válogatott szakaszok exegetikai elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangélium, az apostoli levél és az apokaliptika műfajait, jellemzőit, a félev során vizsgált szakaszok kontextusát, teológiai tartalmát és jelentőségét. Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikópákat saját kontextusukban látni és értelmezni. Elkötelezetten törekszik az újszövetségi iratok üzenetének mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja és aktuális üzenetüket feltárja.

Tematika: 1–3. Az apostoli levelek néhány szemelvényének elemzése. 4–10. A János-evangélium néhány szakaszának elemzése (jelek; Jn 13; feltámadási jelenések). 11–12. A Jelenések könyve néhány perikópájának exegézise.

Követelmény: A félev során aktív órai jelenlét, valamint egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján. A félev végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHWANK, BENEDIKT: *János, Agapé*, Szeged, 2001, <http://www.gff-szeged.hu/konyvtar/filestore/downloads/konyvtar/janos/index.htm>; SIMON T. LÁSZLÓ: *Nem csak Isten evangéliumát. Közéltések Pál apostol örökségéhez*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009; Az órák során közreadott vázlatok.

Ajánlott irodalom: BOLYKI JÁNOS: *„Igaz tanúvallomás”*. *Kommentár János evangéliumához*, Kálvin, Budapest, 2001; BOLYKI JÁNOS: *János evangéliuma a görög tragédiák tükrében*, Kálvin, Budapest, 2002; BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; DÉR KATALIN: *A Jelenések könyve*, Kairosz, Budapest, 2013; FARKASFALVY DÉNES: *Testté vált szó. Evangélium Szent János szerint*, 1–3. kötet, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1986–1989; SIMON T. LÁSZLÓ: *Hagyományok dialógusban. Közéltések János evangéliumához*, Pápai Református Teológiai Akadémia – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2007; TAKÁCS GYULA: *A Jelenések könyve. Egzegézis*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2000.

MAPDVP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: A hallgatók felkészítése arra, hogy szűkebb értelemben tárgyak tanításában, tágabb értelemben a hit átadásának minden színterén tudatosan alkalmazzák a kommunikatív módszereket. A tanegység elvégzése képessé teszi a hallgatókat arra, hogy toleránsan és a nyitottság szellemében tudjanak dialógust folytatni különböző életállapotú, műveltségi szintű és világnézetű emberekkel az élet alapvető kérdéseiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a dialógus történetét, jelenkori értelmezéseit, teológiai hátterét és jelentőségét az interperszonális kommunikációban. Képes a hiteles és őszinte párbeszédre az egyházon belül, a többi keresztény egyházzal, a másvallásúakkal és a nem hívőkkel. Elkötelezett abban, hogy szűkebb és tágabb környezete – felnőttek és diákok egyaránt – folyamatos dialógusban éljen a kiengesztelődés, az egymás kölcsönös megértésére törekvés szellemében.

Tematika: 1. A dialógus filozófiája és teológiája. A Szentháromság mint a dialógus ősforrása és modellje. 2. A dialógus a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiban. Az üdvösség párbeszéde Isten és az emberek között. 3. A dialógus az egyházon belül és az ökumenében. 4. A vallások közti párbeszéd mai formái és lehetőségei. Dialógus és misszió.

Követelmény: Az egyes órákon kiosztott szövegek otthoni áttanulmányozása, értékelése szóban és írásban. A félév során egy házi esszé elkészítése kijelölt témában. Az otthoni munka és az órán tanúsított aktivitás alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: VI. PÁL: *Ecclesiam suam c. enciklikája*, in Kránitz Mihály (szerk.): *Az egyház küldött. VI. Pál pápa apostoli műve*, Szent István Társulat, Budapest, 2009, 135–184; TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Communio et progressio*, in *Egyházi megnyilatkozások a médiáról*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997, 19–82; LUKÁCS LÁSZLÓ: *A Szentháromság mint a kommunikáció ősforrása*, in Béres Tamás – Kodácsy-Simon Eszter – Orosz Gábor Viktor (szerk.): *Krisztusra tekintve hittel és reménnyel*, Luther, Budapest, 2008, 231–246; LUKÁCS LÁSZLÓ: *Párbeszéd vagy misszió?*, in Patsch Ferenc (szerk.): *Misszió, globalizáció, etika. Matteo Ricci szellemi öröksége*, L'Harmattan – Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2011, 211–234; KASPER, WALTER: *Egy új korszak küszöbén – a vallások közötti párbeszéd*, in uő: *A hit szívverése. Egy életút tapasztalatai*, Vigilia, Budapest, 2009, 285–293.

MAPDV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: Hogy a hallgatók megismerjék a valláspedagógia kialakulásának történetét, jelenkori útkeresését, és felkészüljenek arra, hogy szűkebb értelemben tárgyuk tanításában, tágabb értelemben a hit átadásának minden színterén tudatosan alkalmazzák mind a hagyományos, mind az új módszereket. A tanegység elvégzése képessé teszi a hallgatókat arra, hogy toleránsan és a nyitottság szellemében tudjanak dialógust folytatni különböző életállapotú, műveltségi szintű és világnézetű emberekkel az élet alapvető kérdéseiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis és a valláspedagógia történetét, mai útkereséseit pluralista, multikulturális korunkban. Képes a gyermekeket és a fiatalokat rávezetni a hit útjára, illetve megerősíteni őket hitükben, keresztény életvezetésükben, integrálni tudja őket az egyházi közösségbe. Elkötelezett abban, hogy szűkebb és tágabb környezete – felnőttek és diákok egyaránt – a kiengesztelő és az egymás kölcsönös megértésére törekvő szellemében éljen.

Tematika: 1. A valláspedagógia főbb definíciói, alapelvei; elmélete és gyakorlata. 2. A valláspedagógia fő szereplői. Katekézis és valláspedagógia. 3. A valláspedagógia pluralista világunkban. Humanista etika és keresztény erkölcs viszonya, tanítása az iskolában. 4. A Biblia felhasználása a valláspedagógiában. A hitre nevelés és a hitigazságok ismertetése az interaktív hitoktatásban.

Követelmény: Az egyes órákon kiosztott szövegek áttanulmányozása, értékelése szóban és írásban. A félév végén kollokvium a kötelező olvasmányok és az órán tanúsított aktivitás alapján.

Kötelező irodalom: BOROSS GÉZA: A valláspedagógia problémái és feladatai, *Confessio* 17 (1993/3) 64–75; A würzburgi szinódus ajánlása: Die Religionsunterricht in der Schule, in *Gemeinsame Synode der Bundesrepublik Deutschland*, Freiburg, 1974, 113–153, http://www.dbk.de/fileadmin/redaktion/Synoden/gemeinsame_Synode/band1/synode.pdf; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A vallásoktatás akkordjai. A hitoktatás technikája és művészete*, Agapé, Szeged, 2001; KATOLIKUS NEVELÉS KONGREGÁCIÓJA: *A katolikus iskola a harmadik évezred küszöbén* (1997), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=137> vagy KATOLIKUS NEVELÉS KONGREGÁCIÓJA: *A katolikus iskola* (1977), <http://www.ppek.hu/k632.htm> (a két szentszéki dokumentumból egyet kell választani, a másik ajánlott); LUKÁCS LÁSZLÓ: A nevelés lehetősége és feladatai a 21. századi Európában, in Mártonffy Marcell – Petrás Éva (szerk.): *Szétosztott teljesség. A hetvenöt éves Boór János köszöntése, Hét Hárs – Mérleg*, Budapest, 2012, 317–328, <http://www.doksi.hu/get.php?lid=17661> vagy LUKÁCS LÁSZLÓ: Adalékok a mai keresztény nevelés feladataihoz, in *Heggyel az ég egybemosódik. Ünnepi kötet Korzenszky Richárd 70. születésnapjára*, Tihanyi Szent Gergely Alapítvány, Tihany, 2011, 163–178, (a két tanulmányból egyet kell választani, a másik ajánlott); *Vigília* 77 (2012/7): Etika- és hittanoktatás tematikus szám.

VALLÁSPSZICHOLÓGIA

VALLÁS ÉS EMBERI MAGATARTÁS

MTPSVPSZN, MTPSVMN, OPSVPSZN, BAPSVPSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1, 2, ILL. 3 KREDIT
BAPSVPSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1, ILL. 3 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és családpszichológia (MTPSSZCSN, BAPSSZCSN, BAPSSZCS/E), ill. Személyiség és személyiségfejlődés (MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZ/E) és Család és fejlődés (MTPSCSN, BAPSCSN, BAPSCS/E); Fejlődéslélektan (OPSFLN); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, valamint választ keresni arra, hogy a személyiségbe miként integrálódhat a vallásosság.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak. Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit. Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Kötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektanak a lélekezéshez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123, <http://vmek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

Ajánlott irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.) *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; BENKŐ ANTAL: *Bevezetés a valláslélektanba*, k. n., Róma, 1979; SZÉKELY ILONA (szerk.): *Pszichoterápia és vallás – újraközeledés*, Animula, Budapest, 2006; BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; ROBU MAGDA – MARTOS TAMÁS: Istenkép és vallásosság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 110–133.

EVVEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

KGVVE, – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A vallásos magatartást megvizsgálva mélyebb ismereteket adni a vallási és erkölcsi jelenségek tanulmányozásához, hozzásegíteni a vallások alapjainak felismeréséhez, összefüggéseinek megértéséhez. Rendszerezni az ismereteket és tapasztalatokat a kultúrák sokféleségében élő emberről, kiemelve a hasonlóságokat és láttatva a különbségeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Bővíti a vallással kapcsolatos antropológiai és vallási ismereteit. Képes felelős és kritikai gondolkodásra a vallások jelenségeket illetően. Keresi mások megértésének módját, tudatosan törekszik a közös gondolkodásra, megalapozott érvekre támaszkodó párbeszédre.

Tematika: 1–2. A keleti vallások emberképe és etikája. 3–4. A zsidó és keresztény vallás. Az agnosztikusok emberképe és etikája.

Követelmény: Aktív órai részvétel, beadandó dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KÜNG, HANS: *Világvallások etikája*, Egyházfórum, Budapest, 1994; GRESHAKE, GISBERT: *Az élet vége? Halál – feltámadás – lélekvándorlás*, Új Ember, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: BÜRKLE, HORST: *Az istenkereső ember. A világvallások istenkeresése*, Agapé, Szeged, 1998; RIES, JULIAN (szerk.): *A szent antropológiája. A homo religiosus eredete és problémája*, Typotex, Budapest, 2003; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; GÁL PÉTER: *A New Age keresztény szemmel*, Szent István Társulat, Budapest, 2010; BELLINGER, GERHARD J.: *Nagy valláskalauz*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993; *Epiktétosz kézikönyvecskéje vagyis a stoikus bölcs breviárium*, Gladiátor Kiadó, Budapest, é. n.; ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. kötet, Osiris, Budapest, 2002–2003; KENDEFFY GÁBOR – KOPECZKY RITA (szerk.): *Vallásfogalmak sokfélesége*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2012.